

hifi magazin

AZ AUDIO KULTÚRA FÓRUMA

I. ÉVF. 3. SZÁM 2020. NYÁR



A TARTALOMBÓL:

PENDRIVEOKAT TESZTELTÜNK
NEMZETKÖZI HANGFAL VAKTESZT
A FIATALOK ZENEHALLGATÁSI SZOKÁSAI
REZEG AZ EGÉSZ VILÁG
AZ ELLENKEZŐ NEM



Absolutely brand new
tonearm with the
oil floated pivot and
the no offset-angle
structure.



Easy installation,
just to put anywhere.
Now with the
original headshell
"Nelson Hold".



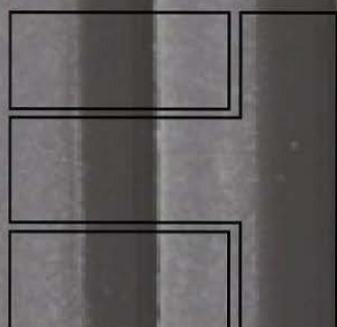
www.AnalogAudio.hu

Tartalom:

Szerkesztő: <i>Torday Ádám</i>	SZERKESZTŐI JEGYZETEK	
	Bevezető - Elhangolódásban	3
Felelős szerkesztő: <i>Mohr Tamás</i>	Időutazás az elmúlt közel negyven év magyarországi Hi-Fi világában	4
	Apertura Onira - a nagy falat	8
	ZENEKRITIKA	
Műszaki tanácsadó: <i>Dr. Basa Károly</i>	Dés András - Rangers	10
	Pat Metheny - From this place	11
	HANGSZERVIZ	
Olvasószerkesztő: <i>Dévay Máté, Szelényi András</i>	Hi-Fi piknik	12
	Kedves HFM - Mennyiért vegyek kábeleket a rendszerembe?	14
	SZEÁNSZ	
Tördelés: <i>Balogh Ernő</i>	Hangfalak a négy égtáj felől, - vaktesztünk a hárommilliós árkategóriában	16
	Furayama Audio Labs Supreme - S/C60F - amikor a FAL adja a másikat!	22
Munkatársak: <i>Szentiványi Kálmán, Szungyi Gabriella, Balogh Sándor</i>	Lampizator Amber 3 DSD átalakító	24
	Összehasonlító tesztünk, - Kuzma és Fuchs lemezjátszók (Lector phonóval!)	28
	Rosso Fiorentino Volterra - a mindenhez jól álló hangfal	32
	Tiglon TMX-3 rezgécscillapító alátét	38
Zenekritika: <i>Wagner Sára</i>	A mai fiatalok zenehallgatási szokásai	40
Zipernovszky Kornél	AVA interjú	44
	Együtt zenélés az AVA PHL MC előillesztővel és az AVA MC9 MC-vel	50
	Az ellenkező nem, avagy társátvilágító kisokos	56
Fotó: <i>Vörös Gábor</i>	Referenciáink, avagy az a bizonyos állvány	59
	RETRO	
	Nakamichi ZX-9 három fejes kazettás magnó	64
	Magnók a létezés határán, - kazettás magnók üzemeltetési kérdései	68
	Beszélgetés Gézával, a kazettás magnók szerelmesével	70
	Csemegére vágysz? Bemutatjuk az Akai GX-F95-öt	75
	Retro tuner teszt	85
	Hetedhét határ - tallózás külföldi írásokból	88
	4. DIMENZIÓ	
	A pszichoakusztika és a Mark Levinsony	92
	Fázis ide, vagy oda? Avagy, még mindig a tápellátásról	94
	Hűtőszekrény teszt	98
	Pendriveokat teszteltünk	100
	Lehetséges hangban eltérés két pendrive között?	104
	Vendégjárásban	106

A magazinban megjelent
hirdetéseikért, azok tartalmáért
a szerkesztőség nem vállal
felelősséget.

Észrevételeket, hozzászólásokat a
hifimagazin.net@gmail.com címre
várjuk.



**Eminent
Technology
Incorporated**

total 

1147 Budapest, Miskolci u. 91.
06 1/330-7011, 06 20/438-8791



Elhangolódásban...

Mennyire szerettük e kissé hedonista, - önmagát felfaló, mégis élően vibráló életet... Most még elég hamisan játszik, de eljön újra az idő, amikor megint teljes tartományában tisztán szólhat. ...és, akkor valószínűleg újra azt fogjuk majd rá mondani, hogy ez már sok! De lehet, megtanuljuk jobban értékelni és akkor nem válhat újra tiszta hang a hamis szinonimájává.

Az emberi testet is finom hangok elegye alkotja, mely a sejt rezgéseiből születik. Hasonlóan az emberiséghez, melyet az egyének hangja szólaltat meg. Van, aki halk, más harsány, de talán fontosabb, hogy harmónia születik-e meg belőle, vagy az ellenkezője. A közös „dallam” remélem, fokozatosan felül tud emelkedni bármilyen zajon, légyen is az akármilyen erős.

Az elhangolódás nem csak fals hangok megjelenését jelenti, hanem korlátot a tiszta számára. Ennek megfelelően szándékaink és terveink szinkronja is felbomlott, - ennek az eredménye a 3. szám tartalmában visszaköszön. A „szeretett volna” kényszerpályája immár így hangzik helyesen: lehetőségünk volt rá. Ebből igyekezhettünk a legtöbbet kihozni. Tervben volt olyan vakteszt, melyben az állvány, kábelezés, forráskészülék, erősítő, és a hangfal együttesét vettük volna górcső alá, - melyik számít többet egy feláras butítás során. Továbbá több forgalmazóval is készült riport, de ezzel is adósok leszünk még. Szakmai cikkek, az akusztikáról például, vagy a mikrohullámú technológiával kapcsolatban is hasonló helyzetben vannak, várni kell még rájuk. Pendrive és SD kártya tesztünknel a darabszám már eleve a szállítás hiányosságaival szembesült, így ízelítőre volt csak lehetőségünk, egyfajta kedvcsinálóra. Ezzel kapcsolatban van egy olyan érzésem, valószínűleg ez lesz az egyik olyan terület, - a digitális adathordozóké, melyet érdemes hosszú távon még objektív vizsgálatoknak alávetni.

Alakult egy kis csörte is a szerkesztőségben belül. Két nézőpont képviselteti magát. Az egyik: egyszer összefoglaljuk az installációval kapcsolatos tudnivalókat, ezt közzétesszük és a tesztek tartalmilag pedig a készülékekre koncentrálnak

inkább. A másik a hifizés szemléletét előtérbe helyezve, - persze ha van érdemlegessége a beállítási folyamatnak, azt minden esetben, - ahogy eddig is igyekeztünk, szóvá tesszük. Ilyenkor nem is annyira a hallgatott készülék van a középpontban, hanem, rajta keresztül inkább a hifizés. Én utóbbit preferálom, mivel az a véleményem, hogy a mondandóm lényegét minden esetben a beállítás határozza meg. Ugyanarról a termékről elmondhatok jót is és rosszat is és, azt, hogy melyiket fogom, elsősorban az installáció karakterének tudom be. (Az eddigi visszajelzésekből az utóbbival szimpatizálnak jobban az olvasók! Ezúton is köszönjük segítségüket a tartalom formálásában... Ellenben örülnénk, hogyha még valakiben érlelődne ezzel kapcsolatban vélemény, azt megosztaná velünk.)

Elindult a facebook kampányunk, ami immár elég nagy látogatottsággal is párosul. E miatt az eddigi koncepció is változni fog! A megújuló digitális tartalomra várakozókat nem lehet négy hónapig éheztetni. Ma már elfelejtik azt a médiumot, mely nem hallat rendszeresen magáról. Mégis, hogy meglegyen időnként az izgalom és jól lakjanak a látogatók is, ezért a következő tervet dolgoztuk ki a rendszeresség megőrzésére. A nyomtatott lap továbbra is a megszokott időben jelentkezik friss tartalommal, míg az online felületre az anyagok csak fokozatosan kerülnek fel. Így az újságnak nagyobb létjogosultság jut. Ez végül is kedvező fordulat lehet, mert mi ezt tekintjük az elsődleges médiumnak. Hogy miért? Az újságban sokkal nagyobb kifejezőkészség és művészi szabadság rejlik, mint a képernyőn keresztül! (Rendelni továbbra is a hifi magazin-oldal kontaktján keresztül lehetséges. Előfizetésre legkorábban a második évtől lesz lehetőség.)

Még nem világos mire számíthatunk, ez többnyire a külső hatásoktól függ, ezért előljáróban most csak annyit mondhatok a negyedik szám tartalmával kapcsolatban, - a jövő ködbe burkolódik...



bevezető

IDŐUTAZÁS AZ ELMÚLT KÖZEL NEGYVEN ÉV MAGYARORSZÁGI HIFI VILÁGÁBAN

Avagy, hogyan jutottam el az LP-től a hosszú magnós korszakon keresztül a CD lejátszókon át napjaink Stream világába

Ezek a gondolatok az elmúlt negyven év hazai hifi világának anomáliáiról és az ebből fakadó speciális fejlődéséről szólnak.

A nyolcvanas évek elején, ha hifizni akartunk az LP-n és a Bartók rádió élő koncertközvetítésén kívül más, jó minőségű forrásunk még nem volt. Jobb híján ezeket, de leggyakrabban az ezekről készült szalagos magnófelvételeket hallgattuk. A nyolcvanas évek elején ugyan már léteztek a szalagos magnók minőségét majdnem elérő kazettások, (Nakamichi 700, 1000, Dragon, Teac Z 6000-7000, Revox B215, Hitachi 5500) de ezek gyakorlatilag elérhetetlenek voltak a vasfüggöny ezen az oldalán. A 37-40 évvel ezelőtti csúcskazettás deckek is inkább csak a negyedsávós orsókkal tudták felvenni a versenyt.

Hazánkban a magnózásnak egészen más szerepe volt, mint nyugaton. Ott az emberek a zeneszámok számukra megfelelő egyvelegét tudták létrehozni különböző albumokból a magnó segítségével. Számukra a magnózás egyfajta interaktivitást adott a passzív lemezhallgatáshoz

képest. Kis hazánkban a magnózás ennél sokkal nagyobb jelentőséget kapott, ugyanis nálunk nem csak hifi minőségű készülékeket, de lemezeket sem lehetett kapni, vagy ha néha jutott is némi deviza a behozatalukra, akkor is csak gyengébb minőségű Jugoszláv vagy indiai nyomásra futotta. A szűkös devizakeretet inkább csak populáris könnyűzenére költötték, hiszen arra már akkor is sokkal nagyobb volt a kereslet, mint az igényesebb műfajokra. A hazai Hungaroton szerencsére biztosított széles választékban és jó minőségben LP lemezeket, de csak a klasszikus műfajban. Jazz alig volt kapható, talán csak az NDK kultúra házában lehetett néha beszerezni néhányat a legismertebb közkedvelt előadóktól. A hazai mondhatjuk, különleges magnós kultúra ennek a piaci anomáliának köszönheti a felvirágzását. Ez a hiánygazdaság, ahol sem készülékeket, sem lemezeket nem lehetett, vagy csak nagyon korlátozottan vásárolni, hozta létre a magyarországi kazettás magnó kultuszt, ami még ma is létezik. Se szeri se száma a közösségi oldalon az ilyen-olyan retro hifi oldalnak, korszakoként és márkáként tagozódva. Érdekes módon a lelkes gyűjtők gyűjteményeinek (magamat is beleértve) 60-70% át a kazettás magnók teszik ki. Ennek az aránytalanságnak, mármint a kazettás magnó túlsúlyának Magyarországon a következő pár sorban ismertetett magánimport az oka.

A 70-es 80-as években, pont a hifi aranykorában, csak így magán importból

kerültek hozzánk jó nyomású igényesebb műfajú LP-k. Aranyat ért akkoriban egy jó háromfejes, hárommotoros, duál capstanos, szalagot kalibrálni képes kazettás magnó. Ekkortájt egy ilyen gép birtokosa tized áron közel 90% minőségben hozzájuthatott kedvenc lemezeihez kazetta másolat formájában. Persze ez a 90%-os minőség csak az akkori kezdetleges szerény minőségű hazai hifi láncokon volt igaz, de az akkori Orion, Videoton, Unitra esetleg a Biziben kapható legolcsóbb, japán elektronikákon tényleg tudták az akkori csúcsmagnók ezt a 90%-ot. Ezért a 10% körüli minőség veszteségért (az árán felül) bőven kárpótolta a gazdáját, hogy nem kellett 20 percenként fordítani a lemezt és még a tizedik lejátszás után sem sercegett, persze ez csak akkor volt igaz, ha a felvételt még a lemez újkorában készítették. Megfigyelhető volt akkoriban, hogy a frontendnek használt kazettás magnó többszörösebe került, mint az utána következő összes többi hifi komponens együttvéve. A szalagos magnók nem tudták ezt az olcsó üzemet biztosítani, hiszen az orsós magnószalag sokkal többbe került, mint a kazetta. Persze aki nem tudott beszerezni a fent említett csúcs kazettásokból az ugyan a sokkal drágább üzemu, de azoknál jelentősen olcsóbb, itthon is beszerezhető Akai orsósokat használhatott. Néhány high speed orsós Revox is felbukkant nagy ritkán a bizikben, kb. egy panellakás árért. Ennek a megvásárlásának lemez mentés céljára még akkor sem

volt értelme, ha valakinek volt is rá pénze, ugyanis ilyen drága üzemű magnóval teljesen értelmetlen dolog lemezeket másolgatni. Egy 38cm/s szalagsebességgel futó 50 mikron vastag szalag fél sávon kb. 30 perc játékidőt biztosított. A szalagra rá sem fért egy LP, tehát kb. 3 szalagra lehetett felvenni 2 LP-t. Egy ilyen módszerrel rögzített lemezmásolat nagyjából a tízszeresébe került volna még az Ecseri piacos lemezáraknak is, ez ugye nem tűnik túl jó üzletnek. Ugyanezen okok miatt nem terjedtek el később házi használatra a DAT magnók sem, pedig a DAT kazetta még mindig olcsóbb volt, mint az orsós magnószalag és ugyanolyan kényelmesen használható, mint a kompakt változata. Az ilyen stúdiómagnók, beleértve a Dat-ot is, házi használatra nem valók, mert bármilyen jó minőségűek is a felvételeik, azt a fizikai alaptörvényt ők sem tudják felül írni, hogy a másolat sohasem lehet jobb az eredetinel. Itt mindenképpen meg kell jegyezni, hogyha ma valaki mégis rendelkezik, egy jó esetben is minimum 30, de leginkább 40 év körüli highspeed Revox, Studer, Otari, Tascam, stúdió magnóval az ma horror árért vehet magának közvetlen mesterszalagról készült analóg másolatot.

Ismét el kell gondolkoznunk, hogy van-e értelme megvenni 500.000 - 1.000.000,- Ft-ért egy öreg stúdió magnót azért, hogy aztán kb. 20-30.000,- Ft-ért megszerezhesünk hozzá egy nagylemeznyi anyagot szalagon. Ma már egy digitális maszterhez akár ingyen, vagy fillérekkért hozzá lehet jutni. Az biztos, hogy ez a mesterszalag kopi sokkal jobb minőséget ad bármilyen Lp-nél, de az itt a kérdés, hogy mi a helyzet a szintén profi, digitális nagyfelbontású felvételekkel, vajon, hogy aránylanak egymáshoz? Bevallom, fogalmam sincs, mert még sohasem hallottam ilyen másolatot. A HFM, - ahogy lehetőségünk lesz rá, - rendezni fog egy ilyen vaktesztet, ahol a régi és az új csúcs technikát küldjük a ringbe, aztán győzzön a jobb! A régi és az új technológia összemérésénél különösen fontos hogy a teszt „vak” legyen, hiszen a hifisek általában mindig a régít szeretnék jobbnak hallani, és ha tudják, éppen mi szól, akkor azt tényleg jobbnak is hallják. Az összehasonlítás sajnos nem lesz teljesen korrekt, mert egy szalagon az analóg technikával készült felvétel másolatát halljuk, minimális másolási veszteséggel. Ha pedig találunk

ugyanerről az analóg mesterszalagról egy nagy felbontású digitális másolatot, az ugye hordozni fogja a két technológia hibáit, tehát átveszi a régi technika zaját és ehhez hozzáadja a digitális rögzítés kvantálási hibájából származó keménységet.

Nem tudom, létezik-e fordított verzió, ahol eredetileg digitálisan rögzített „mesterszalagról” készül analóg másolat, de akkor is fennállnak ezek a problémák, csak pont fordítva. Az lenne az igazán korrekt összehasonlítás, ha egy hangmérnök ugyanarról az élő felvételtől készítené egy időben felvételt mindkét módszerrel. Nem tudom, létezik-e ilyen egyáltalán? Természetesen engem is erős érzelmi szálak kötnek a magnózáshoz, szeretem a retrohifit, de gyűjteni csak magnókat gyűjtök. Helyhiány miatt a gyűjteményem kb. felét, persze a jobbik felét el kellett adnom, hogy miért a jobbik felét ennek érzelmi, de még inkább anyagi okai voltak. Én elsősorban a Pioneer Kék korszakos magnóit gyűjtöm, annak ellenére, hogy talán ezek a márka műszakilag leggyengébben sikerült példányai. Viszont, a legszebbek, persze csak nekem, mert ez erősen szubjektív. A műszaki gyengeségük viszont sajnos objektív, a 79 előtti és a 82 utáni Pioneer magnóim sokkal megbízhatóbbak és jobban is szólnak. Mivel azonban már zenét kizárólag stream-en hallgatom, így a szelektálásnál csak a szívemre, és egy kicsit azért a pénztárcámra is hallgattam. Például az Akai GX 635-ös szalagos magnómat nem azért tartottam meg, mert műszakilag jó, hanem azért mert gyönyörű, és nézegetni sokkal jobb, mint a Revox PR 99 félsávos highspeed magnómat, ezért inkább tőle váltam meg, pedig ez volt talán a legjobb hangú darabom. Érdekes hogy ma már kb. ugyanannyit ér mind a kettő, ami szintén azt bizonyítja, hogy a retro hifi már nem a hangminőségről,

hanem inkább a dizájnról és a filigránsról szól. A Nakamichi 1000 MKII-től, a Dragon-tól és az Aiwa XK-S9000-től pedig a pénztárcám sugallatára váltam meg, mert mindig lehet olyan árat kínálni, aminek nehéz ellenállni, pedig ezek voltak a legjobb kazettáim. Bár ez azért nem teljesen biztos, mert a kilencvenes évek elején volt egy Teac Z-6000-m és egy Naka CR-7-em. Nem vagyok biztos benne, hogy nem ezek voltak-e jobbak. Sajnos nem egy időben voltak nálam, így összehasonlítani nem tudtam őket. Az sem utolsó szempont hogy akkoriban még a CR-7 új volt, a Teac kb. 5-6 éves, ami azért nem elhanyagolható körülmény.

Két érdekes vaktesztet is csináltunk a magnóimmal, még 30 illetve 20 éve. Először 30 éve a CR-7-et mértük össze vaktesztben a Teac Z-6000-rel - érdekes módon a jóval öregebb Teac-et hoztuk ki győztesnek, bár mindenki a Nakát gondolta befutónak, - pedig az akkori viszonyok között nagyon színvonalas láncon végeztük a tesztet, tehát nem a kontrollánc volt a hibás. Lp demó lemezekről készítettünk felvételeket. A Lemeztájszó Kuzma Stabi-Stogi volt, már nem emlékszem melyik VDH MC hangszedővel, Paravichini MC trafó, YBA 1 elő végfok és a Sound Lab-A1 elektrosztatikus hangfalakkal végződött a lánc. A magnók tehát kifuthatták magukat a TDK SA-X és az MA-R szalagon is. 10 évvel később került sor egy másik meglepő magnós vaktesztre, ahol megint nem jött be a papírforma. Itt a Nakamichi 1000 MKII-t hasonlítottuk össze a Revox PR99-el fél sávon 38 cm/s sebességgel. A két magnó kb. úgy aránylik egymáshoz, mint egy 1600 cm³-es VVTI motoros Honda egy hatliteses hengerenkénti kétszelepes amerikai izomautóhoz.

Mindkettőt frissen újítottam fel Szalai Lászlóval. Az 1000-t TDK SA-X-ra kalibráltuk, a Revoxot 50 mikronos





Zonálra. Az eredmény mindenkit meglepett, ugyanis intenzívebb Jazz zenén és dinamikus pop zenén, ahol nem hallható a zaj, a Naka nyert. Egész egyszerűen szebben zenélt, amire azért senki sem számított. Persze klasszikus zenén és a „lájtosabb” Jazzen már a szalagos volt a nyerő, de ez már nem volt igazán vakteszt, hiszen a szalagzaj rögtön elárulta a kazettást, ha pedig dolbiztunk akkor már egyáltalán nem voltak versenyben egymással. Igazság szerint a Nakát DBX zajcsökkentővel is ki kellett volna próbálni, de mivel sosem használtam, így ez akkor eszembe sem jutott, amit most utólag, már kicsit bánok. Tekintettel arra, hogy a szalagos magnó szalagköltsége kb. hússzorosa a kazettásénak, így ez a teszt is azt bizonyította, hogy szalagos magnóval lemezeket másolgatni teljesen értelmetlen dolog. Sajnos egy hibája azért volt a tesztnek, hogy mint utólag kiderült, a szalag nem Zonal hanem MTEC volt. Ez is okozhatta ezt az igencsak meglepő eredményt, bár úgy tudom a stúdió szalagok olyan szabványosak, hogy nincs akkora különbség a kalibrálásakor, mint a kazettáknál...

Lassan eljutunk a nyolcvanas évek második felébe, ahol kb. 4-5 év késéssel megjelentek az első CD játszó és a DAT magnók a vasfüggönyön innen is. Nagyon drágák voltak és CD lemezeket is nagyon nehéz volt még akkor beszerezni. Ezek a korabeli nálunk felbukkanó olcsó CD játszó még egy olcsó Nad 5120-al sem nagyon tudták felvenni a versenyt, így ez a korai CD-s korszak nálam kimaradt. Sajnos én is nagyon nehezen haladok a korról, annak idején is nagyon nehezen álltam át LP-ről CD-re. Valamikor 1991-ben sikerült szereznem egy Meridian 602-603-mat ezzel már szerettem CD-t is hallgatni, de sem a Meridián, sem az ezt 10 év múlva leváltó Krell 250 sem tudta megközelíteni hangminőségben a

Roksan TMS lemezjátszót a VDH Grashopper hangszedőjével. Később be kellett látnom, hogy a kényelem és a sercegés nagy úr, így kb. 8 éve végleg szakítottam az LP-vel. Ugyanilyen nehezen váltottam pár éve a CD-ről a Streamre. Minden hifistában nagyobb a kellenél a kutyuk iránti vonzalom, mint kéne, ezért is váltottunk annak idején, bár nehezen, de a szalagosról kazettás magnóra. Milyen izgalmas volt nézegetni a forgó orsókat... ezt a feelinget már a kazettás nem nyújtotta. A Dat magnókkal is ez volt a problémám, bár a szalagosok legtöbbjénél már jobb hangminőséget produkált és még a szalagköltsége is kedvezőbb volt. A legolcsóbb és legjobb hangú magnó pótló pedig a CD író volt. Na, ennek aztán már semmilyen feelingje sem volt. Valószínűleg a CD írókat ugyanúgy nem gyűjti senki, mint talán a zenehallgatásra legkevésbé elterjedt hifi VHS magnókat. Ezeknek a formátumoknak a mérsékelt sikere nem a minőségükben keresendő, hanem a szerethetőségükben, ugyanis a hifi készülékeknek ilyen paraméterük is van ám! A retro világában pedig ez a legfontosabb paraméter, nem pedig a hangminőség.

Tervezünk majd a retro rovatba egy mega hangrögzítő tesztet is, ahol az előzőekben felsorolt létező összes formátumot vakon összemérjük. Érdekesképpen bevesszük a mezőnybe a gyengébb minőségű, de elterjedt MP-3-mat és a minidiszket is. Az LP játszómmal ellentétben a CD játszómat és a CD lemezeimet megtartottam, hiszen eladni már nem nagyon lehet őket. De volt egy másik oka is ennek, tudniillik úgy gondoltam jók lesznek a nyaralóba, ott úgyszíncsen vezetékes net, tehát streamelni úgysem tudok. Nemrég vettem egy Dragon Fly-Cobalt pendrive-hoz hasonlító mini DAC-ot. A mini D/A konvertert arra találták ki, hogy a

telefonokból jó minőségben ki tudjuk nyerni az audio jelet, hiszen a fejhallgató kimenet korántsem alkalmas erre a célra. Ennek segítségével már a nyaralóban is hozzáférlek a Tidalhoz, aminek következtében nálam a CD technika végérvényesen háttérbe szorult, akárcsak a magnóim.

A digitális technika lassan minden műszaki téren kiszorítja az analógot, ez pedig a fejlett hatalmas tároló kapacitásnak köszönhető. Ma egy középkeletű telefonos átlagos körülmények között már jobb képet készíthetünk, mint egy 10 éves DSLR fényképezőgéppel. Ma már nem kell spórolnunk a mintavételezés nagyságával a tárolókapacitás szűkössége miatt. Ennek a műszaki paraméternek a szinte exponenciális növekedése miatt a felbontásból eredő „digitális” hibák nagysága már az emberi érzékszervekkel nehezen mutatható ki. Van azonban ennek a technikának is gyenge pontja, ez pedig az előző sorokban már említett szerethetőség. Egy vérbeli hifistának, magamat is beleértve, kicsit olyan ez a streamelés, mintha a mézesüveget kívülről nyalogatnánk, de a zenehallgatási élményt ez persze nem befolyásolja. A feeling, a design és a szerethetőség hiányaért bőven kárpótol, hogy hozzájuthatok szinte elképzelhetetlenül nagy mennyiségű zenei anyaghoz jó minőségben, szinte filléreért. Ez a lehetőség viszont, - nagyon helyesen - csak a zenehallgatásról szól és nem a hifizéről.

Valószínű, hogy a hifis táborunk kicsit át fog ezért alakulni, sok zenészerető ember élni fog ezzel a már megfizethető lehetőséggel, aminek segítségével jó minőségben hallgathat otthonában majdnem végtelen mennyiségű digitálisan tárolt és online bármikor hozzáférhető albumot. Sajnos lehet, hogy sokan elpártolnak majd tőlünk, akiket inkább a kutyuk szeretete vonzott a hifi világába. A kutyuzés lassacskán megszűnik, legalábbis a hifizés leginteraktívabb részében a lemezekben és a frontendekben, nem is beszélve a hangrögzítő készülékekről. Természetesen erősítőkre és hangsugárzókra ezután is szükség lesz még egy darabig, bár ki tudja hova fejlődik még a technika.

Nem elképzelhetetlen hogy eljön az az idő, amikor belénk építenek valami chip-szerűt, ami még, a még analóg fülünket is kihagyva, közvetlenül az agyunkba juttatja koncert minőségben a zenét!

Mohr Tamás

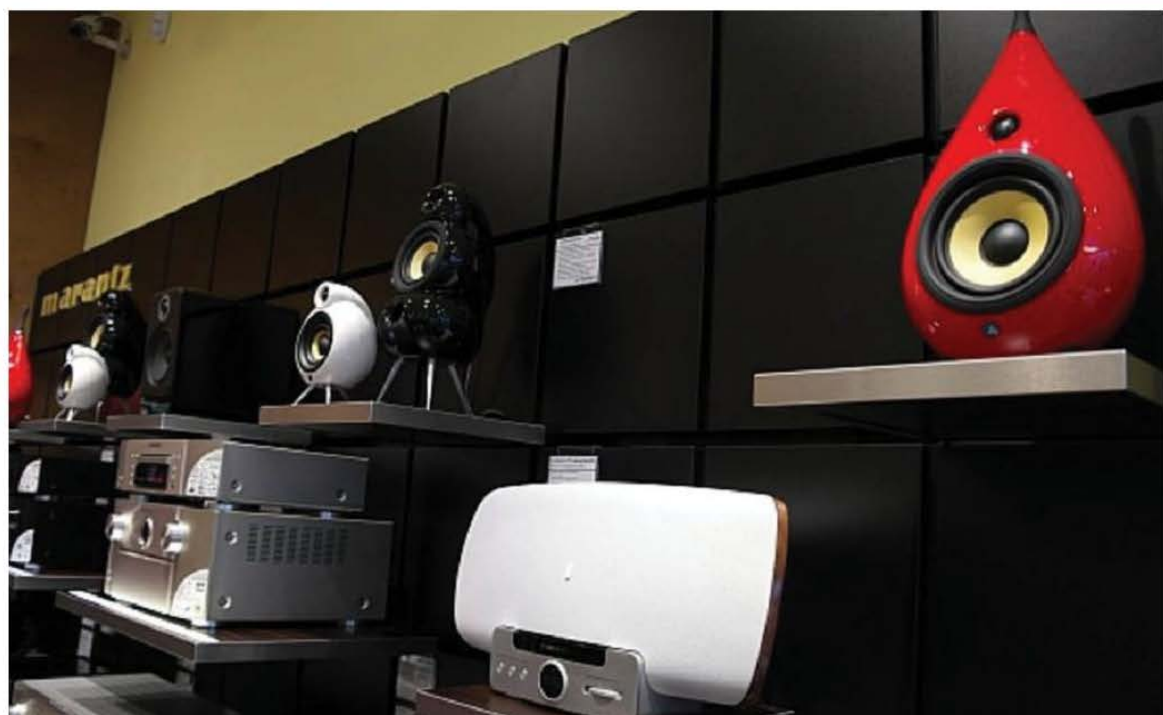
Miért a Denon Márkabolt?

Az ár nem minden.
Ha nálunk vásárol, többet kap.



Kiterjesztett
garancia

5 éves



SINCE 1991
HORN
DISTRIBUTION

DENON MÁRKABOLT
Budapest

ALLEE Bevásárlóközpont
Október 23. u. 8-10

1117 Budapest
Telefon +36 1 2090298

budapest@denon.hu denonmarkabolt.hu

Apertura Onira - a nagy falat

Ehhez erőt gyűjtenék... Legszívesebben köpölyöztetni, csontkovácschoz, akupresszúrára, wellness hétvégére mentem volna, bárhová... Gyakorlatilag bármit kész lennék bevetni, hogy azt érezzem: menni fog! ...de nem. Nem igazán... - íme, az összefoglaló a történetekről.

Esztétikailag nincs menekvés előle. Szobadisz, és, ha nem, akkor erről csak az ízlésünk tehet. Az Apertura odatette magát. A formaterv nyelvezete, amivel kifejezi a designt, és a kivitelezés precíz alapossága kiemeli e dobozt, még az igényesebbek közül is. A zongoralakk fénye, vagy a megmunkálása... nem lehet belekötni. Nagy sűrűségű MDF-ből készült a kabinete, oldalt 25mm, alul és felül 47mm vastagsággal.

Érdekes sajátossága a központi tüske, mely a fő súlyhordozó. A súlypont tengelyén elhelyezkedő központi kúp vezeti el a káros rezonanciákat a káva szerkezetéről. A további négynek csakis a kiegyensúlyozásban van szerepe. Úgy kell beállítani, hogy egyenletesen oszljon el rajtuk a terhelés. Ekkor, biztosan függőlegesbe kerül a fal és a reflexcső is pont merőlegesen néz a talajra. Ezzel a megoldással pedig egységesen terül a mély tartomány minden hangja a szobában. A mélyeket belepumpálja a padlóba, - tetszik ez a megoldás! - ami, a dinamika szempontjából is előnyös.

A 17cm-es mélyközép hangszórók 11cm-es erős mágneseket kaptak és D'Appolito elrendezésben dolgoznak, igen összehangoltan. Ennek a megoldásnak további előnye a tér pontosabb leképzése és a kisebb hibaszázalékú lesugárzás. Elterjedt megoldás, igaz, legtöbbször az állványos monitor sugárzóknál találkozom vele. Már rögtön arra hívja fel a figyelmünket, hogy biztosan egy pontos, monitoros megszólalású dobozról lehet szó, álló létére.



Az új generációs szalagsugárzó alacsony tömegű alumínium/polimer szendvics membránnal készül. A Christian Yvon tervezte „DRIM” architektúrájú szűrő minimalizálja az intermodulációt, megvalósítva a linearitást és kiküszöbölve a fázishibákat.

A káva formája elősegíti a hang áramlását, ami másképp van kialakítva belül, mint a külső részen. Kívül éles, sarkos letörésben végződik a hangfal. Az éle jót tesz a szóródásnak, amivel a tőle szélre eső teret is megnyeri magának a sugárzó. Belül pedig köríves kialakítású, mintha maga mögé húzná a teret. Így mélyebb térképzésre képes, finomabb megjelenítéssel.

Beállítás!!

...a doboz belső felén szinte elgördülnek a hangok. Nehéz dolgom van, még nem is igazán tudom felmérni mennyire. Tologatom a szobában és egyre biztosabb vagyok valamiben. Akusztikust kéne hívni, aki teljesen, műszerrel és hajszálla hozzáidealizálja ehhez a hangfalpárhoz az 1-es szobát. Ekkor reménykedhetnék a teljes sikerben. De mivel most az akusztika megváltoztatása nem célom, állítgatom tovább. Végül is csak tudok találni olyan helyet neki, ahol a legkevésbé rossz, vagy a leginkább jó - attól függően fogalmazva, mit tartok éppen méltónak hozzá.

A ribbon magassugárzó igen élénk. Pontos beállítását a közép és a

mélyszekció intenzitásához a hangfal forgatásával lehet szabályozni. Miután a mélyközép tartomány a helyére került és így be tudja fogni a mögöttes teret is, hozzáillesztem a magas rész intenzitását. Addig forgatom a hangfalat, míg az arányok nem kezdenek jól összeállni. Ha jobban rátolnám az oldalsó falakra, akkor a mélytartomány is felerősödne, s a felső szekció is még transzparensbb lenne, sőt, így jobban szembefordíthatnám a hangfalat a hallgató pozícióval. De ekkor már a tér sérülne, a hang gombócodosna...

No, végre, mégis, csak akadt egy hely,



ahol egész jól érzi magát ebben a szobában! De azért megmaradt az a gondolatom, hogy lehet, kevés vagyok ehhez a hangfalhoz, vagy legalábbis a körülményeim részben azok.

Tesztelés!!

A megszokott Levinson-os referencia rendszert hallgatom. Kötelező az ML-320S és ML-334 bevetése, forrásnak pedig a Tascam DA-3000 és Sony CDP D11-é. Jó is, ha a tesztlánc általában ugyanaz, most pedig még azért is, mert e meghallgatás, része a nagy hangfal teszt sorozatunknak, így nem árt, ha közősek a nevezők.

Az erősítők felnőttek a meghajtás feladatához. Az összeköttetések is megfelelőnek tűnnek (réz táp és hangfalkábelek, arany interconnect szett), a rezgéscsillapítás is a helyén kezeli a saját feladatát, egyedül az akusztika lehetne még... Igen, mert ez a hangfal annyira ki van hegyezve, annyira pontos mindenben, hogy kéri. A legfokozottabban illik odafigyelni minden részletre - ez a meglátásom.

Annyit még ide, hogy hallottam csöves meghajtással is, egy AVA szettel. Bár a cső világa szelídíteni látszik önkifejezését, - kezelhetőbb ilyenkor



beállítás szempontjából is, - mégis, ez egy precíz műszer, ami mindent kimutat.

Íme, a hallottak:

Liadov – Baba Yaga (Reference Recordings). Kissé forszírozott. Értem én, hogy mindent megmutat, teres és dinamikus, csak illene hozzá kicsit több nyugalom. A nagyzenekar játszik, követhetőek a részletek. Ha figyelek, akkor bármelyik hangszer külön is hallgatható. Írhatom, hogy sziporkázik, de ez a látványos előadás a kiegyensúlyozottság és a nyugalom hiányát azért magán viseli. Jól jönne még némi akusztikai állítás, csillapítás – hátha változna. Tudom, érzem, térből jobbat kívánna. Mint az F1-es versenyautó, ami a ringen érzi jól magát, nem a gyorsforgalmi úton. Az még kevés.

Miles Davis – Round Midnight (CBS, USA). Ez már sokkal jobban tetszik rajt'. Persze, mert a felvétel zeneisége és finomsága elveszi a zene életét. Együtt lehet vele rezegni. Szépen domborodik a tér, eloszlik a hang, nyomot hagy bennem, bármelyik részletére is figyelek. A hangfalak közül, előre nem lép ki, viszont mély a színpad. Ez igen jó hangulatú előadás, de a magyarázatot könnyű megtalálni rá. Valahol csempészni kell bele egy kis nyugalmat és ezt a lemez megteszi. Az akusztika fellelegezhet, - nem hibáztatom. Most nincs olyan zavaró attitűdje. (Tűnődök, lehet mégiscsak csöves erősítő való hozzá?)

Diana Krall – I'M An Errand Girl For Rhythm (GRP Records). EU nyomás és ez visszaköszön a felvételen. Ez a hangfal nem tolerálja a hibákat! Persze ki mondta, hogy csak a tökéletes lemezeket hallgassam rajta. Éppen ezért szondáztatom meg ezzel a lemezzel. Az ember elvárja, hogy a saját hangfalán mindent meg lehessen hallgatni. Nincs szükségem a minőségellenőrré! (Még jó, hogy a legtöbb vállalkozó kedvű ember csak azért is azokat a csúcsoakat akarja meghódítani, amiket a legnehezebb. Tessék, ehhez tudok ajánlani egy jó hangfalat.) Vissza a lemezhez: - kicsit digitális, kicsit mismásol a felvétel, de végül is hallgatható. Majd beszerzem amerikai nyomásban és akkor csupa jót fogok írni róla, mert benne lesz a nyugalom, a dinamika és mindezt még jobb felbontással hozza majd!



...elég sok zenét átnyalaztam az Apertura segítségével, de a lényegére ez a három lemez már rátapint. Ez elég egy velősebb ajánláshoz:

Tökéletes műszer, ami által a zene legapróbb részleteibe is bepillantást nyerhetünk, - ha sikerül az installáció összes esetlegességén felülkerekedni és méltó körülményeket biztosítani neki. Élmény lehet vele a zenélés és a megjelenése ehhez még sokat hozzatessz. Kísérletezők kedvének tuti befutó! Meleg hangú csövesvel megszélidíthető, akkor kellemes társunk tud lenni, de ebben az esetben ne keressük igazi karakterét. Így alapvetően mindenkinek ajánlható, mert az is megtalálhatja a számítását vele kapcsolatban, aki csak ejtőzni szeretne a társaságában és az is, aki napi rendszerességgel hódítana meg vele újabbnál újabb minőségi csúcsokat a zene reprodukálásának területén.

Műszaki adatok:

Két utas, három hangszórós, bass-reflex kialakítással

Hangszórók: 2x 17cm Isotactic Matrix mélyközép / 1x Ribbon magas 5" és 36mg

Frekvencia átvitel: 35Hz-35kHz (+/-3dB)

Impedancia: 40hm

Érzékenység: 91dB / 1w / 1m

Magasság/szélesség/mélység: 1250 / 254 / 340 mm

Tömeg: 42Kg

Ár: 8749EUR

ZENE

Az erdő zenéje, avagy a zene erdője

Dés András Rangers: einschließlich

Megjelent Dés András einschließlich című új lemeze (BMC), egy erdőben felvett hanganyag, amelynek lényege a zenész szavai szerint „az erdő akusztikája, atmoszférája, energiája”, az improvizációnak is új teret és időkeretet nyitó attitűd, mely a véletlenre bízta magát.

Wagner Sára

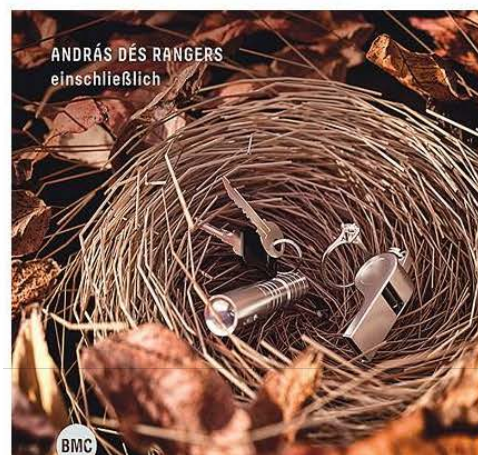
A hangmérnök, Szabó Viktor komoly technikai apparátot vitt magával az erdőbe, berendezve egy plafon nélküli stúdiót, Dés András („erdő”), Ávéd János (szaxofon), Fenyvesi Márton (akusztikus gitár) és Szandai Mátyás (nagybőgő) felvételéhez. A zenészek mégse használtak fejhallgatót. „Ez a módszer tökéletesen illeszkedett az alapkoncepcióhoz. Visszagondolva is fantasztikus élmény, hogy teljesen akusztikusan hallottuk, hallgattuk egymást – mondta a zenekarvezető. – Viszont a résztvevő zenészeket komolyan próbára tette. Mind el kellett fogadjuk, hogy a megszokott, kényelmes játékmódunkon és hozzáállásunkon változtatnunk kell. A gitárnak sokszor hangosabban, a szaxofonnak halkabban kellett játszania, nem tudtunk visszahúzódni a biztonságot nyújtó, tutira működő zenei megoldásainkhoz, és annak is a tudatában voltunk, hogy nem lesz lehetőség javítani, hiszen minden hangszer egybeszól. Viktornak és nekünk is nagy segítségünkre volt Ingeborg Doblander, a bécsi Konzerthaus vezető hangmérnöke, aki pusztán érdeklődésből és kedvtelésből eljött nekünk segíteni.”

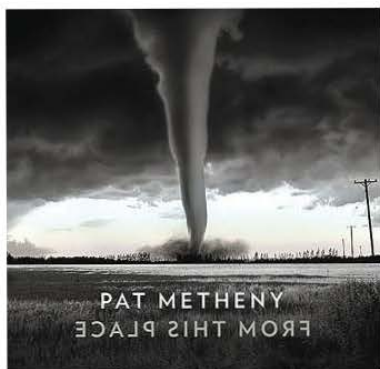
Dés csak a felvétel ötlete és kivitelezése után ismerte meg az erdős koncepció előfutárait, Bobo Stenson Trio Live in the Forest című felvételét, Peter Brötzmann és Han Bennink Schwarzwaldfahrt című anyagát és Manu Delago Parasol Peak dokuját. Mintha az erdőben rögzített zenei világok minduntalan azt a kérdést tennék fel, hogy vajon létrehozhat-e még újat az ember? Természet, ember és gép legyőzik-e egymást? Az önpusztítás, a megújulásra való képtelenség a vég, vagy egy új kezdet? Nehéz e kínzó kérdéseket bőrünkön érezni, mikor az emberi kreativitás és tehetség mesterlemezévé az erdő válik. „Abban a pillanatban, hogy benyomjuk a piros gombot – legyen az

akár egy sima próbaszituáció, amikor a telefonunkon rögzítünk valamit – az ember máshogy kezd el játszani, nagyobb súlya van egy-egy lejátszott hangnak. Érdekes feladat megtalálni az egyensúlyt, nem szabad se túlgörcsölni, se túl nagyvonalúan kezelni a helyzetet.”

A lemezbemutató koncertet Ávéd János vezette fel, az Opus Jazzclub emeleti pultjának széléről indult el négy-négy hangnyi ismételt jelzést adva. Füzetembe a kürt szót, és a vadak érkezését véstem fel. Otthon, mikor kinyitottam a borítót, a Fazekas Gergely zenetörténész által jegyzett kiváló kísérszöveg meg is erősített ebben. A koncert, mely a járvány előtti utolsó élő zenei esemény, amin résztvettem, valóban olyan érzéssel töltött el, mintha – Fazekas szavaival – „a huszonegyedik órában, az összeomlás előtti utolsó pillanatban” volnánk. A világ legrosszabb énekese Dés-lemez (BMC Records, 2017) „150 Seconds Before Midnight” című számának áthallása abszolút jelenlevő, ugyanakkor az évek elteltével mintha az aggodalom egyre több időre szóné be a zenét és az ember agyát. Készenléti állapotba kerülnének, mint a vadon élők, akiknek lesen vagy résen kell lennie, hogy felismerjék, lőni vagy futni kell. „Nyilván amikor – [a mindfulness mellett] egy másik divatos kifejezéssel élve – az ember kívül kerül a komfortzónáján, éberebb és intenzívebb lesz a figyelme.” A zenészek a zenei matéria nem múló feszültségével, ahogy Fazekas fogalmaz, „mintha a forrpont előtti pillanatot tágitották volna a lemez ötvenpercnyi időtartamává.” Mégis, a szaxofon vissza-visszatér fülhöz szokott dallamokhoz, melyekkel e rögzített tartalom nem csak a hangfelvétel, de a zene és a zenész történetét is mintha magán cipelné, megelevenítve a kezdetet, a civilizáció előtti törzs önfedelt táncát is. Teljes fókusszal a jelenben, annak a tudatában, hogy bármikor futásnak kell eredni.

Az einschließlich dramaturgiájával, zenei és ritmikai sokszínűségével, finomságával mintha, ahogy a cím utal rá, magába fogalná a történelem átalakulásának idővonalát, melyet a természet, az ember és a gép történeti ütközései rendeznek sorba, vagy borítanak fel. A levelekkel imitált sercegés a korai lemezzörgítés zajaként, a rulett hangjai a szerencse forgandóságaként és a kapitalista örület jeleként, a füttyüléssel dialógusra hívott pengetés az írásbeliség kialakulásának metaforájaként, az emberi ordítás a háborúba hívás hangjaként mind magába rejtje a történelem paradigmaváltásait és az emberi döntések képlékenységét. Az Opusban létrejött turbulenciát idéző gépkavalkád, a túlhevüléséhez, kiakadáshoz vezető magasfeszültség, a sci-fi hangjai szembemennek az erdőbe képzelt esővel, viharral, villámlással, a természet kiszámíthatatlanságával. „A megszokott biztonság hátrahagyása mindannyiunkat új zenei utakra is terelt, egész máshogy kellett játszanunk. Az, hogy én nem vittem magammal hangszereket és a természet által „felajánlott” tárgyakon zenéltem, meggátolta, hogy legalább a tudatomban ott legyen, bármikor elővehetem az eszköztáramból a biztonságos, megszokott megoldásokat.”





Pat Metheny helyei

From This Place (Nonesuch, 2020)

Nehéz eldönteni, Pat Metheny inkább gitárosként vagy zeneszerzőként lopózott be világszerte sokmillió rajongója szívébe. Az biztos, hogyha egyszer belopózott, ott is maradt. Az viszont elgondolkodtató, hogy van-e kitüntetett korosztály, amelyeknek leginkább a szíve csücskében lakik? Vagy minden generáció szereti, hallgatja és gyűjti lemezeit? Egyáltalán nem reprezentatív gyorsfelmérésem szerint inkább az idősebbek, de népszerűsége ettől függetlenül általános. Persze, a hatvanöt éves Pat Metheny legnagyobb, igazi világszám sikereinek idején mai hallgatóinak egy része még meg sem született. Tizenöt éves kora óta profi, tizenhét éves kora óta tanít, tizenkilenc éves kora óta a Berklee, a világ vezető jazzakadémiája meghatározó tanára. Hogy mennyire meghatározó, arra elég, ha csak azt idézem fel, hogy a szegénylős tini Esperanza Spaldingot is ő bízta: megvan benned az X-faktor. Ha az eddig 20 Grammy-díjjal jutalmazott muzsikus pályáját próbálnám meg akár csak felidézni, új lemezéről alig volna szólni alkalmam, ezért ezt inkább az olvasóra bízom, érdemes előadói honlapján, lemezcégénél, a közösségi oldalakon rákeresni felvételeire. Az egyetlen majdnem harminc évvel ezelőtti pillanat, amelyet nem mulasztok el felidézni Metheny itthoni sikerei közül, az, amikor az utolsó állóhelyig zsúfolt Merlin Jazz Club közönsége egy emberként, önfelédten gajdolja a James-t, merthogy Metheny – a várakozásoknak és hírnevének megfelelően – beszállt jammelni a Trio Midnighthoz stadionkoncertje után.

Alaptétel az is, hogy Metheny népszerűségének motorja a Pat Metheny Group. Kritikai elismerése és zenészkollégák előtti tekintélye viszont

a sokoldalúságának köszönhető. A PMG aranylemezei (Last Train Home, Letter From Home, James) mellett Steve Reich, Ornette Coleman, Charlie Haden, Brad Mehldau és mások partnere. A PMG népszerűségének felidézésére sajnálatos aktualitást adott Lyle Mays, Metheny varázslatos billentyűsének február 10-én bekövetkezett halála (erről lásd keretes cikkünket).

Az új lemezről maga Metheny nyilatkozta, hogy szinte egész életében készült egy ilyen lemezre, illetve pont erre. A bizonytalanság, hogy akkor melyik is valójában, arra utal, hogy hiába Metheny óriási rutinja, és elképesztően jól szóló kvartettje, kicsit túl sokat markolt új sorlemeze koncepciójával, amely hat évet váratott magára. A széles vászon perspektívája, amelyet emleget, ugyan csodálatosan felfesti azt a road movie-szerű hangképet, amellyel Metheny világhírű lett, és még csak nem is bocsátkozik önisméltásba, mégis össze-összeszűkül időnként, ahogy a lemezt hallgatjuk. A zenei történesek alapjait lerakó kvartett Antonio Sanchez dobossal, Gwilym Simcock zongoristával és Linda May Han Oh nagybőgőssel mindent tud. Megtöbbszörözik és keretezik a szépség jegyében alkotó Metheny hangjait, továbbbúzik gondolatait, hiszen a több éves kitartó turnézás során nagyon összeszoktak. Ezért Metheny "kitolt" velük: a stúdióba úgy érkeztek, hogy csak egészen rövid idővel előtte találkoztak az új nótákkal, hogy mit kell szinte azonnal, legfeljebb másnap lemezre játszani. Az eredmény az igazán emlékezetes Metheny-lemezek közé emeli a From This Place-t, a tér élményének felidézése ígérő a zenében, enigmatikus az egész az első hangtól az utolsóig. A cél maga az út, és ha ez így persze kicsit közhelyes is, vállalható kijelentés itt. Mert a bölcs korba érkezett, számvetésre érett Metheny nem izgatja az eredetiségkedés: nem fog azért disszonanciát belekomponálni vagy hangszerelni, hogy ne hasonlítson másra (persze akkor is leginkább magára). A borítókép tornádója kicsit túlzás, mert az érzelmek és a patetikus hangütés ugyan az egekbe szöknek, de a vihar nem pusztító. Az utalások tele vannak hazafisággal, pl. a Route 66-re, vagy a vadnyugatot feltörő vasútépítésre, de a muzikalitás és a (három kontinens zenészeivel felálló) kvartett dinamizmusa izléseken közli ezeket a néha fejnehéz tartalmakat.

Egy csöppet sajnálom, hogy Metheny nem érte be ennyivel, és még egy zenei réteget pakolt fel a felvételre: a Hollywood vonószekekart, akikkel utólag készítették a kiegészítő, a felvételhez megírt szimfonikus szólamokat. Így azután amikor az America Undefined, a szvitszerű nagy nyitószerző közepén a gitárszólót árnyékként követi a vonószekekar, kételkedni kezdünk a dolog spontaneitásában, ami ennek a zenének fő erője. Persze, azután kárpótol bennünket a hangzás filmzenéket megszégyenítő teressége, amely fantáziánkat mindig újra szárnyra kapja. Ahogy én Methenyt ismerem, most már azon töri a fejét, hogy milyen kisegítővel, milyen intuitív, akusztikus ellenpontját tudja megmutatni az eddigiek közül legfilmszerűbb, új lemezének.

Zipernovszky Kornél

LYLE MAYS EMLÉKÉRE

Metheny személyesen sosem távolodott el Maystól, akivel 1975-ben közösen alapította a PMG-t, bár közösen már 2005 óta nem készítettek felvételt, mert Maysnak csak a végtelen turnékból lett elege. Maysról kevesebb szó esett mostanában, Metheny nélkül nem volt annyira látható a nemzetközi koncertéletben, de kiderült, hogy a rajongók sosem felejtik el. A közösségi médiában és máshol is megjelenő intenzív emlékezések és a tömegével érkező személyes megnyilvánulások zenészekről és rajongókról arra készítették Methenyt, hogy a saját honlapján a nekrológon kívül is közzé tegyen egy hosszabb, méltató emlékezést. Mays először zongoristaként búvólte el Methenyt, és ahogy mindig is zenekarinak hatott a megszólalása, harmonizációja. Kisegítőben Metheny csak Joe Zawinulnál tapasztalt ilyen mindent átlátó rendszerben gondolkodást. Alig ismert, hogy Mays gitárosként is kiváló volt, meg egy csomó más hangszeren. Nála mindig a muzika állt legmagasabban, és nem a muzsikusság, tette hozzá Metheny.

(Z.K.)

HIFI PIKNIK 1.



Először is tartunk egy perces néma megemlékezést azokról a hal(l) hatatlanokról – azaz rólunk –, akik nem elégednek meg a telefonjukból, a bedugott fülélen át kiáramló zenének nevezett zajjal, hanem valami másra/többre vágyunk. Ebből még lesz gondom, ha a lányom is elolvassa, amit írtam... Sokan vagyunk így, de kevesen valljuk be! Ez olyan, mint a nejük főztje otthon. Biztos, hogy megdicsérik, de azért elcsábulunk egy Angus steak-től az étteremben, miközben bizonygatjuk, hogy az otthoni spenót vagy tejbegríz sokkal jobb, bár csak a színében van különbség.

Bevezetés:

Miért pont HIFI-Piknik a cím? Az elmúlt 45 éveimet a zene és a művészet egyéb kortárs műveinek körében töltöttem, így már kora fiatalságomban is képes voltam komoly összegeket költeni az ilyen jellegű élvezetekre. A mai napig emlékszem a szüleim otthoni hifijére, az Orion HS280-as hangfalakra, majd az első fizetésemből vásárolt saját berendezésre és az első, csak nekem, méretre gyártott RCA kábelre. Mikor megmutattam a legjobb barátomnak a különbséget, ő is azonnal elkezdett új kábelt keresni.

Ez az ürge a mai napig is az egyik legjobb barátom, neki köszönhetjük a HIFI-Pikniket is.

Úgy alakult, hogy pár éve felhívott péntek délután, hogy ő most lejön hozzám. Úgy is lett. Akkor már nagyjából összeállt nálam

egy rendszer, amit nem volt rossz hallgatni. Ezt még kétszer-háromszor megcsináltuk, akkor áthívtam egy másik nagyon jó barátomat is, akit én fertőztem meg a jó minőség szeretetével. Ő elkezdett főzni nekünk, majd később több más barát is csatlakozott a péntek esti "szeánsunkhoz", így alakult meg hivatalosan is a HIFI-Piknik. Jókat eszünk, iszunk, általunk jónak tartott zenéket mutatunk egymásnak, és nem utolsósorban jó vagy jónak tartott eszközöket próbálgatunk.

Idén januárban hangfalkábel keresés közben szerencsém volt átesni egy műtéten. 2 hónap karantén, no munka, no para, van időm!!! A "megfertőzött" barátom azt mondta, ő ismer két jó srácot, beszéljek velük. Na innentől felfordult az életem...

Két-három telefonbeszélgetés után Ádámék úgy határoztak, hogy meglátogatnak engem. Mondtam, hogy OK, de egy fél órával az érkezés előtt szóljanak, hogy kinyissam a kaput!

Nagyjából ennyi volt a sebességem, a csigák csak úgy elsuhanak mellettem. Lejöttek hozzám. Hoztak egy csomó cuccot magukkal, a mai napig is sírok, ha rájuk gondolok. Első benyomás: szimpatikusak voltak, de nem tudom, hogy melyik bolygóról származnak. Az biztos, hogy nem a Földről, de mindketten másokról!

Először nem csináltak semmit, csak beállították a hangfalaimat. Konkrétan a szoba közepére!!! Jobb lett, de nem az igazi. Utána Ádám azt mondta: Most menjünk végig a házban, hogy megnézzük az elektromos fogyasztókat, és "befordítjuk" őket, ha kell! Menjen az, akinek valaha köszöntél a Facebook-on, én örülök, ha a fürdőszobába eljutok időben! Mindegy, megcsináltuk gond nélkül, bár néha várni kellett rám, mint már említettem a csigákat... Visszaültünk, meghallgattuk, mintha egy teljesen más rendszer lett volna.

Utána cseréltünk RCA-, hangfal-, tápkábeleket, csöveket az erősítőben és elosztót is, hallgattunk LP-t, CD-t,





stream-elt audio-t, Mp3-tól a DSD-ig, és nagyon jól éreztük magunkat. Az egyetlen kérdésem az volt: Mit tudtok itt hagyni, hogy játsszak velem? Sajnos nem mindent...

A karanténban volt időm eljátszani a kábelekkel és a javaslatokkal, ami nagyon érdekes kísérlet volt. Azóta olvastam tanulmányokat a zene egészségre való hatásáról a műtéti rehabilitáció során, illetve a lelki egyensúlyra való befolyásáról az elfogyasztott alkoholmenyiség függvényében. Ezek mind igazak, de mindenki próbálja ki otthon! Én azt tapasztaltam, hogy egy jól összerakott rendszeren történő zenehallgatás csökkenti az elfogyasztott fájdalomcsillapítók mennyiségét és segít elviselni a karantén okozta stresszt, bár a nem megfelelő zene hallgatása inkább fizikai fájdalmat okozott, mint segítséget a felépüléshez.

Ami érdekes, hogy egy jól összehangolt rendszeren az ember tényleg hosszabban tudja hosszabban a zenét. Nem hallgatni, élvezni! A ráncok kisimulnak, átjön az a rezgés, amit a zeneszerző beleírt, és még egy 15 centis vágásról is elfelejtkezik az ember. Ráadásul dohányosként (ez

nem a reklám helye!), reggel a tüdőm duettet szokott előadni a torkommal, ez a rendszeres „zeneélvezetnek” hála, jelentősen mérséklődött. Ugye, mert kevesebbet is dohányzom. (Basszus, közben beleesett a cigim a sörömbé...)

Azóta még egyszer eljöttek hozzám a fiúk egy HIFI-Piknikre, és mutattak olyat, amit még nem láttam/hallottam. Bár a zenei ízlésünk nem ugyanolyan, mégis talán elmond valamit, hogy egy kábel cseréje után csak összenéztünk, és felkiáltottunk, hogy igen!!! – ezt hiányoltuk eddig a rendszerből! Sikerült olyan összhangot kihozni a rendszerből, hogy az egész házban érezhető a „flow” – a zene áramlása.

Az ürge, akit már említettem, elhozta a DIY hangfalait. Amit a kábelezéssel és a hangfalbeállításokkal kihoztunk belőle, arra van egy szó, de az nyomdafestéket nem tűrne. Természetesen pozitív értelemben.

Hozzá kell tennem, hogy mind az erősítőt, mind minden eszközt mindig „Pure” vagy „Direct” módban hallgatunk, kikapcsolva az összes elektronikát, ami megváltoztatná az eredeti hangot. Akkor jó egy rendszer, ha nem kell kompenzálni...

Összegzés:

Megéri-e vagy sem?

Elsőre nem. Lejöttek, átrendezték a lakást, a hangfalak a szoba közepére kerültek, a kábelekkel együtt. A takarítónő teljesen kiakadt, hogy bejelöltük a pozíciókat, feleség, macska, kutya vagy egyéb halandó a közelébe sem mehet!

Másodszorra viszont igen. Eddig sem okozott fejfájást a zenehallgatás, de most valahogy minden jobb, minden kiegyensúlyozottabb. A zene harmóniája teljesen jól érezhető műfajtól és hallgatási pozíciótól függetlenül. Természetesen teljesen más a hangkép a fotelben, mint a fürdőszobában, de mégis mindenhol élvezhető. A lányom is megdicsérte, pedig ő aztán tényleg a telefonján szokott zenét hallgatni, hiába van neki egy Sennheiser fejhallgatója is.

És végül: megismerkedtem két nagyon jó emberrel/UFO-val, akikkel van miről beszélgetnünk, nagyon sokat tanultam tőlük, és még ha nem ugyanazt a „nyelvet” beszéljük is a zene terén, nagyon jól el tudjuk magyarázni egymásnak az érzéseinket a hangzás kapcsán. Ezúton is várom őket megint a következő HIFI-Piknikre!

Jelenlegi rendszerem:

Vincent Audio SV-226 MKII

Pioneer N70-A

Monitor Audio Silver 8

Gerappa





Kedves HFM!

Mennyiért vegyek kábeleket a rendszerembe?

Inkább fordítsuk meg a kérdést, mennyiért vegyek rendszert a kábeleimhez? ...

Persze kinek, mi a fontos ugye, s bár erről már volt szó, most mégis előveszem újra ezt a témát. Hát persze, ha egyszer örök aktualitás és sokan kérdeznak felőle.

Eleinte szó sem volt arról, hogy a hifi rendszerhez különösebb kábelekre lenne szükség. Micsoda!? Drótra pazarolni, a szép és elegáns hifi helyett? – horkantam fel. A kábeleknél talán nincsen különösebb vonzása, sem esztétikai, sem más értelemben, legalábbis a hifihez képest. Főleg rossz – még ezt is rájuk süthetném esetleg, és valóban, mennyire jó lenne nélkülözni ezeket a rendszerből. Egyelőre úgy tűnik, még nem megy... legalább is a hifizés ezen ágából. Törekvés van rá, hogy el lehessen hagyni az egyes komponensek közül, például az aktív hajtásnál, ahol a hangfalon belül, rövidebb jelúttal kiváltható a külső hangfalkábel. Vagy az egybeépített készülékeknél, ahol házon belül oldják meg a jelátvitelt.

De különben is, kábelezésre csak akkor van szükség, ha a még magasabb minőség iránt való törekvés a vezérhangyát beindítja. Minőség. Egyáltalán mit is jelent ez a szó a hifiben? Túl sokat is, de a kábelekre vonatkoztatva, nagyvonalakban talán annyit, hogy talán jobban áteresztő adottságokkal rendelkezik. Zavarmentes, dinamikus, több részlettel és kevesebb színezettséggel bír. De az igazán jó kábelnél valójában ennél még sokkal többről van szó.

Az elmúlt 20 év installációin keresztül szerzett tapasztalatok segítségével

tudnám a megfelelő választ megtalálni. Jártamban – keltemben általános tapasztalatom lett az, – egy idő után megfogalmazódott bennem, – hogy a legproblémásabb rendszerek, az igen drága, high-end kategóriából kerültek ki. E kategóriában lévő eszközök közösítő jellemzője az, hogy tervezésükkor a lehető legkevesebb saját hangkarakter hordozását akarták elérni. Így, fokozottabb áteresztő képességgel is rendelkeznek, ami pedig arra is alkalmas, hogy kimutassa a környezetüknek minden sajátosságát, az akusztikától a közöttük lévő illesztésekig. Így jutunk el a kábelezésig. (Az akusztikai beállításokról nem most tárgyalunk.)

Nálam a következően alakult a „kábel-helyzet”. Először én sem drótokat vettem, hanem inkább még hifit. De hiába többszöröztem meg a befektetést az eszközök területén, egy idő után nem igazán kaptam választ a minőségi ugrás felé tett kísérleti lépéseim ellenértékéért. Akkor mi legyen? – tettem felé a kérdést. Hát eladtam az egészet és kezdtem előlről. De tényleg az elejétől. A lánc legelejéről!

Gondoltam, ha az nem segít, hogy halmozom az egyre minőségibb(bb) egységeket és megpróbálom kinyerni belőlük a tőlük telhető maximumot, akkor fordítva csinálom. Akkor megpróbálom összerakni egy olyan szintű, – energetikájú és áteresztőképességű, – kábelrendszert, amibe már bármilyen eszközt helyezhetek, mind ki tudja futni magát, sokkal jobban, mint eddig. Így is lett!

Összehoztam az akkor, tőlem telhető legmagasabb színvonalú kábel szettet. Fokozatosan az órától építettem fel a táp, majd az összekötő és hangfalkábeleket, törekedve arra is, hogy homogén legyen a szett. Így, átláthatóvá és kezelhetővé vált a lánc. A végigfutó egységes alapanyag miatt összeadódtak az erények és a hibák is, így ez utóbbiakat is sokkal könnyebb volt korrigálni. Végül, sajátossága lett, önhangja és szűrése kevésbé, főleg az addig használt, viszonyításként működő kábelekhöz képest.

És mi volt erre a komponensek, a hifi válaszreakciója? Bármilyen összeállításban is próbáltam ki őket, – ebbe az egységes és áteresztő kábelrendszerbe helyezve, – minimum hallgathatóvá vált, de alából élvezhető lett vele a zenélés.

Idővel, ahogy egyre tovább fejlesztettem a kábelezettséget, azt tapasztaltam, hogy olyan érezhető és hallható energia tartalék kezdett megjelenni a hangok dinamikájában, illetve állt már a hifi komponensek rendelkezésre, amivel a komplett lánc már nem tudott egy bizonyos dinamikai töltöttség alá menni. Így, a rendszerből, – ami túllépett a saját megmaradt hibáin is, egyszerűen, mintha átszakadt volna egy gát, – kilépett a térbe a zene. Ahogy pedig egyre fokoztam ezt a töltést, egyre több áldásos tulajdonsága jelent meg és köszönt vissza a hangképből. A hifi másik, ugyanilyen fontos tulajdonsága, lényege pedig a csönd, a nyugalom lett. Ami abból a megsokszorozott erőből árad, amiből már a rendszer dolgozik. Egyfajta zavartalanságnak is nevezhetnénk, sok káros hatástól való függetlenedésként is megfogalmazhatnánk ezt a tulajdonságot. Így, a zenei információ, amely már erre épül, a mélyből merít, és hosszan hallgathatóvá válik. A zeneműveket pedig már teljesen másképp „látjuk”, s az új élményről érzelmi és mentális visszaigazolás is érezhető bennünk. Egyre mélyebben avat be a zenébe, jóval nagyobb rálátást biztosítva az alkotók művészi munkájának, vagy a megalkotás folyamatának részleteibe. Ez a finomság szintén egy olyan plusz, ami a zavaros keresztül ugye nem jöhetett igazán át.

Azt pedig még nem is hangsúlyoztam, hogy, ha újdonsült energetikai közegünkben kezdjük el fejleszteni a rendszerünket, minden változtatást sokkal jobban fogunk visszahallani és így, az illeszkedésekkel is megfelelően fogunk tudni bánni.

Így érhetjük el, előbb-utóbb azt a szintet, amin már elégedettek lehetünk,





akár véglegesen is. Mert el fog tűnni az az ösztöke, a kényszer, hogy a hibás hangzáson újra és újra változtassunk. Az energiaszintekkel, a rendszer töltésével persze lehet még játszani, de már egy hibamentes minimumról lehet indulni...

Nos, velem így történt a dolog, nekem ezt az oldalát sikerült egészen rendbe tennem a hifinek, mi több, túltöltenem. De hozzáteszem, szintén hasonló támpont lehet, ha az akusztika, vagy a rezgéscsillapításunk van rendben.

Megkérnek még, hogy felhozzak néhány esetet? Köszönöm, kettőspont:

Már jó rég történt ez az eset. Meghívást kaptam egy hifishez, - aki ugyan a kábelekből nem hívó úriember, - azzal



a feladattal, hogy gatyába rázzam (valahogyan) a rendszerét. A rendszer: Klipsch RF-37 referencia hangfal, a Klipsch otthoni használatra készült sorozatának akkori csúcsmo­dellje, McIntosh elektronikából a felsőház, külön elő és végerősítéssel.

Forráskészülékkel találtam a helyszínen öb­bet is, például EMT 938 lemezjátszó, VDH Grashopper IV hangszedővel, vagy egy Sony DTC-2000ES DAT magnót. Ami viszont leginkább használva volt (már akkor!) - egy streamer, ami elsősorban saját lemezfelvételeket tartalmazott és wifi hálózaton keresztül kapcsolódott a szerverhez. Házigazdánk panasza a visítós, élénk, mélyhiányos hangra volt.

Lehetett is, a Klipsch tölcserés hangszóróit meg kellett valamivel „fogni”, a hangbalansz helyes kezelését alapjában véve a három nagyméretű mélyszekció ellensúlyozása sem tette lehetővé. Utóbb kiderült, hogy főleg a kábelezésen múlt, na meg valamelyest a fázisokon a hallgathatóság. Mivel a hangfalak úgy tűnt a helyükön voltak és a rezgéscsillapítás sem lehetett markáns részlete az installációnak a lehetetlen hozzáférés és a helyhiány miatt, nyilván a legkönnyebb ellenállás, a kábelezés átformálása felé haladtam. A különféle és a rendszer kategóriájához képest igen „egyszerűnek” nevezhető madzagokat cseréltem magasabb energiaszintű és sokkal áteresztőbb és homogén kábelrendszerre. Így már helyre állt a hang egyensúlya. A stramerről is, de főleg a lemezjátszóról, egy olyan magas élvezeti értékkel bíró zenehallgatás jöhetett, hogy az a néhány óra, azóta is élénken él az emlékezetemben. Az ellenpróba segítette annak megértését, hogy az összeköttetések, illetve az energetikai illesztés egyensúlya mennyire meghatározó tényező ebben a rendszerben. A zenehallgatás végső fázisa a kezdeti állapot visszaállításával zárult, melyben az előző mondat tényszerűségét be kellett látnunk.

Na de mi van akkor, ha egy filléres cucc kap egy energetikai formázást, ahol már csak rajta múlik a hangkép java része, mivel az összeköttetések értéke arányaiban összemérhetetlenek vele. Hogy minek kell egy kőkorszaki Akai miditoronynak, a nyolcvanas évek legelejéről komoly elosztó, tápkábel és interconnect, főleg az udvaron használva, jó kérdés! De az biztos. Egy



állóhangfal került a lánc végére (a pontos típus a múlt homályába vész) a kellő hangnyomás megteremtéséhez. Annyit tudtam az egészről, hogy a tulajdonosa igen élvezi rajta a zenét és a helyszínen meghallgatva tényleg meglepően jól hozta a zene lényegét. Saccra a hardver Akai része megért abban az állapotban cca. 3000 forintot...

Nálam is hasonló a helyzet. Hirdettek egy kifogástalan, újszerű állapotú Sony SS-F5 állóhangfalat és elcsábultam, nem bírtam ellenállni neki és megrendeltem. Meg is érkezett annak rendje - módja szerint, gondosan becsomagolva. Kibontása után az „eset” tanulságos volt. Én még ilyen szárnalmas állapotú hanfalat nem láttam ilyen közelről, - távolról igen, lomtanalításnál. Ha annyit mondok, hogy vízkáros volt, akkor könnyen el lehet képzelni, hogy a fa pozdorja nedvesség hatására az illesztéseknél szétnyílt, eldeformálódott, vagy fölpúposodott. Nem volt időm reklamálni érte, ezért annyiban maradt az ügy. Az, hogy a lakásba bevigyem szó sem lehetett, kidobni az ép hangszórókészlet miatt nem volt szívem, kitettem a kertbe egy padra, mely félig - meddig az időjárás viszontagságaitól védettséget élvez. Most már nekem is van kerti hifim és a meghajtása kapott egy jófajta IC kábelt, mert bevalloam a sima dróttal nem tetszett. Ércesen, érdesen, zavarosan, rossz értelemben hifisen szólt.

Ez a fordított nézőpont segíthet, ugyanakkor érvényessé válhat a gyakorlat, ha halljuk a rendszereket így szólni. Bármennyit is költsünk kiegészítőkre, vegyük figyelembe azt, hogy a fejlődés ígérését a kísérletezés oldja meg. Minél magasabbra törünk, annál intenzívebb hanghűségben lehet részünk a komponensek egy olyan konstellációjában, ahol nem haladja meg az illesztés energiaszintjét a készülékek igény szintje.

Hangfalak a négy égtáj felől, - vaktesztünk a hárommilliós árkategóriában



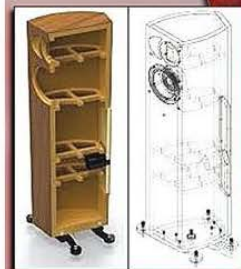
(Feleslegesen állítottam be és járatam őket hetekig, a tesztre minden megváltozott...)

Előzmények

Befutott néhány hangfal a komolyabban vehető ligából és így éltünk a kialakulófélben lévő összehasonlítási lehetőséggel. Mind a négy égtáj felől érkeztek darabok, így igencsak kíváncsiak voltunk, hogy milyen különbségeket mutatnak a különböző gyártók, a gondolkodás, a fejlesztés, a különböző gyakorlati megoldások terén.

Távolkelet felől a FAL, azaz a Furuyama Audio Labs S/C60-80hm hangfalpárja érkezett, míg a messzi nyugat gyermeke az Avalon Transcendent. Ez referenciaként szolgál most is, igaz felfelé jócskán kilógva a hárommilliós árkategóriából. Európai részről a német hangfalépítést a Heco Anniversary képviselte, míg a szomszédos Ausztriát a Bösendorfer VC1. Délről a Rosso Fiorentino Voltaire és az Apertura Onira érkezett, mesélve az Olaszok és a Franciák elképzeléseiről a hangfalépítés terén. Végezetül az angol felmenőkkel rendelkező Wilson Benesch Actor One is helyet követelt magának közöttük.

A különbségek nem csak az égtájakban, hanem a kategóriákban is megmutatkoztak. Míg a legtöbb modell az audiophile vonzásában definiálható, addig akadt olyan is, ami inkább a hifi csúcsát képviselte, vagy olyan is, ami bizonyos tulajdonságai miatt inkább már belépő a high-end-be. Ez előbbire jó példa lehet a Heco, míg a másikra leginkább talán a FAL. Ezzel körbezártuk



az audiofiliát, több oldalról is tükröt tartva felé.

Fontos még az idő szempontja is. Többségük újonnan most is kapható, mégis szerettük volna őket megszondáztatni a múlt értékeit képviselő darabokkal is.

Megkerestem mindegyiknek a pontos helyét és igyekeztem megválaszolni magamnak a szokásos kérdéseket. Hova állítsam, mennyire forgassam be, használjak-e tűskét, vagy más, egyéb rezgéscsillapítást hozzájuk? Mind a 7 pár hangfalnak centire alapos és koordinátákba rögzített helye lett a szobában. Pontosan beállítottam őket, ügyelve a beforgatás megfelelő mértékére is. Mindegyik párnak máshol volt a helye, ahol megfelelő illeszkedésre találtak az akusztikáival és összegződtek a képességeik. Ha kellett, megkapták a személyre szabott rezgéscsillapítást is, így az Apertura, a Wilson Benesch és a VC1 a gyári tűskeszett felett bizonyíthatott, a FAL alá pedig a Tigon alátétek kerültek, a többieknek nem volt indokolt rezgést csillapítani!

Míg a beállításoknál a hangfalak egyedül érezhették magukat a szobában csak én voltam az egyetlen társaságuk, a teszten már más volt a felállás. Kiegészültem a „bandával”, - akik most is odatették magukat és a legjobb képességeik szerint értékelték. A nem bekötött hangfalaknak meg helyet szorítottunk a szoba hátsó fertályában. Így viszont, ebben a

felállásban, a megváltozott akusztikai összetétel miatt teljesen más lett a hangzás.

Az 1-es szobában zajlott a teszt, bár először szinte úgy tűnt, hogy „emberkísérlet” lesz belőle. Ide tömörítettük a székeket, szorosan egymás mellé, túlzottan nagy mozgásteret nem hagyva szobában. Így hallgatóink azzal kísérleteztek először, magukat tesztelve, hogyan találják meg a székeket bekötött szemmel – mert ugye a vakteszt, az vakteszt és bizony szigorúak a szabályok! Öröm volt látni rajtuk az elszántságot... én bezzeg megint kimaradtam belőle, mivel szokás szerint én feleltem a technikai lebonyolításért.

A Tascam DA-3000-tól kaptuk a jelet, amit a réz alapanyagú tápokkal bekötött Mark Levinson páros továbbított a hangfalakhoz a réz hangfalkábelen keresztül, míg a készülékek közötti összeköttetéseket az „arany” szimmetrikus kábel szettre bíztuk.

Több szempontot is vizsgáltunk ezzel a teszt sorozattal. Sokunk számára, mára már nem csak a koncentrált zenehallgatás a fontos. Többen jelezték felénk, hogy nem csak az számít, hogy a rendszer elé ülve kapjanak jó zenei élményt, hanem a szoba, vagy akár a lakás különböző pontjain is szeretnének elfogadható hangot hallani. Sőt, sokan direkt olyan hangfalat keresnek, amely széles spektrumban sugároz le. Ezért mi is több helyről értékeltünk a hallottakat, a szoba különböző pontjairól, középről,







oldalról és egészen a szélről is. Az ezzel kapcsolatos eredményeket külön meg fogom osztani a végső értékelésnél.

A tesztzenékkel most sem történt el a már megszokottaktól, de most kifejezetten az akusztikus irányt céloztuk meg velük. Nekünk éppen megfelelő nagyzenekari felvételekre a Crystal Cable teszt lemezén találtunk, a Liadov - Baba Yaga (Reference Recordings) formájában. Miles Davist pedig, hogyan is hagyhatnám ki, amikor ilyen kellemes és akár sokszor egymás után is meghallgatható, illetve élvezhető produkcióval kényeztet el bennünket, a Round Midnight (CBS, USA) lemezén. Harmadik számnak nem más választottunk, mint a Rózsaszín párducot Manchinitől (Manchini - The Pink Panther Theme, Concord Records USA). Tudjuk, sokan cikinek tartják, mégis többen lelkesen bólogattak a zsűritagok közül, amikor meghallották. Gondoltam, ha jobban a magukénak tudnak egy zenét, az érdekeltségük is nagyobb lesz, és ez hozza magával a pontosabb értékelést, ezáltal a hitelesebb eredményt. A zsűrit el kell kényeztetni, hogy a komfortzónájukon belül maradván a belső egyensúly segítségével hozzák meg döntésüket.

A referenciát most is segítségül hívtuk, így az Avalonnal kezdtük a meghallgatást. Értelmszerűen 10 pontot ért a teljesítménye és mivel nem volt beavatva a hallgatóság milyen árkatóriájú hangfalakat is értékelnek, külön hangsúlyoztam, az Avalon a viszonyítás, viszont a jobb teljesítmény többet ér, feljebb is lehet pontozni!

Minden meghallgatás után kikísértem a tisztelt zsűri tagjait a teremből (a végén már maguktól is kitaláltak), és amíg papírra jegyzeteltek, értékeltek, én átszereltem a következőre és beállítottam a megfelelő hangerőt. (Köszönettel tartozom Mark Levinsonnak, az előerősítő hangerő szabályozása precíz és igen pontos beállítást tesz lehetővé.)

Szemelgetés a hangfalakból és a vakteszt részleteiből

Az Avalon igen kiegyensúlyozott előadása után a Bösendorfer VC1-re voltam a leginkább kíváncsi, ezért ezt kötöttem be másodjára. Brodmann néven jelenleg is kapható, gyakorlatilag minden paraméterében megegyező,



felépítése azonos. Egyedül a név cserélődött le és mivel a Brodmannal még aktuális modell, létjogosultságát éreztük a meghallgatásának. Szintén a hárommilliósi liga képviselője (a Dió kivétel listaára 10000 Euro), vagyis újabban már kilóg egy kissé belőle... Fura jószág, hangolható, valamelyest hasonlíthatóan a hangszerekhez, melyek építési elveiből többet is felhasználtak benne. Tulajdonképpen a hangszerépítés megoldásaiból kívántak átemelni a hangfalkészítés megoldásai közé néhány fogást, ezért a hangszórók egyben plusz, szándékos rezgéskeltő hatással (is) bírnak. Itt az egy szem papírmembrános mélyközépről van szó, aminek légáramkeltő hatását egy nyíláson keresztül alávezetik a rezonátorlapnak, ami nem kicsi felülettel egészíti ki a működési tartományát. Ez a lap nyomtaték csavarhúzóval pontos értékre feszíthető, akár a gyári

ajánlás (75, vagy 95 cm/Nm) alapján, de talán még jobb, ha pontosan a szobaakusztika követelményeihez állítjuk. Ezzel a feszesebb, vagy öblösebb megszólalási jellegek végtelen átmenetéből illeszthetünk és tehetjük „tökéletesebbé” a hangfal válaszreakcióit.

Most is be lett állítva, csak éppen nem a plusz öt fő és plusz hat hangfal akusztikát erősen modifikáló hatásait figyelembe véve. Ez egy jóval nagyobb visszahatás, mint amit egy ilyen érzékeny doboz tolerálni tudna. Önmagában meghallgatva azt állapítottam meg, hogy ez majd jól megugorja, vagy „át is ugorja” a mezőny színvonalát és lehet, hogy a legjobbak egyikeként fog végezni. Ehhez képest olyan mértékű tonális elmozdulása volt mély irányba, hogy túlzott mélybősége és emiatti magashiányos produkciója miatt nagyon nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Már szinte az első hangok után hallható volt az „elhangelődés” és a zsűri sem süket... sajnos a megfelelő korrekcióra pedig most nem volt mód.

Múltidézésként, - meg, mert belefért az árkatória tőrésébe, - vehetett részt a teszten a Wilson Benesch Actor One. Előzetes tapasztalataim alapján mondom, hogy ezt az árat megidézi, csak épp nem feltétlenül a mai kor jelen lévő képviselőinek a színvonalán. Nálunk eddig kicsit finomkodóan, enyhén feszesen szólt, picit kemény hangja enyhe szorítást okozott a rajta átközeledő elektroakusztikai jelnek. Annyira nem vészesen, mégis a valódi természetességéből





egy kissé talán veszítve. Most bezzeg magára talált ebben az új akusztikai felállásban, érdekes volt megtapasztalni, de jobban érvényesültek a jó tulajdonságai. Mivel a szoba visszahatása nem a precíz csattogó felhangot, hanem inkább a „csöves” lágyabb karaktert hozta elő belőle, az a kis műviség is kimúlt belőle és immár természetessé, vagy természetesebbé vált. Annyira, hogy oldalról, ahol álltam, nekem ez volt a befutó, de a többiek végtaglengetéséből is érzékelhető volt, hogy még maradtak volna zenét hallgatni.

A kockázatot kedvelő forgalmazó felajánlása a következő tétel, a Furuyama Audio Labs S/C60, azaz a FAL. Mindössze egy darab



lapmembrános szélessávú hangszóró alkotja az aktív részt, természetesen keresztváltó nélkül. Igen „érdekes” létforma, külön meghallgatást is szánok neki, ott majd bővebben beszámolok még róla. Most azonban számít, hogy milyen minősítésre képes, hiszen a vakteszt akár piacbefolyásoló szerepet is vállalhat, ezáltal visszahatással lehet a forgalmazó büdzséjére. Tamás (Kürthy) ezt vállalta és lehet, hogy jól tette, mert középen hallgatva, a neki fekvő akusztikus zenékkel igen tetszetős előadást produkált. Jobbnak értékelte a zsűri, mint az Avalont! Szélről, ez kevésbé mondható el, mégis a high-end magasságából szállt le közénk egy, ugyan műfajilag némileg válogatós, (kevésbé kultiválja a nagyzenekar, vagy a metal zsúfolt hangszerelését), de olyan képességeket megcsillogtató angyal, amivel a hagyományos, azaz ehhez

elállt a szavuk tőle! (Először persze a kegyeleti tárgyra hajazó külseje miatt, mely egy exkluzív helységben igen jól mutathat, de nálunk inkább úgy festett, mintha az a bizonyos végső lakhely lenne, felállítva.) Most már a lehető leggondosabb beállítás szerint került terítékre, így igazán kifuthatta magát! Az a természetesség, dinamika, tér, amilyen finoman, de határozottan megszólalt, mindenkinek tetszett. Önálló tesztjében ebbe majd még jobban belebonyolódok, most inkább jöjjön a következő résztvevő.

Apertura Onira, az a bizonyos résztvevő, amit a Rosszóval együtt csomagoltunk ki és persze, hogy ezt kötöttük be először (ugyanabba a rendszerbe), hiszen nagyon látványos, szinte mutogatja magát, gondoltuk, hogy ígéretes. Ribbon magas, D'Appolito mélyközép hangszóró elrendezés, alul reflexnyílással, központos, azaz egy



képest bonyolult jelúttal rendelkező hangfalaink nem versenyezhettek. De erről többet, majd a jól megérdemelt tesztjében többet árulok el.

Következő felszólaló a Rosso Fiorentino Volterra volt és bevallom, már megkülönböztetett figyelemmel viseltettem irányába. Megérkezett, kicsomagoltuk, leraktuk valahova, bekötöttük valamivel (próbából a Sony TA-N650ESD-vel) a földön, valahogyan, minden beállítás és egyéb szemfényvesztés nélkül. Majd néhány napig úgy is maradt. Egyszerűen annyira jó volt! Ezt beeső vendégeink is mind megerősítették,

pontos rezgéselvezetéssel. A többi túske a széleken csak támaszték. Hallod micsoda megjelenítő képesség? - szólaltam meg az első hanghullámok okozta élvezetből. Olyan, mintha közvetlenül a tudatban megjelent zene, a fejemet kihagyta volna. Igaz, csak addig, amíg a ribbon magas és még valamelyest a középsugárzó felső tartománya kicsit kiemelve segítette az énekhang és a felsőszólam közvetlenségét. Majd ahogy követték egymást az ütemek, a zenekar egésze valahol elmaradt. Igen hamar kiderült, ez nem az a hangfal lesz, melyet beállítás nélkül elhallgatgatunk. Most viszont jót tett neki a vakteszt



forrataga és így, a jobban lecsillapított helyiségnek köszönhetően, igen jó teljesítménnyel hálalta meg, mind szélről és középről is.

Utóljára tartogattam a Heco Anniversary hangfalakat. Igen, az ellenállás mindig a könnyebb utat választja, most szó szerinti értelemben is. Nem elég, hogy, vagy 85kg az alap súlya, még jól ki is van tömve - egyébként gyári ajánlásra -kvarchomokkal, emiatt négyen hoztuk fel (épphogy) az emeletre. Immár bőven mázsa felett van a súlya, így erőt gyűjtöttem a mozgathatósághoz, hiszen most egyedül kellett megbirkóznom vele. A hifiből avanszált, mégis egyfajta csúcscategóriaként pózoló és audiofil erőnyeket csillogtató óriás, beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Persze. Hozta a képességeinek megfelelő erőnyeket, kifutotta magát - kaptam meg a végső értékelésnél a finomságra vágyó zsűri ítéletét. Nagy, nagyot szól. Magasan vannak a hangszórói, vagy 20-25 cm-el feljebb, mint az átlagos ülőpozíció, emiatt vagy távolabbról ildomos hallgatni, vagy pedig magasabb pozícióból.

Amúgy igényes, három utas a doboz, szintén ribbon magassal, hátulján reflexnyílással. Külön figyelmet érdemel a keresztváltója, amit egy plexilap mögé rejtettek és minőségi, egyben igen dekoratív hatást kelt. Bikábelelezhető, de mert szimpla meghajtással csatlakoztunk a hangfalakhoz itt szükségessé vált az átkötések használata a közép és magas sugárzókhoz.

Előbecslő

Az utolsó akkord is lecsengett, mindenki kivonult a szobából, én pedig álcáztam a helyszínt kikötte a Heco-t és visszaállítva a korábbi helyére. Megtartottuk szokásos értékelésünket, ahol mindenki elővezethette a véleményét a hallottakkal kapcsolatban. A vizuális élmény hiánya kielezte a hallásbeli képességeket, - ezt többen meg is jegyezték, - továbbá azt is, hogy észrevehetően, szinte minden hangfal egymástól eltérő, külön világ. Kiemelték a 2. hang gyengeségeit és a negyedik, illetve az ötödik erőnyeit a többi közül. Igen kíváncsi voltam továbbá, hogy így, utólag már szemügyre véve őket, melyiket gondolnák a legjobbnak és melyikre fognak rá, hogy tuti az a vesztes. Mivel a hangfalak többsége ismeretlen volt a zsűri számára, ebből a szempontból a berögzült sztereotípiák kerekedtek felül és határozták meg a látottak alapján alkotott véleményüket. Befutóra többen is a FAL mellett adták le a voksukat, de az Apertura és a Bösendorfer is kapott szavazatot. Sznob a társaság, vagy sokat tapasztalt, - lehet ez is, az is, - így a Heco lett kinevezve sereghajtónak.

Értékelések - most már bővebben, sorban, ahogy hallották őket:

Avalon Transcendent - legtöbben még mindig az etalonunkat tartották összességében a legjobbnak, holott számszakilag, csak a második helyen végzett. De kiegyenlített teljesítménye centrálisan és a széleken is élvezhető produkcióval jelentkezett. Tiszta, dinamikus, részletező, ahol az egyensúly megjelenik a zenében. A szokásos mélyhiány felmerült, de sajnos, még mindig nem mondható el, hogy be lenne járva (az utóbbi időben alig használtuk).

Bösendorfer VC1 - nagyon mély tónusú, ami hol erőny, hol kritika, ízléstől függően. Finom a megszólalása, hosszan hallgatható, - ezek voltak a

tulajdonos szavai (mert ő is a zsűri között volt). Persze „a tulajdonos füle valóban hízalja a saját disznáját.” A közepe kiürült, magasa gyenge - ez pedig már azok véleménye, akik az utóbbi időben nem ezen a hangfalon szocializálódtak. Viszont jó tere van és ez szépen megmutatkozik kiegyenlített teljesítményén, ahogy körbeszólja a szobát. Még a széleken is tartogatott zenei élményt.

Wilson Benesch Actor One - odacsapás a múltból. Nálam, - kizsírulva a helyiség szélére - ez a befutó, na de mit mondanak azok, akiknek a szavára most érdemes adni? Szó szerint idézek, mert rátapint a lényegre: Jó basszus és tér, nagy hang. Hasonló, de felbontásban és tonalitásban jobb az etalon.

Furuyama Audio Labs S/C60 - teljesítménye kétélű fegyver. Idézet középről: nagyon jó tér, vertikálisan is kinyílik, mélye kicsit kevés, de ami van az jó (két utas lehet). A nagy felbontást és a hangzáshű megszólalást is többen emlegették. Képességeit középről hallgatva, a metszéspontban csillogtatja meg igazán. Mivel ezzel kapcsolatban igen magas színvonalról indít, a széleken a beszűkülés ehhez képest jól érzékelhető, de azért még így is jól hallgatható marad. Mivel ezzel a beforgatással középre adja le teljesítménye nagyját, ezért a szélek felé haladva a hangerőből is fokozatosan veszít egy kicsit. (Erről azonnal eszembe jutott, hogy ezek szerint családósnak ideális, mert míg a családó középen hallgatózik, hóbortja csak kevésbé zavarja a családtagokat, akik esetleg pont nem Beethoven IX. szimfóniájára kíváncsiak.)

Rosso Fiorentino Volterra: egyenletes, kiegyensúlyozott, jobb a mélye, talán nem annyira részletgazdag, de hasonló, mint az Avalon... Középen, oldalt, s a széleken is igen meggyőző az előadása, többségében dicsérő szavakat generált.

Az Apertura Onira, meglepetésemre felhagyott a már túlzó felbontása forszirozásával (talán alaptól csillapítottabb környezet való neki, ami most meg is valósult) és a zenére koncentrált, ami a szobában, a legtöbb helyről értékelhető teljesítményt jelentett. „Közepes” teljesítményét a zsűri a referenciafoteltől imígyen fogalmazta meg: egyenletes, informatív, levegős megszólalás, jó a közép és magas tartománya. De volt olyan is, aki

azt írta, hogy hosszú távon unalmasnak érezné. (Hát, ha ez unalmas, akkor nem is tudom, mi az izgalmas? Pedig a ribbonya is igen izgága sugárzó.)

Heco Anniversary, - méreteiben, anyaghasználatában pazarló. Nézzük, akusztikai teljesítménye ugyanilyen nagyvonalú-e? Imígyen szól a Heco: kissé fedett, szűkösebb a hangképe, vagy inkább kicsit hifis, viszont van tere. Illetve volt, aki az Avalonhoz mérten jónak értékelte, annyi kitéllel, hogy kevesebb a mélye és a dinamikája. A szobát legalább beszólt és erényei domináltak, hiszen a nagy méret nagy megjelenítő képességgel társult, ezért oldalt is élvezhető volt.

(...közkívánatra a teszt végén visszakötöttem néhány hangfalat és immár szemtől-szembe, újfent igyekeztünk összevetni egymáshoz képesti erényeiket és hátrányaikat...)

Az utolsó szó jogán

(Ez alkalommal is kérést figyelembe venni a sajátos akusztikai és egyéb körülményeket az értékelés olvasásakor.)

Két győztest kell hirdetnem. Kiemelkedő teljesítményével a referenciafotóból

értékelve, az etalonunk fölé kerekedve, az első helyet ragadta el a FAL, azaz a Furuyama Audio Labs S/C60 a szélessávú hangszórós megoldásával. Középről, de csak onnan, ez volt a befutó.

A másik első helyezett az összesített pontok alapján - de egyöntetűen az utólagos értékelésnél is, ahol szempont volt a széles sávban való hallgathatóságuk is, - a Rosso Fiorentino Volterra. Egy ponttal megelőzve az Avalont, így 51 pontot kapott. Az árat is figyelembe véve ez nem kis dolog!

Kiemelném még a Wilson Benesch Actor One teljesítményét. 48 ponttal igen értékálló szemléletet képviselve, az élvezőnyben végzett, holott újdonsága már a múlt kódéba vész. Ezt mégsem látni rajta, megoldásai, a maga korában formabontóak voltak és megjelenése még most is modernnek hat. Az oldalain végigfutó karbon borítás mindenképpen, na meg a formavilága is, a „koloniál” fafurnérozása nem annyira, de a korszellemnek megfelelően, a kilencvenes évek második felében ez még helyénvaló volt.

Mindkét elsőséget szerzett hangfal

ajánlható, de figyelembe kell venni, melyik mire való és mit képes nyújtani. Míg a Rosso, a zenei stílusok széles tárházával képes parádésan megbirkózni, ráadásul sem az elhelyezésre, sem az illesztésre nem kifejezetten háklis (minden elismerésem!), addig a FAL ugyan, olyan mélyen avat be a zene mélységeibe, mint ebben a kategóriában szinte semmi más, mégis inkább olyanoknak való, akik elsősorban a jazz és a klasszikus zene akusztikus produkcióit keresik. Ha esetleg mégis más stílusok felé kalandoznának el, esetleg készek kompromisszumot kötni.

Elhelyezési térkép a szoba hátsó és oldalfalától

Avalon Transcendent - 205/85cm

Bösendorfer VC1- 240/80cm

Wilson Benesch Actor One - 175/55cm

Furuyama Audio Labs S/C60 - 194/76cm

Rosso Fiorentino Volterra - 235/85cm

Apertura Onira - 182/82cm

Heco Anniversary - 226/62cm



Ez is valami? 1000 W-os vasalót vettem 10 ezerért!

Furuyama Audio Labs Supreme - S/C60F-8 ohm

...amikor a FAL adja a másikat!

Érdekes konstrukció, figyelemreméltó koncepció. Ebben a műfajban talán ez lehetne a tökéletességet közelítő hangfal. Lehet, hogy pusztán feltételezés, vagy így elővezetve inkább fikció, ez a kijelentés. De állítom, ha egy nagyobb dobozhoz hozzá lenne rendelve még ebből a hangszóróból négy vagy öt darab, akkor a zenei felhozatalból a legtöbb stílussal valószínűleg maradéktalanul elbánná. Ugyanígy könnyedén és levegősen, a megfelelő dinamikával, kimagasló felbontással és megjelenítő képességgel... Addig viszont maradnak ezek a „korlátok”, a hallgatóság részéről pedig az izlésbeliek.

Lássuk a követelményeket, amiket érdemes megteremteni, hogy egy személyes mini katarzist élhessünk át: lehetőleg legyen kicsi a szoba, 30 négyzetméternél ne nagyon legyen nagyobb, az mindenféleképpen segít neki. Kicsit nagyobb helységben, szinte csak a néhány hangszeres akusztikus, jazz és klasszikus zene lesz, ami jól áll neki. Kisebb szobában, nagyobb a dinamikatöbblete (nagyobb a membránfelület által okozott kompresszió), így a repertoárjába már felvehetjük a nagyzenekaros műveket és megpróbálkozhatunk a többi zenei műfajjal is.

40Hz-től 18kHz-ig visz át 95DB érzékenység mellett. Egészen puha felületű a hangszórók membránja, úgy szint a felfüggesztése is, így a löketét könnyű megindítani és megállítani is. Nagyon kicsi a felülete, de az érzékenysége és sík kialakítása miatt a lesugárzását mégis hatékonyan találom. A teljes frekvenciartomány a membrán sík felületéről egy időben lép ki, így megoldódik a kúpos meghajtók fáziseltérése által okozott torzulás. A FAL egyedi fejlesztése a speciális sztirolhab, ami a membrán anyagát alkotja. Szilárd és rendkívül könnyűsúlyú, ugyanakkor szerkezete levegőmentes. A 4mm



vastag membrán a nedvességnek is jól ellenáll, így hosszú élettartalmú. Nagyteljesítményű neodymium mágneseket használtak, ez kontrollálja a membránt, megakadályozva a felesleges mozgást is, így csökkentve a fázistorzulást.

Egy hangszóró oldalanként és máris 2,5 millió forint suhanna ki a kezeim közül, már ha haza akarnám vinni. (Képzeljünk el egy olyan összeállítást, mint a nagy FAL aminél több C90-sugárzó van összekötve. Ez tulajdonképpen már bevált koncepció: <http://hifimagazin.net/latogatas-kurthy-tamasnal>. (Ezeknek 27Hz-től 12,5kHz-ig fut a frekvenciaátvittele, ezért itt van egy magas sugárzó is. A kicsihez C60, legfeljebb egy supertweeter jöhet még, hisz a saját 18kHz-es felső átvitele önmagában is elég.)

Már keresem a helyét! Úgy látom jól áll neki, ha úgy próbálkozok, hogy a kockaforma síkjai a szoba falával közel párhuzamosan futnak. Ekkor a ferde előlap előbb-utóbb kiad egy olyan szöveget a hallgató pozícióban, ahol összeáll a tér. Itt is érvényes a szabály, ami a beforgatásra vonatkozik, hogy kénytelen kellen, de érdemes megtalálni azt a szöveget, ahol a két hangszóró a leginkább összedolgozik.

Egyértelmű, melyiket hova tegyem, de felcserélhetem akár, csak esztétikailag furcsa lesz, - vagy éppen, hogy így



passzolhat egy extravagánsabb enteriőrbe? Meglátom, majd csak beáll egy olyan helyre, ahol egészen jól hangzik.

A design megint egy másik kérdés. Van az a szemlélet, ami szépek látja. Talán aki elköltötte azt a bizonyos kétésfelet... Bár ezzel a szürke színnel? Nyilván lehet sokféle, az egyedi rendelés működik, így könnyebben illeszthető az otthonunkba. Feltételezem, a gyári specifikációk szerint készülhet a doboz tetszőleges kivitelben.

Kiknek ajánlanám ezt a hangfalat?

Zenei műfaj alapján, inkább a hangszeresek kedvelőinek. A mélytúltengéses, vagy túlhangszerelt zeneműveket lejátsza ugyan, de a kompromisszum érezhetően velejárója lesz az előadásának, valószínűleg a tér és az akusztika függvényében. De, ha a helyiség ideális neki és a meghajtása kihozza belőle a tudását, akkor egy új hangreprodukciós tudatállapotra ébredünk.



Mivel hajtánám meg?

A forgalmazó nyilván a Kondo művek segítségével, csövessele. Én most a Mark Levinsonra, az ML-334-re kötöm rá és figyelem, hogy jó lesz e, hogy mit tud? Ez sokat elárul a hangfalakról, így erről is.

Immár jó környezetbe kötve, beállítva, nézzük, milyen hang hagyja el a síkmembránt. Dead Weather - Horehound, ez nem a jó irány... - de kíváncsi voltam rá! Igen dinamikus rockzene, inkább tovább lépek. Nina Hagen - Unbehagen 1978-ból, ez már jobb, mivel nem dúsították túl a hangszereket. Inkább száraz a hangzása, vagy talán németesen precíz és kissé sovány, némi dinamikorólással egyetemben. A felvétel művi hatása visszaköszön az elektronikus hangszereknél, így ebből elég is ennyi.

Miles Davis - Round About Midnight (CBS, USA) Finomság, természetesség, tér, részletek stb... A jelzők, melyek az élő hangot kísérik mind helytállóak. De nem is ez a lényeg, hanem ahogyan figyelek. Azt veszem észre, hogy védekezek, valami ellen, az eddigi tapasztalataim alapján...

A mechanizmus akkor is be van kapcsolva, amikor már semmi szükség nincs rá. Észreveszem magam és lassan kiiktatom. A zenét felfogni a maga természetességében, élőben, igen könnyű - de a „konzervzene” megtanított rá, hogy a zenének azt az aspektusát érzékeljem, ami a legjobban hasonlít az élő jellegére. Nálam ez így rögzült be. Itt viszont ilyesmirel szó sem lehet. A több utas dinamikus hangsugárzók rendszerint néhány mikrosekundum eltéréssel, azaz valamikor fázishibával adják ki a jelet, ezzel az agyat megdolgoztatva és kompenzálásra készítve. Nos, itt ilyet egyáltalán nem érzékelek, így a figyelem megteheti, hogy elengedi magát és ez által sokkal könnyebbé válik a forrás közvetlenebb érzékelése.

Valóságos az egész, részleteiben és egységében egyaránt. A trombita élénk és játékos. Minden hangjegyben dekódolva van a hangszert érintő újjak érzete és a szándék, ami vezérli azt. De ebből nem is a szándékot veszem észre előbb, hanem hogy az érzélem és a szenvedély a meghajtója az egésznek. A lelkiállapot és a transz, mélyen átható pázsma az ember lelkéhez. A zenekar, ami kísér, formát ölt és kiegészít. Nem



hiszem, hogy különösebben elemezni kellene. Milyen játéka a lényeg, szerintem Ő is így játszotta fel. Olyan az egész, mint egy festmény, amely a megfelelő keretet kapta. Így válik művészetté, a mélység és a dinamika, a levegősség és mindez együtt, megformálása valami olyannak, amit eddig csak ezen a FALon értettem meg.

Diana Krall - All For You (GRP Records EU). Odahajol hozzám, bája elér, mozog a tér, élő vibráció az egész, ahol az anyag, amin keresztül a zene születik nem tárgy, hanem hangszer. Közvetlen eléréssel rendelkezem tehát végre a zeneművekhez és a bizonyosság érzetével, hogy eljutottam egy egészen más megértés szintjére.

Liadov - Baba Yaga (Reference Recordings). A nagyzenekar már kevésbé fekszik ennek a kis membránfelületnek. Még ha a hangszerek természetesen is szólalnak meg, ebben a viszonylag nagy térben sajnos elveszettnek érzem őket.

Végszó

Akinek anyagilag belefér és rendelkezésre áll a meghajtásához szükséges apparátus, annak esélye van egy adag valóságához nagyon közeli élmény meghonosításához. Ehhez elsősorban azokat a zenéket kell preferálni amiket a FAL szeret, de, lehet megéri, mert nehéz elképzelni, hogy ezt, más, ezzel a valóságérettel, és ennyiért tudja. A darabonként értendő 40Hz-es alsó határfrekvencia sok mindenre elég és a felső 18kHz is igazából még megfelelő. Ehhez nem kell szub, sem extra magas, ez így jó. Supertweeter illeszthető hozzá, tudását kiemelni és kiszélesíteni, ugyanakkor figyeljünk oda arra, hogy, ha lehet, ne a hangfalból átkötéssel kapja a delejt, hanem lehetőleg az erősítőről közvetlenül. Ez felszabadultabb előadásmódot, egyfajta lélegzethez jutást is eredményezett, amikor Townshend-el kipróbáltuk.

Lampizator Amber 3 DSD átalakító

Jött egy felindulás! Ami nem is ártott, mert elterelte a figyelmemet arról, hogy mostanában mennyire híján vagyok az időnek. Igent mondtam, szó szót követett és máris azon kaptam magam, hogy birtokomba került a Lampi. Átmenetileg, mert úgy tűnik, másnak sincs sokkal több ideje, ezért nem tervezhetek vele hosszú távra összebútorozni. A futó kaland, mely kezdetét veszi, nem engedi véget nem érő szappanoperává duzzadni az eseményeket, melyet a következő két hét tartogat számunkra, (mármint nekem és a Lampinak).

Talán nem is kell, így megkímélve minden érintettet, jöjjön hát a lényeg. Ez azért jó, mert a főbb mondanivalót elég könnyen össze lehet foglalni vele kapcsolatban, minden más felmerülő kérdéssel pedig lehet fordulni a forgalmazóhoz, vagy a tervezőhöz, Lukasz Fikus-hoz. Első lépés, hogy megemlítem: csöves. Ezzel pedig, talán máris két táborra osztottam a kedves olvasó közönséget (a cső és nem cső pártira). Illetve lehet, hogy van még egy harmadik is, amelyikbe azok tartoznak, akik még nem döntötték el, melyikbe is szándékozik tartozni. Ők lehet, hogy megvárják e sorok végét a döntéssel, vagy akár még tovább is várnak... Én meg igyekszem a kedvükre tenni és minden tőlem telhetőt megtenni annak érdekében, hogy egy rövid, ám de velős



jellemrajzot adjak erről a masináról, hátha segít a mérleg elmozdulásában.

Egyszerű a csomagolása, de jól működik és még vissza is tudom rakni bele! Kitűnő! Mert szétszedni valamit mindig könnyebb. Vastag aluélőlapján egyetlen a gomb és egyetlen a felirat. A felirat szükségeltetik az identitás megőrzéséhez, a gomb meg, hogy mire jó, csak azért tudom, mert már találkoztam vele, - egyszerű választó, az USB bemenethez, világít, körben, elegánsan, színesen - klassz! Viszont, ha tehetném, kinevezném a hátulját elejének, mert, a Lampizator az ellentétekből építkezik. Az meg igen dekoratív, ahogy az arany pászma keretezi a csatlakozókat és a feliratokat.

Minő meglepetés, bekapcsolni hátul kell, tehát, nem előlről kell, hiába hívogat a kis körkapcsoló a Lampizator O betűjének helyén. Szellemes megoldás, tudtam róla persze, csak mondom, mert nekem ez lenne a logikus(abb). Műszakilag persze nem, minek bedrótolni az előlapot tápkábelekkel... De maradjunk egyelőre a külsőségeknél és vegyük szépen sorra a csatlakozókat. Hálózati aljzat - megvan, audio kimenetek RCA, XLR

- jelen, digitális bejáratok USB, SPDIF, AES/EBU - szintén itt vannak, és ezzel máris rásütöm, hogy a felszerelése korszerű, mindent tud, amit kell. Ezeken felül még billenő kapcsolókat is találunk, szám szerint kettőt, egyik a fő digitális bejáratokat váltja, a másik egy erősítés, „gain”, a jel útjában. Ezek szerint talán mégiscsak többet fogjuk látni a hátlapot, nem rossz! Higgyétek el, megéri néha emlékeztetni magunkat arra, amink van. Ez valami olyasmi, mint a high-end táp és összekötő kábelek. Azokat sem látjuk gyakran, csak hát a tudat...

Bekapcsolni egy harmadik, kis billenő kapcsolóval, a hálózati aljzatba illesztett tápkábel fölött lehet és ezzel rögtön világítani is kezd elől a körkapcsoló. Amíg melegszik, rávetem magam a forgalmazó oldalán található műszaki tudnivalókra:

„A cég az Amber 3 készülékek szállítását 2019. augusztusban kezdte meg, mint az Amber 2 utódját. A teljesen újratervezett digitális szekció a Pacific projekten alapul (Lampizator DS53), bár nem olyan kifinomult és költséges, ám a Pacific modell meglepően sok jó tulajdonságát megőrzi.

Átalakították az áramellátást, és új megoldást választottak, amely ECC99 csövet tartalmaz bemeneti erősítőként, zero visszacsatolású, együttemű trióda üzemmódban, valamint az ECC82-t, mint alacsony impedanciájú kimeneti puffert. Ez a DAC, a kimeneti puffernak köszönhetően különösen jól képes meghajítani a tranzisztoros erősítőket.

Az Amber 3 a cég kínálatában a belépő szintet képviseli, és több változatban rendelhető, így teljesen a tulajdonos igényeihez igazítható.





Annak ellenére, hogy belépő szint, a készítőik minőségi alkatrészeket, és műszaki megoldásokat alkalmaztak, úgymint: rézfólia kimeneti kondenzátorok, CLC hálózati szűrő 6x5 egyenirányító csővel, Kifinomult USB-működés, szinte tökéletes némitás, hogy elkerüljék a számítógépen megjelenő pattogásokat a kattintással járó műveletek és a track váltások során, és még sok egyéb más.”

Élt bennem a gyanú, hogy ez is a fordított fázisállást szereti. Már onnan veszem ezt a badarságot, hogy amellyikkel eddig találkoztam, azoknál így volt. (Ahogy az összehasonlításunk másik alanyánál is. Ott, e miatt eleve fordított bekötésű tápkábel várt rá. Egyelőre, a megelőlegezett bizalom jeleként normál kábelt kapott és hát, ha már Lampizatorom lehet, ki kell használni és el is indítom rajta keresztül a zenét. Járatni kell, igyekszem a kedvében járni, de fülelek is azért. Szép nagy analógos hang, kicsit kemény és van egyfajta kontúr a térben,

mintha egy picit burokból lenne, és a hang azon túl már nem terjedne tovább. Lehet, ezt úgy hívják, hogy behatároltság? Úgy fest a dolog, hogy ez is az ellenfázisba kötött termékek családját bővíti. De itt elég kicsi a különbség a hálózati dugó két állása között. Persze van, de gyanítom, ezt meghallani inkább csak akkor lehet, ha a felhasználó energetikai rendszere valamelyest áteresztő. Így ezt a nem nagy hangzásjelleg különbséget, egy komolyabb önhang az összeköttetésekben simán elmossa. Azt, hogy az elektronikákban, azért nem írom, mert aki ennek társakat talál, az olyan árkategóriában teszi, ahol ezek már kimutatnak ezt – azt, és legtöbbször a szakavatott fül áthall ezeken.

Végül megkapja a réz szettből az ellenfázisos tápot és így hagyom. Úgy tűnik, maradhat. Ezek szerint, én megint ilyet fogok ki, ez a fáziskérdés még a harmadik számban is elkísér egy darabon...

A rendszer tagjai a szokásosak, egy kivétellel. Bemutatom őket: Tascam DA-3000 digitális magnó és Sony CDP-D11 CD játszó, Mark Levinson ML320S – ML334 elő – végerősítő. Eddig a szokásos. De a Rosso Fiorentino Volterra újként van itt, és egy ideje nem is engedem kivinni a szobából! Réz tápok + hangfalkábel és az arany összekötő kábelszett, meg persze a szokásos állványok a kiegészítők. Így áll fel a rendszer.

A legkönnyebben akkor húzom ki magamat a szoruló hurokból, ha kendőzetlenül foglalom össze a lényegét, azután jöhetnek zeneszámonként a részletek. Ülök a fotelemben, kezemben a távirányító. Mint amikor végigköveted a valódi

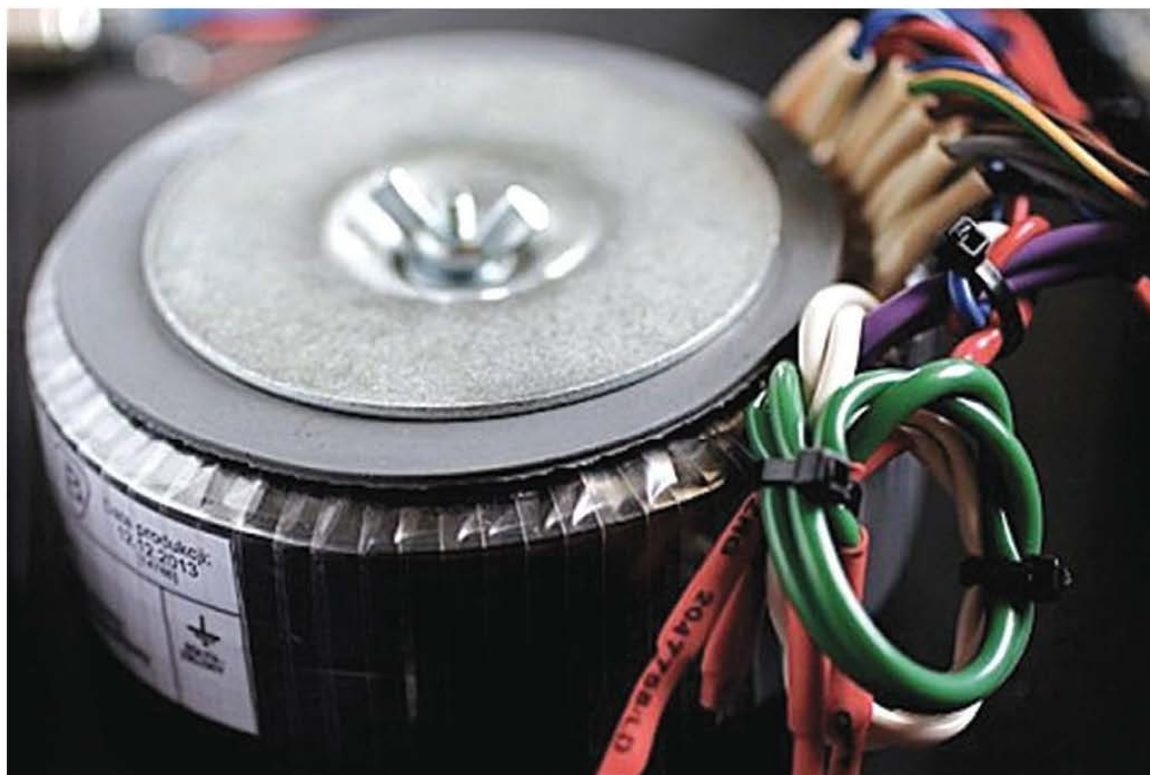
folyó útját a forrástól, ahonnan elindul. Annyi különbséggel, hogy most a forrás nem csermely, hanem már önmagában patakként indul, mely tovább duzzad és folyammá válik, mire hozzám elér.

Ehhez adjuk hozzá a hangot és nagyjából látszik, miről van szó. Lefordítom. Futóműnek a Sony igen széles spektrumú, de legyen bármilyen, a Lampi (nagybetűs) Zenét csinál belőle. Igazi nagy hangot. Nagy felbontás, nagy jelenlét, nagy energiák, miközben finoman vonul az egész. De ez korántsem unalmas, gondoskodik erről a hangfal, melyben hasonló összefüggéseket látok érvényesülni. Rádásnak ott a supertweetere, ami miatt e kiszélesedett spektrumú lejátszásra kifejezetten érvényes a megállapítás: soha nem lesz unalmas. Inkább az a kérdésem, hogyan tud ez ennyire hallgatható lenni? A Levinson nem tehet az egészről, ő csak eszköztelen, ebben a kategóriában ad – vesz, de nem „pofázik bele”, őt nem okolhatom semmiért. Na de, ha két, sőt akár három komponens is van a rendszerben, mely hosszan hallgatható, akkor az már valami? Ilyen nagyon ritkán jön össze és most úgy sikerült, hogy a hosszan hallgathatóság nem jár együtt információ, vagy dinamikavesztéssel. Bravúr! Persze ez a rendszer egésze, de lássuk hát, hogy a Lampi ebből, hogyan vette ki a részét:

A valódi meghallgatás

Bizonyítandó az eddig felsoroltak, direkt kerestem olyan lemezeket, amiket - hogyan is fogalmazzak finoman, - csak és kizárólag, a minőség szempontjából kompromisszumokkal lehet hallgatni, ezeken, a már inkább felső kategóriásnak számító rendszereken. A hangfaltesztekhez is ezeket használtam,





mert nem árt, ha teljes térképet tudok kapni és adni róluk, ha már az installációban is az esetlegességek java része száműzésre került. Igazán hasznos, ha ez esetben kontrasztos a kép...

Mike Oldfield - Best of (Philips, Eu) - Islands, feat Bonnie Tyler. Rögtön a mélyvízbe dobtam. Normál esetben minitornyot kíván a lemez, ahol talán elszökik belőle a digitális íz - is, mellyel a gyártás során felvértéződött. Van olyan, ahol a rendszer mindamellett, hogy analitikus és nagy a felbontása, jóindulatú. Tényleg van, csak ez olyan ritka, hogy nagyon nem is számolok ezzel az eshetőséggel. Most, a gyakorlatban, két komponens is ezt az elméletet erősíti. Nem tűnik el a zene lényege, minden ott van, mégis viszonylag finom, bársenyos az egész. Megmarad a hangulat is és Bonnie hangja pont úgy reszel, ahogy annakidején, mikor ezt a számot leadták a rádióban. Sosem kedveltem igazán az énekhangját, ellenben a dallamot igen. Most meg az van, hogy a rendszer a velejéig hatol és végül is élvezem vele a zenét, ráadásul eltekinthetek attól, hogy ez a CD elég vacak kiadás, pedig hallani a felvételen, hogy az.

Megkönnyebbülésként élem meg, mikor kiveszem, de valami jobbat kívánok és a következő felvételtől biztosan tudom, hogy az.

Serge Gainsbourg - Ballade De Melody Nelson, avec Jane Birkin (Philips France). Ez is Philips kiadás, csak valahogy másként sült el a gyártó keze. Igaz, Mike Oldfield egy Best Of válogatás lemez, amit, ha nagyon muszáj, el lehet mismásolni és, hát ez is az, de ez legalább jól sikerült. Valahogy eltűnt a digitális íz a lemezzől, mely mutatja azért, hogy digitális, csak egész analógossá állnak össze az akkordok. Nem csalódom most sem. Ahogy belecsapnak a húrokba, a basszusgitar dominál és megfeszítve azt, majd elengedve, a húrral együtt belül is megrezdül valami. Mintha a hallgató, azaz én is egy darab hangszer lennék. Bennem a rezgések viszonzásra találnak. Itt már nincs értelme firtatni mi a forrás, van viszont a hangot, ami nagyon - nagyon szerethető. Igaz, ezen könnyít, hogy a zene is az. Akinek pedig nem, talán jobban függetleníteni tudja magát a zenei élménytől, de így együtt a kedvencek és maga a megszólalás is elhozza az élvezetet. Az énekhangok, a kíséret mind a helyén vannak, de ha nem lennének, sem mondanám azt, hogy nem hallgatható, hiszen az előadásmód nagyon barátságos. Most sem szeretnék kétértelmű mondatokba bocsátkozni, a barátságos nem jelenti azt, hogy bármilyen nüanszt eldugna a rendszer. Ismerem a dalt, sokszor hallottam már, a felbontása most sem hagy bennem hiányérzetet, mi több a

magas tartomány is ki van szolgálva, mégpedig úgy, ahogy odateszi magát az nem zavaró.

Energiák? - az energiák áradnak. De azért megnézzük, akkor is áradnak-e, ha berakom a lejátszóba a mumust. Iron Maiden - I. M. - Phantom Of The Opera (EMI England). Mellette szóljon, hogy régi a lemez, láthatott valamennyit az eredeti mesterszalagból, vagy annak valamelyik közeli másolatából. Nem sikerült rosszul a nyomás, de igazán jól sem, s mert lévén, hogy első lemez is, 1980-ból, meg metál, - mint műfaj, azért némileg kompromisszumos. Ilyesmit elsősorban akkor lehet hallgatni, ha a rendszerünk is az.

Általában felettebb javasolt, hogy a felbontás terén legyen meghúzva egy kicsit a nadrágszíj, de most ennek az ellenkezője igaz. Minden eszköz nagyfelbontású és innentől áttetszik rajta a lemez. Ha csak, a jóindulatú komponensek nem végzik el a dolgukat.

Nem véletlenül nem hagyom kiszivárogni a szobából a hangfalat - hiszen pont ezt a feladatot jól végzi, - de ez önmagában még kevés lenne ennél a lemeznél. A jelfolyam igen gazdag és energikus, mellette egységes és olyan áradása van, hogy egy pillanatig visszahökölök, hogyan lehet ez?! Rendben van és ezt nem lehet magyarázattal jobban cícomázni. Látogatóimat, ha tetszik nekik, ha nem,

megkínálom ezzel a zenével is és az elképzelt arcok alátámasztják soraimat. Ehhez a lemezhez ilyen „jóindulatú” cucc dukál és kész. De ha leválasztom erről a Lampit, és valamilyen nagyfelbontású, emellett precíz, azaz a forrás minőségére kifejezetten hakis eszköz után helyezném, akkor is az történné, hogy a digitális adatkészletből képes lenne kellemesen hallgatható zenét formálni a lánc.

Hasonlóan jártunk a Deep Purple – Made in Japan (24karat Gold Compact Disc, Warner Bros) felvételével is, amiről a Highway Star került lejátszásra. Ennek, illene a Maidentől jobb formában lennie, ami a nyomást illeti, de a lényeg ugye a koncert, és az ezzel együtt járó „feeling” megvan. Ez, a hangerő egyre feljebb emelésével jár együtt és bizony kivezérelve is jó, semmi nem rossz, nincsenek zavaró tényezők a hangban, melyek visszatérítenének a normál hangerőhöz. Ez megint csak nagy dolog, mert ennél a műfajnál soha nem lehet tudni, melyik hang-alak süviti le véletlenül a fejünket, egy elszabadult szóló formájában.

A klasszikus műfaj rajongóit sem felejtettem ki, csak ezek a zeneszámok kerültek előre, legalábbis a járatás végett ez volt indokolt. Nem is értékelném ezeket, ha értékelhetetlen lenne, de amint látható, eddig kellemes a meglepetés, ami voltaképpen nem is az. A típusismeret miatt valahol számítottam rá, hogy nem lesz rossz. Akadt itt még egy s más, de ugorjunk és adjuk meg a tiszteletet a klasszikus műfajok kedvelőinek is.

Elekes Zsuzsa orgonájátékát kerestem elő, - Liszt Ferenc – B-A-C-H Prelude and Fugue, - amit a Budapesti Mátyás

templom Rieger – Kloss orgonáján játszott. (Néhányszor hallottam a helyszínen szólni, ami nagyjából a felvétel idejének tájékára tehető, ezért talán több fogalmam lehet róla, hogyan is kellene itt visszakapnom az élményt, a hangokat, vagy visszahallanom.) Igen hangulatos, nagy volumenű a megszólalás, jelen vannak a helyszíni hangzásjegyek. Legalábbis nagyon úgy tűnik! (Vagy lehet, hogy csak bebeszélem magamnak?) De miért ne lehetne, hiszen jelen vannak a finom részletek, a visszhang is a teremakusztikában és ezek mind árulkodó jelzők, melyek magukban hordozzák az eredetiséget.

Ez mind szép, de talán érdemes leírnom ide, amíg nem késő, hogy: Ez a hangzáshelyesség a megelőző installáció érdemlegességének ékes bizonyítéka. Viszont biztos vagyok benne, ha szerényebb installációs környezetben kreálnám újra a rendszert, akkor sem írnék nagyon mást, legfeljebb a hordozott információ formálódna át az új illesztési környezet egyéni jellemzőihez.

De, mivel a Lampi és a rendszer is jóindulatú, a lényeg alighanem megmaradna. Na, erre írtam a legelején, ha lenne rá idő, lejjebb adnám a technikát és úgy is megszondáztatnám.

Saint – Saens, – Danse Macabre (Reference Recordings). A jegyzetfüzetembe ilyesmik kerültek ezzel a darabbal kapcsolatban: zenei, könnyed, arányos, selymes, összefüggő. Azt hiszem, ezt nem kell túlmagyarázni. Itt is érvényesek a fenti megállapítások, ráadásul ez egy jó felvétel, a Crystal Cable cég jóvoltából.

Végül jöjjön a modern Jazz egyik előadója, Diana Krall – All For You és – I’m An Errand Girl For Rhythm (GRP Records, EU). Élő, részletes, jó a zongora, rendben van – került bejegyzésre, pedig a lemez, árnyéka az amerikai kiadásnak. De így sem volt rossz, teljesen élveztem. A zongora hangszíne, lecsengése, felharmonikusai élethűen kísérik az énekhangot, mely fókuszált, de elég terjedelmes is, és egy pillanatra sem esik szét. Jah, és a digitális felhang? Itt

is meg lenne, a zenét követné a digitális íz.

De itt sem követi! Azt hiszem már korábban sikerült kifejtetni, miért nem.

Ajánlás

Ha ilyen a belépőszint a Lampi világába, mit tud adni az, ami ettől még kategóriákkal feljebb van? Biztos, hogy felbontásban fejére nő a korábbi szintnek. Hiszen, azért hozzáteszem, hogy az USB bemeneten még nyers, itt még bizonyítania kell, de a városi legenda szerint erre minden esélye megvan, ha bejáródik. (Állítólag a másik, amivel összehasonlítottuk, sem volt sokkal különb újkorában.) Digitális bejáratán újságából mit sem tapasztalni, vagy, ha ilyen az új, akkor el sem tudom képzelni, milyen, ha majd felnő és „nagy lesz”.

Ami viszont az elmúlt két hét alatt lejött róla, az, hogy igen meggyőző az előadása és, hogy hosszan hallgatható. Felbontását egyelőre zenei anyaggal kell bírni, nem firtatni, hogy csak ennyire képes, mert az a csak, már a DSD512. Ezt a tudást viszont csakis az USB bemeneten lehet kicsavarni belőle, és még mi is legfeljebb a felével tudtuk, mert a Lampizator Level4 ennyivel kompatibilis és, hát arra készültek a felvételek. 44.1kHz-en elvarázsolt és ezt azokkal a forrásanyagokkal is megtette, melyre eddig a digitális adathordozás kudarcaként tekintettem rá és inkább kerültem. Csak annyit mondok, csöves, és ez a hallgathatóságáról sok mindent elárul. Az, hogy emellett nincs hiányérzetem a felbontásban és a megjelenítőképességében, az már a gyártó hozzáértését dicséri. Nem véletlenül futott be a cég nagyon rövid idő alatt és lett közismert a termékeivel. Akár ajánlhatnám is, de, ha valakinek nem jött át, hogy ezt azért érdemes venni, mert „zenét lehet vele hallgatni”, az vegyen más, nagy felbontás-vadász, vagy egyéb formában „túlhúzott” D/A átalakítót, mert végül is abban van a kihívás. Azokat megszelídíteni... - minden elismerésem hozzájuk.

A dac már 2700 € bruttó ártól rendelhető. Tesztkészülékünk az Amber 3 balanced verziója, melynek kiskereskedelmi ára bruttó 3810 €.

Forgalmazó: Impressívia kft



Összehasonlító tesztünk, - Kuzma és Fuchs lemezjátszók meghallgatása - Lector phonóval!

Csalafinta tulajdonosa kérését, miszerint biztonsági okokból hallgassunk rá, szívesen teljesítem.

Ha meg már elkerült hozzánk és egészen véletlenül maradhat is vagy két hetet, akkor mi sem természetesebb, mint, hogy befogom hallgatni. Ha pedig így alakult, persze, hogy megemlítem néhány sor erejéig!

...a Kuzma, már az egyik állványon várakozott Robert Fuchs lemezjátszója társaságában és várták a megmértetést. Sima meghallgatást terveztem, semmi vakteszt, meg hasonló, egyszerűen összehallgatjuk a kettőt és mindenki mondhatja a magáét, aztán majd valahogy papírra is vetem az eredményt. Azért, hogy a hallgatók közül senkinek ne legyen túl könnyű a dolga és egyben a Lector is méltó vetélytársra akadjon, eldöntöttük, hogy rögtön össze is fogjuk hasonlítani a Mark Levinson ML-320S előerősítőt, extraként rendelhető MM/MC phono kártyájával. Nem feltétlenül azért, hogy kiderüljön, ki a jobb kettejük közül, hanem inkább azért, hogy a Lector valamihez képest legyen értékelve. Megjegyzem, mivel MC, azaz mozgótekercesek a hangszedők, ezért újfent Szentiványi Kálmán MC trafója kondicionálta a jelet az MM-re állított Levinson phono előtt, míg a Lectornál az MC előerősített bemenetre alapoztunk a legalacsonyabb, 30 Ohmos illesztési lehetőséggel.

A lánc amúgy a megszokott elemekből épült fel, ami a Mark Levinson ML-334 végerősítőt és a rendszert összekötöttségben tartó „réz” kábelszettet illeti. Hangfálnak, újfent alternatív választásként, egy Bösendorfer VC-7-et igazoltunk le. Ez igen hangszer-hűen közelíti meg a zene visszaadását, de megoldásaiban annyira eltér a többi hangfaltól, hogy referenciának így nem igazán használható. Ellenben szívesen kötjük be, ha lehetőségünk van rá, hogy néha



élvezzük rajta keresztül is a muzsikát.

Lemezjátszóink felkészítve és főleg beállítva várakoztak a két oldalsó állvány felső polcain. (A középső helyet most a Lector bérelte ki magának, alatta pedig a Levinsonok dolgoznak.) Most már pontosítva, a Kuzma Stabi S, a Stogi S 12 VTA karral és az Einstein EMT TU2 VDH Special hangszedővel, valamint a Robert Fuchs, a Mr.Brier Goldbug hangszedővel.

Anélkül, hogy túlzott részletekbe bocsátkoznánk a lemezjátszókkal kapcsolatban, némely műszaki sajátosságot azért érdemes felelevenítenek róluk. Mindkét lemezjátszó kar hasonló elvek mentén épült, egy ponton kapcsolódnak a karbázissal. Mindkettő súlyozása úgy lett kialakítva, hogy a súlypont a kar alá essen, ezzel ellensúlyozzák ki oldalirányban a hangszedőket. Hasonlóan állítható lejátszás közben is a karmagasság, de itt a Fuchs igen egyszerű, már-már kezdetleges megoldását, a Kuzma Stogi, ehhez képest professzionális szintje, könnyedén übereli. A forgatott tömeg viszont jócskán eltér, a Fuchs esetében olyan 35 kilóval számolhatunk, míg a Kuzma „beérte” nagyjából, - ha a csapágytengely részét is ideveszem, - olyan 7 kilogrammal. Mindkettő merev vázas, de a súlytöbblet itt is a Fuchs felé húz, körülbelül 4:1 arányban. Méreteit tekintve is a másik fölé tornyosul, de ezek a paraméterek nem feltétlenül jelentik azt, hogy ettől lesz jobb lemezjátszó is egyben. Például a Kuzma karkábele minimum egy nagyságrenddel jobbnak tűnik. Nem csak felépítésében, hanem, amint tapasztaltuk, hangminőségében is.

A stabil kiolvasás ezen a szinten a



minimum követelmény és, ha ezt sablonnal és túlmérleggel leellenőrzöm, rendben is találom mindent, mindkettőnél.

Bizony, mindkettő olyan minőségű, amit szívesen hallgatok. Igaz, ezt már az árkategóriájuk is előre vetíti. De az illeszkedés és az installáció is ezen a határon belül tartja őket. Ebben segít a phono előerősítő is, amely nagyon szépen aládolgozik a forgó mechanikáról érkező és csak millivoltokban mérhető jelnek. Felnagyítani egy ilyen szárnyaszegett, kis csenevész jelecskét, csak kellő magabiztossággal érdemes. Valóban, és szükség is van rá, mert nem csak a RIAA korrekciót (mélyvágást) kell megfelelően kezelni, hanem a jelerősítéssel el kell végezni a vonalszintre konvertálás érzékeny folyamatát is. Ha van olyan terület, ahol nagyot lehet „égni”, akkor ez az. Felnagyítva a hibák is jobban észrevehetőek lesznek, ezért a nagyító, - jelen esetben a Lector phono, - kizárólag akkor teljesíthet megfelelően, ha a műszaki felépítésének minősége és a hangképzési megoldásai ezt indokoltá teszik.

Lector Phono Amp System, A osztályú csöves előerősítő MM/MC hangszedőhöz - a hivatalos megszólítása. Alapesetben a PSU-3T külső táppal csatlakozik a fő erősítő egységhez, de a gyártótól rendelhető hozzá ezen felül extra táp is. Ez a megoldás csökkenti az elektromágneses szóródást (ez a mikro áramköröknél fontos szempont) és a fém ház árnyékol ugyan, de azért érdemes a két dobozt minél jobban



elkülöníteni egymástól. A fekete plexi előlapba integrált kapcsolókkal választunk az MM/MC erősítés üzemmódok közül, illetve a csendesítő szűrő váltáshoz, mivel a Lector egyszerre kettő hangszedőt is fogad.

Alternatív megoldással közelítettek a megfelelő ellenállásértékek kiválasztásához az MC erősítési fokozatnál. RCA aljzatos kiállásra, ellenállással illesztett vakdugókkal csatlakozhatunk a kellő értéken. ECC88/6922 csöveket használ a mozgó tekercs jelerősítésére, ami igen egyedi látásmódot feltételez és hozzáértést, mivel így, elektronika váltja ki a trafó szerepét és ebben az esetben a zajt nagyon alacsony szinten szükségeltetik tartani. A másik két cső ECC81/12AT7 a szokásos MM hangszedők útjában végzi a jelerősítés szerepét, de ez, az előzővel ellentétben általános eljárás. Egyébként modern, jól konstruált termék, mely egyben elegánsnak is mondható. (Egyébként rendelhető fa oldallap is hozzá, bár nekem erről óhatatlanul is a nyolcvanas-kilencvenes évek hifis hedonizmusa ugrik be... itt azért inkább stíluselem, nem pedig a felsőbbrendűség egy szimbóluma. Meg egyébként is, nem kötelező hozzá megrendelni, akkor meg a modernségével magára marad, a mindenféle másra utalás lehetősége nélkül.)

Meghallgatás:

(!) Mindegyik lemeznél hasonló volt az elmozdulás a hang tónusának és jellegének az irányába, ezért a végső megállapítás az lehetne. Idézet a hallgatóságtól: „a lemezejátszók a saját hangkarakterükön keresztül jelenítik meg a hangokat és ez műfajtól, vagy nyomástól függetlenül így van”. Igen, önkifejezésük egyértelműen rányomja bélyegét a hangra! Hogy ezt jónak-e,

vagy inkább elmarasztalóan értékeljük, azonban inkább attól függ, hogy az elvárásunk kritériumainak, hogyan felelnek meg. Nos, jelentem, nálunk igenis megfelelt! De, hogy ez a kedves Olvasónál mit jelentene (vagy fog, ha kipróbálja), ugye nem derül ki, hiszen nem vagyunk egyformák. A rendszerünk és a körülményeink meg pláne nem azok. De kedvcsinálónak azért jó lesz ez a vélemény, mert legalább az kiderülhet, hogy érdemes-e vele foglalkozni, s, hogy milyen kategóriájú lemezejátszót kíván társnak. Elég egy alacsonyabb szintű is, vagy tényleg várja a „művészi társat”?

Harry Belafonte – At Carnegie Hall: ami először feltűnik az a phonoval kapcsolatos. Teljesen más a Levinson és a Lector hozzáállása a zenei standardhoz, más a hangzásuk és más részleteket bontanak ki, vagy helyeznek előtérbe, ki-hogyan alapon. A Levinson szárazabb, precízebb, egy kicsit nehezebben bontakozik ki belőle a zene, míg a Lector jobban elengedi magát, a hangokat, létrehozza a jelenlétérzetet, miegymást. Amolyan nagyvonalúan viselkedik, míg a Levinson a precizitása okán inkább a felbontást és a levegős, laza megszólalást próbálja feszebb keretek között megfelelő dinamikával párosítani. Az elektronika jobban benne van a zene megalkotásában, kevésbé szakad le a hang, mégis, van olyan jó, hogy ezzel együtt is élvezetes előadást nyújt. A Lector ezzel szemben egyszerűen átadja a zenét és a hallgathatósága nem fedi fel azt, hogy ez mitől van, csak élvezni az előadást. Ellenben pedig, ha nagyon szeretnénk, ebbe bele lehetne magyarázni, hogy ez azért ilyen, mert a cső most is megoldja a helyzetet. Ha így is van, akkor sincs a hagyományos értelemben vett csöves karaktere.

Robert Fuchs

Nyugodt, lágy zenei hang-folyam a részünk, benne a zene részletei arányosan jelen vannak, de az elsődleges szempont a nyugalom. Ez a nyugalom kifinomult, letisztult, - de nem steril hangképzéssel párosul. Nehéz megfogalmazni a különbségeket, de a lényeg az, hogy felnöttesebben szól. Kicsit tovább tartja ki a hangokat, egyértelműen „lejjebb megy”, nem csak értelmezésében a zene mélységeibe, hanem eleve testesebben szól. Ugyanakkor ez a felső szolamban nem párosul fedettséggel, vagy sávhatároltsággal, mert „az jól is fel van bontva”. A hangszedőket is más fából faragták, (az Einstein nem tartalmaz fa alkotórészt, nem úgy, mint a faház Goldbug) és ez visszaköszön a hangzásban is. Hiába lenne az Einstein a részletezőbb, az „Aranybogár” magára igazítja azokat az előnyöket, amit a futómű és a kar képvisel. Nehéz pontosan kihallani a részleteket, de, ha valakinek esélye van rá az installáció átláthatósága miatt, akkor azt gondolom, elvileg én lennék.

Megállapítható, ha nehezebb a platni és a nagyobb a forgatott tömeg, - ami így még kevesebb önrezgéssel jár együtt, - akkor ez a kiolvasás pontosságát csak fokozza. Ha lehet ilyesmiről beszélni, hogy léteznek fellépő mikro-rezonanciák, akkor elvileg ekkora tömegnél ez még kevésbé fordulhat elő, (már ha a csapágyazás is megfelelően van megoldva.) Illetve a kar a másik fontos rész. Ez az egy ponton való elfordulás, csakúgy, mint a Kuzma Stogi esetében igen népszerű gyakorlat azon gyártók körében, akik minimalizálni igyekeznek a műszaki hibákból fakadó esetlegességeket. (Műszaki hiba? Már, hogyan lehetne az! De mégis azzá válik egy olyan végtelenül kifinomult környezetben, mint a lemezejátszás, ahol a legelemibb, mégoly apróságnak tűnő műszaki megoldásoknak is komoly visszahatásuk van a működésre. A kiolvasásra például, ahol a lemezejátszó tudása összegződik, abban az egy pontban, ahol a hangszedő tű végén a gyémánt hegye a lemezhez hozzáér. Ezen a ponton keresztül elválnak, hogy a műszaki megoldások (mint például a csapágyazás) mennyire állnak a kiolvasás szolgálatában, vagy, hogy jelentenek-e korlátot abban és, ha igen, mekkorát. Ezért lehet fontos kiküszöbölni minden olyan részt,



mely bonyolítást jelent, felesleges bonyolítást, mert minél több az eshetőség, annál több a lehetőség is a hibára.)

Lehet, hogy csak én érzem így, de ha a karnak már ugyanazon az egy ponton kell elfordulnia és, hogy arra támaszkodunk, vagy függeszkedünk-e, ebből a két lehetőségből nekem az utóbbi a szimpatikusabb. Ha meg azt nézzük, hogy használjunk-e mágneset hozzá, vagy ne (ami a kart a helyén tartja), szintén az utóbbi hangzik jobban. Ezt a kérdést azonban itt most nem folytatom, mert nem kezdünk alapos tesztsorozatra külön a karokkal... Mindegyik futóműhöz a sajátja van rendelve és fogadjuk el a tényt, hogy ha így van, vélhetően az illeszkedés is jól ki van találva. Ez mégiscsak a felső kategória...

Belafontéhez visszakanyarodva, mindkét lejátszó külön világot képvisel. Én azt hiszem, hogy mindkettő teljes értékű. Az egyik lejátszó, nagyobb zenei mélységeket tár fel, a plusz hozzáadott energiákon keresztül. Ez volt többeknek is a véleménye, velem együtt. Míg a másik, a nagyobb felbontásán keresztül hozza a zenei mélységet.

Ezzel eljutottunk a hangszedők közötti különbségek vizsgálatához is. Nem kívánok csereberélni. Egészen egyszerűen azért, mert két azonos beállítás nem létezik és, ha nüanszokról is beszélünk, akkor is van különbség, ami torzítaná az értékelést. Persze ezt „torzítja” a két hangszedő közötti különbség is, már, ami a futóműveket illeti, de azért a két külön zenei univerzum jól összevethető, amit a

lemezjátszók képviselnek. Ha pedig ismerjük a hangszedőket, akkor azért mégiscsak kihámozhatóak a hallottakból a futóművek és a karok képességei. Hát még a phonoké!

Enja Jazz Sampler (Echoes of Enja): Hasonló vonások jelennek meg a hangban, mint előtte. A Kuzma szárnyaló, kiegyensúlyozott, levegős, a Fuchs zeneibb, összeszedettebb, kimértebb, de talán kevésbé teszi a hangsúlyt a bontásra, mint a dinamikra.

Tényleg, lehet, hogy ebben a kategóriában már nem is annyira a hang minősége dönt, hanem inkább a megépítettség, a forma, a design, vagy a név... Ha idevesszük a vásárlói szokásokat, már azokat, akik újonnan viszik haza a termékeket, ők, hogyan választanak? Az a sejtésem, hogy általában nem visznek haza egy halom lemezjátszót, főleg nem egyszerre és, ha nem, akkor mégis mi alapján döntenek el, hogy melyik legyen? A kereskedő ajánl? Olvasott róla? Netán a szóbeszéd, vagy tényleg működik a meglátni és megszeretni effektus? Nem kéne tovább boncolni ezeket a kérdéseket, elég hozzá annyi, hogy a döntések alapjául, legtöbb esetben nem a tapasztalat áll. Ha pedig ez így van, teljesen mindegy, hogy most melyik hangszedő melyikbe van szerelve és az is, hogy csereberélem-e őket, vagy nem.

... közben egy kicsit meg is ijedtem. A Lector, jó értelemben, úgy „aláért a zenének”, olyan magaslatoakat ért el vele az előadás, hogy kezdtem kételkedni abban, vajon helyes volt-e az az „apróság”, hogy a Kuzmánál másik fázisállásra tereltem át a hálózati dugó

állását. Hirtelen elbizonytalanodtam. Visszakötöttem egy normál szerelésűre és a bizonytalanságom fokozódott, hirtelen a hideg veríték is kivert. A második lapszám már megjelent és én nagy elánnal leírtam, hogy a Kuzma külső tápja fordítva van szerelve, amit korrigálni illik. Most meg ez a különbség, ebben a zenei-világban elenyészni látszik. A két állás között most nem mutatta azt a „nagy” különbséget, amit ezelőtt tapasztaltam. Na, most, ezt itt ki kell derítenem, hiszen a cikk részben erre épült és mi van akkor, ha tévedtem?

Tovább tesztelve azonban kiderült, hogy mégsem tévedtem. Maradnia kellett a fordított bekötésnek, az első cikkel megegyezően, csak újra meg kellett találnom azokat a hangzásjegyeket, melyek az ellenfázisban hordozott hangzásképp jelei. Kicsit dühös lettem a Lectorra, hogy így megréft. Az a zeneiség, a zenei határok kitolása, a selymes, finom részletek, a hangulat és az érzések fokozottabb jelenléte hajlamossá tette a rendszert arra, hogy a helytelen fázis jegyei, mint a zavarosság, keménység, behatároltság, elektronikusság, ebben az előadásmódban jobban elveszenek. Ebben az esetben, - a tágabb határokon, a zavar kisebb arányosságot hasított ki, emiatt nehezebben lehetett észrevenni az olyan „apróságot”, mint az ellenfázisban működés. Bezzeg a Levinsonnál, ez a hatás sokkal inkább megjelent.

Iron Maiden – Powerslave, hogy valamennyire következetes legyenek, ez is sorra került. Ez az egyik olyan

lemez, amit gyakrabban forgatok meg, így rögtön hallani minden fontos teszt-részletet-elemet. Itt a Fuchs egyértelműen a barátom, mert a már említett mélységeket az energiákon keresztül tárja fel és kevésbé a felbontás kielemezése által. Ebben partnere a Lector is, ami ezzel többnyire egyetért, bár, ahogy érzékelem, a felbontást is hasonló kendőzetlenséggel kezeli, mint az energiákat, csak hát ott az a fránya cső, az meg nem helyrehozza a lemez nyomásából fakadó hiányosságokat? Szóval, ha választanom kellene, akkor most a Fuchsa voksolnék, ha már nagyon muszáj, pedig a döntés felelőssége a lemezé, mert akkor tudna egyensúlyt teremteni a kettő között, ha ez a minőség és a nyomása között ugyanúgy meglenne. Addig a nagyobb tömeg hivatott elhordozni, vagy inkább eltüntetni a zavart, melyet a nyomásból fakadó hiányosság most megmutat.

Yves Montand és az „érzelmi függőség” már olyan határt feszeget, melyre, ha gondolkodok, visszafogom magamat, hogy ne akarjam azonnal feltenni a lemezt a lejátszókra. Míg a Kuzma szépen áthoz mindent, a felbontással egyetemben a zeneiség is megvan egységében, addig a Fuchs kissé túltolja. Én nem mondom, hogy ennek a lemeznek az

nem áll jól, inkább csak nincsen szükség rá. Amerikai a lemez, így testesen szól. Nem tekinthető felszínesnek, ezért nem kellene extra képességek, hogy a zene még élvezhetőbben legyen kinyerve róla. Sőt, talán egy kis felbontás többlet még jól is áll neki. A Lectoron nem múlt, mindkét esetben hozták a formájukat a lemezjátszóink.

Ez így összességében, valami olyasmi végkövetkeztetést jelent vele kapcsolatban, hogy a zeneisége mellett, korrekt, eléggé áteresztő, megmutatja, sőt kimutatja a rákötött elektronikák sajátosságait is. Közvetve eljutunk általa a forráshoz, analógossága és közvetlensége hosszan hallgathatósággal párosul. Sokkal többet nehéz mondani róla, mert két hét, még ha intenzíven is telik a társaságában nem elég a kiismeréséhez. De egy biztos, nem keltett csalódást, a mai napig jó érzéssel gondolok rá vissza.

A két lemezjátszó egymáshoz képest? Összehasonlítás az etalonunkkal? Végül is megtörtént. Nem tudom, hogy ez jelent-e valamilyen pluszt a kedves olvasónak, ha igen, az az Ő képességeit dicséri, mert a szavakból megtudni azt, amit közvetlenül a két lejátszótól, sokkal nehezebb és talán sokkal pontatlanabb is. Pedig igyekeztem a fordításban ügyesnek lenni.

Lector Strumenti Phono műszaki adatok:

Phono bemenet:

MM – 1.5 mV / 47kOhm / 100pF

MC – 0.4 mV / 47kOhm / 1500pF

Harmonikus torzítás: <0.1%

Jel-zaj viszony:

MM 70 dB, MC 65 dB

Teljes erősítés:

MM 45 dB, MC 62 dB

Csővek a meghajtó fokozatban:

3 x ECC81/12AT7, 2 x 6922/ECC88

Frekvencia tartomány:

20Hz – 20kHz +/- 0.5 dB

Kimenő impedancia:

290 Ohm, 10V max.

Kimeneti csatlakozók:

RCA, opcionálisan XLR

Tápellátás és fogyasztás:

100/110/230/240V AC, 50/60Hz – 10VA

Méretek (sz x m x h):

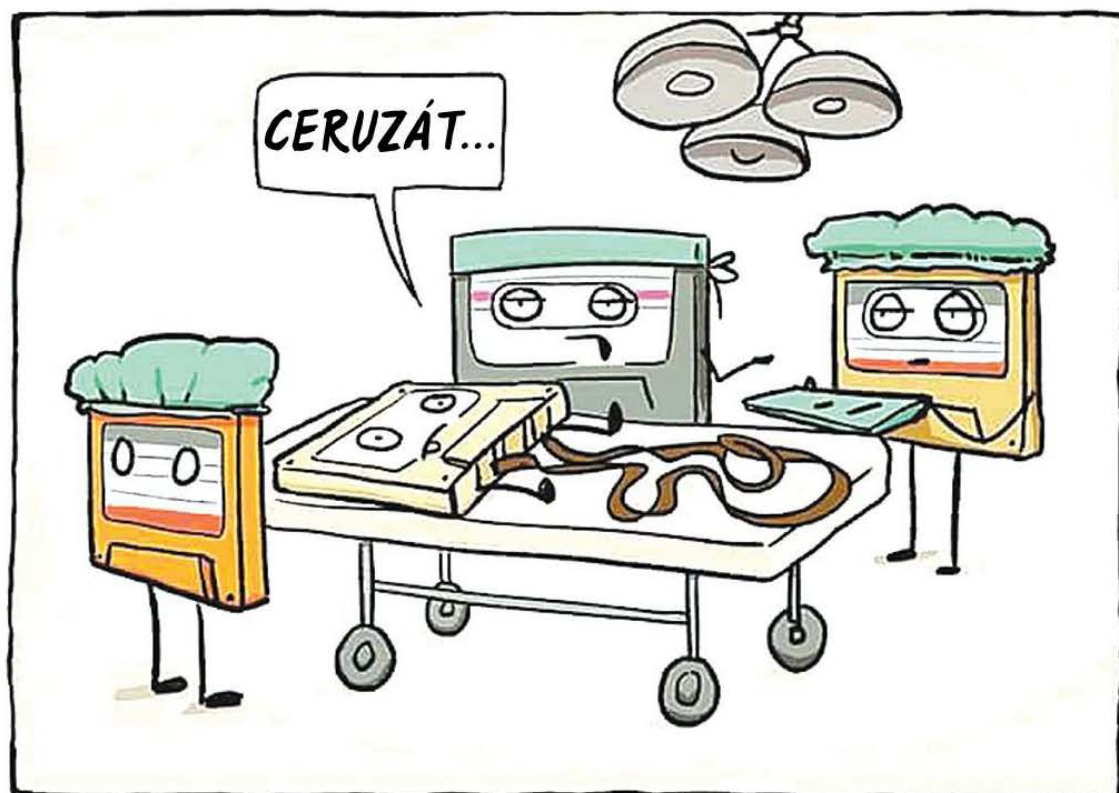
400mm x 80mm x 300mm

Tömeg:

Kb. 9-10 kg

Kiskereskedelmi ára:

2550Euro + PSU-3T 499Euro



Rosso Fiorentino Volterra

- a mindenhez jól álló hangfal

Rosso Fiorentino (Giovanni Jacopo, Firenze 1495 – Fontainebleau 1540), a 16. század elején az egyik leghitelesebb és legismertebb firenzei művész volt. Asszimilálta Leonardo, Michelangelo és Raffaello újításait, de továbbment egy szabadabb technikával és elvont formavilággal. Festményei kifejezik a színek erősségét, a részletek kifinomult értelmezését, a fény reflexióit és a mögöttes művészeti szigort.

„A Rosso Fiorentino nem csupán hangszórók gyártója. Az RF lelkesedés a mágia iránt, amely minden alkalommal megtörténik, amikor létrehozunk egy hangsugárzót. Ez egy életmód, szeretet a zene iránt, valamint azért, hogy képesek vagyunk belevinni az érzelmeket és összehozni az embereket. A kezdetektől azt akartam, hogy az RF különbözzön a többi márkától abszolút akusztikus teljesítménye, kifinomult kivitele és olasz eleganciája miatt. A Rosso Fiorentino rendszerekkel szeretném továbbadni a hallgatóknak a kultúrát, amely mélyen gyökerezik társaságunk minden tagjában és, amely az élő zene közös szenvedélyén, az elektroakusztika tudományos háttérén és az ösztönön alapszik. Toszkánai történelmünk és kultúránk inspirál, hogy mindig új módszereket keressünk önmagunk fejlesztésére. Hangszóróink megtestesítik annak a helynek a szellemét ahol készültek. Hangjuk tükrözi földünk jellegét...” (Francesco Rubenni - Electroacoustic designer and founder, RF Audio)

Legtöbbször idegenkedést vált ki, minimum gyanakvást, de lehet, hogy elutasítást is mélyen belül, egy olyan termék, mely kissé szokatlan, vagy elüt a többitől. Most, hogy hallottam a Volterrát szólni, egyedisége ellenére, amikor megnyitom a gyártó oldalát, már másképp látom a cég filozófiáját és az embert, aki mögötte áll.



Az RF négy kategóriába sorolja alkotásait. A zászlóshajók valóban markáns méretekkel és megjelenéssel bíró állóhangfalak, a Referencia széria egyik tagja a Volterra, illetve ez a kategória kiegészül egy állványos modellel, ami ennek a felső traktusát jelenti és egy hozzá való állványt. A Prestige és a Classic széria sem a futottak még kategóriából építkezik, hanem megvan bennük mindaz a szellemiség és tárgyi tudás, ami a cég munkásságát a honlapjukon található hivatalos ismertetőjükben fémjelzi.

„A Volterra egy 2,5 utas álló hangsugárzó. A rendszer központi eleme, a meghajtó egység topológiája, továbbra is a hangszórók kialakításának egyedi megközelítése. A 20 cm-es külön, zárt dobozba épített mélyszugárzó kiegészül egy 16 cm-es mélyközép sugárzóval, mely meghosszabbított frekvenciaválaszt biztosít. Ez részletekben és dinamikában gazdag megjelenítést tesz lehetővé az alacsony határfrekvenciákon is, ezzel biztosítva széleskörű illeszthetőséget a különféle lakóterületekhez. Az arany rácskupola tipikus Rosso védjegye, alatta találjuk a

RF féle szalagos supermagas sugárzót, mely 30kHz-től 100kHz-ig terjedő frekvenciatartományával kiegészíti a 28mm-es selyemdóm magas sugárzót. Ezzel egy kifejezetten részletes és magas minőségű frekvenciaválasz jön létre. Az így kapott széles sávűrésesség nagyban javítja a lejátszott hang „hangulatát” és természetességét, valódi háromdimenziós minőséget biztosítva. Manapság még érdekesebb a Volterrában tapasztalt erősen kiterjesztett frekvenciaválasz, mivel a nagyfelbontású digitális formátumok egyre szélesebb körben terjednek a vinyl lemezek mellett.” (Rosso Fiorentino Audio SRL)



EGYEDÜLÁLLÓ HANGZÁS

AZ EMINENT TECHNOLOGY JUTOTT
A LEGKÖZELEBB AHHOZ, HOGY
ÖTVÖZNI TUDJA A LEGJELEN-
TŐSEBB, EDDIG NAPVILÁGOT
LÁTOTT HANGSUGÁRZÓ
TECHNOLÓGIÁK ELONYEIT, "
AZOK HÁTRÁNYAI
NÉLKÜL!



total

1147 Budapest, Miskolci u. 91. Tel: 06 1/330-7011, 06 20/438-8791



részben a keresztváltó lakik, míg a hátulján a saját márkás (BP-01R) ródium bevonatú tiszta rézcsatlakozók kaptak helyet. Szimpla erősítéssel táplálható, nincs helye a biamplifikálásnak. Én azt mondom szerencsére, a külföldi teszteken meg hiányolják róla a plusz csatlakozókat. Lehet, hogy ők duplán akarnak költeni erősítőre és/vagy hangfalkábelekre. A véleményem szerint inkább egy-egy legyen belőlük, de az jobb minőségű.

Az előlapi fényes dekorpanel rátakar a hangszórók csavarozására, ezzel is fokozva a letisztult, mégis exkluzív hatást. A doboz burkolva van, felülete nem sima, köszönhetően a bőrhatású anyagnak. Ezzel kicsit megtöri az akusztikai lesugárzást, mely a dobozon keresztül szeretné elhagyni a hangfalat. E mellett különlegessé is teszi a megjelenését, főleg mert fokozható a látvány a különféle borításoknak köszönhetően, melyekkel rendelhető.



87dB-es érzékenységgel nem lesz a néhány wattos csöves erősítők nagy barátja, de kicsit nagyobb teljesítménnyel már előcsalogatható belőle a zene. 6 Ohmos impedanciája

Elhoztam. Őszintén szólva, nem fűztem hozzá nagy reményeket és mindezt a fura kinézete miatti előzetes benyomás alapján gondoltam így. (Időre volt szükség, mire rájöttem, hogy melyik az a környezet, ami jól áll neki.) A hangfalakhoz képest igen méreates dupla dobozban érkezett. Nem bízták a véletlenre a védelmet és ez szilárdságában érzetre, közel felveszi a versenyt egy fadóbozzal. Mégis meg van az az előnye, hogy könnyen eltávolíthatóak belőlük kapcsok, gondolva arra, hogy lapjával könnyebb tárolni. A hangfalak kivételét belőlük talpra állított dobozokkal érdemes elvégezni, akkor simán kiszuszakolhatóak belőle, némi ösztökével. Ekkor nem marad más dolgom, mint a talpat felszerelni rájuk és eldönteni, legyenek-e becsavarozva a tüske szettek, vagy sem.

A kabinet két csonka gúlát formáz, melyek talppal egymásnak vannak fordítva. Az alsó részben a zárt dobozos mély, míg a felsőben a szuper magas, a magas és a mélyközép van elhelyezve reflex kialakítással. A két gúla közötti



széleskörű illeszthetőséggel párosítja. Súlya egészséges 37kg, amivel már megáll a lábán, nem különösebben dülöngélős fajta. Továbbá, így a talpat elérő nagyobb hullámhosszú rezgéseket is át tudja adni a talajnak, fokozva a mélysugárzó hatékonyságát, így kiszélesítve az alsó frekvenciasáv felé az átvitelt. 250Watt teljesítménnyel terhelhető és a pillanatnyi teljesítményfelvétele még ettől is több lehet. Azaz, aki ordíttatni akarja, megteheti, de diszkóra azért nem ilyen hangfalat szokás venni. Legalábbis annyira távol áll tőle a magamutogató harsogás, hogy azt szinte el sem tudnám képzelni vele kapcsolatban.

...elsőre be kellett érnie a mellőzöttség szerepével és a másodlagos hellyel, ami a jobb pozícióban lévő Apertura Onira hangfalak közötti tér-részt jelentette. Intuícióból, nagyjából a kellő mértékben beforgattam mindkettőt és hát, ha választani kell, melyiket kötöm először be, akkor nyilván a nagyobbikat és látványosabbat fogom. Az Apertura, megjelenésével azonnal eladta magát, elsőbbsége a próba terén nem is lehetett kétséges.

Gyorsan kiderült, ennek a beállításával még sok dolgom lesz. De nem baj, így hirtelen a Volterrára terelődött a figyelmem. Vajon az milyen lehet? – és gyorsan átnyergeltem rá.

Meglepett! - és ebben az egészben a legnagyobb dolog, hogy úgy tűnik, ha nem csinálok vele semmit, csak szimplán bekötöm, állítás, tüskézés, különösebb installáció nélkül, akkor is jól szól!

Annyira megfogott, hogy innentől, néhány napig ott hagytuk, ahová letettük és csak élveztük vele a zenélést. Kicsit persze meg-megjártuk, aztán be is állítottuk. A mellőzött szerepbe kényszerült Onira átadta a fő helyet és elkezdtem keresni azt a pontot, ahol a hangzásában a legek összezárnak. Erről pedig kivételesen azt irhatom, hogy mindegy merre járt a szobában, a hallgathatóságát nem veszítette el egy pillanatra sem. Bármelyik helyről képes volt jól szólni, szinte minden érdemében. (Tér, természetesség...) Ez pedig, szinte példa nélküli ebben a kategóriában. Mivel a felbontás felfokozott mértéke mindig bonyolítja a beállítás folyamatát, ezért nagy szó ez. Márpedig itt a felbontást kritika

nem érheti, valóban így van, a két papírmembrános hangszóró aládolgozik a magasaknak és így egy pillanatra sem veszít a hallgathatóságából. Ugyanez a hangzásbeli stabilitás vonható le a beforgatással kapcsolatban, van különbség, hiszen mindig van különbség, csak most a hallgathatóságon belül lehet játszózni a pozícióval, máskor pedig jó, ha egy ponton összeér az élvezhető akusztikai összehatás.

Simán meglett a helye, de a tonális egyensúlyát, - mely így nem bomlik fel, ellenben vándorol a frekvenciagörbe alacsonyabb, illetve magasabb határai felé, - az akusztikával könnyen lehet módosítani. Esetünkben ez például azt jelentette, hogy a helyiséget megpakolva hangfalakkal és/vagy hallgatósággal, tonálisan a mélyebb irányba sikerült hangolni, amit a hozzá kapott tüske szettel lehetett volna egyensúlyba állítani, de feleslegesnek éreztem használni, mert így is bőven jó volt.

A most kibontandó, még részletesebb értékelésemben így majd gondolhatok az egyre inkább teret nyerő azon igényre is, mely nem csak a koncentrált zenehallgatáshoz vár megfelelő partnert, hanem az íróasztal mellőli, munka közbeni, innen-onnan, oldalról való hallgatáshoz is, amikor is a hangzástér bármely szegletéből jól kell szólnia a rendszernek.

Míg a járatás és az előzetes hangzáspróba a Sony TA-F650ESD és a D11-es CD játékos függvénye volt. Addig a meghallgatás a Mark Levinson szett és vagy a D11-es CD, vagy a Tascam DA3000 részvételével zajlott. Mindkét lehetőségnél az igen széles zenei paletta mellé rendeztem az állandó viszonyítási pontjaimat, most ezekből idézek fel némi ízelítőt a kapott hangzással kapcsolatban.

Előrebocsájtom, hogy kedves barátaim, ismerőseim jelenléte a meghallgatás két fázisa alatt megtisztelő volt, egyben egyöntetűen pozitív töltésű véleményekkel járt együtt a hangfallal kapcsolatban. Az én véleményem legfeljebb részletesebb bepillantást nyújt ebbe.

Nemrég vettem meg Diana Krall – All For You (GRP Records, EU) lemezét és mivel alapvetően szeretem a stílust, amit képvisel, gondoltam tesztelni pont jó lesz vele. Az első számnál (I'm

An Errand Girl For Rhythm) maradtam. Kiegyensúlyozott balansszal terjednek a hanghullámok, amik elérnek. Igen hosszan hallgatható. A nagybőgő kontrollált, pont egészségesen terjengős, egyáltalán nem száraz. Meleg tónusa simogató, egyben hordozott dinamikája a hang fokozottabb éhségét váltja ki bennem. Még jobban koncentrálok tehát és a basszust kísérő zongorát figyelem, ami kicsit beleszürkül a felvétel többsávos lehetőségébe, és valahogy visszafogottabbnak tűnik, mint kellene. Az is igaz, hogy a felvételen pontos helye van és kiegészíti azt, mégis a zongora külön figyelmet érdemel, de a többi hangszer elvonja róla. Ez így helyénvaló. A Rosso jól közvetít, a felvétel sajátos jegyei átjönnek, összehasonlítva a bennem élő „képpel”, egészen közel van ahhoz, amilyenek eddig megismertem. Az ének feledtetni a kissé háttérbe szorult zongorát és gyorsan kiderül, mennyire az énekhang van a felvétel középpontjában. Így már egységes az összehatás és bár szívesen hallgatnám tovább, elő van még készítve néhány lemez...



Kifejezetten érdekes, mi több, azonnal feltűnő az az összehatás, ahogy a két papírmembrános hangszóró kommunikál egymással. Egészen pontosan egymásra építkezik a koncepció, ezért az alsó regiszter kidolgozott, kiterjedt hangtónussal jelenik meg. Ahogy a két rész összedolgozik, egymásra épülnek a hangrezgés rétegek, így formálva egy összetett és kifinomultságban még részletesebb egységet. Ez olyan karakterrel ruházza fel a hangfalat, mely rendkívül élvezetes, ugyanakkor egyedinek is mondhatnám. Ahogy az egyik hangszóró elindít egy akkordot és a másik időben, azaz különösebb késlekedés nélkül kontráz rá, kialakul egy dimenzió, mely valóságosabb

oldaláról mutatja be a zenét és emellett rendkívül élvezetes előadást is nyújt, főleg, mert jól hallhatóan fáziskésések nélkül kapcsolódik be a magas is. A felső regiszterrel kiegészült hangzárkép igen kidolgozott, és ideértve a hallgathatóságot, mint a koncepció elsődlegességét, igen szerethető és meggyőző zenei teljesítményt nyújt. Matthias Eisenberg An Der Jehmlich- Orgel, Bach – Il Corale – O Gott Du Frommer Gott, Parthia I. Ismét dicsérve konferálok fel az előadást. A kerámiasípos orgona nem téved el a térben, tétova, elkallódó akkord részletekkel zavarva össze a hallgatóság értékelését. Kontrolláltabb, kisebb teret mutat, mint ahogy megszoktuk a főleg

templomi felvételekről. Mint kiderül a CD borítóról, a hallott hangot igazolja a kép. Viszonylag kicsi orgonáról van szó és ennek minden tulajdonságát tökéletesen közvetíti a hangfal!

Elomló, terjedelmes az egész, a hangszer kifutja magát, hangja nem mutat semmilyen beszűkülést, vagy korlátozottságot. A darab igen összetett és ezt a kusza egymásrautaltságot, ahogy a hangok a térben térülnek-fordulnak, jól köttázza le. Nem veszítem el a fonalat egy pillanatra sem, jól hallgatható az egész. Puha, mégis határozott a hangnak minden rezgése, ami a fülig eljut.

Szívesen teszem fel újra meg újra ezt a lemezt, azért is, mert a többi meghallgatott hangfal is e zenei anyagokat kapta és idővel megtanultam azt értékelni, amelyiken a legjobban szól.

Arabesque – Crystal Cable tesztlemez, Liadov – Baba Yaga. Igen műves zenei tartalmával, jól fültre áll az összeállított zenék sora. Számomra különösen az első szám ad betekintést mélyen az audio rendszer lelki világába, szélesre húzott dinamikai palettájával. De nagyzenekart felpréselni a CD formátum keretei közé, hát... sikerülhet még úgy is, hogy aki hallja, mégiscsak képes legyen elvonatkoztatni a „CD hangjától” és magával rántsa a zene. Ennek a hangfalnak az előadásában ez is megtörtént velem. Biztosan lehetne még fokozni a lejátszás mélységét, a hangrétegek egymásrautaltságának kibontását más, analóg forrással, de sikerült egészen elfelednem, hogy ezüstkorongot hallgatok!

Mostanra érzem, a hangfal engem is bejártatott. Bármit közöl, biztonsággal veszem tudomásul, nem bánt. Na, ezt a részletet kellene még forszírozni, - gondoltam, - hátha van olyan felvétel, amivel mégis ki tudom hozni a jószágából. Nem mondom, hogy a Deep Purple ebből a szempontból a megkínztatásom lenne, de biztosan neccesebb egy ilyen élvezhetően visszaadni, mint egy jazz triót.

Deep Purple – Made in Japan (Warner, 24 karat Compact Disc) – Highway Star. Megint az első számot húzom a kosárból, miért ne, ha ennél is tetszik. Meghallgatva, lassan úgy érzem, hogy unalmas közhelyekbe fojtom írásomat. (A trollok figyelmét sajnos most nem fogom tudni lekötöni.) Pedig





a hitelesség fő forrása a kontraszt, amin belül felmérhető az a zenei világ, ahol a górcső alá vett technika teljesít. A Rosso pedig ismét jól teljesít. Eleve kellemes tónusban közvetítenek a papírmembránok, élvezet a fülnek a velük való zenehallgatás. Hiába papír, elég gyorsak, és a jelközlésnek ebben a sebességében sem vesz el információ úgy, hogy az netán hiányozna is.

Ilyen jó lenne a felvétel? Ez abból derül ki, hogy élvezhető-e a koncert és hát itt kifejezetten az. Koncerthatás van, gombócosodás, torzítás és akusztikai zavarosság nélkül. A gitárok szépen húzzák az ember idegrendszerét, - akik szeretik ezt a zenét, talán pont ezért hallgatják. A feszültség jelen van. Várakozás a következő akkord iránt? - Könyörgés a zenei élvezetért? Ian Gillan éneke felültet egy olyan érzelmi hullámvasútra, amin 2020-ból is megértem, miről szólt a rock közel ötven évvel ezelőtt.

A koncert féktelensége, az előadói hevület kiaknázza a hallgató belső szenvedélyét a zene iránt, még a fotelból is!

Ezt nem fokoznám tovább, pedig a részletekben van a lényeg. De akit ez valóban érdekel, az ne vonatkoztassa el magától az élvezeteket, hanem üljön le a rendszere elé és fordítsa át a hangerő szabályozó gombot a túloldalra. Ha jó a rendszer, át fog jönni a „Hang”, meg a szomszéd is, ha van, de abban nem lesz akkora élvezet, valószínűleg.

Laurie Free Love – Smells Like Truth (Ensign Records, Uk) – Arms Of ADream. Ezt tartogattam (majdnem) utoljára. Érdekeségét, mely ideális tesztzenévé „degradálja”, különös pszichedelikus felhangja adja, melyet Laurie hangja olyan transzformációval szel ketté, mely önkifejezése egy másik „világnak”. Auditálási élményeim nagyjából húsz éve alatt sokszor csúcsosodott ki egy – egy különleges irányzatban a zenehallgatás. Az egyik mindig ez a lemez volt, azok között, akik a könnyűzenét szerették a fokozatok végleteként, ahol az érzelmi húr még épp nem pattan el. Ezt a lemezt szinte kötelező sötétben, amennyire csak lehet a külső ingerektől mentesen hallgatni. Elindít valamit belül... A harmadik számot kezdem. Fényben úszik a szoba, nappal van, de nem, nincs szükség rá, hogy átlépjek vele az éjszakába, könnyen ráhangolódok. Nehéz megfogalmazni Laurie mit is akart valójában kifejezni ezen a lemezen keresztül, de a varázsvilágát jól közvetíti a rendszer, hibátlanul élelem bele magam. El lehet merülni benne, csak most nem érdemes, hiszen Miles Davis várakozik rám egy olyan stílussal, ahol a józanság megléte szükséges az értékeléshez. Mintát vettem hát és ez a főként gitár alapokra épülő zene és zengetés, csak körülölel és nem hagy utat az érzelmi menekülésre. Túltolja a hatást és ezzel az előadónak sikerül bekebeleznie. Sajnos partnerrel a rendszerben, amiből újra és külön kiemelném ennek lényegét, a hangfalat, mert a hangszórók összезárnak. Mit is jelent ez? Elsősorban egységet, a részletek egymásba kapaszkodását, mellyel az akusztikai hatás nem esik szét. Pont emiatt van az az érzésem, hogy a felvétel egy kicsit

itt történik a szobában, mégis valahol, - köszönhetően a lemeznek, már egy másik dimenzióban járok.

(Lehet, hogy most néhányan rákérresnek erre a viszonylag ismeretlen előadóra. Had javasoljam, hogy aki rátalál a neten, megelőlegezve adja meg még a belehallgatásnak is azt a méltóságot, melyre a lemezt végighallgatva az ember amúgy is rálel.) Jöhet az elvonó, Miles Davis jól ismert és fülbemászó dallamával józanít.

Miles Davis – Round About Midnight (CBS, USA). Szépen kidolgozott részletekkel, árnyalt, kifinomult előadással kényeztet a hangfal, vagyis tenné, de már a hang annyira függetlenedett tőle, hogy nem keresem a forrását. A dobszekció, a fúvós, a bőgő mind azt meséli el, hogy ez a lemez igen jól meg van konstruálva. Ameriakai kiadás lévén műszakilag nem lóg ki a lóláb, teljesen élvezhető. Roppannak a hangok, kilépve a térből szerteséjjel foszlanak, közben kéjes élvezettel végigzongorázva a hallgatóság és az én idegrendszerem is. Térben, sávszéleiben, felbontásában hordozó formátumához képest hibát nem keresek, inkább úgy vélem, a szuper magas, mely az egész zenei összhatást kíséri, még jobban kinyithatja a teret, mert nem érzem a korlátait.

Ajánlás

A Rosso Fiorentino Volterra hangafalaknak hibája is van, (nem az enyém), de szinte bármilyen körülmény mellett is élvezhető, könnyen installálható, hosszan hallgatható hangkaraktere van. Ebben az a nagy szó, hogy a minőségnek ebben a ligájában, ahol már nem lehet a felbontás esetleges elmismásolásával ezt a lehetőséget leutánozni, képes és létrehozta ezt a hatást, ami minden elismerést megérdemel. Nagyon ki van benne találva valami és úgy vélem, a lényege egyik legfontosabb részlete a hangszórók közötti együttműködés. Legjobb vételnek csak azért nem írom, mert árkategóriája (9000 EUR) egy olyan szintet feltételez, mely már nehezebben elérhető. Mégis emellett ez az az árszint, ahol már szabadabban lehet alkotni, mert van forrás olyan technológiára és anyagok beszerzésére, mely a zenehallgatást művészetté avatja. A szerkesztőség ajánlása!

Tiglon TMX-3 rezgéscsillapító alátét

A FAL (Furuyama Audio Labs S/C60F – 8ohm) hangfalpár járulékos hozadékaként került hozzám, mert a forgalmazó, az Audio Analog így ajánlja. Miért is ne hoznám el, ha hozzá lehet jutni ehhez az érdekességhez?

Miután a hangFALat beállítottam a helyére és úgy tűnt rendben megszólal, - legalábbis a tesztzenékkel biztosan (Diana Krall, Miles Davis), - elérkezett az idő, hogy a Tiglon alátéteket is ki lehessen próbálni. Dobozát a kitanult recept alapján nyitottam ki. Tamás nem bízta a véletlenre, úgyhogy egy gyorstalpalón megmutatta a korántsem annyira trükkös, de azért egy kis odafigyelést igénylő műveletet. Az átlátszó műanyag dobozka felső takarólapja kihajtogatható és kevesebbet kell feszegetni, ha azt előbb kihúzom és csak utána nyitom ki a fedelet. A kis kerek keményfa perselyekbe a Tiglon kedvenc anyagát és egyben vesszőparipáját ültették, a magnéziumból készült betéteket, ami közepén egy bemélyedéssel pozícionálja helyére a tuskyszerű kinövészel belepasszoló ellendarabot. Ez közel ugyanakkora átmérőjű, mint a persely, de mivel kilóg belőle, van egy

kis mozgástere, amivel utána tud menni a felületnek, amit ráhelyeznek. Ez a felület most a hangfal talpa lesz, ahol csak akkor nincs minek utánamenni, amikor már mindhárom alatta van. De amikor aláteszem és megdöntöm, a dőlés szögét szépen követi és ezzel segíti a behelyezési folyamatot.

Érdekes a tapasztalás, ilyen irányultságban ekkora mértékű változást ezen a területen még nem észleltem: hirtelen elhalkult a zene. De igen feltűnő, hogy mennyivel! Mintha néhány decibel hangerő a semmibe távozott volna. De most kénytelen voltam ráhangolódni erre, a jelenség magyarázatát keresve. Mindig is érdekelték és magukkal ragadtak az ilyen, elsőre érthetetlen dolgok, legalábbis addig, amíg azt nem éreztem, hogy átlátnám őket valamennyire. Most ebben a magyarázatban leltem vigaszra:

A szőnyegre állítva a FAL lesugárzása egyenletlen és kissé kiemelésekkel tarkított lett, és így pont olyan tartományokat erősíthetett fel, aminek intenzívebb dinamika csúcsai miatt a zenét hangosabbnak lehetett hallani. Egyértelmű, a Tiglon „valamit csinál”. Valahogy úgy hat a hangfal megszólalására, hogy az az egész lesugárzási tartományban sokkal egyenletesebben tud megszólalni, és egyenletesebben teríti a hangot. A térbeli elosztás sokkal kiegyenlítettebb, emiatt az egy pontra jutó terhelés jobban eloszlik, így a fül halkabbnak tűnő hangzást hall.

Felerősítve a hangerőt, érdekes különbséget figyelhettem meg. Megnövekedett a dinamikatartomány és a hangfal megjelenítő képessége, nem is kis mértékben.

Nos, most hogy eddig eljutottam a tesztelgetésben, kíváncsi voltam, a





többi hangfal alatt, hogyan viselkedik? Fogtam hát és tovább kísérleteztem vele. A hatása minden esetben érdekesnek volt mondható. Ez pedig azt jelenti, hogy volt, ami alatt így, jól működött és tetszett és volt, aminél kevésbé. Tetszeni például tetszett a Rosso Fiorentino Volterra hangfalak alatt is. Annál összegyűjtötte az anyagban terjedő rezgéseket és úgy tűnt, igyekezett azokat a hallható tartományon kívülre transzformálni. Ez megnövekedett térérlelményt, nagyobb sávszéleket, dinamikusabb előadás

mellett nagyobb jelenlétérzetet és felbontást jelentett. Nem mintha eddig hiányzott volna, de ha ezekből a tulajdonságokból még több lett, nyilván örültem neki. Annak kevésbé, hogy valahol a magas hangok legtegyén egy kis zavar jelent meg, de végül is nem mentem utána a jelenség okának, mert a többi javulás igen látványos volt és még próbálkozni szerettem volna vele más alatt is.

Így került alá mindennek, ami a földre lett telepítve és annak is, ami a rezgécscillapítós állványokra. A földön

mi más lett volna, mint az átmeneti hangfalbejárató retro rendszer a Sony TA-F650ESD erősítő és D11 CD játszó. A két hangfalhoz 6 darab alátét járt, így mindkettőnek jutott 3 - 3. A hangfalak alatt meggyőzőbbnek tűntek, az elektronikáknál viszont keveredett az előnyük némi hátránnyal. Csak azt nem tudom, minek teszem be ezek alá?Gyanítom, hogy kevesen költik el a két garnitúra alátét árát olyan elektronikára, amely eleve nem kerül annyiba, mint az, amit alátész... A referencia állványok hatását tovább bonyolítani szintén felesleges, szinte nincs kompenzációra még csak lehetőség sem. A Tascam DA-3000 alá téve, ami már eleve az állványon volt, nem hallottam különösebb változást.

Viszont hozzá kell tennem, hogy egy áltagos, vagy inkább úgy mondanám, hogy nagyobb esetlegességgel összerakott rendszerben, - ami lehet, hogy szűr és többszörösen el van hangolva, - egészen másképp működik.

Ajánló

Nagyjából harminc kilóban maximalizálták az egyenkénti teherbíró képességét. A nyomás mértéke mely összpontosul rajta, változtatja a ráhelyezett készülékre kifejtett hatását. Ha hibakompenzálásról van szó, vagy akár a tudatos illesztésről, ez egy új út a rendszer hangolásában. Az biztos, hogy tiszteltre méltó a tudása, érdemes rezgécscillapítási lehetőségként számba venni, hátha igaza van a gyártónak és az ő koncepciója hozza el a megváltást a rendszerünk számára. Kísérletezés... - kísérletezés, a végletekig!

Ár: 57.000.- forint / kit



A mai fiatalok

zenehallgatási szokásai

Az elmúlt 2-3 évtizedben a technika rohamos ütemben fejlődött az azelőtti időkhöz képest. Az életünk minden területét befolyásolta. Ebben szerepet játszik többek között az internet és a számtalan modern technikai eszköz, fejlesztés megjelenése, nem beszélve az életmódbeli változásokról. Egy mai fiatal teljesen más világba születik, mint elődei.

Én ebben az „új” világban élek. Jőmagam z-generációs vagyok, így célom ezzel a kutatással betekintést adni az idősebb korosztály számára: miként is hallgat zenét egy fiatal? Egyaránt megosztásra kerülnek a témával kapcsolatos tapasztalataim, valamint a fiatalok (kb. 14-26 év között) körében végzett közvélemény kutatásom eredményei. Ebben a kutatásban több kérdésre is választ keresek: milyen eszközökről hallgatunk zenét? Mennyire fontos nekünk a minőség? Milyen céllal hallgatunk zenét? Mik a kedvenc stílusaink? Mit szeretünk a zenében? Mi is nagyon különbözőek vagyunk, különböző szokásokkal, ízléssel. Egy általános véleményt próbálok majd megfogalmazni, leginkább tájékoztatás céljával.



Kezdjük azonban az alapoktól: hallgatnak-e egyáltalán zenét a fiatalok, illetve mennyire szeretik a zenét? „3400 kedvenc számomat gyűjtöttem össze egy listába, azokat hallgatom napi 4-5 órát” - hangzott az egyik válasz. Kutatásom egyértelműen megerősítette a nyilvánvalót: igen, nagyon szeretjük a zenét és amikor lehetőség adódik rá, mindig hallgatjuk is (és itt most nem arra gondolok amikor az utcán bömböltetjük a recsegő hangszórót séta közben). Volt, aki naponta többször is több órát hallgat, volt, aki napi 2 órára tette saját átlagát, volt aki kevesebbre, esetleg többre, de minimum egy órát minden fiatal hallgat zenét egy nap. A legtöbben otthon, tanulás, utazás, edzés, sportolás, bulizás, kirándulás közben hallgatunk zenét. Mindig keressük az alkalmat, mikor tudjuk a kedvenc előadóinkat, vagy kedvenc aktuális számainkat hallgatni, megmutatni barátainknak, sokszor még szakmai szempontból is megvizsgáljuk, vagy a szöveget elemezzük.

Sajnos a mi életünk is, - bármennyire hihetetlennek tűnik, - a legtöbbször elég rohanós, ezért a koncentrált zenehallgatásra, amikor tényleg csak arra figyelünk és kizárunk minden mást, elég kevés idő jut. Ez látszik a kutatásból: nagyon sokan csak valamilyen más tevékenység közben, háttérként hallgatnak zenét (legtöbbször tanulás közben). Nagyjából a megkérdezettek fele nem szokott „koncentrálni” zenét hallgatni, de sokan írták, hogy szívesen tennék, ha

több idejük lenne rá. A társaság másik fele szokott így is-úgy is. „Hangulattól függ, ha megyek valahová, vagy tanulok, aközben csak háttér, de esténként, ha egyedül vagyok, jobban koncentrálok a szövegre. Fontos hogy legyen valami mondanivalója az adott dalnak.” Koncentráltan leginkább kikapcsolódásként hallgatnak zenét, más nyelvtanulás céljából, viszont van olyan is, akinél ez külön napi tevékenységnek számít. Személyesen is ismerek több embert, akik egyénileg, otthon csinálnak zenét. Aki hangszeren játszik vagy játszott, tud énekelni vagy rappelni, esetleg kreatív és DJ-zik otthon, a legtöbbször megpróbálkozik valamilyen egyéni alkotással, több-kevesebb sikerrel.

Végeztem egy felmérést arról, hogy mennyire vannak a fiatalok tisztában a régebbi, ma már nem igazán használatos zenelejátszó eszközökkel, egész konkrétan a szalagos magnóval, kazettás magnóval, lemezjátszóval, walkmannel, discmannel. Az eredmények alapján a legtöbben hallottak már mindegyikről, látták már az összeset, és volt is nekik régen. A lemezjátszót mindenki ismerte, a magnókat csak néhányan nem, ugyanígy a hordozható eszközöket. A megkérdezettek zömének fiatal korában a szülei valamilyen magnóról hallgattak zenét, esetleg lemezjátszóról. Azonban majdnem mindenki úgy vélekedett, hogy ez nem volt hatással rá, semmilyen formában. A többiek ma is előszeretettel hallgatnak zenét





ezeokról az eszközökről, leginkább lemezjátszóról.

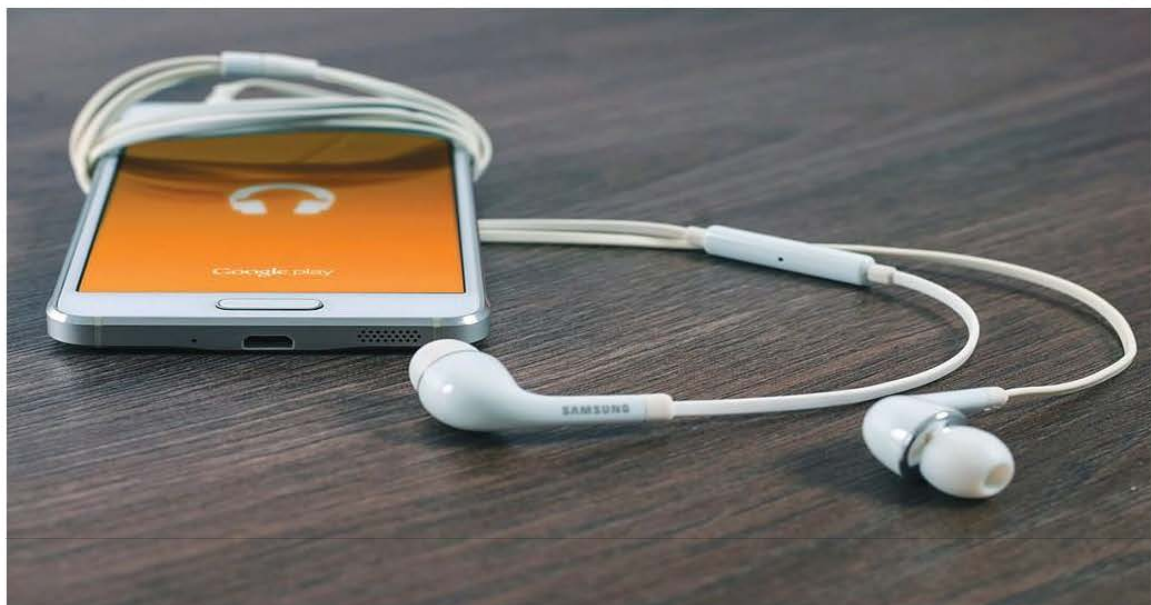
Ahogy a budapesti környezetben tapasztaltam, a fiatalok körében jelenleg kétféle zenehallgatási mód jellemző leginkább. Egyrészt okostelefonjukon fülhallgatóval, vagy pedig bluetooth-os hangszórón. Akinek van otthon valamilyen hangfala egy erősítővel, esetleg egy Hi-fi tornya, az nagyon szerencsésnek mondható.

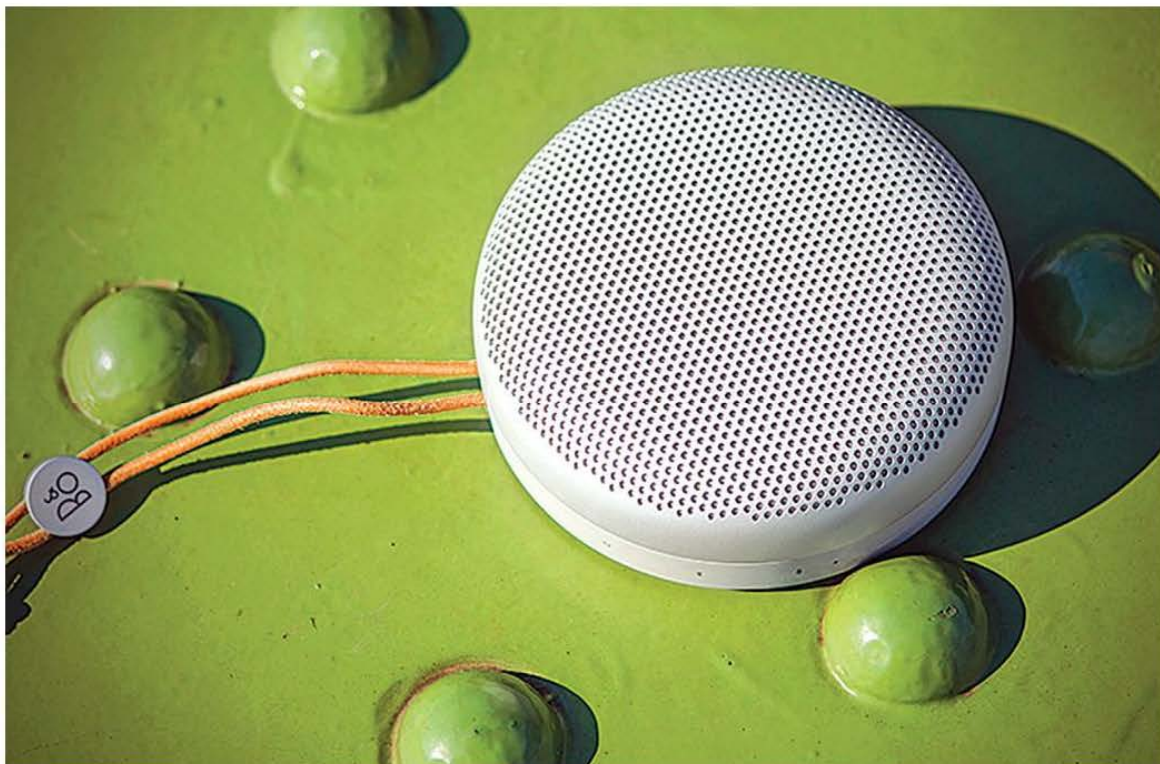
„Most telefonról egy fejhallgatóval hallgatom zenét napi szinten és teljesen okés, néha viszont lemezjátszón, ami csodás” - mondta egy tizenéves. Mivel a fülhallgató és a bluetooth-os hangszórón, de legtöbbször egy Hi-fi rendszeren is okostelefonról játszunk le zenét, ezért a telefon hangminőségének kulcsfontosságú szerepe van. Ilyen megközelítésből óriási különbségek vannak telefonok között, bár szinte senki sem figyel telefonvásárláskor erre a szempontra a kutatás alapján. „Szem előtt tartom a minőséget, de nem ez az első dolog, amit ellenőrzök, amikor új telefont szeretnék venni” - nyilatkozott egy gimnazista. Első sorban a telefon gyorsaságát, tárhely-kapacitását, a kamera minőségét nézik, a hang az másodlagos szempont.

A bluetoothos technikával működő hangszórók nagyon elterjedtek köreinkben, szinte minden fiatalnak van ilyen, sokunknak több is. Az egyik válaszadó így nyilatkozott arra a kérdésre, hogy mi a véleménye az ilyen hangszórókról: „Remélem, nem okoznak rákot. Hangminőség tekintetében szerintem már magas szintre jutottak el, ehhez képest meglehetősen megfizethetőek is. A vezeték nélküli technológia időnként nagyon kényelmes tud lenni.” Igazán praktikus, kompakt eszközök, amik tényleg nagyon kényelmesek lehetnek sok helyzetben. Ár/hangminőség arányban kiválóak, viszonylag olcsók, de ahhoz képest jól szólnak. Egy fiatalnak ez a legmegfizethetőbb eszköz ilyen

minőségben. Ezen kívül hordozhatóak, ami egy baráti összejövetelnél, kisebb bulinál, kiránduláskor, stb. nagyon hasznos tulajdonság. Most már olyanokat is kifejlesztettek, amelyeknek akkumulátora több napig is bírja a folyamatos használatot, töltés nélkül. Van olyan is, ami vízálló, extra basszussal felszerelt, vagy akár tölteni tud telefont is. 'Party-chain' funkció is van sok fajtán, tehát össze lehet hangolni a többivel, és ugyanaz szól mindegyikről egyszerre. Egyszóval nagyon felhasználóbarát eszközök, a vezeték nélküli megoldás pedig nagyon sok lehetőséget ad használatukra.

A bluetoothos fej- és fülhallgatók is hasonló paraméterekkel rendelkeznek, azzal a különbséggel, hogy nyilván csak egy emberre vannak tervezve. Az, hogy teljesen szabad mozgásteret biztosítanak vezetékes változataikhoz képest, sportolás közben nagyon praktikus, kényelmes. Sokan csak edzés közben használják, ugyanis a legtöbb nem ad túlzottan sok élményt, például koncentrált zenehallgatás közben, de hát nem is erre vannak tervezve. Itt inkább a kényelmet fizeted meg, mint a hangminőséget. Ugyanabban az árban egy vezetékes nagy eséllyel jobban szól, mint egy vezeték nélküli. Egy felsőkategóriás bluetooth-os is tud nagyon jól szólni, de annak meg is van az ára. A válaszok alapján a fiatalok a fülhallgatók terén valamivel igényesebbek, megválasztják, milyen fülhallgatót vesznek meg. Fontosnak tartják a harmonikus, tiszta hangzást, az extra basszust és, hogy sokáig bírja, -





a szó szerinti gyűródést. „Jelenleg egy egyszerű Iphone fülhallgatót használok, de a közeljövőben egy bluetoothos fejhallgatóra szeretnék beruházni. A legfontosabb a telt hangzás és a jó basszus.”

Nyilvánvalóan nem csak az eszköz, hanem a formátum is fontos, amiben lejátszunk valamit. Szerintem nem túlzok, ha azt mondom, hogy minden fiatal online zenei streaming platformokról hallgat zenét, az esetek nagy részében (néha offline, ha letöltjük). A felmérés alapján egyértelműen a Spotify a legnépszerűbb körünkben, de az Apple Music és a Deezer is igen elterjedt. Ezeknek a

használata igazán akkor élvezetes, ha fizetünk értük havi rendszerességgel. Az ingyenes verziójukban nem mindig tudjuk pont azt lejátszani, amit szeretnénk, és reklámokkal vannak megszakítva a zeneszámok, ami, lássuk be, elég zavaró tud lenni. Ennél fogva a legtöbben fizetünk a prémium szolgáltatásokért, plusz, így offline is tudjuk hallgatni, amit letöltöttünk, ami például edzés vagy utazás közben nagyon jól jön. Aki nem szeretne fizetni az említett zavaró tényezők miatt, általában YouTube-ról hallgat zenét, ingyen, de sokkal rosszabb minőségben. „Csakis youtube-ról hallgatok zenét, és kifejezetten azért, mert ingyen van, de tisztában vagyok vele hogy mennyire gagyi a minősége” - mondta egy egyetemista.

CD-i, bakelit lemezei van a legtöbb fiatalnak, de nagyon kevesen gyűjtik őket és akkor is legfeljebb a kedvenc előadóitól néhány lemezt. „Amik emlékhöz fűzhető CD-k, azokat megtartottam, valamint a Queen-t és pár menő retro lemezt.” Ezeket egyre kevésbé használják, ugyanis eladják, kiszkelektálják őket. Aki viszont ezekről hallgatnak zenét, nagyon élvezik az élményt, amit nyújt egy ilyen szülőktől örökölt vagy nagy nehezen beszerzett lemez. Sokan azt mondták, hogy nem költenének pluszban még erre is, ha online úgylis meg tudnak hallgatni

mindent ingyen. Volt, aki azt mondta, hogy őt egyáltalán nem érdeklik a zenével kapcsolatos anyagi tárgyak, csupán maga a zene számít, és ez is érthető.

A fejlődésnek köszönhetően a mai fiatalok gyakorlatilag végtelen lehetőség közül választhatnak zenehallgatási igényeik kielégítésére. Az egyik legalapvetőbb példát felhozva, függ attól, hogy milyen stílust hallgatnak. Míg régen szinte mindenki ugyanazokat a slágereket hallgatta (ugyanis sokkal kevesebb stílusirányzat létezett, vagy éppen még csak kibontakozóban voltak, így többnyire azt hallgatták, ami a rádióból szólt), ma már sokkal több stílusirányzat létezik. Nem csoda, hogy nagyon ritka, ha 2 fiatal hasonló, esetleg majdnem ugyanolyan zenét hallgat, szeret. Saját zenei ízlésük a mai fiatal felnőtteknek nagyjából 11-14 éves koruk között alakult ki, ahogy a kérdőív alapján megtudhattuk. Persze ez az ízlés közben jelentősen változott a többségnél, de mégis meghatározó szerepű volt a későbbiekben. Ma már ez is nagyon sokat hozzáad a személyiséghez, sokat elárul valakiről, hogy milyen fajta zenét hallgat. Azonban mégis van néhány vezető irányzat, amelyek nagyon elterjedtek a fiatalok körében.

Saját tapasztalataim és kutatásaim alapján a popzene helyét az egyre



inkább átvevő modern amerikai Rap/Trap/Hip-hop/R&B műfajok váltak meghatározóvá. Talán ezek a stílusok szimbolizálják legjobban a szabadságot, a korlátok nélküli életet, amire a legtöbb fiatal vágyik, ha a számok szövegét nézzük. Hangzásvilágukban is nagyon passzolnak az életünkhöz: általában dinamikusak a zeneszámok és ritmusosságuk, ütemességük miatt bulizni kiválóan lehet rájuk. Az elektronikus zene, azon belül is a House és az EDM (electronic dance music) műfaj is sokak kedvence, bulikban egyértelműen ez a legmeghatározóbb műfaj. Akik játszanak valamilyen hangszeren, általában hallgatnak olyan műfajt, amiben azok a hangszerek vannak a középpontban, például jazz-t vagy klasszikus zenét. Mások nem igazán, ilyet nagyon ritkán tapasztaltam. Ami nagyon pozitív és meglepett, hogy rengetegen írták, mennyire nem szeretik, kifejezetten zavarja őket a rádióban végtelenségig játszott mainstream popzene, hogy pontosan idézzek valakitől: „borzolja az idegeimet”. Ezt a véleményt én is osztom, a semmitmondó szövegek, az ugyanarra a sablonra ráhúzott számok, amelyekről az első másodpercben hallatszik, hogy csak a pénz miatt csinálták, már semmi újat nem tudnak mutatni, kifejezetten irritáló hatással

vannak a legtöbb fiatalra. Ez szerintem egy fontos felismerés, emiatt is szorul egyre inkább háttérbe ez a stílus a már említettekkel szemben.

Mik a kedvenc műfajaid, melyeket nem kedveled? Mit szeretsz, vagy éppen nem szeretsz a zenében? - ezekre a kérdésekre mazsoláztunk a válaszok közül:

- Hip-hop, rap, pop-rap, indie, alternatív rock, talán ezek a kedvenceim. Amiket ki nem állhatok az a pop, K-pop (koreai popzene).

- Kedvenc műfajaim az indie, jazz, space age, rock, alternatív rock, electro swing, hip hop, underground. Olyan számokat szeretek általában, ahol a szöveg jól kidolgozott, van mondanivalója, érdekes, és ezt jól kiegészíti a zenei rész. Ezen kívül szeretem ezekben a különleges, egzotikus hangzásokat, és a szokatlan hangszerpárosításokat.

- Minden műfajon belül találok számokat, amik tetszenek. Kedvelem a klasszikust, a rock'n'roll-t, az alternatív rockot, metal-t, psytrance-t stb. A rádióban rengeteget játszott és sokmillió megtekintésű számok tudnak kifejezetten zavarni.

Egy másik kérdés volt, hogy mennyire járnak a fiatalok koncertekre, mennyire szeretik az élő zenét. A válasz igen

egyöntetű volt, a fiatalok imádják a koncerteket, azonban mégis keveset járnak, aminek több oka is van. Egyrészt a koncertek (főleg a külföldi előadóké) nagyon drága jegyárat kérnek, amit saját zsebpénzükből nehezen tudunk finanszírozni. Sokszor hónapokig kell spórolnunk-gürcölnünk, hogy elmelessünk egyre. Másrészt, aki az amerikai Rap/Trap és hasonló stílust szereti, szinte sosem találkozhat élőben kedvencével, ugyanis nem igazán jönnek Magyarországra. Általában még egy európai turnén sem ejtik útba hazánkat, a Sziget fesztiválon kívül. A rockerek, popzene-kedvelők és akik az elektronikus zenére esküsznek, jobban jártak, mert több ilyen koncert van, de még így is csak nagyon kevés, amire tényleg megéri elmenni. A legtöbben azt mondták, hogy bárcsak mehetnének többször, csak hát a pénz és koncertek hiánya, enyhén szólva nem kedvez ennek.

Kutatásunkból az is kiderült, hogy a legtöbb fiatal meg van elégedve saját „rendszerével”, amiről zenét hallgat. Nyilvánvalóan tudnák még fejleszteni, de egy középiskolás, vagy egyetemista általában nem engedheti meg magának ezt a „luxust”. Később azonban, saját házukban, lakásukban bevallásuk szerint az egyik legelső dolog lesz egy komolyabb hangrendszer kiépítése. „Mondhatni ez létfontosságú lesz számomra, egy jó hangrendszer a legfontosabb az egyszemélyes buli kivitelezéshez, egy húzós nap után” - hangzott a válasz.

Próbáltam nem összehasonlítani az idősebb korosztály zenehallgatási szokásaival a miénket, és mindent csupán tényszerűen leírni. Azonban mégis érdekes, hogy mekkora különbség van a kettő között ebből a szempontból. A fiatalokra inkább a mindenre nyitottság a jellemző, a „mindent hallgatók” viselkedés, és lelkesen próbálják ki a legújabb technikai fejlesztéseket is. Persze sokszor az idősebbekre is igazak ezek, de talán ők inkább ragaszkodóbbak a régi dolgokhoz. Például a kazetták, lemezek, magnók, gyerekkori emlékeket idéznek fel bennük, amikor még az volt a technika csúcса. Vagy jó érzéssel hallgatnak még mindig régi slágereket, sokkal kevésbé unják meg a számokat. Ehhez egy sokkal mélyebb, úgymond érzéki zenehallgatás tartozik, amiben igazán megélik a zenét.

Végezetül remélem, hogy tudtam adni egy átfogó képet a mi zenehallgatási szokásainkról és néhány egyéb dologról. Nyilvánvalóan néhol sarkítottam dolgokat, de szerintem visszaadja a valóságot a kutatásom eredménye és személyes tapasztalataim. Ezen kívül az idősebb korosztálynak is biztosan volt véleménye a témáról, amit most vagy megerősítettem, vagy kicsit megmáskítottam. Akármilyen is legyen, zenét mindig, mindenki fog hallgatni, és az is lehet, hogy 30 év múlva úgy fognak írni a bouetoth-os hangszóróról, mint most a kazettás magnóról.

Torday Nándor
Szelényi András



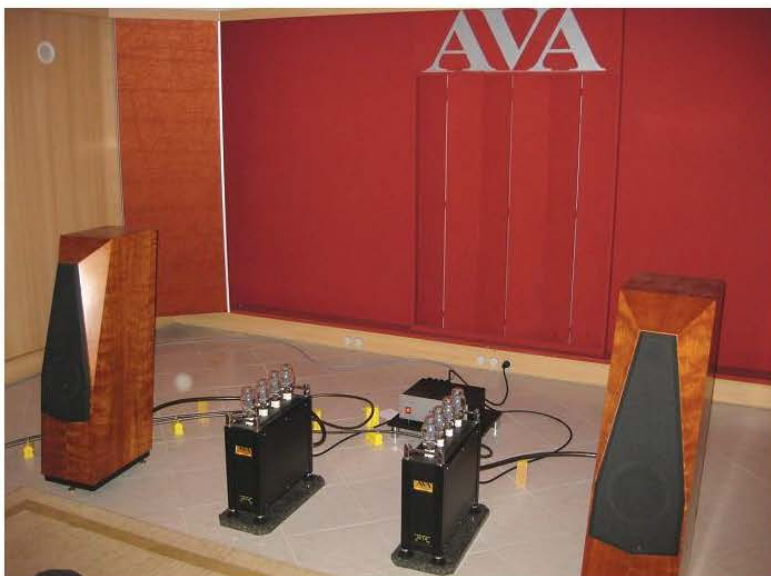
AVA interjú

a fiatalok zenehallgatási szokásai

Magánemberként van bennem az AVA termékek iránt egy kicsi elfogultság, hiszen én is szeretem és értékelem őket már a kezdetek óta. Mi indította el az AVA céget, mi a gyökere ennek az egész vállalkozásnak?

Nekem egy elektronikai cégem volt, ami a villamos ipar különböző részeivel foglalkozott. Erősárammal és gyengeárammal is. Második gimis korom óta készítek erősítőket. Zenéltem is, 62-63-ban divatba jött a gitározás, de nem voltak hozzá erősítők, csak azok, amiket pályaudvarokon és kultúr, illetve sporteseményeken hangosításhoz használtak. Olyanokon játszottunk, de hát gyalázatos minőséggel, mert azok nem arra készültek. Így inspirálódtam és kezdem készíteni először gitárerősítőket. Zenét is hallgattam, állandóan a Szabad Európán, Luxemburgon lógtam, a zene az érdekelt és jártam zeneiskolába is 8 évig, tehát a zenéhez közel álltam és a technikához is.

Negyedik osztályos voltam, amikor csináltam egy csöves rádiót. Eljutott hozzám az ezermester folyóirat, azon felbuzdulva, próbáltam meg én is összerakni teljesen autodidakta módon. Akkor csináltam egy olyan csöves rádiót, ami már hangszórós volt. Később még többet, majd bonyolultabbakat és annyira jól sikerült az egyik, hogy elvitték egy kiállításra. Ugye ezt egy tízéves gyerek készítette, de hát különösebben fel sem fogtam, örültem neki. Volt egy szomszéd nénink, aki Brassóból menekült a második világháború után. A fiai mérnökök voltak és ide menekítettek át Magyarországra műszereket, fadóbozós műszereket is, ezek engem nagyon érdekeltek. Kétfőrdőnyi csövet, olyat, mint a 300B. Négy csapja volt, de igazából fogalmam se volt, hogy micsoda. Ezekből egy csomót tönkretettem, mert nem a megfelelő helyre lettek kapcsolva. A nagymamánál nevelkedtem és ő megengedett mindent, amit lehetett.



A konyhába kapcsolótáblák voltak felfűzve, drótok keresztül kasul. Ő látott fantáziát bennem, hogy valami leszek és ott volt ez a néni is, aki adta az alkatrészeket. A nagypám a vasútnál dolgozott, ő sokat utazott a Dunántúlon. Építőipari felügyelő volt és mondtam neki, hogyha talál ilyen híradástechnikai, vagy villamos dolgokat, akkor azokat hozza haza. Rossz távirógépeket, telefonközpontból kibobbolt dolgokat. A szülővárosomban pedig volt egy telefonközpont, a vasúté és oda mindig bekéredzkedtem, hogy nézhessem őket. Mondták, ne járkáljak, üljek le, de csak 9-10 éves voltam és tetszett minden, különösen pedig a huzalok illata, annak a lakknak az illata.

Középiskola után továbbtanultam, de amit körbe lehetett járni, mindent csináltam. Az erősítők mindig az első helyen voltak számomra... Iskola után pesten maradtam, az akkori külső kerületi és vidéki zenekaroknak elég sok erősítőt csináltam. A csövesek abbamaradtak, - arccal a tranzisztorok felé, egyre jobbat és jobbat igyekeztem készíteni.

Most időben ugrok. A villamos ipari cégem már működött, anyagi hátteret adott. 1990 közepén volt egy frontális

autóbalesetem, de szerencsére élve maradtam. Begipszeltek, járkálni nem lehetett, majdnem fél évig gipszben voltam. Az egyiket levették, a másikat fölrakták... Akkor mondtam az egyik építészvezetőnek, hogy menjenek el, vegyék meg a legjobb Sony-t, ami létezik. Összerakták nekem a rendszert, elindították, - ez nudli, mondtam! Vissza is csomagolták. Egy év után valaki megvette, nem is volt használva, talán, ha 2 órát... Akkor fogadtam meg: csinálók olyat, ami a fülemben van, amit én hallok - így indult a dolog.

Lemezeket kerestem, analógot, elég sok össze is gyűlt belőlük. Akkor, még lakótelepen laktam Budapesten és, hogy a költözéskor ne kelljen cipelni, otthagytam, aki akarja vigye



el, mert én átvánszáltam a cd-re. Az nem recsegett, meg egy darabig úgy tetszett is. Kerestem, hogy hol lehet CD lemezeket venni, mármint jobb minőségűeket - így kerültem a Magic Soundhoz. Ott vettem először egy Wadia DAC-ot, - azzal már jobban szóltak! Később vettem még egy Wadiát és egyre jobban éreztem, hogyha ez a csúcs, akkor ez nekem nem elég jó. Újra visszatértem az analóghoz, - rájöttem, hogy hiába jó a digitális formátum, tényleg nagy a dinamikája, csendes, nincsen zaja, de valami hiányzik! Nem úgy szól, ahogy nekem az emlékeimben élt a zene, - így a CD-s világ számomra szinte végleg elmúlt és maradt csak az analóg.

Villamos gyakorlatomból tudom, hogy a titka, mint mindennek a világegyetemben a harmónia, a megfelelő illesztés. Azok a dolgok, amik illesztve vannak, mindig sikeresek. Pl. egy cipő: ha nagy, akkor mozog a lábom, nem kényelmes, sem, ha kicsi és szorít. Viszont, amikor passzol, akkor pont jó, de ugyanez a helyzet a ruhákkal is, meg még sok egyébbel. A villamos iparban még fontosabb ez, a megfelelés, amikor a generátor találkozik azzal, amit táplál. Az illesztés erős és gyenge áramnál is fontos. A fonónál és a pickupnál egészen kis jeleket kell illesztenem és, hogyha az illesztettség nem jó, felerősítve, nagyban még durvább dolgokat produkál. Ha az elején el van rontva, akkor később sem lesz jó és a kis jelekkel való operáció elég macerás dolog, ezért született sok MC trafó és ugye a 9-es lett a vége.

Az AVA komplett megoldást kínál erősítőre, előerősítőre, fonóra és mc előerősítőre. Mi a mögöttes szándék, hogy aki megveszi, az biztos lehet benne, hogy amit vesz, azzal eljut a csúcsra?

- A vevőim 25 év alatt 3 készüléket hoztak vissza alkatrész hiba miatt, de konstrukciós hiba egyben sem volt. Azok közül, akik hangminőségben kezdték az első szintnél, talán egyharmaduk jutott el a legtetetejére.

Ma már erre az évre nem is tudok bevállalni semmit sem. Nem csinállok sokat egy típusból, akkor sem, ha rendelik, ha azt mondanák, duplán fizetnek. Csak annyi van a piacon, amennyi darabszám készül.



Milyen időközönként újul meg a termékpalletta?

Régebben készítettem 3 típust, most meg amennyit meg tudok tervezni... Amikor a fő munkahelyemen voltam, akkor egy-egy termék kifejlesztése 2-3 év volt.

Mindenhez műszerszemlélettel állok. Mindent a legletisztultabbra igyekszem

építeni de, ami a különlegessége a készülékeimnek, - mivel a fül az abszolút kiélezett karaktereket nem szereti, - valahogy mindig egy kicsit „visszabutítom” őket. Elérni a csúcsra, a legtokéletebb hangzáshoz, és egy lépéssel vissza! Ez persze már tapasztalat, hol, mit kell butítani, hogy az kellemesen hallgatható legyen. Ez a titka a különleges hangnak, amit nem





lehet tanulni, nem lehet ellesni, ezt mindenkinek végig kell játszania.

Azt hiszem, most ki lett mondva az én véleményem is, hogy ez a hifinek az egyik olyan esszenciája, amiről kevesen tudnak, - én is egyetértek vele. Mert, ha minden túl van húzva az fázasztó és túlterheli az ember agyát.

Így van! A félvezetős elektronikák általában 200kHz-ig, vagy akár afölött is átvésznek. 200kHz a hosszúhullámú adástartomány, műsorszórási tartomány. Ebbe nem szabad belelőgni, mert az zavaró jelként jelenik meg abban a pillanatban. Ha meg ilyen katonai objektum mellett lakik valaki, akkor nem hallja, de a készülékére rátelepszik. Tehát tudni kell, hogy mi az a spektrum, amiben annak működnie kell, és jól kell működnie.

Mi ez a különleges hullámváz az MC trafó illesztésénél?

A lényege, hogy mint minden transzformátornak, van egy primer oldala, meg egy szekunder oldala. A legáltalánosabb MC trafók olyanok, hogy megtekernek egy primert, meg egy szekundert. Aki már cifrázza, az közé teszi a szekundert, teker 2 primert. De zömében ma már nem nagyon csinálják, hanem egy toroid magra tekerik, beleteszik egy kis árnyékoló búrba és horror pénzért adják el. Na, most adott egy tekercs, legyen a legegyszerűbb is, aminél már két menet egymás mellett van, - már nem csak indukció keletkezik, hanem kapacitás is. Ahol pedig kapacitás és induktivitás is jelen van, ott már szűrő is keletkezik.

...és a PHL előillesztő?

Az arról szól, hogy ugye ez egy illesztési sor. Ott van a pickup, ami az MC trafóra csatlakozik. Na, most akinek van egy közösleges MC trafója, annak van egy bemenete meg egy kimenete. Van egy pickupja, ráteszi a kimenetet és csatlakoztatja valamilyen elektronikához. Annak az MC trafónak tudja az áttételét. Ha tudja, akkor abból körülbelül ki tudja számolni, vagy meg lehet saccolni az impedancia hányadosát. De ez általában tíz esetből kilencszer nem jó illesztés jön létre. Szólni szől, de közel nem olyan hatékonysággal. Aki ezt felismeri és kutatni kezd, megnézheti milyen pickupja van, hogy annak milyen DC ellenállása van, - a váltóáram értékét nem nagyon szokták közölni. A gyártó közli az áttételt aztán többet nem, - hogy mennyi a bemenő induktivitása és mennyi a kimenő. Azt sem közlik, hogy milyen vasból van, mi annak a hiszterízise, tehát milyen az átmágnesezhetőség lehetősége, és milyen a visszatérő hiszterízise. Ugye ezek mind olyan dolgok, - hiszen váltóáramot, illetve váltófeszültséget küldünk át rajta, - amik időben, frekvenciában és amplitúdóban is állandóan változnak. Egyszerű lenne, hiszen csak 2 tekercsről van szó, de rengeteg a változó és ezek között kell optimumot találni.

Visszatérve az elejére, tehát a pickup. Amint egy generátor meghajt egy transzformátort, a transzformátor a jelet is felerősíti, meg az impedanciát is a helyére teszi, és ez van illesztve

Ott már egy valamire rezonáns elem jön létre és ez mind beleszól. Mikor ezek összegződnek, vagy kivonódnak, kioltódnak, van ezeknek egy véghatása, s a véghatás az, amit majd sok erősítés után a hangszóróból hallunk.

Hogyan lehet megcsinálni, hogy semleges legyen?

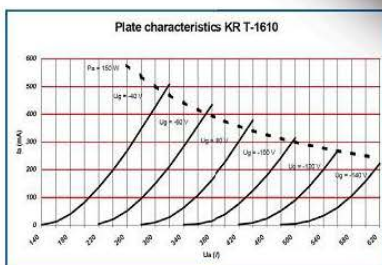
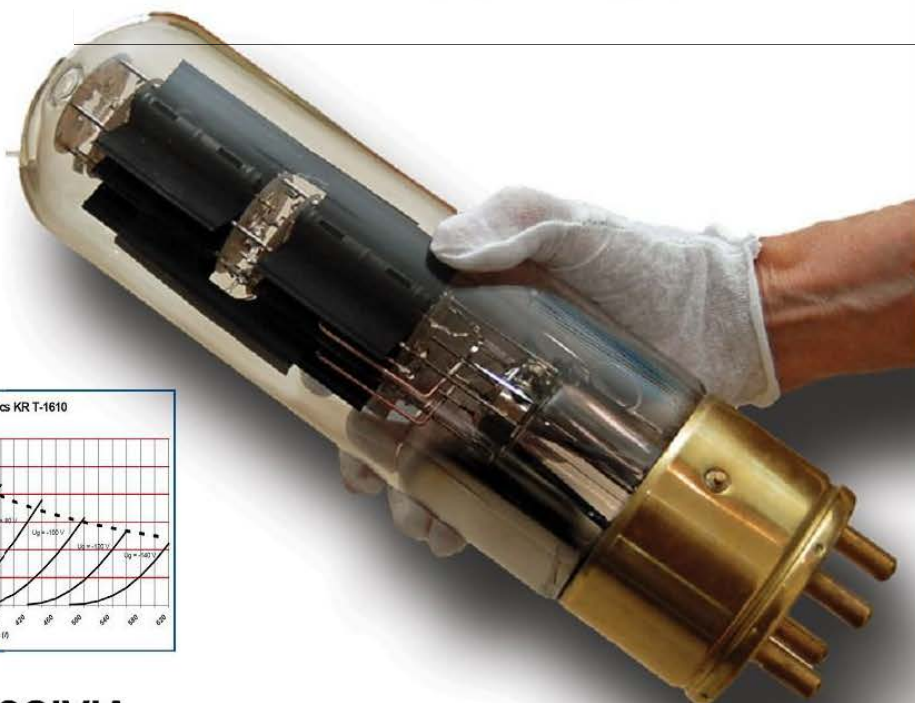
Ez a legnehezebb. Az MC9 es tekercsei mind kézzel, nagyító alatt, szigorúan ugyanolyan geometriára készülnek, hogy a kapacitások azok legyenek amik, - tehát nem lehet géppel tekerni, kézzel forgatja az ember. A tekercsek kombinációba vannak kötve. Olyan mágneses teret hoz létre, mint a villanymotornál, hogy homogén legyen, ahogy forog. Mindig, mint egy spirál, befelé halad.



KR Audio Electronics



A cég 1992-ben kezdett elektroncsövek gyártásába Prágában, az akkori Tesla gyárban. A Ricardo Kron által tervezett, és Marek Gencev főmérnök által továbbfejlesztett T1610 típusú kettős trióda ma a világ legnagyobb audio célra készített triódája. Elektroncsöveik élettartama átlagosan felével, kétharmadával hosszabb, mint más típusoké.



Impressivia Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
1067 Budapest, Csengery utca 62/a. 3. em. 16.
5435 Martfű, Jókai út 24.



egy fonóval, aminek van egy bemenő, fix ellenállása. Ez egy bemenetes és egy kimenetes, - itt vagy eltalálják egymást, vagy nem. Ugye, hogy az illesztés pontosabb legyen, kitalálták a több bemenetű MC trafókat. Akkor egy-egy tartományba belekényszerül a pickup által leadott jel, és közelebb lesz ahhoz az ideálshoz, amit keresünk. Így a trafó bemenete már illeszkedik a pickuphoz, viszont a kimenete még mindig nem illeszkedik a fonóhoz. Abban általában van egy ellenállás, - többnyire egy általánosan elfogadott 47kOhm-os, - ami vagy illeszkedik, vagy nem. A másik oldal már rendben van, a kérdés megoldódott a több választási lehetőséggel, itt viszont szintén annyival kellene leterhelni, hogy az a harmónia, ami ott létrejött, itt is megvalósuljon. Ezen is kell tehát állítani, eltalálni a pont jó szintet, ezért pedig a PHL a felelős!

Tehát ez illeszti a fonóhoz.

A fonóhoz illeszt, igen, ráadásul ennek is két féle változata van. Az egyiknél a fonóból ki kell venni az ellenállást. Ezt elvetettem, mert akkor minden fonót át kell alakítani. A másik úgy lett megcsinálva, hogy a fonóban benne maradjon az ellenállás.

Hol tart az AVA jelenlegi fejlesztése most, termékpalletta szinten?

Van, aki nagyobb teljesítményű erősítőt

akar. Például most építettem az egyik barátomnak, akivel együtt zenéltünk, egy minőségi gitárerősítőt. Ezen felbuzdulva, nekifogtam, akkor csinállok egy ilyen 150W-os csövest. De idén készült el az új fonó, az új előerősítő meg még egy előerősítő is. Ez teljesen leköti.

Tehát akkor jelenleg most kész az új termékpalletta, ami egy monoblokkból áll, erősítőből, fonóból és ugye az MC trafóból.

Igen. De lehetne tovább is fejleszteni, mert van még elképzelésem, meg is

tudnám valósítani, de ugye néha azért lazítani is kellene.

Ez lett volna a következő kérdés, hogy mi a jövő?

Ha az egészségem engedi, mivel ez a hobbim, mindig kitalálok valamit. Ugyanígy volt a kábelek kikísérletezésével is. Rengeteg pénzt elköltöttem márkás kábelekre, és kerestem az okát, hogy mitől ilyen drágák?! Aztán előbb-utóbb rájöttem, hogy abszolút irreálisan vannak árazva. Jóval olcsóbban is lehet jót csinálni. A piaci szegmens, a kereskedői oldala ennek már nagyon más irányba viszi ezt el. Azt látom most is, hogy 10 000 dollárért miket adnak. Ha levágnék róla egy nullát, vagy kettőt, akkor talán arányos lenne az ár, de hát ilyen világot élünk.

Mit lehet még fejleszteni az elektronikákban, milyen lehetőségek vannak még?

Elmentem egy irányba, - nem akarok nagyon belemenni a részletezésébe, - hogy minél alacsonyabb impedancián dolgozik egy rendszer, annál kevésbé zavarérzékeny, tehát annál jobb. Egy érték alatt pedig el is tűnik a zavar.

Na, most ez is 600 Ohm-os, a kimenő és az előerősítő is 600 Ohm-on dolgozik, stúdiószabvány szerint. Tehát ugyanannyi a feszültség is meg az impedancia is. S így akármelyiket össze lehet egymással kapcsolni. A 12S is ilyen, azt is csak olyan előerősítő tudja csak meghajtani, ami egy 600 Ohm-ost meg tud hajtani.

Ehhez körülbelül egy 50 Ohmos, vagy az alatti kimenő ellenállású erősítő kell,



Azért, mert egy olyan nehéz vasdobozban van, ami háromszorosan, mágnesesen szigetelt. Belül van ugye a tekercs, az egy numetál szalaggal be van tekerve. Ez bele van téve még egy két és feles fémdobozba, majd utána még ez is bele van téve egy 3mm-es fémdobozba.



Tehát sokkal nagyobb a menetszám és emiatt sokkal stabilabb az átvitel és a működése.

Csapongtam ide-oda, mert
rengeteg dologról tudnék mesélni.
A hangtechnika, a fejlesztés ez az
életemem, ez éltet.



Igen. Így van. A másik, hogy a forgalomban lévő MC trafóknál azt csinálják, hogy kis menetszámmal oldják meg az áttételt. Pont azért, mert úgy minél nagyobb a menetszám, benne a zavarfeszültség is egyre jobban indukálódik. Így viszont a jel/

Együtt zenélés az AVA PHL MC előillesztővel és az AVA MC9 MC transzformátorral.

A szerkesztő anekdotázása a zenehallgatásról...

Pont, hogy tanulásra nem lesz szükség. Egyszerűen, az ember fogja, rendszerbe köti a keze ügyébe eső technikát, föltesz egy lemezt, leül és hallgatja. Az igaz, hogy a rendszer hallgathatóságáért már előre megdolgozott és az elvégzett munka sok év tapasztalásának a végső eredménye.

Nem is csupán abban az értelemben, hogy tudatos folyamatok összességéként áll össze így a rendszer, hanem már egyfajta ösztönt feltételez, amikor a tudatos folyamatok állnak össze, egyre inkább rutinszerűen. Például oda kerül a hangfal, ahol ösztönösen jönnek tűnik, vagy úgy van beforgatva, hogy már eleve jó legyen. Ez már sok esetben valóban így működik, de azért vannak kivételek...

Sztatikus hangfalhoz azt a rutint szolgáltatba állítani, mely a hagyományos lesugárzási elven működő falakon alapul, igen gyors és feltűnő felsülést eredményezett. Hát persze, hogy ezt is szükségeltetik kimilliméterezni, akkor lesz csak jó, de megint csak akkor. Most még helyre is szükség van hozzá, mert a Martin Logan CLS hangsugárzó igen méretes fajta. Kisebb helyiségekben kerülendő is a használata, nem csak a lesugárzási felülete miatt, hanem finoman fogalmazva, az könnyen élhetetlenné válik tőle. Bár van az az elhivatottság a zenehallgatás iránt, ami még ezt is bevállalja.

Elmélikedés a körülményekről

Az összeköttetéseknel (kábeleknél) a feladat: megakadályozni a sajátos, egyéni megszólalási jegyeik megjelenését a hangképben. Ezek nem illenek oda, hiszen nem a forrásból származnak, hanem maguktól a közvetítő komponensektől. Mivel mindnek más hangja van, így, ha rálelünk egy olyanra, ami inkább csak a jelet továbbítja és



arra elenyésző befolyással bír, akkor érdemes azt az egész rendszerben alkalmazni. (Tudom, nem ez az általános nézet a hifis körökben. De másképp összehangolni a különböző jellegeket és úgy kihozni a láncból valami hallgathatót, az vagy elköteleződést jelent némely zenei irányzat iránt, vagy számomra még mindig egyfajta bravúrnak tűnik.)

Nekem „elég”, ha megmarad a jel által életre keltett hangenergia, a forrásra vagyok kíváncsi, ezért továbbra is homogén a rendszer, így a „rész” összekötőket használok. Ezzel megmarad az egység és így rendelkezésemre áll az a szabad energia is, ami áthatol a rendszeren és hang formájában úgy kapom vissza, hogy egyszerűen kilép a hangfalból a térbe és ez a legtöbbször igen élvezetes szokott lenni... és még véletlenül sem a hibákon fogok morfondírozni. Ehhez kell az a zavamentesség és a jel terjedésének olyan intenzitása, ami már túllép a hifi esetlegességein is.

Az állványkérdés megint egy fontos tényező, hiszen nem akarom hallani az anyagban terjedő össze-vissza rezgéseket, hanem nyugalmat akarok. Ebben a nyugalomban, amire gondolok, a hifi jobban kifutja magát és nem közvetít semmilyen zavart a hangfalak számára. Emiatt ismét a szokott állványokra lett telepítve a rendszer és mivel a Levinsonok lesznek szolgálatban, ez már eleve egyértelmű, hiszen egyébként is így vannak használva.

A Levinsonok bevetését a kényszer is szülte, egyszerűen fogalmazva, a környéken most nincs más, ami meghajtja a sztatikus hangfalakat, mivel ezek hajtásához 10hmrá illesztett rendszer kell. Egy átlagerősítő specifikációja legtöbbször csak 40hmig van skálázva, így, ha ez alá esik az impedancia, könnyen megeshet, hogy ebben az esetben egyszerűen leég a végfok. Erre érdemes lesz most is vigyázni. Végre eljött a Robert Fuchs lemezjátszó ideje is. A Mr.Brier Goldbug



hangszedővel jó párost alkotva lesz vele meghajtvá és általa meghallgatva az AVA PHL elnevezésű előillesztő és az AVA MC9 léptető transzformátor, amit a cég mozgótekerces hangszedőkhöz ajánl. Előbb az utóbbi lesz bekötve szingliben, majd a kettőt együtt hasonlítjuk össze a Levinson saját phonojával és most már MC elektronikájával is, mivel belül végre átkerültek a jumperek a másik kiállásra és már együtt üzemel az MC előerősítő elektronika a RIAA korrektorral. Az MC illesztés ellenállás értéke 200 Ohm és ezzel a Goldbug számára közel sem lesz ideális, de csak megadja a kért választ a jelerősítésben. Ha igen, ki fog derülni miként reagál a hangszedő 30 Ohm alatti illesztési igényére. Méréssel is ellenőrizve úgy tűnik, a lemezjátszón minden be van állítva. A hangszedő jól teljesít a barázda elején és a végén is, nem érezni semmilyen torzítást, vagy egyéb kiolvasási hibát.

A hangfalak elhelyezését nem tudnám tovább firtatni, jónak tűnik, bár feltűnő, mennyire kívánja a CLS az üzemidőt. Bekapcsolás után kell neki legalább egy óra, mire kellően feltöltődik és igazán kiadja, amit tud. Addig, míg ez megtörténik, folyamatosan kérdésekkel bombázom magamat, biztos jó helyen van? De a válasz a bemelegedési idő elteltével mindig az, hogy jelen állás szerint ennél jobbra nem sikerült rátalálni. (A pozíciója a hátsó falaktól 140cm,

míg az oldalsótól ennek a fele. Enyhén beforgatva állnak.)

Kicsit elkalandozok, de legalább a meghallgatott lemezek fényében teszem.

Aurex Jazz Festival 80' (Japan, Toshiba EMI) – Gentlemen of Swing. Ilyen előadókát vonultat fel, mint: Benny Carter, Harry 'Sweet' Edison, Teddy Wilson, Milt Winton, vagy Shelly Manne. Igazán kíváncsi az MC9 trafóra voltam, ezért ez lett az első, amit bekötöttem. Az „elképesztő” szó csak azért nem hagyta el a számat, mert a gondolat nem gyűrűzött le odáig, hogy mozgásra bírja. Nem voltam eléggé felkészült arra, hogy hirtelen képesnek kell lennem befogadni az egész jazz zenekart, ráadásul közvetlen közelről. Mintha beültettek volna a zenekar közepébe és nekem szólna minden taktus és minden szólam. Persze mi másra is számíthattam volna. A CLS felülete, több mint egy négyzetmétert ad ki. Igaz van négy méter köztünk, de ezt úgy hidalja át, hogy a közvetlensége mellbe vágó. Hiába van egy egészséges szóródás a térben, ami erről a felületről hozzám így is elér, ahhoz hasonló az élmény, mint amit a mikrofonok kaphattak a hangszerek fókuszában. Lassan megszokom, és ezzel együtt elővillannak a régi emlékek...

Kamerával anno sokszor rögzítettünk élő zenét és legtöbbször engem száműztek a színpadra közeli képekért, az éppen

szólózó hangszerekről. Azt persze nem is sejtették a keverőnél, hogy ilyenkor nem annyira a képre, hanem inkább a hangra figyelek. Igyekeztem ilyenkor minél több hangmintát gyűjteni és utólag látom igazán, hogy milyen hasznos is volt ez. Akkor még nem sejtettem, hogy ennek egyszer gyakorlati hasznát veszem a saját otthoni szettem beállításán túl is, de most visszaigazolni látszik a döntésem helyessége.

Ehhez hasonló lett az élmény most az 1-es tesztszobában, csak annyi különbséggel, hogy a színpadon egyszerre legfeljebb egy hangszerbe sikerült „belebújni”, most pedig, mintha egyszerre az egész zenekarba. A mikrofonozás kirajzolódik előttem, emiatt zenehallgató képességeim rejtett tartalékait is igyekszem bevetni a hangkép befogadására. Tényleg olyan, mintha a zenekar közepében ülnék, de, ha túllépek ezen a nem várt „traumán”, akkor felfigyelek még egy különlegességre. Minden közvetlen, minden élő és annyira informatív, amennyire csak az érzékszerveim ezt felfoghatják. Valószínűleg azon is túl van, de ehhez szükségeltetne még némi extra adottság a hallás kitágításában. Kicsit önkínzás ezt így befogadni, egy olyan elme számára, aki magának a zenét csak élvezeti cikknek szánja és nem akar olyan auditálási magaslatokat meghódítani, - ez jut eszembe róla először, - mint amivel

egy ideje már a modern high-end éra csábít. Ennek a szinte befogadhatatlan mértékű felbontásnak, információnak, megjelenítő képességnek és az ezzel járó energiáknak az együtt járó ígérete, akusztikai értelemben, szinte elérhetetlen magassága, hirtelen most elérhetővé vált. (Csak nekem erre éppen nincs szükségem, inkább menekülnék, valahová a terem végébe, ahol ez a töménytelen részlet inkább befogadható és hallgatható zenévé áll össze.)

Ennek a hangnak az alapvető stabilitásáért felel a bő harminc kilós forgatott tömeg, ami nem ad lehetőséget a zenén kívülről származó, idegenből érkező mikro rezgéseknek. A Fuchs ezt nagyon tudja, helyén kezeli a lemezeket. A kar sem képes belevinni olyan anomáliákat, melyekkel megkérdőjelezném az előadást. Nincs csapágó, a mágneses elven működő felfüggesztés és az egy ponton való elfordulási képesség, - avagy fogalmazhatnám úgy, az ehhez képest elbonyolítottnak számító csapágóyazás hja, - kiküszöböli a hibák és az esetlegességek sorozatát. Azért írom ezt ilyen magabiztosan, mert nem jelenthetek különösebb problémát a hangképben, csak pusztán a forrást és ez főleg ebből adódik.

Az élmény lehengerlő, tulajdonképpen majdnem megszoktam már, végig is ment az A oldal. Annak, akinek kevés az ideje zenét hallgatni, nincsen más dolga, bekapcsol egy ilyen rendszert fél órára. Közben felszívja magát és olyan intenzív élményben lesz része, amivel betelve

tovább szaladhat a dolgai után, és még akkor is benne marad egy olyan szintű töltés, amivel a napot vígan végigcsinálja. És a legjobb az egészben, hogy pontosan tudja, bármikor, amikor kedve tartja, újra a rendszer elé ül és a hang lazán bedarálja a napi rutint. Ennél nem is kell több. Én azért inkább lassan akarom elkortyolgatni az életet, vágyok is kilépni ebből az intenzív élményből, egy kicsit belefeledkeznek a chill out-ba.

Ehhez lehet jó társ az AVA MC előillesztő, amit ohmikus értékben igen pontosan lehet definiálni a hangszedő kénye kedvére. Meg van határozva az érték, ahol a hangszedő ideálisan teljesít, így adja magát, hogy a 18-27 Ohmos illesztési fokozatot választom az egyik, amúgy igen kifinomult működő előlapi kapcsolóval. Míg egymagában az MC9 úgy viselkedett, mintha a hang rám esett volna, ennél az eszköznél azt érzem, hogy ezt a hangot bevezeti egy jól követhető mederbe és immár valóban van iránya a zenének. A drasztikus közvetlenség szimplán közvetlen de ezzel azonnal érzékel a kellemes visszajelzés, mert az agy felfogóképességét sokkal kevésbé terheli meg. A figyelem idővel felfedezi ugyanazokat a részleteket a zenében, mint ami eddig is benne volt, csak annyi különbséggel, mintha érzetre, a virtuális teremben legalább két sort hátrébb mentem volna. Van folyamata az egésznek, amíg eljut hozzám a zene és a felvételhez bekevert közönség moraj is kezdi úgy körülvenni a színpadot, hogy a reális térérzet még inkább körvonalazódik.

Eddig a mikrofonok csúcsán üldögéltem és kapkodtam a fejemet, most, mintha átkerültem volna a stúdióhelyiségbe és valahol a keverőállásban monitoroznék. Intenzív élmény ez is, mégis befogadhatóbb, talán jobban összeáll így az egész produkció. Meglepő, hogy a hangzás terén milyen utazásoknak lehetünk részesei. Tényleg az. Végighallgatom az egész oldalt és szépen lekövethető az egész. Pihentetőnek még nem nevezném, nem engedi elkalandozni a figyelmemet, de már kezelhetővé vált a zene. Mivel olyan hangulatban vagyok éppen, hogy nem csak a zene fontos, hanem néha-néha egy-egy felbukkanó, netán önálló gondolatot is szívesen elkapnék a figyelmem horizontján belül, inkább hátrálnék még valamennyit a virtuális teremben. Annak persze örülnék, ha a hang színvonala maradna, csak valahogy egy kicsit még barátságosabban, még kezelhetőbben lenne jó, ha eljutna hozzám. (Valószínűleg csak én vagyok ilyen, amikor egy zenei multiverzum éppen kezdene körbe ölelni, én meg ahelyett, hogy élvezném, próbálok kihátrálni belőle, de ez van.)

No, amúgy sem lévén más lehetőségem, összehasonlításként átkötöttem a Levinson ML-320S belső phono kártyájára. Még mindig ugyanaz a zene. Koncertfelvétel egy jazz fesztivál keretén belül. Stílusos, kellemes, ismerős taktusokkal, aki szereti, annak kifejezetten élvezhető. A Levinson phono kicsit azért más. Mellette szól, hogy megspórolható a két darab interconnectes átkötés, mivel a lemezjátszó közvetlenül





csatlakoztatható a bemenetére. De ez sem felelteti azt, hogy valójában ismét változott a tér körülöttem és megint más pozícióban ülök. Kezd egy távolságtartás ékelődni a zenekar és közötttem és ennek a megértéséhez több oldalról is viszonyíthatok. A csatlakoztatás közvetlensége egy másik aspektust nyit meg a hang értelmezésében. Ez talán magától értetődőbbé vált. Nem a hang, hanem a hang keletkezése. Ugyanakkor a jelútba került egy másik elektronika, ami magas minőségű, de mondhatom rá, hogy egyben új útvesztő is a jel számára. Érezhetően lassul az intenzitás, amivel a hangfalakat elhagyja. Ezzel együtt befogadhatóbbá válik, kicsit lekeresíthetőbb, kevesebb a felbontása, picit szerényebb a hang, így elsőre. Azután a figyelem rákapcsol, és mivel hiányzik neki az eddigi túltöltöttség, elkezd keresni a lehetőséget, hogy valahogy visszaidézzé azt. Az agy csodákra képes. Addig dolgozik azon, hogy az ingerküszöb ne szenvedjen csorbát és beteríttesse hanggal a felfogóképességet, hogy túlmutatjon és az előző állapotot képes helytel-közzel realizálnia. Így újra keresem a már ismert hangzásbeli és viszonyítási pontokat és lassan felfedezem, hogy azok most is megvannak. Kicsit hátrébb kerültem a térben, mégis még mindig itt az egész zenekar előtttem. Kezelhető, mi több, kézzelfogható, és ami a legfontosabb, könnyebben befogadható. Most már csak

azt kellene tudni, milyen hangulathoz, melyik illesztési mód dukál és akkor mindig meg lesz a teljes értékű zenei élmény.

(Újfént megjegyzendő, hogy a rendszer illesztettségi és beállítottsági foka igen jelentős tényező. Ezek elhagyásával, nagyon máshogy festene a hangkép. A zenehallgatás méltó élményének vágya megkívánja azt a törekvést, mellyel hozzáigazítjuk az igényeinkhez a rendszerünket.)

Jimi Hendrix-Band of Gypsies (Polydor, West Germany) - Who knows, - Machine Gun... Jogos egy kérdés! Mi van bekötve phononak? Hiszen az MC trafó önmagában kevés, a RIAA korrekciót és a következő erősítési fokozatot valaminek el kell végeznie utána. Aktualitása révén egy Vass-Andrási elektronika látja el most ezt a feladatot. Ezért is fogalmaztam az elején együtt zenélésként. Nem fog kiderülni, az egyes komponensek mit érnek önmagukban, most a rendszerszemlélet veszi át a figyelem fókuszának vezetését. De az, hogy így együtt mire képesek, feltételezi, hogy önálló tagként szintén kiveszik részüket a vélemény formálásából. Egy rendszert mindig komponensek összessége alkot, ezek illesztése pedig a felhasználó projektje. A számos elemből, amiket összepárosítunk, a korábban felvázolt rendszerillesztési szabályok betartásával, könnyen juthatunk hasonló eredményre, mint én itt, most.

Ezen felül azért sincs értelme túl nagy feneket keríteni külön-külön a szereplőknek, mert az AVA csak limitált példányban gyárt, és mindössze annyit mondhatok, örülni lehet, ha egyáltalán még sikerül hozzájutni néhány darabhoz. A phonóról nagyjából ugyanez mondható el, annyi kitétel, hogy mindegyik egyedi készítés, a megrendelő igényei és pénztárcája alapján ezek a paraméterek egyénileg változhatnak. A mi darabunkról annyit, hogy letisztult, egyszerű és igényes a ház, komolyságot, minőséget képvisel, már maga a látványa is.

Mégis, az együttzenélés során, jobbra összekapaszkodtak a részegységek, immár valódi egységet alkotva. Ebben a segítségükre volt egy igen magasnak nevezhető energiaszint, melynek alapját nyilván az elektromos hálózat biztosítja. Ebből kinyerni magunknak a zavarmentes hallgathatósághoz annyit, amennyit úgy tudunk kihasználni a rendszerrel, hogy ne érezzük, közel a terhelhetőségének a vége, nem is annyira könnyű feladat. Jellemző a közösségi áramra, hogy igen terheltséges, mint ilyen, nem idegen kifejezés vele kapcsolatban a „zavart” sem. Felpumpálni készülékeinkbe, átvezetni azokon, majd hatását visszahallani mindenféle érzékeny high-end felütésű technikán, olyan, amit a „rossz hang” tud igazolni.

Ilyenkor jön szóba az áramregenerátor, vagy más néven tápszűrő is, amivel, jó eséllyel vesszük fel a harcot ez ellen,

már, ha valóban sikerül. De ha abból indulok ki, hogy a drága megoldás szokott lenni a jó, és olcsó pénzért csak a félmegoldások közül válogathatunk, akkor több ok is másfelé irányítja a figyelmet.

Szerintem az egyik legfontosabb részlet a tápellátás kérdése és, mint ilyen, kézenfekvő megoldás lehet az órától behúzni egy közvetlen vezetőszálat külön a hifi számára. Ez szeparációként helytálló és a háztartási fogyasztóknak való kitettséget valamelyest csökkenti, azért meg nem szünteti. De van az a szemlélet, hogy egy jó vezető alkalmazásával, beiktatva a rendszer elé, csökkenthető a hálózati zavar, vagy legalábbis kevésbé észrevehető, a hangzásbeli erények megjelenése miatt. Most is ez a helyzet, az órától közvetlen betáp jön a hifi számára és erről operál a rendszer egy négyes elosztón keresztül. Illetve hozzá van toldva egy másik, mert a hangfalakat árammal el kell látni a sztatikus rendszer igénye miatt.

A Martin Logan elektronika a hálózatról akár tízezer voltra is felskáláz, amit a vezető réteggel bevont 2,5 mikronos mylar fólia vesz fel. Ez két szigetelt védőrács között tud mozogni, a leadott zenei teljesítménytől függően. Ez a védőrács az érzékeny membránnak és a felhasználónak is védelmet nyújt, amellett, hogy biztosítja a negatív pólusokat. A hangfal védelme fontos tényező, így kevésbé érzékeny a külső behatásokkal szemben, minket meg nem csap meg a nagyfeszültség. Mivel nagyon alacsony a folyó áramerősség ez alpból nem lenne amúgy probléma, akkor sem, ha véletlen be jutnánk valahogy az egyébként szigetelt és igen sűrű rácsozat nyílásai közé.

Persze minél több fogyasztót akasztunk rá a bejövő áramunkra, annál inkább észrevehető, hogy terheli azt és bizony ilyen esetekben már lefűlelhetjük a hangzásképpen a változásokat, melyek enyhe zavarral, vagy enerváltsággal köszönhetnek vissza. De most még áll a rendszer és valahogy az sem jön annyira ki, hogy kissé rendezetlenek a körülmények a rezgéscsillapítás területén. Értem ez alatt, a hangfalakhoz futó kábelek nem elszeparáltságát a környezeti rezgésektől (amire más körülmények között mindig figyelünk, különösen a teszteknel). Mégis, a rendszerben van egy olyan potenciál, talán az analógos kifejezés ezzel kapcsolatban a helytálló, mellyel áttöri az esetlegességeket. Erről nem a nagyfelbontású hangfal tehet, vagy a Levinson, melyek többnyire igen kíméletlenül továbbítják a hibákat. Még csak nem is az összeköttetések áteresztése lehet az, hanem a gyanúm a lemezjátszó stabilitása felé húz. Úgy kezeli a hangzásképet esetlegességeinek

kilengéseit, olyan egyensúlyban tartja, hogy ezek egész egyszerűen nem jelennek meg a hangképpen. Éppen ezért hibákról különösebben ezek után sem fogok tudni a hagyományos értelemben véve beszámolni.

Jimi Hendrix koncertjén részt venni a maga idejében igen maradandó élmény lehetett, legalábbis a felvételen a közönség reakciója ezt igazolja. Hiába lett volna érdemes akkor létezni, zeneművészetileg az egyik legjobbnak tartott korszakban, a hatvanas évek elejétől kezdődően, valahogy az audioteknika olyan színvonalra keveredett ki korunkra, hogy képes a korszakot és a koncert feelinget is méltón visszaidézni! (Így, talán kevésbé esik rosszul, hogy kimaradtam belőle). Ehhez jól jön a nagy felület, a lesugárzás mértéke betolja a térbe az akkori hangulatot, és majdnem azt írtam: a koncertet. Hálával gondolok a nem végtelenig szított felbontás cunamira, ami a felvételt jellemzi. Inkább érzés van és zene, nem jön annyira ki a többmikrofonos hatás, így hiába igyekszik a végtelenig mindent kifejezni az MC trafó, jó irányba tartok a kellemes zenei élmény eléréséhez. Ezt az irányt elmélyíteni látszik az MC illesztő becsatolása, de mindössze annyi történik, hogy az értelmezés egy még megfogottabb irányba tart és ez bár kellemesebb válaszreakció a felfogásban, megértem, ha van, aki az előbbi és egyben hatásosabb előadást választja. Az előillesztés nem buta dolog, könnyebben értelmezhetővé válik vele együtt a zene, inkább kézzelfogható lesz, de a távolságtartás, ami most igazából jót tesz velünk, a zenei mazochistáknak lehet, kerülendő tétel.

Most a Levinson sem érzéti elektronikus mivoltát annyira, köszönhetően a felvétel viszonylag nyugodt zeneiségének is. Az, átível rajta és visszaköszön, talán kevésbé drasztikusan, mint a trafó esetében, de mindenképpen élvezhetően.

Végül is, a hifizés egy játék, de mindig tanulságos is egyben. Ha engem kérdeznek, hogy milyen hifit vegyenek, én mindig azt szoktam javasolni a megadott paramétereken belül: mindenképpen kettőt. Mert akkor lehet vele foglalkozni, megvan a változatosság, esetleg a tanulság, ott van benne a játékosság is, csak ki kell belőle hozni.

Pár szó a közreműködő elektronikákról

Vass András csöves phono: ár/értékben most is kiemelkedő, amit nem nevezek meg, mert a készítés egyedisége nem enged meg általánosítást. Ahányat eddig csak volt szerencsém ismerni, az mind jó választásnak tűnt, ezért, aki kedvező árban szeretne felső kategóriás zenei teljesítmény birtokába kerülni, az akár jó megoldásra találhat ebben

az irányban. Rámutat erre az is, ahogy a használtpiac áraz és, ha van is belőle, azért az eladó mindig alaposan megkéri az árát. Szerethető, hallgatható, emellett ott vannak a részletek is. Nekem az együttműködése a rendszerrel kifejezetten megnyerő volt.

AVA MC9 MC transzformátor, (Precision Moving Coil Step-Up Transformer). Műszakilag igen stabil és minőségi a kivitelezése. Tetszetős, vastag eloxált alumínium előlappal, (aminek a használata a köztudatban egyértelműen összeforrt a minőséggel), kettő, kapcsolóval választható bemenettel és széleskörű illeszthetőséggel rendelkezik, ami 2-től 80 Ohmig terjedhet. Nem hatják meg a körülményei, ez már az MC 8-asnál is feltűnő volt. Többszörösen árnyékolt felépítése kiküszöböli a zavarok többségét, nagyjából kikezdetetlennek tűnik a műszaki potenciálja. A felbontása magáért beszél, kifejezőkészsége az anyag határain túlmutat, zenei, áteresztő, speciel hibáját nem találtam. A tulajdonosának azt írtam SMS-ben, hogy egyike azon készülékek csoportjának, melyek szinte megfellebbezhetetlenek. Lehet, ez kissé túlzás, mégis, ha van is jobb, elképzelni is nehéz mely paraméter az, amiben, valóban jobban teljesíthet. Ez a „jobb”, nyilván relatív. A jobb sokszor az, amelyik jobban illeszkedik, de a gyártó mindent megtett, hogy ez így legyen. Hogy ebben a kérdésben, a privát rendszerekben pontosan mire lehet számítani? Az már mindenkinél egyedi eset lesz.

AVA PHL előillesztő az MC9 transzformátorhoz (Phono Input Compensation Unit). Fizikai kivitelezésében igen hasonló az MC9-hez, még méretei is megegyeznek, az azonos házialakításnak köszönhetően. Mit mondjak... Ilyen megoldással még nem találkoztam. Gondolnám róla azt, hogy felesleges a jelútba becuccolni még egy komponenst, főlös csatlakozásokkal, összeköttetésekkel egyetemben. De úgy tűnik, működik és ahelyett, hogy, mint általában, alaposan hazavágná egy ilyen bonyolítás a hangképet, inkább segíti könnyebben értelmezni azt, rendet vágva a hangzásképpen. A tulajdonosa eskszik rá és azt hiszem, igaza van.

Martin Logan CLS hangfal: Érdemes megemlíteni, hogy nem az átlaglakásba való, ahol ránk nehezedik fizikai és a megjelenítő képességének méreteivel is. Minden másként alakult volna, ha van egy nagyobb terem, ahol jobban kifutja magát és ez által emészthetőbbé válik az előadása. Egészen más előadó tud lenni, ha van számára tér és abban elfér mindaz, amelynek megjelenítését rábizzunk. Most nem marad más számomra, mint a kiút keresése a befogadható hang

érdekében. Vagy, ha nem ez, akkor, hajrá hedonizmus. Hadd szóljon!

Nem konklúzió

Az élvezettől összetörtén beismerhetem, szokni kell a jót, de, ha megvonom magamtól, akkor könnyen elvonási tünetekkel számolhatok. Ha pedig ennyire jót vonok meg, lesz helye és ideje a megbékélésnek és egy nagyon egyszerű láncra is úgy fogok tekinteni, mint mentsvárra a zenehallgatás területén. Ahogy most, a következőkben is.

Telve élményekkel ezután milyen az átlagos lét?

A gyerekek raktam össze egy igen egyszerű és minimalista hifit, de próbáltam úgy alakítani, ha már szerény az eszköz, lehetőleg kellemes tónusú hangot adjon. Ehhez adódott egy Wega hifi torony 1980-ból rádióval, erősítővel, még magnóval is. Addig nyüstöltem ez utóbbit, míg újra elkezdett működni, így kipróbáltam milyen felvételle. Kifejezetten jól rögzít, így visszajátszásnál a Celestion hangfalakból áradó muzsika áthidalta úgy harmincévnyi kort és újra éltem azt az izgalmat, amit oly régen a rádió előtt rajtra készen töltöttem, az akkor még igen szegényes zenei repertoárom gyarapítására. Kérdezte is rögtön a fiú, mikor említettem neki a magnózás lehetőségét, hogy: „mit akarok ezzel? Ma már minden könnyen elérhető az internetről, minek készítsen az ember bármilyen felvételt is...” Erre

belebonyolódtam válaszként a következő magyarázatba. A könnyen hozzáférhető dolgok, pláne nagy mennyiségben nem képviselnek számunkra értéket, könnyedén átsiklunk felettük. Erről nem tehetünk, így vagyunk beállítva. Ahhoz, hogy értékesnek tűnjön bármi is, lévén az egy zeneszám, vagy akár bármilyen más dolog, arra van szükség, hogy valamilyen formában, de megküzdjünk érte. Most erre való a kazetta, amire lehet válogatásokat készíteni. Ezzel jól megy az idő (is, ami mostanában nem hátrány a négy fal között) és a befektetett energiának köszönhetően értéként tekinthetünk később rá.

Az által, hogy aktív résztvevőjévé váltam egy folyamatnak, a rögzítésnek és a visszajátszásnak, egy olyan mélyen tárolt tudatállapotot szabadított fel, hogy az élmény, valószínűleg a kellemes zenék hatása mellett, áthatóbb volt, mint előtte a nagyszíner. Valószínűsíthető, hogy olyan, a múltban tárolt élményeket állított párhuzamba a jelennel, ugyanazon rögzítési folyamatok ismétléseként, hogy az otthonosság érzésével erősebb érzelmi reakciót keltett életre, mint a lenyűgöző, mégis ehhez képest valahol felszínes, vagy legalábbis a tudatban, nem annyira mélyre hatoló, ámde nagy hang esetén. Remélem, a fiam értékelni fogja, mert, ha van, aminek van értelme, ha az ember huzamosabb ideig otthon tartózkodik, az a hifizés.

Hamar kitanulta a kazettás kezelést, így meg is kérdezte rögtön, mintegy logikusan adódó részletként, hogy, ha MP3-at akar rögzíteni, ami eléggé gyenge minőség, akkor, ha a forrása nem jó, hasonló lesz-e a kazettán is?! Jó a kérdés, a válasz ugyan hirtelen ötlettől rögtönözve, de előállt. Így hangzott: Az MP3 olyan, mint a zsúfolt metróban utazni. Ki ne élte volna át az élményt. Az biztos, ilyen tömörítettségben nem jó érzés utazni, mikor a többiekkel egymás lábát tapossuk. Egy 90 perces audio kazettán viszont van hely, a két oldal együtt kitesz úgy negyed négyzetmétert. Ha a tömörített digitális zene átkerül erre, megspékelve azt lejátszásnál, egy normálisnak mondható kazettás magnó hanghordozásával, egész jó zenei élmény kerekedhet ki belőle, legalábbis az eredetihez képest mindenképpen. Hasonlóan ahhoz, mint amikor kimegyünk a metró után egy tágas térre. Azonnali próba igazolta az elméletet, sokkal befogadhatóbbá, élvezetesebbé és még dinamikusabbá is vált a zene a visszajátszásnál, pedig csak egy alap Type I-es TDK D90-es magnókazettára töltöttünk fel és a magnó is csak kétféles volt. Ettől függetlenül különösebb szalagajt sem és kiolvasási hibát sem találtuk a felvétel visszajátszása során –persze viszonylagosan, ezen az egyszerű láncon.



*Családom volt, jó munkahelyem, saját házam.
Aztán egy nap úgy gondoltam, hallok különbséget
a Hi-Fi készülékek hangja között.*

AZ ELLENKEZŐ NEM

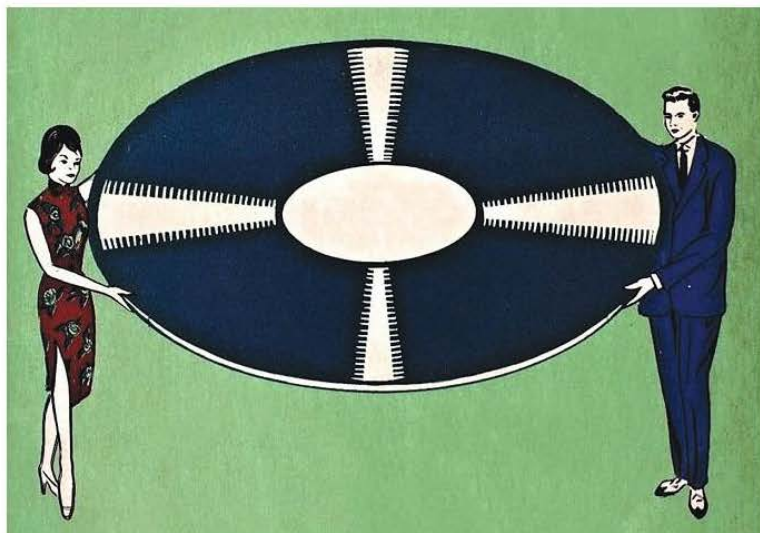
- avagy társátvilágító kisokos

Uraim, nem kell azon aggódjanak, hogy ezen írás felfedi valós énünket.

E felvetés több szempontból is helytálló lehet. Először is kötve hiszem, hogy a hölgyek gyakran olvasnának bármilyen, a hifi témájában elmélyedő írást (tisztelet a kivételnek.) Ha meg nem, akkor ez a hely most nekünk férfiaknak nyújt könnyed szórakozást. Persze senki ne tagadja meg párjától e sorokat, ha véletlenül rá akadna a tekintete, ebben az esetben már van értelme a címet eképpen ferdíteni és a bátrabbak számára jelenthet egy közös élményt (remélhetőleg nem utolsót.)

Szempontokat sorolhatnék számosat, miért ragadok most billentyűt, de, ha felnőtteken akarok fogalmazni, azt csak egy irányból tehetem. Aggódok! Hifis társaim egyre-másra hagyják hátra fizikai burkukat és ezzel együtt e dimenziót, na meg anyagi javaikat, köztük a hifit is. Mindez nem lenne akkora probléma, mert lássuk be, a társ mindenről tud. Mennyi volt a lakás, az autó, be van avatva az antik értékebe is, mely a falon, vagy a komódon díszel. (Vagy inkább mi vagyunk ebbe beavatva?) Van közös hozzáférés a bankszámlához és a széfhez is, csak az a hifi jelent legtöbbször kivételt! Arról biztosat, biztosan nem tud a társ, a NŐ! Mert, hát bevallom, szinte nem találkoztam még egyetlen, közös háztartásban, társas kapcsolatban élő férfitársammal sem, aki ezt anyagilag átláthatóvá tette volna élete párja előtt. Nem arról beszélünk most, hogy megvette a menő-manót, kerített hozzá egy csipogót és ezzel ki is van pipálva a hifi. A „bolondról” beszélünk, aki halmoz, gyűjtöget, csereberél, cipeli haza imádatának újabb tárgyát, aki szereti a hifizést és a velejáró boldogsághormon termelődést és ehhez hasonlóan, az ezzel együtt járó stresszhatásnak kitettségét is.

Márpedig, ahogy öregszik a hifis társadalom úgy leszünk, mi földi lemaradozók, egyre magányosabbak és bizony az özvegy nem fogja tudni, hogy



a család vagyonának jelentős része, a néhai kedves kedvenc hobbijában van. Vélhetőleg nem fog utánanézni, mit ér valójában, hiszen legtöbbször magányos sport ez, valljuk be és a hangzavar eddig is hatékonyan tartotta távol őt. Ez az élmény maradandó tud lenni, emiatt a psziché a távolságot később is könnyen fenntartja, hiába van immár üzemeltető híján csöndben a rendszer.

Kivétel persze van, úgy hívják hifis társ. Az évek felfedtek előttem sok életkapcsolatot a hifisek között. Rögtön feltűnő, amikor a ház ura együtt rezeg az úrnőjével. Csodás pillanat számomra, ha illet tapasztalhatok és ilyenkor igyekezetem az irigységem kordában tartására, mára már talán kezelhetővé vált. Nem sok, néhány esetről tudok csak, de együtt gyűjtenek rá, fejlesztenek, tesztelnek, léteznek a hifizésben és a hifisek között. A zeneszerető férfinak ez kitüntetett állapot. És mielőtt az olvasónak mélyebb benyomást okozna ez, a lelke egyik kellemes érzést visszajelző bugyrában, van olyan is, ahol a nő hallgat zenét, „hifizik” (van tisztes rendszere) a férj pedig nem. De ez tényleg egyedi eset, legalábbis ismeretségi köreimben biztosan, de, hát nagy a világ, tudjuk, bármi előfordulhat benne.

Tehát, könnyen megvan a lehetősége annak, hogy a családi vagyon elkótyavetyélődik, vagy egyszerűen a kukába kerül. – Így pórén fogalmazva, ez a helyzet. (A hifi védelmében erről mindössze ennyit.) Mégis, hogyan lesz lehetséges ez:

Válnak, tudjuk, előfordul ez, mostanában népszokássá is vált, nem öröm, legfeljebb a szabaduló feleknél. Ki tudja? - és, hát ott van még az a fránya vagyonmegosztás is. A család barátja ilyenkor kínos helyzetbe kerül. Miért? Íme, a férj: „Légy szíves, ha a feleségem hívna és a hifimmal kapcsolatban kérdezne, kérlek, említsd meg neki, hogy eleve csak csereberéltem és régi már, igazából különösebb értéke nincsen.” Ilyenkor nincs más, csak bízni lehet abban, hogy a társ nem hív fel, az okokat, gondolom, nem kell részletezni.

Vagy, új lemezjátszót készül venni. Beszélünk róla, mellékesen megemlíti, hogy mostanában házastársi kontroll alatt van, ezért úgy vásárol, hogy falból beszámított egy alap lejátszót, aminek különösebb értéke nincs. Egyrésztől ahhoz, hogy egy új érkezessen, egynek távoznia is illik, és itt jön a csavar. Egy jelképes, a feleség előtt vállalható összeg átadásra kerül, míg a többi, - előre meg van beszélve, a



SOUGA

Precisely delineates the magical
moment between every fading note.
The sophisticated world of exquisite sound.



a következő: a virágnak jól kell a tetején mutatnia! Van így, el kell fogadjuk ezt és még örülni is lehet, hogy az új, legalább be van fogadva a lakásba. Remélem öntözésnél nem lépnek föl mellékhatások ilyen esetekben...

Van, hogy meggyünk hifizni, kicsit zenélünk, esetleg taszajunk a rendszeren a hallgathatósága irányába, vagy csak szórakozunk és hegyezzük a komponenseket, figyelve a változásra. Sokszor már

a küszöb előtt elhangzik, suttogva: pénzről egy szót sem! Hát így van ez némelyikünknel. Azért felmerül a kérdés, ilyenkor ki az úr a házban, de látva a példákat, erre elég könnyű a válasz.

Ellenpélda mindig akad, egyre-másra, most is felmerül egy. Hiába, jó táptalaj számára a hifizéssel töltött évek, melyek nem telnek el nyomtalanul. Egy ritka eset, talán példanélküli és felfedni az okát, szinte lehetetlen, legalábbis, ez irányú lélekturkász végzettség nélkül, valószínűleg. A „megszállott” hordja haza az újabbnál-újabb készülékeket, hangszedőt vesz, ami kicsi és drága, kábelekre költ, ami szimplán csak értelmetlenségnek tűnik, de legalább drága, csereberéli a cuccot... és nincs semmi baj. Mi több férj, feleség mindketten magukénak érzik, a közös élet részévé válik szinte azonnal minden darab. Csakúgy a lemezek, így szóba sem kerül az, hogy ne legyen nyílt az elszámolás,

mindegy mennyibe kerül. Ezt nevezem én egyfajta földi mennyországnak. A képet árnyalja, hogy tilosban jár a férj, ha a serdülő lányának, vagy magának bármilyen ruhaneműt vesz! Legyen az bármely jelentéktelen apróság akár. Azt úgy kell becsempészni, ha nem, jobban járnak, ha kétszer is meggondolják és mégis inkább becsempészik. Így a lépcsőházban a villanyóra szekrényre van bízva ez a titok és az éj leple gyakran fedezi az összeesküvéket.

Ilyen és ehhez hasonló történetből elég sokat tudnék még említeni. Tény, valamiért mi hífisek, ha lehet, nem avatjuk be társunkat ennek a világnak anyagi részleteibe. Ez a jelenség leginkább elgondolkodtató, de a legtöbbször azt tapasztalatom, hogy kölcsönös támogatás hiányában a közösséget megterheli ez a hobbi. Az önálló életet mostanság kezdők számára talán méginkább tanulságosak lehetnek e példák, gondolom, - nagy bölcs kicsengéssel és valóban hozzájuk képest némileg több élettapasztalattal a hátam mögötti éveknek köszönhetően. Talán ők még, ha tehetik, szocializálhatják úgy társas életüket, hogy a nyílt kártyák megjátszása ez esetben gyakorlattá válhasson a magánéletükben és emiatt hosszú távon több szempontból is kifizetődő lehessen. A veterán párkapcsolatban élőknek azt azért nem mondom, hogy a kapcsolatnak jót tesz az, ha néhány évtizednyi takarásból hirtelen kivillan az igazság, ezért csak óvatosan! De kedves uraim, gatyát fel, akinek van vér a pucájában, elő a farbával, hadd tudjon meg többet a társ mindarról, amivel szeretünk zenét hallgatni.

tányér alatt rejtőzik. Tulajdonképpen lehet így is csinálni, de a kérdést valamikor fel lehetne tenni maguknak, hogyan juthattak idáig?

Ellenpélda is akad, igaz alig hallok ilyesmiről, de van olyan úriember is, aki úgy vásárolta meg élete nem éppen olcsó hangfalát, hogy az asszonykával küldte el a pénzt a szalonba. Mint később megtudtam, nagyon gondolkozott azon, felfedje-e a pontos összeget, végül így történt és látszott rajta a jó érzés, hogy ezzel is erősítette a kapcsolatukat.

Sokszor az esztétika dönt. Ilyenkor, az egység a felek között megvan és a támogatottság is az új portékát illetően. Pénzről újfent nincsen szó, de már az is nagy dolognak számít, hogy egyáltalán haza lehet vinni a kiszemeltet. Ehhez hasonlatos egy másik eset, talán érdemes felhozni, példának jó lehet. Van úgy, hogy a féltett kincs szervizbe kerül, de mire vannak a barátok? Adnak kölcsön egy másik végerősítőt. Nagy, fekete, nem illeszkedik úgy az enteriőrbe, mint az éppen javítandó. Átmeneti megoldásnak azért jó lehetne, de hiába van olyan, aki örül neki és szívesen hallgatná, addig legalább, míg visszakapja a másikat, ha van olyan is, akinek szemet szúr és szerinte belepiszkít a családi fészek gondosan összeválogatott egységébe. Jogos felvetés, igaz így másnap ismét nem volt mit hallgatni...

Többször szóba került már az ismeretségi körben hangfalvásárlásnál, így én is szóba hozom. Az nem kérdés, hogy haza csak az jöhet, ami beleillik a környezetébe. Rendszerint olyan helyre kerül, többnyire a nappaliba, ahol az egész család látja, vagy ez a társas érintkezés helyszíne is egyben. A kitétel



REFERENCIÁINK

Referenciáink, - az a bizonyos állvány,

- avagy, rezeg az egész világ... vagy mégsem?

Bevezetés

Annyit mondtak, elcsatolja, még a szeizmikus rezgéseket is és a legnagyobb nyugalomban tartja a rajta lévő elektronikákat. A hangra való hatását pedig, - mármint, hogy valami történt, azzal és nélküle, - magam is hallottam, amikor a kiállító/teszt szobában alkalmam volt ráfűlelni az akkor épp beállított Avalon Transcendent/Levinson/Tascam láncon.

Ezt pedig azért említem meg ilyen részletesen, mert akkor még nem igazán értettem, mitől van „hang”, de legközelebb egy hasonlóan jó felbontóképességű láncon hallottam meg igazán a képességeit. Vagy inkább csak egyes számban: a képességét, mert, hogy csak egy van neki, de azt igazán jól csinálja!

Viszont, a két tapasztalat között bizony idő telt el, és meg kellett érnem arra,

hogy felfogjam és elfogadjam, amit ez az állvány tud. Ezt szeretném most megosztani önökkel.

Az elmúlt időszakban komoly hangolódásba fogtam, - ami összefügg a Hifi Magazin szerkesztésével is, - barátaim segítségével és jó tanácsaival, ahogy az lenni szokott (persze nem mindegy, kitől kér tanácsot az ember!). E közben többször volt még alkalmam különböző rendszereket, komponenseket tesztelni, otthon is, és megkaptam az állványt is, ugye azzal a céllal, hogy még tisztább és természetesebb lehessen a rendszerem hangja.

Mire megérkezett, az összes elektromos eszközünk fázishelyességét újra ellenőriztem, az újakét pedig meghatároztam, és megjelöltem, hogy a feleségem is fázishelyesen használja őket a porszívótól a villanysütőig. Továbbá, a teszteléshez

használt kábeleket is kipróbálhattam (a már sokat emlegetett arany és réz komponenseket.), így, most már teljesen „lecsendesedett” és csak a zenére koncentráló lánc várta kíváncsian a legújabb családtagot.

Beállítás:

Nem egyszerű. Egyben hozhattam el, így nem kellett a szereléssel bajlódnom. Kb. 40 kg a keret és a polcrendszer súlya, továbbá mivel 60X60X100 cm a kiterjedése, így célszerű két embernek a helyére tennie. Úgy tettem a helyére, hogy onnan egy darabig nem kelljen elmozgatni, mert a beállítása helyhez kötött.

Ott, az állítható lábak segítségével vízszintbe kell helyezni. A kerettől függetlenített polcrendszert is ügyesen egységes távolságra kell forgatni, vízszintjét annak is megőrizve.



Ezt továbbra is tartani kell, amikor az eszközeinket pakoljuk rá. És itt jön a macera. Ugyanis, ami a polcon van, eszköz, kábel stb., semmi nem érhet hozzá a kerethez! Mihelyt hozzá ér, abban a pillanatban megszűnik az állvány hatása, hiszen akkor valamilyen formában már átjön a rezgés az eszközeinkre.

Illetve, van teherbíró képessége is minden modellnek - amire vigyázni kell. Ha minden eszközünk rajta van, és még kézzel le tudjuk nyomni, majd visszaemelkedik a polcrendszer, akkor jó. Illetve, a legjobb hatékonysága akkor van, ha csak 1 - 2 millimétert süllyeszjük meg.

A keret érintési szabálya alól egy dolog kivétel. A fő betáp csatlakozó, illetve kábel. Ezzel nem nagyon lehet mit kezdeni, de mivel a levegőben kell jönnie (!) a konnektortól, már nem hoz át annyi rezgést, hogy elvegye az állvány hatékonyságát. Viszont, az elosztó aljzatunkat már az állványra kell helyezni és onnan bekötni a készülékeket.

Az első hangok – az utolsóig

A sok előkészület után, ami alatt azért leizzad az ember, nagy lelkesedéssel huppantam le a hallgató helyre. Elindítottam, talán egy teszt lemezt, de lehet, hogy Shirley Horn – Softly c. albuma szólt. Mindegy, hogyan is volt, mert nem sokára, egymás után akartam újra meghallgatni a kedvenc lemezeimet!

Ugyanis, valami tényleg változott! Úgy tudnám talán a legjobban kifejezni: a hangok egyszerűen elszabadultak!

Félelmetes, de eddig annak örültem, hogy gyönyörű széles és mély színpadom van, és minden hangszernek a helyét tudom pozícionálni. Ekkor viszont már úgy szólaltak meg a

hangok, hogy nem csak a helyén, vagy a helyről hallottam szólni, hanem előrejöttek a fülemig és vissza. Szinte láthatóan! A tér minden irányába, mélységébe és magasságába! Fülig ért a szám! Ilyet tud az én rendszerem?

De nem csak ennyi történt. Észrevettem, hogy emellett, megváltozott a hanganyagok tartalma is. Először úgy tűnt, mint ha a gyönyörű, sokkal jobban élő hangok mellett, valami elveszett volna. Valami, ami eddig megvolt, most pedig nincs! Csak a hangok közeledtek hozzám, semmi más. Csak ennyi van a felvételen? – gondoltam. Eddig több valamit hallottam a hangok/ból/mellett!

Gondolkodtam és gondolkodtam. Egyszer csak leesett!

Hát persze! Amit eddig még hallottam, minden felvétel alatt, az a zaj volt! Az, amit az elektronikák zizegése okozott! Most meg, az összes eszközömnél a felesleges önrezgését és felvett szeizmikus rezgését elvette és minden tökéletes nyugalomban szólalt meg! Igen. Erről beszélt a gyártó, már emlékszem. Erről a nyugalomról, amely egészen más dimenzióba helyezi a zenehallgatást, a hang-közlést.

A legérdekesebb tapasztalatom pedig az volt, hogy amíg ezeket végiggondoltam, még a gondolkodásom is megváltozott, talán mondhatjuk így, kicsit közhelyesen, az egész világról. Amíg az ember a rutinszerű életét éli, az egyre maradandóbb véleményével és személyiség tulajdonságaival, hajlamos megfélemezni arról, hogy minden eseménynek, helyzetnek, egy-egy témának, az embereknek, sőt, saját magunknak is lehet olyan dimenziója és nézőpontja, amit még nem ismertünk, ahonnan még nem is néztük?! Ide vonatkoztatva a hifizéshez: rá kellett döbennem - szólhat még így is a hifi?

Milyen mélysége és magassága van még a hangoknak, a frekvenciáknak? Annyi felharmonikus szólal meg, amennyit már nem is lehet rögtön felfogni ésszel!...

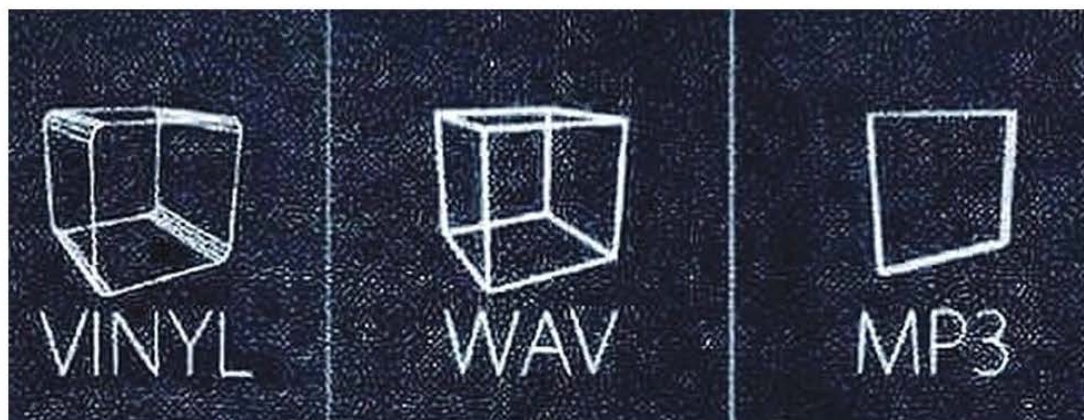
De, rögtön jön a többi kérdés és újabb és újabb ötlet: így, ha maradt hiba az akusztikában, azon is újra lehet változtatni, javítani. Sőt, a falak rezgéseivel, saját rezonanciafrekvenciájukkal, befolyásolásukkal mi a helyzet? Azokat is hangolni kellene?

Fém az állvány a hangfalak alatt – jár benne az energia és nem tudja levezetni? Fa kellene? Esetleg jóval nehezebbek, mint a mostaniak, vagy könnyebbek és hozzá hangolni a dobozainkhoz? Tüskén, vagy fa kockán áll a hangfalunk? Rózsafa lábón, vagy ébenfán? - most már ezeket is meg lehet majd hallani? ...

... de nem szeretném most tovább fűzni ezeket a gondolatokat. Nem akarok megbotránkozást sem kelteni. De ténynek gondolom, hogy minden, amit változtatunk, akár a rendszerünkön, akár a környezetén, hatással van a kapott hangra. Ha a végletekig akarjuk finomítani, megtehetjük. Ha megelégszünk a zene örömeivel egy egyszerűbb beállításon, megtehetjük.

A lényeg, hogy mindig tudjuk értékelni és élvezni, amink van, de ugyanakkor készen kell állni a változásra is, mert mindig lesz olyan lehetőség, olyan dimenzió, amire nem számítottunk! Engem ez az élmény, egy ilyen dimenzióba kalauzolt el. Remélem, hogy még sokaknak lesz ebben az örömben részük. Különösen azért, mert akkor sokkal többen fogják majd azt mondani, hogy aki írta ezt a kis cikket, nem is olyan bogaras ember...

Dévény Máté





- the world's first, significant clamping method adopted by a screw to achieve a lighter
- 15mm thickness, 1.2Kg of cutting aluminum single plate drive unit straight attached to full hard suspension structure
- Model 4713 and Model 4705 a single Model Can drive with 4799

Digital signal output terminal: Two coaxial lines (RCA)

Analog monitor output terminal: One unbalanced line (RCA)



Model 4713 CD Transport "Flat Fish"

Format: CD dedicated transport

(DVD, SACD not supported)

Digital output terminal: 2 coaxial (RCA) DC coupling, 1 AC coupling each 2 coaxial (BNC) DC coupling, 1 AC coupling

Finish: Select from two types: black hairline and silver hairline
However, only black hairline available for power supply.

Turntable drive system

Direct drive system with ultra-high sensitivity, low inertia, no gogging, high torque coreless motor (spindle diameter 3mm)



Model 4704/04 CD Transport "PiTracer"

Power supply voltage: AC100V

(in case of power line / Japan specification)

Input terminal: RCA pin jack x 3, iPod mini jack x1

Input sensitivity: 0.75VRMS (input impedance 50kΩ)

Amplifier gain: Approx. 31dB (Voltage gain 33.5 times)

Output power : Maximum 40Wx2 (4Ω)

External dimensions: W155 x H100 x D210mm
(excluding protrusions)

Body weight: 2.8kg (excluding power cable)



Model 4736 Stereo Integrated Amplifier "Midnight Blue"

4 Óriásölő hangszedő



Hana EL



Hana EH



Hana SL



Hana SH

A Hana EH nem csak újradefiniálja az olcsó MC hangszedőket, hanem a zenét is a nyitott gondolkodású audiofileknek.

-Wall of Sound

A Hana SL hangszedő enged zenét hallgatni, jobban, mint bármilyen más lejátszó amit eddig hallottam - ártól függetlenül.

- TNT Audio

A Hana SH a legnagyobb durranás a hang-lejátszás terén mostanában, tényleg eltűnteti a hangfalakat. *-Mike, NYC*

A Hana EL nagyon zenei és különlegesen nem-mechanikus; színes közepek, áttetsző magasak, színezetlen extra mélyek *-Stereophile*



retro



Nakamichi ZX-9 három fejes kazettás magnó



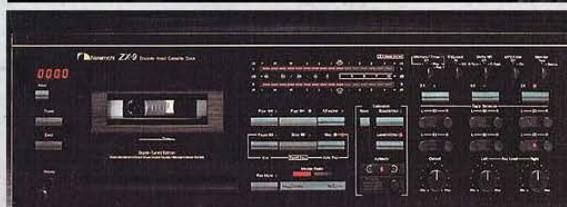
Könnyű dolgom van, a fotelból fel sem kell álljak. A karfán pihen a zsinóros távirányító, így, ha lejár a szalag, csak visszatekerem. Nem, nem probléma állandóan ugyanazt az oldalt hallgatni, sőt így könnyebben jönnek a betűk, mert nem kell annyira a zenére figyelni, mégis szólhat, ezért pedig valahol van egy kis hála érzet legbelül.

Igen, ez az egyik legtöbbször értékelt gép a Naka háza táján. Megint miért egy Nakamichit mutatok be? Csak azért, mert egyszerűen nem hagyhatom szó nélkül a produkcióját. Túl nagy zenei élményt jelent. Meg aztán jól is jön egy ilyen lehetőség, mivel a „nemzetközi helyzet fokozódik”, vagyis terveinknek nem megfelelően alakult a hifis-tesztelés programunk. S, hogy elkerüljük a kontaktust az ebben résztvevőkkel, így minket is elkerülnek a friss ropogós tesztelni való elektronikák. Pedig a helyzet kifejezetten kedvez a hifizésnek. Pontosabban a hifizésen belül annak, ami házon belül adódik.

Lássuk hát a rendszert, melyen keresztül megnyilvánulnak a ZX-9 képességei. A szokásos állványzat és a megszokott felső polc áll előttem, azaz a nyugalom alapjai megvannak. Az összeköttetések is az eddigiek, kivéve, hogy a kimenetére húzott egy kis ezüst smukkot, tény, hogy rendhagyóan, de a kazettások hangjához ad egy plusz fényt, amit nem bánok. A Sony TA-E86B előerősítő és az új, éppen nálam vendégeskedő Sony TA-N902ES végerősítő hangosít. A Leedh Aura hangfalak zárják a sort a sarkokba betolva, ha már a tájolóást szóba hoztam. A szoba kicsi, 10,5 négyzetméter, ezért is fontos, hogy a hangfalakat így el lehessen helyezni, mert jó az, ha van tere és ennek szerencséje van.

Épp lejárt a Maxell XLII kazetta, már teker is visszafelé a magnó és mondhatom, „szedi a lábát”, mert mire ezt a mondatot leírom, már nyomhatom is a Play gombot újra. Méretét tekintve a ZX-9 a nagyobbak közé tartozik a Nakamichi magnók között. A legnagyobbaktól persze jócskán elmarad, de ebből a szempontból nem az 1000-es a példakép, amit méretben meg kell dönteni. Nem is ez volt a cél. Világosan látszik, hogy a funkcionalitás volt a követendő perspektíva, mikor a külső és a belső helymeghatározás vette kezdetét.

Kívülről, mondhatni arányosan be van építve az előlap. Kicsit groteszk, elnagyolt a megjelenése, de ezzel egyetemben tekintélyt parancsoló is. Van benne valami





ódon, ahogy a vezérlőgombok éleit letörték, vagy, ahogy az Azimuth rész kialakításra került. Ezzel egy letűnt éra köszönt, ami megfoghatatlan távolságában éppen csak jelen van. A kissé kényszeredett, modernnek ható részletek jelzik (pl. ajtó), hogy egy váltás közepén vagyunk, ami a stílusát illeti, de ezt még nem sikerült befejezni, így maradt valamilyen semmihez nem hasonlító, bizonyos értelemben unikális darab. Fura a bal felső sarokban a szokásos piros számláló, de végül is jól mutat azon a helyen. Alatta a bekapcsoló gomb és a kazettanyitó annyira hasonlatos egymáshoz, hogy bizonytalan vagyok jót nyomok e. Persze a sikerélmény igazol, de ez mégsem annyira jóleső érzés. Miért nem lehetett megkülönböztethetővé alakítani a gombokat? Mindegy. A kazetta ajtó elegánsan és igen kifinomultan közlekedik ki be. Furcsa érzés bekötni pl. egy olyan magnó után, ahol az ajtó motoros. Megesik, hogy nyomom a Play gombot és várom, hogy csukódjon már az ajtó. Szóval még szokni kell. Mikor tanulom már meg, ez nem motoros?!

A kivezérlés jelző egyszerű 2x16 szegmenses és a pirosak közül való. Éppen vízszintesen van beépítve, végül is miért ne, ilyennek is kell lennie, a Dragon, vagy az RX-505 úgy is függőleges állásba kapta. A szokott vezérlőgombok rögtön alatta vannak, de mind úgy elhelyezve, hogy foglalnak is helyet, meg van



is hely köztük, azaz nagyvonalú az elrendezése. A hangerő felkeverésére, vagy lekeverésére itt is adódik gépi mód és az ehhez tartozó külön gombokról megint csak az jut eszembe, hogy inkább a helyfoglalás lehetett a cél, nem is annyira a funkció léte, vagy nem léte volt annyira a fontos. De lehet, hogy tévedek... A kalibráció igen műves részét képezi a műszaki palettának. Beépített oszcillátor gondoskodik a 400Hz és a 15kHz! mérőjelről, amit a magnógyártók „királyához” méltóan külön Normal, CrO₂ és Metal szalagokhoz és külön csatornánként finomállíthatunk, mind az előmagnesezés, a Bias, mind a Level, azaz a felvételi szinten. Ezzel pedig el is jutottunk a magnó túloldalára, ahol még olyan lehetőségek várnak a kezelőre, mint zajszűrést állítani, vagy a monitorkapcsoló. A kimeneti jelszint egy forgatógombbal szabályozható, hasonlóan a bemeneti jelerősség szabályozóhoz, de itt a két oldal külön tekerőgombot kapott. Az egész dekoráció, a fekete előlapon a mustársárga feliratozás és a piros színű ledes visszajelzés valami mély, valami elvont benyomását kelti. Ez alól a kazetta megvilágítás a kivétel, azt nehéz hova tenni, hiszen a hasonlóság más





A hangja

Panaszom nincsen rá, igen magas kvalitásnak tűnik, már elsőre a Denon LX normál szalaggal is. Nyávogást nem érzékelek és bár szkópra nem került a technika, nem valószínű, hogy lenne mit csinálni vele. Úgy értem, a szalagpálya alkalmas állapotban van a feladata elvégzésére és a sebessége is igen pontosan követi a gyárilag beállított értéket. Ha kitenném egy mérésnek, akkor szerintem a 3150Hz-es mérőjel ingadozása valahol egy százalék alatt maradna, amit meghallani már nem szokás. De az is lehet, hogy ez az érték szinte nulla, azaz az ingadozás mértéke 1-2Hz-en belüli. Ilyenre is volt példa a közelmúltban, a Pioneer CT-91a és CT-93 kazettás magnói produkálták ezt az igazán meggyőző értéket.

Eláraszt a különböző jó érzések hadával, ez valami más. Mondhatnám, nagyon jó!! Na de, mit is jelent ez, hogy nagyon jó? A fókuszáltság, részletesség, kifejezőkészség, sztereo hatás, analógosság, zeneiség, hanghűség - így együttesen a zenei élmény absztrakciója, ahol ezek a kifejezések nem összeadódnak, hanem inkább összeszoródnak. Elvonatkoztatás, egy mély és teljes értékű zenei élvezet felé, amiben szinte nincs benne a gép. Azaz pont, hogy benne van, mert, ha nem lenne, akkor a felvételt készítő magnó hangkarakterét kapnánk. Most meg van egy szép kerek és jó nagy zenei univerzum, amiben minden finom és analógos. De ennek csillagpontjait alkotják a felbontás és a térélmény, a saját részletességükkel. Nagyon hallgatható, zavaró momentumok nélkül.

A felvétele is hasonló volumen. „Megírja” a kazettát! Esetemben egy Agfa SR-S90 volt az áldozat, de olyat kanyarított rá Szécsi Pál és Elvis számaiból, hogy igen csak pillogtam rajta. Talán egy érdekesség ezúttal is. Ellenőrzésre átemeltem a kontrollkazettásba a felvételt, és igen meglepődtem azon, amit a kijelzőn láttam. Sokkal alacsonyabb kivezérlési értéken adott vissza a Sony TC-K777ES MKII! Ez azért megmagyaráz egy furcaságot. Ha a Sonyval készítek felvételt, akkor érdemes óvatosan kezelni a felvétel kivezérlésének a szintjét, mert a többi magnó vígan torzít ott, ahol a

gyártó termékeivel nem a ZX-9 sajátja. A hátuljáról majd' nincs mit mondani, a sztereo RCA ki-bemenet és a zsinóros távkapcsolót fogadó csatlakozón kívül mindössze egy +/- 10V-os DC kiállítás van kialakítva.

Minden gomb fajsúlyosan, kicsit nehézkesen mozog, mintha az ódon hatást igyekezne még jobban meggyőzni, valamilyen súlyos anyagot feltételező háttérrel. A monitor gomb rendszerint játékosan ugráltatja a lejátszást a forrás és a kazetta között. Itt meg akarat kell az eljuttatására a két állás között. Semmi nincs véletlenül, azért a logikus és jól átgondolt kezelőfelületek segítenek, hogy a baráti kapcsolat a magnóval ne sokáig várásson magára. Lehet összevissza magyarázni, de a helyzet akkor válik komollyá, amikor a kazettát behelyezvén fogadásra nyílik az ajtó és odapillantunk a fejre. Nem is mondok semmit, teszek ide egy képet, az mindennél jobban árulkodik arról, hogy miként is gondolkodtak majd negyven éve a zenelejátszásról.

Igen, jól látszik a fém alap, a kivitelezés, illetve a szalagtovábbító rendszer és a fej állításához szükséges szerkezet. Komolyan, ilyen is csak a hifizós korszak csúcspontján lehetett elkövetni. Ma mennyibe kerülne, ha valaki ezt ebben a formában piacra kívánná dobni? (Megint lejárt a kazetta, újra pörget a rendszer. Figyelem, bő egy perc és végez a 90 perces kazettával. Nem rossz!)

Ha ezzel kapcsolatban nem is leszünk túl okosak, annyival lehetünk okosabbak, hogy a használati árát körvonalazzuk kicsit. A hifishark néhány találatot feldob és azon bizony a hármastól még három nulla is van, még hozzá, ezt az értéket dollárban hozza. Ha így, - így a valóságot talán akkor közelítjük, ha majd felbukkan egy, az egyik hirdetősi portálon, forintért, bár, ahogy látszik az euró/forint egymáshoz való viszonya, jobban jár az eklézsia, ha a tulaj kint próbálkozik az eladásával.

Menten ki is próbálom a technikát. Először kicsit furán hozza az arányokat a két csatornánál. Erre való a kézi azimuth állító gombocska. A hozzáféréshez, a védelmet benyomva jutunk el, ami egyben némító funkcióval is bír. Így azután lehet tekergetni és fülelni, na meg bizakodni, hogy sikerül eltalálni a helyes állást. Sikerül, de jobban venné ki magát, ha menet közben volna visszajelzés arról, mit is csinálunk voltaképpen. Ezen felül, biztos vagyok benne, a dolgom is könnyebb volna.





Sony még kéri a többlet jelszintet. A ZX-9 esetében nem érezni, hogy ne használtam volna ki a kazettában rejlő jel/zaj potenciált, de a számok nem hazudnak és valóban még a kazetta elbírja, ha egy kicsit túlvezérelt a felvétel.

Ajánlás

Atom stabil szalagkezelés jellemzi és műszakilag igazi mestermű ez a kazettás. Kezelésében teljes értékű műsorforrás a kazetta, így, egy kvázi tökéletes célgép a magnósoknak. Lehet szeretni és nem írom azt, hogy nem szeretni, mert van egy olyan érzésem, hogy ennyivel később minden után, ami szerethető volt a hifiben, már egy alap BX-100-at is megbecsülnénk. Még több értéket ad a kazettának és a zenének is, melyet ezzel rögzítünk. Ez egy olyan magasztos érzés, amely kifejezetten jól jöhet az otthoni magány idején (is).

Műszaki részletek

3-fejes, egykazettás deck
 4 sávós, 2 sztereo csatornával
 Szalagsebesség: 4.8 cm/s
 Fejek: 1 x felvevő, 1 x lejátszó, 1 x törlő
 Motor: 1 x csévéelő, 1 x szalagtovábbító
 Kazetta típus: Type I (Normal), CrO2, Metal
 Zajcsökkentés: Dolby B, C
 Frekvencia átvitel: 20Hz-től 21kHz-ig (Metal kazetta)
 Jel-zaj arány: 72dB (dolby C)
 Nyávogás: 0.045%
 Torzítás: 0.8%
 Kimenet: 1V
 Méretek: 450 x 135 x 300mm
 Tömeg: 9.5kg
 Gyártási év: 1982-1985



Magnók a létezés határán,

- kazettás magnók üzemeltetési kérdései a 3. évezredben



Kedves audiofil és retró kedvelők, ismét filozofikus kérdésekkel foglalkozó írást tartanak a kezükben. Már-már régészeti feltáráshoz hasonlít napjainkban a kazettás (és szalagos) magnetofonokkal történő hanghatásokat keltő tevékenység, összefoglaló kifejezéssel a magnózás, hála a közben eltelt 30-40 évnek! Saját korosztályom a magnózás legfényesebb hőskorában még nem is érte fel a kazettaajtót és a felvételi szintszabályzót, ezért nem is tudunk emlékezni a szóban forgó készülékek új korára, meg persze a hangminőségére. Egy komolyabb magnódeck a 70-es és 80-as évek határán több havi magyar átlagfizetés volt, a katalógusok lapjain pompázó csúcsmodelleket pedig földi halandó nem is igazán birtokolhatta, hacsak nem tartozott az akkori felső tízezerhez. E sorok írója sem volt gyárigazgató vagy tanácselnök familia ivadéka, ezért a beszerezhető és megfogható készülékek száma eléggé korlátozott volt számomra. Maradtak hát a katalógusok, amiket a nyugati turistaútnak alkalmával ingyen be lehetett szerezni, és a régi Hifi Magazin Heted7Határ rovaiban, távirati stílusban közölt gyorsjelentések a nyugat-európai és japán audiofil kultúra állócsillagairól.

Akkor hát fel lehet tenni a 10 pontos kérdést, hogyan s miként magnózik az ember fia a 3. évezredben? Mivel tudjuk megidézni az ezerszer áldott 80-as, 90-es éveket, amikor még nem volt tervezett avultatás és műanyag horrorparádé?

Egy szerencsés véletlen folytán néhány csúcs magnó került a lőtávolságba, amelyekkel még nem találkoztam. 2020. februárjában egy magnó új életre keltő labort alapítottunk, amit azért hoztunk létre, hogy az évekig tárolt felső kategóriás deckeket visszahozzuk az élet körforgásába.

A tárgyi feltételeket mindenki a lehetőségeihez mérten biztosította: a helyet egyik barátunk adta, a javításhoz

szükséges szerszámokat és műszereket jómagam hoztam.

Mi lehet a probléma egy évekig félretett és nem használt magnóval, akár szalagos, akár kazettás? Ez egy nagyon összetett kérdés: az elektronika és főleg a mechanika nagyon nem tolerálja a kényszerű tétlenséget. Elképzelhető az is, hogy a gép eleinte nem is áll szóba az őt újraéleszteni igyekvőkkel!

Egy pénteki napon kaptam Ádámától egy SMS-t, hogy két faoldallapos Pioneer zászlóshajó lesz a labor díszvendége, mindkettő tetszhalott állapotban várja a feláramlást. Olyan ez, mint az orvosok munkája: egy protokoll létezik a műszaki állapot felmérésére, és a kezelési terv ennek az eredményétől függ. Röviden leírom, milyen részképességeket ellenőrzünk egy-egy „páciensen”.

Hálózatba csatlakozás után, megfigyelem a készülék indulását. Minden érzékszervemmel figyelem a technika állapotát, világít-e a kijelző, járnak-e a motorok, nyitható-e a kazettaajtó? A készülék előlapján található potmétereket és kapcsolókat érdemes megkezelni valamilyen kontakt tisztító spray-vel (NEM WD-40!!!), mielőtt elkezdünk behatóan foglalkozni vele. Ha a kazettafészek nyílik, megszemlélem a szalagpálya kondícióját, a hangtengelyek (capstan) és a nyomógörgők (pinch roller) állapotát, és a fejek kopottságát, tisztaságát. Ha a szalagtovábbító alkatrészek szennyeződést mutatnak, egy alkoholos-fülpálcikás mélytisztítás veszi kezdetét, amely után szerencsés esetben a szalagpálya elemek és a fejek gyári, vagy azt nagyon megközelítő állapotba kerülnek. Ha a nyomógörgők nagyon ki vannak fényesedve, keményedve, akkor a gyári méretekkkel megegyező cserealkatrészt építünk be. Ezt követően megpróbálom a futóművet kazetta nélkül elindítani, felemeli-e a fejzsámost, és

van-e csévélnyomaték a felsévéelő orsón? A kuplung szerkezet sokat állt magnónál gyenge, nyomatékszegény lehet, ezért sokszor a tisztítás sem segít, csak az idler gumipalást cseréje. Ha mindkettő tényező teljesül, akkor a demagnetizáló kazetta kerül elsőnek a kazettafészekbe, 1-2 másodpercre, a fejeken lévő mágneses erőter eltávolítására. Ha mindezeket sikeresen átjutottunk, akkor egy kazetta kerül a készülékbe, és lejátszásra kapcsolhatunk. Érdeemes egy kevésbé értékes kazettával kezdeni, nehogy rágás legyen a vége, sok magnó előregeedett szalagpálya nem kíméli a pótolhatatlan felvételeinket! Amennyiben a magnó gyűrés és rágás nélkül képes a kazettánkat lejátszani, elkezdhetjük a műszeres beállítást!

A kazettás deckeket a gyárban elvileg beállították, de ezek a beállítások az évtizedek során elállíthatóknak, esetleg egy-egy önjelölt hifi guru tulaj is sokat tesz a gyári beállított specifikáció ellen. Egy olyan mérőkazettára van szükség ezután, amelyre előzőleg néhány mérőjelet rögzítettek. Elsőnek a szalagsebességet ellenőrizzük, gyárilag rögzített 3150 Hz-es szinuszos mérőjellel. A magnó kimenetére digitális frekvenciaszámlálót kötünk, és ha nem a névleges értéket látjuk a kijelzőn megjelenni, akkor állítsunk a capstan motor fordulatszámán! Amennyiben a műszer által mutatott érték sokat (+/-1...2%-nál többet) változik, azaz a magnó „nyávog”, akkor a motortengelyt a lendkerékkel összekapcsoló szíjgáttételeket is cseréljük ki, az elhasznált kenőanyagot is távolítsuk el a mechanikából, frissen téve a helyére! Ha a helyzet normalizálódott, állítsuk a szalagsebességet pontos értékre!

Ezután ellenőrizzük a lejátszás minőségét: ehhez egy 1kHz/0dB jelszintet tartalmazó mérőjel kazetta kell, mérjük meg a jelszintmérőn a kimeneti jelszintet, és ha rendben találjuk, a magnó PLAY kimeneti csatlakozóin is mérjük oszcilloszkóp segítségével, ellenőrizzük mindkét csatorna egyformaságát és a magnó saját jelszintmérőjének pontosságát is. Ezekről a készülék szervizkönyvében találunk információt, érdemes a javítás előtt a service manual-t letölteni, egyes fejezeteit ki is nyomtatni.

Most következik minden magnósok rémálma, a lejátszási azimuth (résmerőlegesség) ellenőrzése: ennek a magasátvitelben adódik központi szerepe. Vannak olyan magnó tulajdonosok, akik a lejátszófej merőlegességét előszeretettel tekerik el a kazettagyűjteményük érdekében, amiket egy rosszul beállított magnóval vettek fel... A beállítást 10kHz/-20dB mérőkazettával végezzük, lejátszunk a mérőjelet, és a PLAY kimeneten szintén oszcilloszkóppal mérjük a kimenő jel szintjét, a jobb/bal csatorna egyformaságát. Ha szükséges, a lejátszófej mellett lévő kis beállító csavar (Azimuth Adjust) segítségével állíthatunk a résmerőlegességen. Ha beállítottuk, a beállítást lakkfestékkel zárjuk le!

A felvételi képességeket is ellenőrizni kell, ebben központi szerepe van az előmágnesezés finomszabályozásnak (népies nevén BIAS). Röviden elmondom, mit is jelent ez: minden modern magnó úgynevezett nagyfrekvenciás törölő és előmágnesező oszcillátorral működik. A frekvencia 75-210kHz között lehet. Ezt a frekvenciát kis szinten a felvételre vezetik,



előmágnesező áramként átfolytatva azon. Ha ezt nem tennénk, a felvételünk nagyon torz lenne. Az előmágnesező áramot +/-20%-ban szabályozva megkereshetjük a szalag optimális munkapontját, ahol a magasátvitel egyenes, lineáris. Általánosságban elmondható, ha a BIAS szabályzót negatív irányba tekerjük, akkor a magasak intenzitása emelkedik, ha pedig pozitív irányba, akkor csökken. A BIAS áram értéke a plusz-mínusz. Vannak olyan deckek, amelyek rendelkeznek szalagkalibrációval. Ez lehet manuális vagy automatikus. A manuálisnál két teszthang generátor (400Hz, 10kHz) jelét rögzíti a magnó, és 2-2 kis potméterrel állíthatjuk a szalagérzékenységet (LEVEL preset) 400Hz-en, és az előmágnesezést (BIAS preset) 10kHz-en. A szalag akkor van kalibrálva, ha a két mérőfrekvenciát felvéve lejátszva nincs jelszintkülönbség, persze ha a L/R csatornák is egyformák. Háromfejes magnót használva a MONITOR kapcsolóval egyszerűen ellenőrizhetjük a kalibráció folyamatát, a két állás között váltogatva (TAPE/SOURCE). Az automata kalibráció ugyanígy működik, csak megkímél minket a fásasztó állítgatástól. Mikroprocesszor vezérli a kalibrációs potmétereket, és a kalibrált állapot egy memóriában tárolódik el a felvétellel ideje alatt.

Ha a felvételi kalibráció nem pontos, akkor érdemes ellenőrizni a készülékben az előmágnesező áram beállításait, ez mindegyik szalagfajtánál külön-külön állítható (NORMAL, CrO2, METAL). Általában a vasoxid (IEC I.) szalagok előmágnesezési áramigénye a legkisebb, a króm-dioxid (IEC II.) ennél jóval nagyobb, míg a metál (IEC IV.) szalagoknak még nagyobb ez az érték. Ha az előmágnesezést sikerült gyári értékre állítani, akkor ellenőrizzük a felvétel-lejátszási frekvenciamenetet: hanggenerátorral csatlakozunk a magnó REC bemeneteire, és oszcilloszkóppal a PLAY kimeneteire! A szalagkalibráció után indítsuk el a felvételt, és hangoljuk a hanggenerátor frekvenciáját 10Hz...25kHz között, figyeljük a felső határfrekvenciát, jól beállított magnó 15...25kHz-es jelet még képes a szalagra rögzíteni. Ha mindezzel megvagyunk, a magnódeck audió használatra készen áll!

Érdeemes a műszeres beállítást elvégeztetni, mielőtt a magnót használatba állítjuk. Így a gyári paramétereket fogja tudni a készülék, a hangzási minősége ugrásszerűen javulhat a beállítás előtti állapothoz viszonyítva. Egy jól belőtt analóg hangrögzítő komoly meglepetéseket tud okozni digitális hangzáshoz szokott fülnek, általában pozitív értelemben! Aki nem hiszi, járjon utána:)

Depner Gábor

Beszélgetés Gézával,

- a kazettás magnók szerelmeseivel



Hogyan kezdődött ez az egész magnós mizéria nálad? Korai 80-as években kezdődött. Én is, mint megannyi fiatal a Keravill által árusított az Aiwa 220-as készüléket vásároltam, mert megtetszett a dizájnya. Egészen jó kis magnócska volt, plusz, a szolgáltatásai sem voltak utolsóak. Dolby B, C, - előlőmagnesezési szinthesabályzó, szép kis készülék volt, aztán innen indult az egész hifi történet.

Említetted, hogy a katonaság alatt sikerült beszerezni egy csúcsmodellt. Hogyan is volt ez?

Így van. Úgy volt, hogy 87-88-ban voltam katona. Gyakorlatilag akkor még 18 hónapos volt a katonaság és egy olyan századhoz sikerült elhelyezkednem, akik a zsoldon felül kijártak dolgozni és azt a pénzecskéket én összegyűjtöttem. Ez elég nagy fizetés volt, nagyobb, mint a civil embereknek az átlag munkabére. 3500-4000 forint helyett én majdnem,

hogy megkerestem olyan 5000-et is. Ezt a 1.5-2 év alatt mind összegyűjtöttem és ebből sikerült vennem egy 990-es Aiwa készüléket. Nyilván, bizományi áruház által értékesített darab volt, de újat, csak dollár/valuta boltban lehetett volna kapni. Ilyen készülékeket a Keravill nem árusított, illetve ilyen hivatalos forgalmazók sem nagyon voltak még.

Aki olvassa ezt, az lehet, hogy elborzad – valaki másfél évnnyi fizetést elkölt egy magnóra...!

Igen, volt, aki autót vásárolt ennyi pénzből. Annak idején a Trabant 50-60-ezer forint volt a Merkúrnál, nagyjából annyi, mint ez a készülék.

Ugye jól tudom, most neked körülbelül 300 magnód van. Hogyan jött össze ennyi?

Érdekes történet. Gyakorlatilag 25 év gyűjtői munkával sikerült összeszednem ezeket. Nyilván én is tájékozódtam. A 80-as években nem volt internet, akkor inkább az Express újság és más hirdetési felületek, hifi magazinok voltak csak. A keres-kínál rovatokból lehetett ilyen készülékekhez hozzájutni, illetve megvásárolni. Azután, ahogy kiszélesedett, bővült a lehetőségek tárháza, az internet segítségével.

Melyik az, amit a gyűjteményedből szívesen megemlítenél, amelyik kedves neked, vagy kifejezetten szereted? Hát, van egy pár ilyen készülék. Erős a Nakamichi vonal, abból is leginkább a Dragon, a ZXE-700, az RX-505-ös a kazettafordító. Az egy érdekes technikai megoldást képviselő készülék. A Teac vonal-





bol - vagy „tik”, ki hogy mondja, - azért elég komoly készülékeim vannak. A Z sorozatból mind a három megvan, az 5-6-7000-es, illetve az R777 és az X999-es is, de megemlíthetném még a V-8030, V-8000S, R-9000-est is. Ezek is nívós készülékek, de, a nagyon ritka és igazán kuriózum közülük, az a Phase Linear 7000. Ez gyakorlatilag egy Pioneer CT-A1, - gondolom, tudod te is, hogy a Pio megvásárolta a Phase Lineart, mert az csődbe ment, - illetve, ami még ilyen ritkaság, az a luxman k03-as. Ez aranyszínű, gyönyörű, de a 04-et és a 05-öt sajnos nem sikerült beszerezni. Valószínűleg nem is fogom tudni még egy jó darabig, mert nagyon ritkán bukkannak fel, még a külföldi portálokon is.

Melyik a kedvenced ezek közül?

Nincs kedvencem.

Klasszikus kérdés: ha egyet kellene egy lakatlan szigetre magaddal vinned, (vagy esetleg hármat), melyiket vinnéd?

Aiwa XKS-9000, talán a Dragon, és még a Z-7000.

Miért pont ezeket?

Mert ezek a legjobb hangú és legszebb készülékek.

Hol fér el 300 magnó?

Arra van egy külön szoba... Jobbára be vannak csomagolva, és tudom, hogy így romlik az állaguk, de egyszerűen képtelenség ezeket mind bepölcözni vagy kirakni. Néha előveszem, megjáratom őket, hallgatom, kicsit gyönyörködöm bennük.

Te műszerész vagy, így belátsz az elektromos készülékek belsejébe. A magnóid közül melyik az, amelyik a legstabilabb, amelyikhez nem kellett nagyon hozzá nyúlni? Melyik a legesendőbb, amelyikkel a legtöbb probléma volt?



Hát... - én azt mondanám, hogy minél bonyolultabb felépítése van egy magnónak, nyilván annál nagyobb a hibalehetőség is, viszont ezeket ügyesen megcsinálták. Itt vannak például a Teac Z sorozata darabjai. Ezek modulárisan felépített rendszerek, mint egy számítógép. Van egy alaplap, utána vannak benne a kártyák. Külön van egy DBX panel, van egy Dolby panel, van a vezérelés, a motorvezérlés és a csévlés. Ezeket egész jól megoldották. De te is tudod, hogy minden készülékben, amikor eléri a 35-40 évet, meghibásodhatnak az alkatrészek. Bármilyen előfordulhat, kiszáradhatnak a kondenzátorok, tönkre mehet valamelyik motor, megköt benne a zsír, szíj szakad, görgők felkeményednek, kitöredeznek stb. Minden hibalehetőség előfordulhat, úgyhogy egyik készülékre sincs olyan garancia, hogy, na jó, holnap is jó lesz.



Mi történik, ha előveszed a kedvenced és nem működik?

Megpróbálom felderíteni a hibáját elektronikusan vagy pedig mechanikusan, ha sikerül, akkor én megjavítom, ha nem akkor más szakemberre bízom.

A magnók többsége ezek szerint megy.

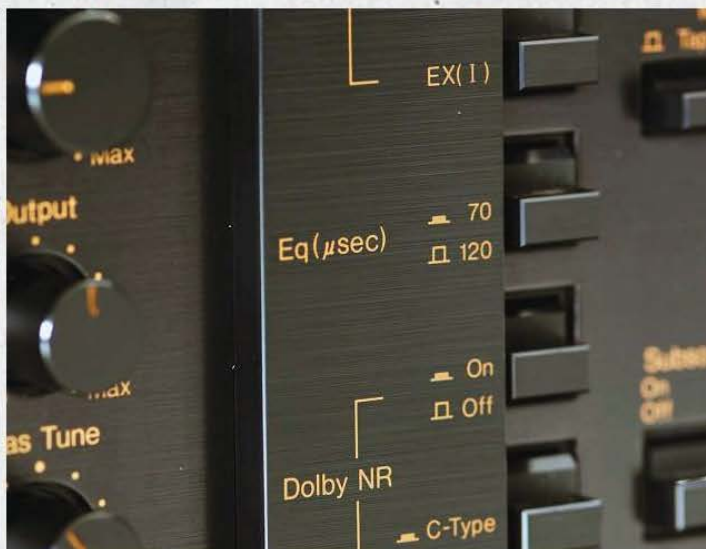
A fennmaradó részének sincs túl nagy problémája, a legtöbb inkább szíjas. Ezeket is megcsinálom persze, nem jelent problémát újraszíjazni...

Melyek azok a magnók, amiket még feltétlenül szeretnél megvenni, hogy szaporodjon a készlet?

Már nem sok ilyen van. Nézd, ez egy olyan dolog, hogy valamikor még egy Tandberg, esetleg egy ZXL Nakamichi nem lenne butaság, illetve egy K-05-ös Luxman is jól jönne, de ez reménytelen. Kicsi az esélye hogy a közeljövőben elő fog bukkanni valahonnan.

Ez minden?

Igen. Nyilván, azért van még több vágyam is a tar-solyban, de ez a három a fő, ami a legritkábban







beszerezhető talán, illetve olyan összeget képvisel, amire azért még gyűjtenem kell.

Ez így nagyon érdekes. Függetlenül a riporttól, most egy kicsit meglepődtem, mert, ugye akkor alig van, amit még megvennél. Ezek szerint a magnóidnak a nagy része a felső kategóriából, a ritkaságokból kerül ki?

Olyan vásárlás esetleg lehetséges, ha találok egy tényleg sokkal szebb állapotú, makulátlanabb darabot, hogy a régebbit lecserélem arra. De ez sem feltétlenül lenne így, mert a magnóim javarésze mind szép állapotú, tehát súlyos hibák nincsenek rajtuk esztétikailag. Ha meg csak egy fedlap karcos, az annyira nem befolyásolja az én esztétikai élményemet. ...tehát a csúcskészülékeket gyűjtöttem elsősorban.

Jobbára igen.

Ezek szerint a „kisebb” készülékek nem is érdekelték különösebben?

Alapjában véve, vannak kisebb készülékeim is. Már csak a szépségükért, a szemet gyönyörködtető, szép látványukért is. Itt, megemlíthetem például az Aiwa pultos szériáját, amiből elég sokat megvettem.





Melyik a legrégebbi magnód?

Talán a 220-as Aiwa, meg az említett 990-es. Évjáratban a legöregebb?

Húha, ez most egy fogós kérdés. Ha jól tudom, akkor az Aiwanak a 6900-as készüléke, 78-ból talán... - illetve van még a 6800-as, a hanyatt fekvő kazettás, az is hasonlóan 78-as, ha jól emlékszem.

...és a legújabb?

A Technics RS-AZ7. Ez egy újabb készülék, amorphous fejű. Egész stabil kis készülék, de súlytalan, tehát szinte jelentéktelen, mint csúcs hifi, viszont a hangja nagyon szép. Jól vesz fel, de ő már a hifi korszak vége, a „halála” előtti!

Hogy állsz a kazettákkal?

Kazettákból nagyon sok van.

Köztük különlegességek?

Minden. Különlegességek többnyire a CrO_2 , Metal szalagosok. Vannak bontott kazettáim is felvételekkel, persze jobbára azokból is CrO_2 -k. Ha hét-köznap akarok zenét hallgatni, nyúzni, nyilván egy krómot teszek be. Egy-metál kazettát azért annyira nem szeretnék tönkretenni. Viszont, van rengeteg bontott metáлом is, azokon is akad felvétel, természetesen szoktam hallgatni közülük is, de csak néha-néha.

Neked milyen a hifi rendszered?

Most van komplett hifi láncom is, de valami, hú de komoly, mondjuk egy McIntosh rendszer, azért nincs...

Mi van most összerakva?

Most egy ilyen midi rendszerű Aiwa tornyom van, kis B&W hangfalakkal.



Csemegére vágysz?

- Bemutatjuk az Akai GX-F95-öt



Csend van és sötét. Csak a kijelzők világítanak a kicsi szobában szerteszét. Ennyi eltelt idő után, csak most éreztem rá micsoda hangulata van ezeknek a magnóknak, így együtt. A fluoreszcensz kijelzők fénye éppen csak enyhe derengést kölcsönöz. Lemezek itt – ott, CD-k egymás tetején, néhol egy elektronika, éppen átutazóban errefelé, vagy a gyerek születési ajándéka. Színek. Ledek világítanak körös - körül és én nem tudom, melyiket is kapcsoljam be hirtelen. Úgy döntök, legyen az Akai. Az állványról, szemből csak ő látszik, minden más körülötte sötétségbe burkolódik. A Play gomb kirajzolódik, odalépek, megnyomom. A kazetta a legegyszerűbb normál Sony EF, rögzített anyaga valamikor az özönvíz előtt készült és csak annyit látok a tokra ráírva „Jó zene”. De ezt is, valamikor az időben firkantottam rá, tollal. Eleve meg sem hallgattam a felvétel után, vagy tizenöt évig.

Tollal! Most már szégyellem magam miatt. Még cezuzával sem írunk rá a kazetta papírára. Ez íratlan szabály! Jó ideje már, hogy én is áttértem a papírbetétre, ezáltal a szalagnak az eredetiségét megkímélve. De ez csak egy Sony EF, egy abszolút alap kazetta! – vígasztalom magamat. Igen, de harminc éve nagyon, de nagyon megbecsültem ezt is. Akárcsak azt a néhány perc helyet a kazetta végén, ahol elfért még egy, vagy két szám. Igazán nagydolog volt ez akkoriban.

(Mióta sűrűbben billentyűnyomkodással töltöm el az időt, komoly dilemmával szembesülök. Írás közben nem megy a zenehallgatás, eltereli a figyelmemet a mondanivalómról. Egy ideje gyakorlok, menjen – együtt a kettő.)

Az Akai bársonyos egykedvűséggel szállítja a zenét a Sennheiser HD800-as fejhallgatón keresztül. Kicsit lehalkítottam, keresem az egyensúlyt, meddig lehet feltekerni a hangerőt, aminél még marad hely a saját gondolataimnak is. Kicsit lekerekített lett a hang, de így jó. Már képes vagyok elvonatkoztatni a zenétől, de még így is körülölel. Ebben az ölelésben megadja azt a pluszt, ami most kell.

A magnó finoman pedzegeti a zene lényegét. Egyöntetűen tudtomra adja, hogy a szalagtovábbító rendszer kifogástalan állapotban van. Nem bizonytalankodik, a két csatorna párhuzamosan fut mindenféle hullámmás nélkül. Tiszta és nyílt, emellett a mély is jelen van. Jól sikerült felvétel. Sajnos erre nem írtam rá mikor és mivel készült. Valószínűleg 93-94-ben, amikor is gyakori látogatója voltam a Francia könyvtárnak, ahol CD lemezek is kölcsönözhetőek voltak. (Ha igen, akkor Pioneer PD-5700 CD játszó a forráskészülék és a CT-W850 kétkazettás magnó felelős a kazettán tárolt felvételért.)

Nagyon enyhe szalagzaj azért van, de ez szinte sem-



mi. A zene mellett pedig ilyesmi nem is létezik, csak a számok szüneteiben. Árát 1981-es megjelenésekor 795 dollárban (198.000 YPJ) definiálták, ami meglehetősen magas volt. Ez a Nakamichi felső kategóriás magnóinak szintje volt, még jó, hogy az Akai is erősen túlzásba vitte a márkán belül a magnók jelentőségét. Kérdezem, hol vannak most értékben az erősítők, vagy a hangfalai a magnókhoz képest? Az Ebay rögtön felvilágosít arról mi is pontosan a kérdésre a válasz. Az Akai szalagos magnók, a szépség és a vágyottság megtestesítői, az árszint felső tartományában sorjáznak. Ezek a GX-747, GX-636 és társaik. Majd jön Ő és a GX-F91-es, majd szép sorjában a többi csúcsgép... és, ami nem visz szalagot? Azt csak az ársáv alsó fertályán jegyzik.

(Közben lejárt a kazetta és most a csönd zavar, úgy látszik a zene most is segít, ezek szerint lassan csak megszokom.)

...közben gyorsan beszélek a hangkarakteréről is. Illetve beszélnek, mert nem veszek észre különösebb jellegzetességeket a hangjában. Eléggé improvizatív-

van hozzá a szintet, a kategóriát, ahol ez a minőség a megszokott. Enyhén lágyan szól és talán plasztikus is, de nagyon összeszedem magamat, hogy az eszköz-telenségében felleljek bármilyen sajátosságot. De még a vonalkimenet is erről győzköd a rendszeren keresztül, - szóval a véleményemet továbbra is fenntartom. Ez egy kiválóan hallgatható és szerethető hangú gép, kitűnő kimeneti erősítéssel és méltó arra, hogy a kategóriatársai közé, ahová szánták, én is oda számítsam. Főleg mert majd negyven év után is még mindig megy. Egyébként visszaidézve az emlékeket, a GX-F95 hangja, nagyon hasonlít a GX-620-as, nagy szalagos magnóéra...

Miért pont ezt a típust szemeltem ki bemutatásra? Remélem a ritkasága elegendő ok válaszként. Lássuk miről is van szó:

Három fejes, természetesen! Volt, nem is sokkal a megjelenése előtt, amikor még 2 fejjel is be lehetett protezsálni egy – egy masinát a csúcsgépek közé, (pl. Yamaha TC-1000), de azért mégis, a kor, ugye... halad. Mikor berobbant az ősmasina közé, ez a mai szemmel is korszerűnek ható kazettás, akkortájt eléggé feltűnő lehetett ez a letisztultság és modernség, amit a frontja már messziről sugároz. Mivel ez teli ajtós, (sajnos nincs meg hozzá a másik), ezért az ajtó nem feltűnő és kezelőszerv is alig látszik, ezek az alsó fedlap alatt, többnyire rejtve vannak.

(Párom hozta a kedvenc Avi Kaplan CD lemezét és szerette volna meghallgatni. Láttam a kijelzőt működni, - be volt kapcsolva a masina, - így idővel megtalálta rajta az Eject gombot. Nem egészen a kazettafészek látványára számított...)

Igen ez a rejtett kazettás, mivel nem látjuk az ajtó mögött a kazettát. Én speciel jobban szeretem, ha látom, ahogy forog a kazetta és talán többen is így lehetünk ezzel. Gondoljunk bele abba az egyszerű ténybe, miért is nem a népszerűség csúcsa a fiókos kialakítás. Itt a kazetta





egy mélyedésben eltűnik, máris olyan személytelen az egész. Személytelen! Ez egy kulcsszó. Nem véletlen retróznunk annyit mostanság. Mehet a háttérben az online lejátszó, de, ha igazán élményre vágysz, elveszel valami olyat, mely még anyagot mozgat.

Ritkaságát rövid gyártási időszakának és nem éppen olcsó árazásának is betudhatjuk. Az előbbi mindösszesen két év, az utóbbiról pedig már beszélünk. A szalagtovábbító mechanika ebben az esetben is elvileg 4,76 cm/másodperc sebességgel lendíti odébb a szalagot. De ehhez már nem árt a görögöknek tükröznie új állapotukból egy magasabb százalékot. Ezt, vagy igen beható pucolással lehet előidézni, - ezzel a koszt és a gumi felületét is magával rántja az izopropil alkohol hatására a fülpucló, - vagy szükséges cserélni a már menthetetlent. Biztosan beállításra szorul a lejátszási sebesség is, ennyi év után. Pár magnót nemrég beállítottunk és a frekvenciamenetük folyamatosan hullámozott a

mérőkazetta 3150Hz-es értéke körül. 10, 20, sőt egyes esetekben akár 30Hz-es ingadozás is tapasztalható, de ez még mindig annyira alacsony érték százalékban kifejezve, hogy igazából nem befolyásolja különösebben a zenei élményt, tulajdonképpen nem hallható és általában a gyárilag megadott tűrés alatt van.

A három fejet nem kell bemutatni, azt hiszem, mindenki tudja melyik mire való, ellenben a három motort már van értelme. Egyik a csévéelő, másik a szalagtovábbító és jutott egy az ajtónak is. Azt hiszem az egyik legjobb hangú Akainak tartott, GX-570D-nek a megoldását igyekeztek itt is megidézni. Ott elrejtették a másodlagos kezelőszerveket egy plexilap mögé, melyet elegánsan, a kezelő gomb érintésére volt lehetőség felnyitni, vagy lehajtani. Most alu a rejtetet adó ajtó, hasonlóan az előlaphoz és már nincs átláthatósága. Ellenben tömve van alatta minden gombokkal és tekerentyűkkel, amivel személyes játékká avanszál e gép. Például itt találjuk a Dolby B kapcsoló gombját is, mellyel 72dB jel-zaj arányt ígért újkorában a gyártó. Amennyiben fáradnak az alkatrészek, mondjuk szárad a kondi kifelé, ennek egy szeletétől elbúcsúzhatunk, na de ki foglalkozik ezzel? Magnóznunk nem? A lényeg a hangulat! Meg lehet-e megkülönböztetni a steril digitális formátumoktól! Hangulat? Ehhez, pedig még jól is jön egy egészen kicsi veszteség... Ja, kérem, ha van, aki erről (nagyon helyesen) másként vélekedik, újítsa fel gyári állapotra!

(Egy Pioneer CT-93 volt az egyik delikvens, melyet sikerült szinte a tökéletességig csiszolni a laborban. A frekvenciamenet ingadozása befért 3Hz alá, amely egészen megdöbbentő érték. 3150-3152Hz között „ugrált”, vagyis inkább komótosan ingadozott. Ez a





majdnem semmi. Be lett állítva minden, ideértve a kalibráló oszcillátort is. 10Hz-től 23kHz-ig tisztességgel, minimális eséssel –gyári értéken belül átvitt. A végére úgy éreztük, szinte szörnyet teremtettünk. Mert a rögzítés közben és után is a visszahallgatás alatt is ugyanazt a cédés jelleget adta, mintha nem is lett volna a jelútban magnó. Hát magnózás ez, kérem?)

Dolby B/C zajcsökkentést gyakorlatilag soha nem használok, inkább legyen egy kis szalagzaj. Normál és CrO₂ kazetták mellett immáron a Metal-t is tudja. Ennek újdonsága és átvitelének szélesebb tartománya, még lendített is a kazettás formátum elterjedésében a nyolcvanas évek elején a várhatóan magasabb szalagköltség ellenére. A kazettás formátum egyszerűsége és könnyű kezelhetősége, illetve most már a névleges, 20Hz-től 21kHz-ig terjedő frekvenciamenete vonzó alternatívává tette az Akai GX-F95 kazettás magnót! A súlya 12,5kg, amivel a szintén nehézsúlyban lévő társai között van a helye.

Lássuk, mi rejtekezik a motorral mozgatott ajtó alatt: időzítő, ami bekapcsolásakor a felvétel, vagy lejátszás funkcióit aktiválja, vagy az Off állásban éppen, hogy nem csinál magától semmit. Szalagkezelési funkciók jönnek, mint az újrjátszás, vagy a memória figyelembevétele, ahol a beállított számnál megáll a tekerés funkció. A Tape selectorral félrehordható a kalibrálási érték, megvezetve az automatikát, ezzel megcélózva

esetleg egy másik, de nekünk inkább tetsző hangzást a felvételnél. Ehhez az automatika hangolja az előmágnesezést, amibe más beleszólásunk nincs. Bizalmamat három villogó piros ledbe vetem és remélem, a magnó tudja, mit csinál. Néhány másodperc és a kijelző meggyőzően adja tudtommal, hogy a behelyezett kazetta a felvételre készen áll. Három fej, ezért monitorozhatom a felvételt és igen, úgy tűnik, az Akai tényleg jól be van kalibrálva, mert a felvételnek alig van esése a forráshoz képest.

Jobb szélre a felvételi jelszint szabályozó potik kerültek. Látszanak a korábbi használati nyomok, mert a nagyjából helyes, 3-as érték tájékára van beszabályozva a jel, ami a vonalszintet kordában tartja a felvételünkhöz. Feljebb tekerni lehet, de érdemes találni hozzá egy alacsonyabb kimeneti szinttel rendelkező elektronikát, mely indokot ad rá, máskülönben a kivezérlés átlépi az ajánlott, vagy inkább megengedett határértéket és a felvételünk torzítani fog. Nagyjából ennyi. Minden mást az előlapra „zsúfoltak”, mint pl. a számláló váltógombot, amely segítségével átválthatunk idő alapú számolásra. A fő funkciókhoz bájos, világító gombok járnak. Reakcióba lépve a Play-el erős, de tompa csattanás és a lejátszás máris indul. A mechanika nem túlzottan iskolázott...

A méretes fémtestben tisztességgel kivitelezett műszaki megoldások vonulnak fel. Szintén méretes a tápellátásért felelős transzformátor, mely egy erősítőnek is becsületére válna. Ez látja el árammal az elektronikát és az ALPS BLM-100 meghajtást. 24 szegmenses a kijelző, ami valóban dekoratív eleme. GX3 (Super GX) különleges fej, (üveg és ferrit) felvételhez 4 mikron, míg a lejátszáshoz 1 mikron légréssel! Quartz DD (Direct Drive), quartz vezérelt háromfázisú motor a nem dual capstan! - mechanikában, a szalagtovábbításhoz. Önmagában az összeköttetéseket végző kábelerdő is egy műszaki nívó, főleg eligazodni rajtuk, a belső felépítése nem az az egyszerű eset. Tudtak valamit anno az Akainál. Még mindig megy és működik! Ez a valódi „nagy teljesítmény”. Kidobni, vagy mellőzni nem fogjuk. Szép, dísznek is jó és, ha mégis elvágódunk tőle, a piac értékel és ítéletet mond. Könnyörtelenül árazza be, így talán már 1000 Euróért is hozzájuthatunk egyhez, sok szerencsével.



Retro tuner teszt?



Nem is emlékszem már mikor botlottam bele az írott sajtó hasábjain hasonlóba. Jó, de ki akarna manapság ilyesmivel foglalkozni, mikor évek óta azt hallani, hogy az analóg rádióadásnak lassan leáldozik. Igaz, én magam sem, - mégis van valami, talán egy elkószált erő, vagy a sors bal keze, mely életre hívta ezeket az eseményeket is. Ha pedig van, akkor lehet, érdemes mögé pillantani! Vajon miért lehet még létjogosultsága. Azért lassan a testtel! A mai napig rengetegen hallgatják, akár a kocsiában, vagy egy kis zsebrádió, vagy teljesen hagyományosan a „szent” hifitorony része a tuner és úgy.

Lehet, bizzar felvetés, de az átlagfelhasználó kiépített antennát, majdhogynem csak hírből ismer. Én legalábbis

legtöbbször a drótos megoldással találkozom inkább. Mi több magam is legfeljebb kocarádiós vagyok. Újabban lett olyan elfoglaltságom, amihez jól jön a zenei támogatás, például kerti munkák, - vakolás, vagy egyéb, szabadban végezhető tevékenységek, amikre szívesebben hangolódok rá némelyik adással, a „kerti” hifi rendszeren keresztül. (A vasárnap délutáni műsor a kedvencem, visszahozza a régi gyerekkori élményeimet.)

Sajnos a digitális alapokra építkező rádióadás minősége van olyan „egyszerű”, (ezt a kifejezést használom, hogy ne sértsek meg senkit,) ami elég sok adástól menekülésre késztet. Hogyan van ez? Anno még szalagról, lemezről, vagy „uram bocsá” CD-ről játszották a zenét.





Nekünk meg Orionok, Videotonok és ehhez passzoló elektronikáink voltak ennek a fogadására. Most meg, az elérhető minőség ezen a téren a harminc-negyven évvel előbbihez képest összehasonlíthatatlan fejlődés ment keresztül, viszont a jel, ami érkezik jobbra tömörített digitális. Furcsa libikóka. Én azt gondolnám a felhasználói környezet minőségbeli előrelépésével párhuzamosan fejlődik a szolgáltatói, de sajnos a legtöbb esetben pont fordítva van. Szerencsére még mindig van kivétel, „ments-vár” ahová nyugodtan átkapcsolhatunk, mert nem fogunk csalódni.

A hifiben forráskészülékként érdekes mód a tunert tarthatnánk az egyik legmagasabb nivónak az analóg vonalon, csak megfelelő adást szükségeltetik találni hozzá. A Bartók rádió ebből a szempontból is igen közkedvelt még mindig, azon belül is az élő adások külön figyelmet érdemelnek. Ha az egyik ilyen, netán összehasonlíthatnánk egy már felvett, szalagos magnón elérhető „master” felvétellel, vagy egy jobb vinyl lemezzel, bizony borítékolható, hogy az élő adás nemcsak tartja velük a lépést, hanem akár jobb is

lehet azoknál. Ehhez persze érdemes felzárkóztatni minőségben a tunert és a tőle elvonatkoztathatatlan antennát a megfelelő kiépítéssel.

Ha viszont maradunk átlagfelhasználók, ezekkel túl sokat nem foglalkozva, akkor is kellemes élmények társulhatnak az adáshoz. Megpróbáltuk ezeken az átlagos állapotokon keresztül feltérképezni, milyen visszacsatolással érkezik meg a jel, hogyha egy drótdarabra bízunk az antenna szerepét. A vétel jelerősségének mekkora a szerepe a hangzásban? Vajon a legendás csúcsgépek jelentenek-e előnyt az egyszerűbb masinákhöz képest, vagy az antenna használatának elmaradása miatt előnyük elolvad? Akad e közülük, amely élvezhető műsorforrást csinál a tömörített digitális forrásból? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre kerestük a választ!

Az antennáról

Ha már rádió teszt kérem, engedjenek meg egy rövid kis szösszenetet az antennákról is, mint a rádió elválaszthatatlan részéről.

Mert megvásárolhatjuk a világ legjobb rádióját, ha nincs jel. Legfeljebb szobadíszként tekinthetünk rá.

Kérem, nézzék el nekem, de mint a hifi más területén is úgy a rádióadásoknál is az analóg-ot tekintem a csúcsnak, és itt szigorúan és szubjektíven a zenehallgatás minőségére gondoltam. Aki rádiózik azok számára biztosan nem ismeretlen az úgynevezett Multipath hatás. Ez egy sugárzási anomália. Szerencsés földrajzi elhelyezkedés esetén ez a jelenség már egy egyszerű antennával is elkerülhető, de ha dimbes- dombos részen lakunk, vagy messze az adótoronytól, akkor bizony elengedhetetlen a jó antenna. Feltéve, ha jó minőségben szeretnénk rádiózni.

De térjünk vissza arra a fránya Multipath hatásra.

Ez nem más, mint a sugárzott rádióhullámok időbeni





eltolódása. A rádióhullámok fénysebességgel terjednek, ha útjába kerül egy épület vagy tárgy, akkor arról vissza verődik, vagy némileg irányt változtat, és ezzel lelassul az egyenesen a cél felé haladó hullámokhoz képest. Ami azt jelenti, hogy némi késéssel fog megérkezni. Ha egy jó antennánk van, akkor ideális esetben csak a közvetlenül érkező rádiójeleket fogjuk befogni.

Amennyiben rádióvétel szempontjából szerencsétlenebb helyen lakunk, vagy a belvárosi lakásunk szoba-antennájával kísérletezünk, előfordulhat, hogy meg- tapasztaljuk, milyen is az az alattomos Multipath. Azért nevezem alattomosnak, mert látszólag erős vétel mellett is rossz hangot tud produkálni. Erős vétel azért lehet, mert a rádiójelek megérkeznek a készülékünkhöz, de mivel azok egy része időben késve érkezik, így löttek is tiszta hangnak és a jó térnek. Itt sokan azt hiszik, hogy vagy a műsorforrás hibája vagy a rádiója a gyenge pedig lehet, hogy egy jó antenna megoldaná! Az idősebbek talán még emlékeznek az analóg földi TV műsorokra jelentkező szellemképre a rádiónál ugyan így jelentkezik csak ott nem a szemünket bántja, hanem a fülünket. Tehát kedves hobbis társak, antennára fel!



Feltételeztem, hogy a kéznél lévő lemezjátszó földkábel pont megfelelő lesz antennának. Másfél méter hosszú, így az elégséges vételi tulajdonságai mellett már épp elér a radiátorig, ahol egy távirányító ráhelyezésével sikerült is rögzíteni. A -próbálkozásoknak helyet, a megszokott állvány felső polca biztosította, a meghajtást a Levinson szett és köreinkben mostanában igen kedvelté vált Rosso Fiorentino Volterra hangfalak adták. Az összeköttetésekért a megszokott kábelszett felelt. Vakteszt lévén készülékeink takarásban voltak, - most egy egyszerű puha rongy lett a célszerszám, - nem volt szükség a paraván bevetésére, ami a hangra is jótékony hatással lett. Igaz ez a mód a titokzatosságnak nem annyira kedvez. Na, bumm! Ezzel buktunk némi misztikát, de a teszt nosztalgiát felelevenítő retró jellegének amúgy sincs különösebb visszahatása a jelen piaci állapotokra. Tevékenységünket ugyan komolyan vettük, de a tétnélkülisége miatt, bujkált benne némi játékoság is. Vakteszt lévén, szokás szerint senki nem tudott semmiről, csak annyit kértem, hogy az elsőt mindenki tekintse egyfajta hivatkozási alapnak és ez érjen tíz pontot, majd ehhez képest viszonyítsa a többit. Összesen hét tunert hallgattunk meg. Természetes, hogy mindegyik bemelegített állapotban, beállítva és fázishelyes hálózati csatlakoztatással készült fel erre.

A Pioneer TX-9500 volt az első kiválasztott, így mindenki ehhez képest adhatott kevesebbet, vagy többet, ízlése szerint. Feltételeztük, hogy az ízlésbeli szórás ellenére kialakul egy olyan végeredmény, melyből egyértelmű válaszokat kapunk a kérdéseinkre. Hubay





Jenő - A moll hegedűverseny 3. tétele Szabadi Vilmos és a Miskolci Szimfonikus zenekar előadásában - az első tétel, mely elhangzott. Az ítések nem voltak könnyű helyzetben, műadó híján a változó zenei felhozatal nehezítette az értékelésüket. Mindössze a bemondó visszatérő beszédhangja és a készülékek egyedi jellege, - ami még a változó műsorforrás mellett is megmaradt, - jelenthetett valós segítséget. A Pioneer képességeit, az analógos, selymes, lágy, de mélyszegény és kissé tompa jellemzőkkel illették, pedig a drótos megoldás ellenére, a vétel erőmérő mutatója felkúszott közel a maximumig. (Korábban gyengébb jelerősség mellett is próbáltuk és még akkor jól teljesített.)

A Pioneer TX-9500 AM/FM tuner, analóg skálázású,

Modern idők járnak már a retróban is! A Sony ST-SA3ES AM/FM tuner lett a második szereplő a megmérettetésben. Igaz, nem csúcsgép, csak az alatti, de az dobja rá az első lövet, aki kevesli érte azt a 120.000,- forintos (cca. 500USD) bekerülési árat, melyet annakidején elkértek érte a boltokban. Rezonanciamentesre tervezett háza gondoskodik a minőség külső érzetéről. Informatív kijelzője RDS EON funkciók megjelenítésére is alkalmas. 1995-től 2000-ig tartó forgalmazása során igen kelendőnek bizonyult, képességeihez mérten elérhető ára miatt. Kapcsolható A/B antennakimenettel szerelték, illetve megannyi kényelmi funkció elérhető az előlapi kezelőfelületről. A megadott torzítási értéke 0,03%, ami igen jónak számít. Frekvencia átvitele FM-en 15Hz-15kHz-ig terjed, míg a jel/zaj aránya sztereo üzemmód esetén 76dB. Aorkényelem kiszolgálása alapján szükségyszerűen távirányítható is. A súlya pedig mindössze 4,5kg és, vagy 13Watt fogyasztási értéket látok vele kapcsolatban az adatlapján. Antonin Dvorak - D-moll szerénád



a szemnek kifejezetten kellemes háttérvilágítással. Kezelése gyerekjáték, tórjedelmes frontális kiterjedéséhez jól arányított kezelőszervek járnak. Fix és hangerőszabályozott kimenetei közül az állandó 650mV vonalszintet biztosítóra kötöttünk rá. Belső felépítése alapján is lerí róla az átgondolt és gondos tervezés, méretes hálózati tápegysége pedig csúcsmodellek kijáró spórolásmentességről biztosít. Átviteli frekvenciatartománya 20-tól 15kHz-ig terjed és a sztereo csatorna elválasztásának értékére 75dB-t adnak meg. A teljes harmonikus torzítása 0,2% 1kHz-en mérve, a súlya 9,1kg. További érdekessége, hogy egy beépített 440Hz-es jelgenerátort kapott felvételi kalibrációhoz, szükség esetére. 1975-1977-ig gyártották, akkori ára 400 USD körül mozgott.



első tétele szólt meg a Londoni Filharmonikusok előadásában: „digitális íz, közép és magas picit érdes, pontos hang, nagy sávszélek” idézek a véleményekből egy – két elhangzó értékelést.

Volt, hogy a zeneművek közé ékelődött egy – egy nagyobb lélegzetvételnyi reklám, vagy ismeretterjesztő rész. Míg ezek tartottak, addig a lepel alatt próbáltam közös nevezőre hozni a sötétben az állomáskereső funkciót a saját szándékaimmal. A skála, vagy a digitális kijelző informált, így az értékeket még csak meglettem, de sötétben a keresőgombok megtalálása néha igen komoly kihívást jelentett a modernebb gépeknél. Némi kutatás után a gombok között, és csak áthangolódtunk a Petőfi, vagy a Jazzy adására is...

SAE (Scientific Audio Electronics) MK6 FM tuner Made in USA 1971-74. Csak FM orientált vételre alkalmas. Komoly megépítettség jellemzi, kívül belül egyaránt, amit híven tükröz 10kg-os súlya is, (az opcionálisan rendelhető faháza nélkül). Belsejét nézegetve, esztétikailag könnyen reakcióba lép a technika iránt mégoly csekély fogékonyságot mutató elmével is. Felkészítették egy magasabb prioritásból



származó antenna bekötésére is (a mi villanydrótunkra „pszichésen” kevésbé) ennek billenő kapcsolóit az előlapon találjuk, középen alul. Hangerőszabályozott kimenettel is rendelkezik, így akár közvetlenül végerősítőre is köthető, de ez a megoldás segítséget jelenthet egy felvétel során is. 1050 USD árulkodik róla, hogy a maga korában nem viccnek szánták, de nem csak ezért érdemes komolyan venni. Az utókor értékelése szerint a valaha létezett legjobb tunerek



között van a helye, mégpedig ez a lista egy igen előkelő pozíciót ad ki neki. Beépített oszcilloszkóp, ahogy a legnagyobbaknak dukál, tájékoztat folyamatosan a vételről egy vibráló zöld pacagómbolyag. Jel/zaj aránya 75db, míg a harmonikus torzítási értéke 0,1%. Frekvencia átvitele 20Hz-15kHz, a szokásos méréstartományokon belül. Andrew Lloyd Webber – Macskák szólalt meg Malek Andrea előadásában. Volt, aki nem értékelte eléggé és tehette ezt egészen őszintén, hiszen nem volt rá semmi befolyás: fátyolos, ködös, gyenge magas, kicsit szegényes a hangja, digitális íz, de a kontraszt is megjelent a hallgatóság értékelésében, mégpedig „szárnyaló, élő, nagy tér és levegős. Ki mihez van szokva ugyebár, - nem vagyunk egyformák. A Jazzy rádió Christina Aguilera dalolt nekünk, de erre később külön kitérek majd.

Sony ST-S55ES FM tuner, a sorozat csúcsa 1983-ból. Most pedig egy kis litánia következik, köszönhetően a bőséges publikációknak (a többihez képest mindenkép). Különlegességét első sorban az ACT (Audio Current Transfer) elnevezésű kimenet adja, melynek célja, hogy elkerülje a jelforrás és a tápellátás áramának egyazon ponton keresztüli áramlását. Ez a megoldás nem kompatibilis a normál RCA aljzatokkal, emiatt jár hozzá kiegészítésül egy átalakító, mely mára már eleve ritkaságszámba megy, ha még megvan hozzá egyáltalán. Amennyiben nincsen meg, akkor kénytelen a tulajdonos ráfordulni a kérdésre és saját megoldással átalakítót készíteni, mely egyúttal csatlakozik a korántsem annyira elterjedt, inkább egyedinek mondható négyponthoz aljzat kialakításába, vagy bekötni közvetlenül a panelra egy RCA kivezetést. Elna, Nichikon kondenzátorok biztosítják a kimeneti minőséget. Direct Comparator áramkör (CX778) felelős a kiemelkedő, 80dB-es jel/zaj arányért és a csatorna elválasztás értéke is igen magas, 60dB - 1kHz-en mérve. Átvitele ugyanakkor egy kicsit magasabbról indul a többihez képest, ami 30Hz-et jelent és szintén 15kHz-ig (+0,2/-0,5dB-en mérve) dolgozik. A harmonikus torzítása pedig 0,05% -1kHz-en, ami kifejezetten jó érték! Az, hogy az állomáskeresésre 0,05MHz-es lépésekben hangol rá, szinte már „bagatell” dolog, de legalább van két 75Ohm-os antenna bemenete. Túlméretes trafó itt is van és egy majd teljes felületét kitöltő hordozó nyákpanel az alkatrészbázisnak. Igen informatív kijelzője alapján az ember inkább visszavonulót fúj az értelmezésben és inkább a fő adatokban keresve a biztonságot. 1987-ig gyártották, érdekesség, hogy a tunerek között sokak szerint legjobbnak titulált Kenwood L-02T mellett korabeli kedvenc volt a maga korában, Japánban. Ára nem is volt vészes, csupán 400USD. És, itt van máris Marvin Hamlisch – Krumlírozsa című filmzenéje, felidézem a jegyzetek alapján mire jutott vele: nem nagyon látok negatív jelzőket, talán a „nem cseng ki” az lehetne, helyett, hosszan hallgatható, kellemes, finom csöves hang, (ami rímél, a nem cseng ki-re, csak pozitív előjellel), izgalmas – teres. Én még, talán hozzátehetném azt a jelzőt is persze erősen szubjektíve, hogy „szívmelengető”. Talán nem keltek vele indulatokat a vakteszten résztvevő és magukat odaszánó ítések között eme beleszólással.

A close-up photograph of a CD or DVD. The word "TUNING" is printed in a bold, black, sans-serif font in the center of the disc. The disc's surface is highly reflective, showing a bright, circular highlight from a light source. The background is dark and out of focus.

A Technics SA-8 digitális tunere olyanynyira rétegmodell, hogy csak alig érhető el bármilyen információ róla. 1982-ben volt a bekerülési ára 500 USD, sorozatának ezzel a legdrágábbja. Az előlap része egy dekoratív „hosszi” gombsor, ami újkorában biztosan egymás mellett futott, de láttam én már szétzilált állapotban is, (ami igen előnytelen külsőt kölcsönöz neki), na de nem ennél, ez szerencsére újszerű állapotú. Hasonló „középbarna” nyákpanellel takarták el belülről az alaplemezt, mint a ST-S555ES esetében, csak itt mellette kisebb trafót és több szalagkábelt látok. Harmonikus torzítása 0,06% és a csatorna elválasztása is a megszokott paramétereken mérve 55dB. Jelátvitelle kimagasló, 5Hz-18kHz-ig terjed, 4,3kg, és 11 Wattot fogyaszt, ami igen kedvezőnek számít a tunerek között. Joseph Haydn – G-dúr szimfonia 3. tétele a Concentus Musicus Wien előadásában: kissé fedett, szűkös hangkép, mélyhiány, kicsit hifis, kontra - nyugodt, telt, kellemes és jók az arányok.

A tesztoszorozat végétével kitérnék arra az apróságra, hogy a másik két felkeresett adót értékelni, vagy elviselni, megkockáztatom a zenei élvezet kifejezést, egyedül ezen lehetett. Gyors menekülésünket ezen adók sávjától a tömörített digitális adás váltotta ki. Pedig elsősorban nem is az MP3-nak tudtuk be, hanem inkább a nagyfelbontású és érzékeny lánc közvetítésének, ami mélységében beavatott a hang részleteibe. Mi kell ahhoz, hogy ezek az adások egy ilyen szintű rendszeren varázslatossá váljanak, nem tudnám hirtelen megmondani, legfeljebb annyit, hogy most a gyógyszer neve a 7B volt. Pedig ez az egyetlen, melyen a vételi jelkivezérlés jelző a középállásban ténfergett többnyire dolgozvégetetlenül. Jól állt volna neki egy méltó antenna, amolyan hozzávalóféleség. Biztosan a többinek is, de a megfelelő jelerősség általában megvolt, (a kivezérlés érték legalább kétharmada), igaz attól még a drótdarab nem lesz igazi antenna.

Újabban előszeretettel tippeltem meg a társasággal a befutó, vagy a legutolsó helyet elnyerőt. Érdekel, hogy a sztereotípiák mennyire befolyásolják őket, a hírnév,

vagy megjelenés. Ebből mindig kiderül, hogy ezek a részletek nagyban befolyásoló tényezők és valószínűleg a vásárlási szokásokra is következtethetünk belőlük. Kiterítettem hát mind a hét kártyámat a szoba vastag szőnyegére, majd röviden bemutattam a társaságot egymásnak, hogy mégis valamilyen ismeret alapján adják le tippjeiket. A kedves olvasó vajon melyikre voksolna a legjobb illetve a legrosszabb hang birtoklásáért teszünk jelen állása szerint?

Az utolsó pozícióra két, fő jelölt kapott szavazatot, egyikük a Sony ST-A3ES, a másik jelentéktelen külső mögé bújtatott Technics SA-8. (Az előbbire voksolók igen bölcsen értékelték). Ugyanígy meglett a győztes is, a majdnem egybehangzó vélemények alapján a McIntosh nyert volna, de a Sony 7B-je is kapott egy szavazatot. A valóság ellenben egészen másként festette át a címsort, nemkülönben az arcok vonásait.

A végeredmény kihirdetése előtt szeretnék javaslatot tenni annak érdekében, hogy ne vonjunk messzemenő következtetéseket a sorrenddel kapcsolatban. Abban az értelemben igen, hogy melyiket érdemes megvenni akkor, ha nincs lehetőségünk a helyzetnek és igényünknek megfelelő antenna-kiépítésére. Drótdarabja mindenkinek van, és ha ehhez szeretne párosítani egy olyan eszközt, mellyel így is élvezetes, vagy még élvezetesebb lehet a zenehallgatás, hát rajta, ezek közül ezt érdemes választani.

Megosztott 6. egyben utolsó helyezett kettő is van. Sony ST-SA3ES és Pioneer TX-9500. Kérem, most ne szisszenjenek fel, ugye a Sony még csak hagyján, de úgy látszik a Pioneer megfelelő antennával felruházva illendő használni ahhoz, hogy a végeredmény a közvélekedéssel szorosabb analógiába kerüljön. 40 pont

5. helyre a Technics kapaszkodott fel, megjegyezném vele kapcsolatban viszonylag sokat hallgattam egy időben és öröm volt vele a zenélés. Szóval helyzete hiába nem előnyös pozíciónak néz ki, attól még nem rossz darab. 43 pont

4. helyen vezéráldozatot mutatunk be a SAE személyében. Lehet, hogy az egyik legtöbbször értékelt tunerrel van szó a személyében, csak ezt ki is kéne valahogyan hozni belőle. Most ez nem sikerült, ezek szerint tudásához képest nagyon nem. 45 pont

3. és ezzel elfoglalta a képzeletbeli dobogó legalsó fokát a Sony ST-A7B. Lelke rajta, szerintem ennél nagyobb potenciál van benne, melyet a második helyezettnek mindenképpen van joga megkérdőjelezni. 47 pont

2. Végül is, ha azt nézzük, hogy a lista élvonalába az itt szereplő és a világ legjobb tunerjei között is számon tartott nagybecsű egyedek tanyáznak, akkor talán kijelenthetjük, hogy ezzel a listával mi sem tévedtünk nagyot. Bárki kételkedik ebben, csinálja utánunk, a körülmények tisztázzanak. Az utolsó csöves McIntosh tuner a második, 51 ponttal.

1. Sony ST-S555ES. Mi sem gondoltuk volna. Egyetlen mentségünket ezen a teszten a Sony egyedi megoldása teheti legitimé. Lehet, hogy a „paraszt” antennaillesztés következtében hangsúlyossá vált, többek között a különleges ACT kimenet és ezzel kerekedett felül a többieknek? A választ csak akkor kaphatom meg, ha ráakasztom a résztvevőket egy rendes antennára. 57 pont

Hat nap múlva

Lássuk hát, hogyan értékeljük át tunerjeink képességeit egy Yagi 5-ös antennára csatlakoztatva. Nem terveztem mindnek újabb megmérettetést, inkább igazolást szerettem volna kapni arról, hogy a tunerok között komoly minőségnek számító SAE például, vagy a McIntosh netán minőségében elrugaszkodik például a Technics-hez, vagy a winner Sony ST-S555ES-hez képest.

Így is történt. Míg a Technics-et hallgattuk, meggyőződhattunk felőle, hogy ez valahol egy jól sikerült hifi, semmi több. Rögtön utána kötöttünk rá a SAE-ra és láss csodát kinyilatkoztatásként ért bennünket a forma, amit hozott. A teszten tapasztalt rés a kettő között, immár szakadékká táult. Erényei, képességei kiemelték a matéria korlátai közül, teret engedve egy, a hangfalakról szépen leváló előadásnak. Főleg, mert a Zeneakadémia nagyterméből közvetített élő előadást pécéztük ki magunknak, méltó forrásként a helyes szemlélet megteremtéséhez.

Hát... a meglepetés annyiban nem maradt el, hogy a Sony ST-S555ES most sem okozott csalódást és ha jobb nem is volt a SAE-nál, de azt mondhattuk rájuk, hogy bár egészen másképpen szólaltak meg, mégis nagyjából ugyanolyan élvezhetően és kellemesen. A Sony hatalmas, széles teret prezentált, ezen belül pedig rendkívül analitikusan, részletezően rendezte be azt a megjelenített információval. Semmilyen bántó, vagy nem odavaló részletről nem tudok vele kapcsolatban beszámolni, ahogy a SAE-val kapcsolatban sem. Kicsit szűkebb tere mellett a középhangokra terelődött rá elsősorban a fókusz és az előadásnak is elsősorban a szóló része volt a középpontban. Abban viszont igen nagy mélységet nyitott meg a hallgató számára. Nehéz lenne eldönteni melyik volt most a jobb, ez ízlés kérdése és ez a legjobb válasz ehhez a felvetéshez. (A SAE ebben a formában még a McIntosh-nál is jobbnak tűnt, de aligha gondolhatnék különbségekre, ez is inkább ízléstől függ.)

A többi nem cipeltem el. Mindössze arról szerettem volna visszaigazolást nyerni, mennyit számít az antenna és melyiket érdemes akkor venni, e szűk keresztmetszeten belül, ha nincsenek megfelelő körülményeink a rádiózásra. Ha pedig igen, akkor a nagy nevek viszik a zászlót. Azzal pedig, hogy a Sony 555ES mindkét vonalon jól tudott teljesíteni, valóban nem számoltunk. Hiába van meg már jó ideje, nem igazán mondhatom el róla, hogy sok dolga lett volna ez alatt a 15 év alatt, tulajdonképpen igazából semmi sem.

Talán majd mostantól...

Miért a Denon Márkabolt?

Az ár nem minden.
Ha nálunk vásárol, többet kap.



Kiterjesztett
garancia

5 éves



DENON MÁRKABOLT
Budapest

ALLEE Bevásárlóközpont
Október 23. u. 8-10

1117 Budapest
Telefon +36 1 2090298

budapest@denon.hu denonmarkabolt.hu



HETEDHÉT HATÁR

Felidézünk az eredeti Hi-fi magazin egyik érdekes rovatát, amelyben a nemzetközi sajtóból szemlétztek érdekesebb írásokat. Abban az időben ez könnyebb volt, nem volt túl nagy választék az itthon hozzáférhető szaklapokból. A lakosok nagy része nem beszélt idegen nyelvet, hogy elolvassa eredetiben a cikkeket. Mennyit változott a világ! Az internet segítségével tonnaszámra találunk Hi-Fi-vel kapcsolatos cikkeket.



Tartsuk forgásban....

Ken Kessler

A szalagos magnókról ír, mint olyan lejátszóról, amely reneszánszát éli. Összehasonlítja a bakelit lemezek sorsával, illetve kazettákkal. A lemezek persze soha nem tűntek el teljesen, mint ahogy a kazetták sem. Ugyanakkor a szalagos formátum soha nem volt annyira elterjedt, de direkt összehasonlításban csak azok tagadják a szalagos formátum felsőbbrendűségét, akik keményen befektettek más formátumokba, vagy halláskárosultak. Beindultak gyárak és új magnókat is lehet óriási összegekért vásárolni. Kiemelkedő a Ballfinger és a Thorens, használtak továbbra is a Studer/Revox gépek uralják a piacot, de nagyon népszerűek a Technics RS-1500-as és a Teac 2000-es sorozata. Az olcsóbb kategóriában az Akai és a Sony adja az érdekesebb példányokat. Több cég árul mesterszalagokat, bár a választék azért még fejleszthető és amikor egy szalag ára 150 000 Ft is lehet, nem várhatunk vásárlói rohamot a boltok felé.



Szobák kezelése

Keith Howard

A szobaakusztika az egyik legfontosabb eleme a mindenkori zenehallgatásnak, méltánytalanul keveset foglalkozunk ezzel a témával. Ez a hosszabb cikk próbál útbaigazítani bennünket ebben a témában. A fő kérdés, befektessünk-e a jó akusztika kedvéért?

Amikor feljavítjuk a rendszert, érdemes hangelnélőkre, vagy esetleg egy jobb hangszedőre költeni? Aztán, ha az akusztikába fektetés mellett döntünk, akkor jön, hogy mit vegyünk és utána már csak az elhelyezés lesz gond. Nagyon fontos, hogy ne vezessenek félre az elvárások. Az utóbbi időben elterjedt, hogy az igazi élvezhető zenehallgatásnak a hallgató szoba a legnagyobb el-

lensége. Három pontban összefoglalható ellenvélemény:

1. Vádoljuk a szobát az akusztikai problémákkal, aztán beteszünk egy jobb lejátszót és a szoba problémái megszűnnek.
2. A legrosszabb szobákat azok között találtam, amiket akusztikusok terveztek, a hangelnélő anyagokat kissé túlzásba vitték.
3. A legtöbb zene jobban hangzik teremben, mint szabadterén.

Ez persze nem azt jelenti, hogy a lehallgatószoba hibátlan. Meg kell értenünk, a szoba mit „csinál” a hanggal. A visszaverődések keveredése az érkező hangokkal zavaró lehet. Az, hogy milyen korán kezeljük a visszaverődéseket, fontos a hangszínre és a sztereó képre is. A puha szobabútor jobban elnyeli a

magas hangokat, mint a mélyeket. Természetesen a szobában lévő rezgések is befolyásolják a hangot.

Azért a legfontosabb az optimális hanghoz egy adott szobában a Hi-Fi berendezés elhelyezése. Nem is biztos, hogy szükséged lesz az akusztikai elemekre, ha ezt jól csinálod. Elkerülhetetlen a hangfalakat szimmetrikusan elhelyezni, van olyan szoba, ahol ez könnyen megoldható, máshol problémás. Nem sok használható helyet hagy nekünk a szobában a hangfalak elhelyezése, nem praktikus, mégis ez a helyes megoldás.

Nincs egyetértés a zenehallgatók között ebben sem, van aki a telepakolt szobát tartja jónak, a magam részéről, nekem az tetszik jobban, ahol kevesebb a szobaberendezés. Klasszikus hibákat csinálunk, ilyen például a hangfalak közé tenni a gépeket, bár ez azzal előnyrel jár, hogy rövidebb lehet a hangfalkábel. A hang visszaverődése szempontjából mégsem ez a jó elhelyezés.

Manley Absolute fejhallgató erősítő

Ken Kessler

Nem akármilyen fejhallgató erősítő ez, de a nagyjából 1 800 000 Ft-os ár azért előre jelezhet valamit a tudásából. Fontos egy ilyen szerkezetnél, hogy mindenféle beállításokat csinálhassunk, itt megtaláljuk a használhatóságot és a profi kezelhetőséget is. Három különböző színösszeállításban választható, bármilyen környezetben megállja a helyét.

15-féle beállítás lehetséges, kipróbáltam mindegyiket. Hamar megtanulod, hogy miképpen hasznosíthatod

ezeket más és más fejhallgatókhoz. 12 fejhallgatóval teszteltem, nem okozott csalódást. Nem nagyon kell maszatolnom a szavakkal, ez a legjobb fejhallgató erősítő, amit valaha használtam, nem csak a teljes beállítathatóság és fantasztikus design miatt, hanem azért, mert alap beállításokon is a maximumot hozta ki a fejhallgatókból. Semleges, nyitott, zenei, jobban, mint bármelyik másik fejhallgató erősítő, amit próbáltam eddig. Ha nem lennék óvatos nyugdíjas, biztos, hogy vennék egy ilyen.

AudioQuest DragonFly Cobalt USB DAC

Andrew Everard

Ez is fejhallgató erősítő egyben, bizonyára nem abban a ligában játszik, ahol a Manley Absolute, de nézzük mire képes.

2012 óta gyártja az AudioQuest ezeket az USB DAC-okat, de ez a Cobalt azért egy más kategória. Kezdte az igen kedvező árú Black modellel, aztán jött a feljavított áramkörrel a Red, most a csúcs, a Cobalt. Sokan elgondolkodnak, hogy egy ilyen kis szerkezetért kicsit sok lehet a 100 000 Ft körüli összeg, de olyan szintet ér el a külső DAC-ok között - mérettől függetlenül - hogy le a kalappal. Első pillanatra technikailag hasonló a RED-hez, de az USB kódja fejlettebbnek számít. Túló azon, hogy csak a hordozható eszközöknél vegyük számításba.

A technikai mérések után sem számítottam arra, ahogy ez a kis szerkezet zenél. Nyilván nem csinál csodát egy tömörített zenei állomány jó minőségű rendszeren való lejátszásakor, de CD-körüli élményt tud nyújtani. Számomra ismert kiadványokkal teszteltem,



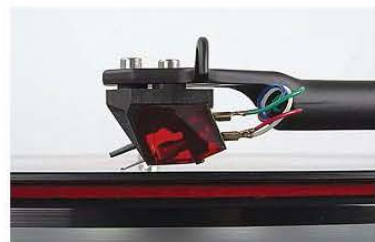
meglepő, amit ez a kis szerkezet produkál. Sokkal drágább lejátszók nem nyújtottak ilyen figyelemfelkeltő előadást. A nagyon nehezen demózható klasszikus zenékkal is jó a produkciója. Tényleg nem kell nagy ész, hogy ezt megvegye valaki.

Nagy lépés a minőségben a Cobalt a Black és a Red modellekhez képest, pedig azok is nagyon jó szerkezetek.

stereophile

Rega Ania Pro

A legutolsó 2020-as Rega Ania Pro MC hangszedővel, Vital gyémánt tűvel, amit arra terveztek, hogy a lehető legtöbb információt kivarázsolja a barázdákból.



Sikerül is produkálnia jó, feszes mély hangokat, meleg közepekkel és magas-sal. Nagyon jó, részletes és egyensúlyban lévő előadást ad.

Ugyanaz a különleges, kézzel tekercselt egység hajtja ezt is, mint a többi MC hangszedőnk, egy nagyon merev PPS-házban.

A tervezés és a gyártás egy teljes évig tartott, de életreszóló élményt ad.

Fidelium hangfalkábelek

A 20 éves évfordulóját egy új hangfalkábel családdal ünnepli a Silversmith Audio. A Fidelium nevet adták neki. 330%-os javulást ígérnek az eddigi legjobb Palladiumnál, tizednyi áron. Szerényen az iparág legjobbjának nevezik. 33-szor jobbnak tartják a réznél és az ezüstről. A csatlakozás is különleges kiképzést kap, ami sokkal előnyösebb a





banándugónál és a harang csatlakozásnál. Nagyon elegáns ez a csatlakozás. Az ilyen forradalmi változás általában kötelezően együtt jár a komoly áremelkedéssel, de ebben az esetben pont az ellenkezőjéről van szó.

A cég tulajdonosa és tervezője állítja, hogy ez a legpontosabb hangfalkábel, ami valaha készült.

Gold Note PA-10 végfok

Az új olasz végerősítő része a 10-es szériának, ami a méretéhez képes nagyon komoly teljesítményt nyújt. Jellemzően jó minőségben gyártják és a beállítási lehetőségekkel finomra hangolhatjuk a hangfalunkkal. Jó minőségű alumínium ház, kb. fele akkora, mint a hagyományosnak mondható méret, de ereje bőven van ahhoz, hogy meghajtsa a hangfalakat. Az erre a típusra kidolgozott új technológiával A osztályú erősítőként mutatkozva duplázódik a teljesítmény, ha a hangfal ellenállása feleződik. Rendelkezik XLR bemenetekkel és is természetesen hídba köthető, ha mono erősítőként használnánk. Összeköthető a többi berendezéssel,

hogy egyetlen kapcsolással tudjuk ki- és bekapcsolni a felszerelésünket. Barátságosnak mondható 1390 Euró-ért kínálják.

Hi-Fi Choice
PASSION FOR SOUND

Musical Fidelity M8xi erősítő/DAC

A Musical Fidelity erősítő mindig örömmel tölt el minket, letisztult formájával és ígéretes teljesítményével.

Ebben a készülékben elhelyeztek egy előerősítőt, külön DAC-ot és két teljesítményerősítőt. Több, mint 500 W-ot ad le 8 Ohm-ra, ez komoly teljesítmény.

A legtöbb gyár csak az 1 kHz-en mért torzítással foglalkozik, de mi azt valljuk, hogy alacsony kell legyen a torzítás 20 Hz - 20 kHz-ig, sőt még ennél is tágabb határokon belül. Az M8xi torzítása nem változik 10 kHz - 51 kHz között. Ez mutatja, milyen jó a terv.

Nagyon fontosnak tartottuk a profi hangerőszabályzást, sokkal precízebb szerkezetet használunk a hagyományos potmétereknek.

A hangminőség folyamatos, dinamikus egyáltalán nem hallatszik „hangosnak”. Minden szempontból rendben van. Olyan, mint egy szuper A osztályú erősítő, de rendelkezik a megfelelő tartalékokkal.



Klipsch Five hangfalak

Bristolban bemutatkozott aktív hangfalak az elődök hírnevére alapoznak szuper előadásukkal a jelforrástól függetlenül. Analóg bemenete is van, tehát akár lemezejátszót is ráköthetünk, de USB és Bluetooth is van benne. Valószínűleg ez a legsokoldalúbb hangfal a földön.

Extraktént DAC is belekerült, ami 192 kHz-ig szolgáltat zenét. Fizikai hang-erőszabályzó és bemenet-választó teszt kezelhetővé. Az árát kb. 300 000 Ft körül várhatjuk.

Jazz sztreáming szolgáltatás

A világ első zene és videó szolgáltatója amely kizárólag és teljes egészében a jazz zenének szenteli magát, elindította streaming szolgáltatását.

Komoly a választék filmekből, zenéből, de dokumentumok, riportok is nagy választékban találhatók.

Induláskor az iOS alkalmazások segítségével nézhetjük, többféle előfizetési opció közül választva.

Később az évben elindul a prémium szolgáltatás is, itt már a 16 Bit-es veszteségmentes tömörítéssel készülő zenékkal is találkozhatunk.

Az induló árak nagyjából a 20 000 Ft / év körül mozognak, de ez természetesen nagymértékben függ, hogy pontosan melyik szolgáltatás csomagot választjuk.



Yamaha erősítő

Becky Roberts

Háromféle analóg Yamaha erősítőt dob a piacra a cég, VU-műszerekkel, ugyanis vannak olyan zenerajongók, akik szeretik, ha a Hi-Fi berendezés mutat is valamit működés közben.

Az A-S1200, az A-S2200 és az A-S3200 ennek az ötletnek az elődeikhez, de a belsejükben azért új fejlesztések vannak. Az egész készülékházat vibrációmentessé teszi a speciális rögzítés, a talpakat közvetlenül a vázhoz csatlakoztatják. Ezzel az elegáns megoldással biztosítják, hogy a talpak ne vezessék a



vibrációt a házra. Tudjuk, a vibrációk ellenségei a jó hangnak. 160 W csatornánként elegendő teljesítménynek látszik a minőségi zenehallgatáshoz. Nagyon jól kitalálták, hogy még a szüneteket is jól érezzük a zenében, a művész bevonja a hallgatóját a

műbe, várjuk a következő hangokat. A csatornák is jól szeparáltak, fantasztikus szinpadképet produkálnak, szinte érezzük a zenészek jelenlétét a szobában, nem pedig azon gondolkodunk, hogy vajon miről jön a zene, CD-ről, vagy lemezről?

Bose vezeték nélküli fülhallgató



Klassz vezeték nélküli fülhallgató a sportos embereknek, kényelmes és jó hangú. Az elem 6 óráig bírja. Nem sok ilyen van a piacon, pláne ilyen áron. (kb. 40 000 Ft) Puha gumi köti

össze a két fület, és jó a design ahhoz is, hogy a fülünkben jó pozícióban tartsa őket mozgás közben is. Könnyű, vízálló és a távirányítója is kiváló. Még akkor is jó választásnak tűnik, ha nem

kifejezetten sokat sportolsz, mert kellemes viselet és jó muzsikál a fülédben.

A 6 óra elégnek tűnik egy jó, kiadós sportoláshoz, de a tengerentúli repülőútra lehet, hogy nem ezzel kéne nekiindulni. A hangja tökéletes az ilyen típusú fejhallgatók között, erőteljes, ütős mélyek, amit ha hallasz kicsit gyorsabban fogsz futni. Nem maszatol, nem teszi tönkre a ritmusokat. Nyugodt, csendes szobában talán egy kicsit agresszívnek tűnhet.

Dinamikus, élővé varázsolja a zenét. Semmiképpen nem éreztük hátrányosnak a vezetékesekekhez képest.

Luxman D-03X CD-játszó

Becky Roberts

Beépített DAC és MQA kódolás, adat lejátszás, USB, coax és optikai bemenetek.

Amikor otthon ragadsz rájössz, itt az ideje feljavítani a Hi-Fi-t. Amennyiben megvan a vágy és a pénz egy jó CD-játszóra, akkor ez a Luxman elég csábító lesz.

Piacra kerül ez a CD/SACD lejátszó, ami az MQA adatokat 24 bit-en játsza az USB, coax és optikai bemeneteken keresztül. A különböző kódolásokat más színekkel jelzi, látjuk, mi történik.

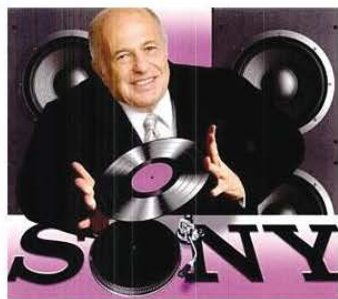
Az USB felől játsza a PCM-et is egészen 32-bit / 384 kHz felbontásig. A DSD-kel 5,64 MHz-ig megbirkózik. Optimalizálja a nagyfelbontású lejátszást a beolvasás

és a zenélés között. (a coax bemenet 24-bit/192 kHz-ig játszik).



4. DIMENZIÓ

A PSZICHOAKUSZTIKA ÉS A MARK LEVINSONY



Érdekes jelenséget figyeltem meg. A hifisek között néhányan erősen elhatárolódnak egyes termékektől, de akár fogalmazhatnék úgy is, hogy menekülnek ezekről. Mások viszont ugyanilyen elánnal vonzódnak ugyanezekhez. A Sony termékei is ebbe a körbe tartoznak...

Találkoztam közülük jónéhánnyal még újonnan. A hangjukat pedig általában, valóban jellemezte egyfajta nehezen befogadható elektronikus reszelősség, vagy másképp fogalmazva, zavaros csilingelés. Ami biztos, nyugodt zenehallgatásra nem kifejezetten voltak alkalmasak, még hosszas bejáratás után sem. Hiába az ES sorozatból kerültek ezek ki, - mely a cég felső kategóriájának számít, könnyű szívvel engedtem el a legtöbbjét.

Vizsgálatom néhány éve érdekes felfedezést tettem velük kapcsolatban. Úgy tapasztaltam, valahogy hallgathatóak lettek. Nagyrészt eltűnt belőlük a reszelős máz, helyét inkább már az analógosság, a nyugalom és hallgathatóság vette át. Némi szakértői segítség, konzultáció után világosabban láttam. Az idő az oka ennek! Az elektronikák alkatrészeiben lévő vezetők az öregedéssel

monokristályosodnak, azaz a jel egyre szabadabban, zavartalanabban szalad át a technikán.

Ha már itt tartunk, közbevetek egy kérdést: a magasabb kategóriás, a high-end felé apostrofált elektronikákban mit fizetünk meg? Egyrészt a mérnöki munkát, mely a kapcsolástechnika fejlettségében ölt testet, ugyanakkor jelentős részben a felhasznált anyagok magasabb szintű minőségét is. Például a kondik, ellenállások, nyákpanelek, tranzistorok stb. területén, amikben már sokkal jobb minőségűek maguk az alapanyagok, a vezető anyagok.

Vizsgálatommal ellentétben, az alkatrészek összeköttetésére szolgáló kábelek, pedig leginkább nem. (Ritkábban, de előfordul azért ellenpélda is, amikor kifejezetten figyelnek az összeköttetésekre. Ebből a szempontból köztudottan üdítő kivételnek számítanak pl. a Kondo mester nevével fémjelzett termékek.)

Visszatérve a Sony termékeire, érdekességként szívesen be ide (visszaolvasva elég hosszasan) azt a meglátásomat, ami a Sony felső kategóriás termékeit jellemzi az utóbbi néhány évben, a second hand piacon.

Mivel értékelhető, kifejezetten csúcskategóriásnak szánt hifi termékek nagyjából a millennium óta kereskedelmi forgalomban már alig kaphatóak, (talán még a Marantz képviselte az elmúlt években ezt a kategóriát legszembetűnőbben az áruházak polcain), ezért értelemszerűen megnőtt az érdeklődés a vintage iránt. Ez drasztikus árrobbanást hozott. Elég, ha rákeresünk az Ebay-en a Sony ES termékekre és

hamar a megfizethetetlen relikviák között találjuk magunkat. Példának említeném a TA-NR1 monoblokkot, ami a Sony palettáján egykor csúcsnak számított. 10 éve még uszkve kétezer euróért hozzá lehetett jutni némi szerencsével, ma meg már tízezer felett kínálják. Hasonlóan, mint az előerősítőt a TA-E1-et, ami most masszívan, szintén a tízezres ár felett tartózkodik. Ez az árrobbanás jellemző az összes valamirevaló Sony prémium termékre, legfeljebb nem minden esetben ennyire látványos az emelkedés. De így is jelentősnek mondható az 5-6 évvel ezelőtti szinthez képest.

Talán azért lehetséges, hogy a piac ennyire értékeli ezeket, mert igényes kivitelezésük, vagy az időtálló műszaki tartalom és design, széles körben kíváncsósá teszi?

Például a nyolcvanas évek elejéről származó Sony ős CD lejátszók többsége (lásd előző számunk CD játszó tesztjét) vígan „szaladgál” a mai napig, általában különösebb probléma nélkül. Már úgy értem, amennyiben vigyázva volt rájuk és nem a lomtanalításból kigyűjtött újrhasznosítás részeként kallódott a felette eltelt idő sodrásában. De még ebben az esetben is legtöbbször nagy túlélőnek számítanak. (Nemrég kaptam hírt egy olyan

mark
levinson



lejátszóról, mely az elmúlt 6 évet a szabadban töltötte, oldalára állítva. Kapott hideget, meleget is évszaktól függően, meg csapadékot is bőven, köszönhetően a ridegtartásnak. Próbára, mindenféle extra pátyolgatás nélkül is kifogástalanul intézkedett, nyílt a tálca, olvasta a lemezt, működött!)

Még egy érdekességet feltétlenül érdemes megemlítenem, a jobb gazdasági és technológiai átláthatóság kedvéért. A Sony egész jól kisajátította magának a szórakoztató ipart, ahol több, igen jelentős területen képviselteti magát. Rendelkezik film és zenekiadóval (Sony Pictures és Music). A jelenleg futó formátumok jelentős részét is ők fejlesztették ki, vagy legalábbis részt vettek benne (CD, SACD, DAT, Minidisc...).

Forintos ötlet?

A stúdiótechnikai háttér megléte pedig kiszélesíti a lehetőségeket a home system esetén is. Így születtek azért kiemelkedő termékek is, amikkel már érdemes foglalkozni.

Mindezt a pluszt és az idő okozta remek változást tetézhettük azzal, ha a még megmaradt szűrőssel rendelkező, fojtó, erős saját hangú megoldásokat, leginkább a kábeleket, kicseréljük. Az e recept alapján kiválasztott, feltérképezett és kezelt termékek hangja pedig igen csak magas szintre ugrik, nyugodt, könnyen hallgatható, egyszerűen áteresztő, géptelen és zenei lesz.

Persze az előzetes kutatómunka, tervbongészés, adás-vétel, hallgatózás és a sok tapasztalat nem nélkülözhető, - de érdemes akár a már mások által kijárt ösvényeket is kipróbálni, - viszont az eredmény nem fog elmaradni! Egy kis támpont ehhez: igen jó lehet, ha olyan készüléket találunk,

ahol az elektronika csak elenyésző mennyiségben tartalmaz kábelt, mint például a TA-F 650ESD integrált erősítő, amiben a jelközlés kényszerpályája javarészt nyákpaneelen halad.

Tehát, hogy ha elkezdjük „kigyomlálni” ezeket a gyengébb vezetőképességűnek számító kábeleket, főleg a stratégiaileg fontos helyekről, akkor jócskán növekedhet a kapott hang minősége. Persze csak akkor, ha valóban „jobb” kábeleket teszünk bele.

Ezzel a megoldással egészen felszabadíthatóak egyes elektronikák és az újabb bejáratásuk után, már kifejezetten jól eshet a hallgatásuk.

Egy vakteszt a végére

Tegyük fel, hogy az immár „audiofilizált” szoninkkal elkezdjük izgatni a minőségi zenehallgatáshoz szokott, vagy legalábbis csúcscategóriás audio termékekkel önmagát körülvenni igyekvő zenerajongót. Ő el van kötelezve, ennek a „minőségi zenehallgatásnak” az általa idealizált, általában ezt képviselő felső kategóriás elektronikák irányába. Nyilván nem hallhatja jónak a zenehallgatás „helyes irányát” megcsúfoló lehetőséget. Amennyiben az elhatárolódás, (vagy a sznobizmus) nem párosul némi elfogadással, vagy objektivitással, akkor általában az illető azonnal elfordul ettől az alternatív megoldástól, bármilyen is a hang, ha tetszik neki, ha nem.

Ennek a jelenségnek a kiküszöbölésére találtam ki a következőket. Az egyik,

vagy letakarom a meghallgatni kívánt elektronikát, majd beszélünk arról, vajon mi szól és az milyen árkategóriában helyezkedik el. Így, a legtöbben szívesen részt vesznek a játékban, de a lényeg, hogy ezzel a módszerrel elkerülhető a pszichés befolyásoltság és a hallgató kimondhatja azt, amit valóban gondol. Ezzel kikerülünk minden berögződést, ami a véleményét befolyásolhatná, mivel nem tud a látottakra támaszkodni, azaz a szemére hallani.

A másik megoldást a Sony SRP-P50 egy u rack „magas” studio végerősítője jelenti. Puritán kivitelezésével eléggé hasonlít a Mark Levinson korai, a nyolcvanas évek elejéről származó előerősítőihez, mint amilyen például az ML-1 is. Aki nem elvakult szakértője Levinson munkásságának, azt simán meggyőzi az elejére ragasztott Mark Levinson felirat.

Aki elhatároltságán keresztül erős befolyásoltság alatt hallgatózik, annak érdemes bekötni a felcímkézett „LevinSony-t”. Ha, ez után még az árkategóriáról is úgy gondolkodik, hogy az már messze nem az olcsó Sony erősítő szintje lesz, onnantól az installációnak már nyert ügye van. Hiába hasonló a megszólalása, mint az integrált erősítőnek, jellemzően a felső kategória iránti lelkesedés feldobja a zenei élményt.

Mindennek az az alapja, hogy a Levinsonokra általában vágyunk és elhiszük azt, hogy jó.

Az érdekes az, amikor kiderül, hogy a készülék hátulján ott a Sony SRP-P50 felirat. A reakciók különbözőek...

Az ember már csak ilyen, hinni akar. Néha vakon, vagy objektíve, a megfelelő tájékozódás alapján. A tapasztalatokból leszűrhető, ha eljutunk odáig, hogy a véleményünket szabadon formáljuk, bármi kerül elélni, azt valószínűleg egyre közelítően olyanak fogjuk hallani, amilyen valójában.



FÁZIS IDE, VAGY ODA?

Avagy, még mindig a tápellátásról

Az audiofólek túlnyomó többsége tisztában van azzal, hogy egy hangreprodukcióra született berendezés számára korántsem mindegy az, hogy a hálózati áramhoz történő csatlakoztatása során a tápkábele melyik vezetékén át érkezik felé az életet jelentő fázis. A kellőképpen megszállott hifisták bizonyára tesztelgették is már a berendezésükön a csatlakozó dugó átfordításakor fellépő auditív változásokat, és tapasztalták is, hogy a kapott hang az egyik esetben természetesebb, eszköztelenebb (helyes fázisirány) míg a másik esetben fojtottabb, éleltelenebb (helytelen irány).

Ma már talán elmondható, hogy a fázishelyes csatlakoztatás kívánalma nem számít a misztikum világába tartozó huncutságnak, sokkal inkább alapvető elvárás, amely azt a célt szolgálja, hogy az audio komponensek a lehető legtöbbet legyenek képesek kihozni magukból. A gyártók (nem véletlenül) egyre gyakrabban jelölik is a fázis belépési pontját a készülékeiken.

Eddig minden szép és jó és egyszerű. Eszerint mindössze annyi a dolgunk tehát, hogy a CD játszóknak, lemezjátszóknak, erősítőknek stb. csatlakozóit egyenként, nagy körültekintéssel, a számukra megfelelő irányban csatlakoztatjuk a hálózathoz. De vajon ekkor tényleg mindent megtettünk fázisügyben annak érdekében, hogy a lehető legjobb hangminőségben tudjuk élvezni a zenét? – Hát, a helyzet az, hogy sajnos (sajnos?) nem, még

nem tettünk meg mindent, ugyanis bármilyen hihetetlennek tűnik, de a háztartásunkban található egyéb elektromos berendezések is rendelkeznek kimutatható (kihallható) irányítással. Ezen jelenség létezésében egyébként nemrégiben magam sem hittem volna még valami nagy vehemenciával.

A fordulatot számomra az a bizonyos „erősítőtész” jelentette (amely valójában egy tesztnek álcázott kísérlet volt) amit Ádám barátunk kíváncsiságtól vezérelve rendezett számunkra azzal a céllal, hogy kiderítse, képesek vagyunk-e vakteszt körülményei között kihallani annak a hatását, amikor is egy háztartási berendezés (esetünkben hűtőszekrény) hálózattal történő viszonya megváltozik. A kísérlet a mi szemszögünkből nézve a szokásos készülék vakteszteknél megfelelő mederben folyt: a berendezések kilétét ezúttal sem ismertük, csupán a hallott hangképeket értékeltük és pontoztuk azokat az elhangzás sorrendjében. Hogy a készülékek megőrizhessék anonimitásukat, az erősítőcserét a szomszéd szobájában vártuk meg. Arról azonban sejtésünk sem volt (és itt következik a turpisság!), hogy polgártársunk 1-1 alkalommal „elfelejtett” erősítőt cserélni, ehelyett csupán kiosont a konyhába és a hűtőszekrény addig kihúzott csatlakozóját a „rossz” fázisirányban csatlakoztatta a hálózathoz.

A „teszt” végeztével az erősítő kilétéről is lehunyt a lepel. A mezőnyben szerepelt a high-end Mark Levinson,

továbbá három középkategóriás készülék, a Sony, az Advanced Acoustic és az Audiolab. A pontverseny győztese (nem meglepő módon) a Mark Levinson lett, őhozzá képest a kommersz készülékek érezhetően gyengébben szerepeltek. (amin szintén nincs mit csodálkoznunk). Ezzel szemben döbbenet ült többünk arcára akkor, mikor kiderült, hogy a kapott pontszámok és többünk emlékei alapján is, az est leggyengébb hangminőségét a másodjára is bekötve „felejtett” Mark Levinson szolgáltatta úgy, hogy (figyelem!), akkor már a hűtőszekrény a „rossz” fázisirányban volt csatlakoztatva a hálózathoz. Minden jel arra vall tehát, hogy csakugyan a hűtőszekrényünk helytelen irányú csatlakoztatásának volt „köszönhető” a hangminőség romlása, melytől a hangkép érezhetően fedettebb, sávhatároltabb, torzabb lett. A differencia számszerűsítve véleményem szerint, úgy 2 orto lehetett (ha emlékeztek még a régi HFM ötletes, szubjektív mértékegységére, ahol is az Ortofon X1MC -- X3 MC -- MC10S -- MC20 -- MC30 -- MC2000 - es hangszedők közötti előrelépés mértéke jelentette az 1 ortot).

Mi mást is lehetne mondani a rögtönzött kis bemutató végeztével, mint azt, hogy tanulságos és gondolatébresztő volt a számomra, számunkra. - Köszönjük Ádám, a kísérlet sikerült!

A gondolat pedig, ami ezek után felébredt bennem, mi más is lehettem volna, mint az, hogy vajon otthoni körülmények között, saját berendezésen, saját hűtőszekrényrel





(stb.) modellezve is ugyanilyen eredménnyel végződne-e a kísérlet?

Vizsgálódásom első alanyaként a már jól bevált hűtőszekrényre esett a választásom. Kezdetnek meghallgattam LP-ről két felvételt, miközben a hűtőszekrény és még egy tucatnyi elektromos berendezés a szokásos (esetleges) módon volt csatlakoztatva a hálózathoz. Ezek után kihúztam a hűtő dugóját, majd újra feltettem a két felvételt és hegyezni kezdtem a füleimet. Titkon reménykedtem abban, hogy ezúttal jobb hangot fogok hallani, ami annak lenne a jele, hogy ez idáig rossz fázisirányban állt a hűtő (fejlődési lehetőség). Nos, az igazság az, hogy alig-alig éreztem különbséget a két hangkép között, azt pedig végképp nem tudtam eldönteni, hogyan is szólt jobban. Ezek után visszadugtam a csatlakozót, de most már az eredeti helyzetéhez képest fordított irányban. Ezúttal viszont azonnal lehetett hallani a különbséget: sajnos érzékelhetően rosszabb lett a hangzás, elment a magasa, beszűkült a tere – hasonlóképpen, ahogy a Mark Levinson is reagált a hűtő fordított fázisirányára – azzal a különbséggel, hogy, nálam csekélyebb volt a differencia. Ezzel megtaláltam tehát a hűtő helytelen csatlakoztatási irányát, amit filctollal lelkesen be is jelöltem a csatlakozóján.

Nyilvánvalóvá vált, hogy a pontos eredmény érdekében, a lakásban található elektromos berendezések zavarhatóságait kiküszöbölendő, le kell választanom őket a hálózatról. Ennek megfelelően ki is húztam a konnektorokból mindent, a tv-től egészen a mosógépig. Sőt, egy hirtelen indítástól vezérelve még a kismegszakítókat is kioldottam, és az olvadóbiztosítékokat (régli lakás)

is kicsavartam (a hifihez vezető konnektort tápláló ág kivételével) hogy még a falakban se legyen jelen az áram. (hátha ez is számít). Izgatottan siettem vissza a szobába (nappal lévén ehhez szerencsére még nem kellett elemlámpa) majd elindítottam a lemezjátszót. Alighogy ráengedtem a hangszedőt a barázdára, szinte azonnal hallottam, hogy valami megváltozott: határozottan jobb lett, ahogy reméltem. Levegősebben, teresebben, csengőbben, részletezőbben, dinamikusabban zenélt, mint fél órával korábban.

Egyszeriben úgy megjött a kedvem a zenehallgatáshoz, hogy nehezemre esett abbahagyni. Véleményem szerint a ma hallott legrosszabb hangkép (hűtő rossz fázisban + összes esetlegesen bekötött fogyasztó) és ez utóbbi között már biztosan volt legalább 1,5 orto a differencia. A sötétedés közeledtével, még villanygyújtás előtt elvégeztem két gyors kísérletet. Előbb csak visszakapcsoltam az áramellátást a lakásban, majd zenehallgatással igyekeztem kihallani ennek a hatását. Gyakorlatilag semmi változást nem tapasztaltam, amiből arra következtetek, hogy pusztán a falban futó vezetékek feszültség alá helyezése még nincs számottevő befolyással a hangminőségre. És most ismét szembe kerültem a hűtőszekrényvel, hogy face to face kiderítsem, vajon milyen fokú zavarkeltésre képes akkor, amikor ő csatlakozik egyedül a hálózathoz. A fázishelyes állással kezdtem. Most is azt tapasztaltam, hogy ez a csatlakozóállás alapvetően nem rontja el a hangot, de kissé megváltoztatja azt. Ezúttal mintha karakteresebb lett volna a különbség, mint az első kísérletnél, és talán éppen ezért, ez úttal már el tudtam dönteni, hogy inkább a kihúzott



dugóra szavaznék. És most következzen a helytelen irány! Az eredmény jellege ugyanaz, mint az első kísérletben, azaz: magas hang veszteség, fojtottság és enyhe torzítás. Olyan érzésem van, hogy hasonlóan rosszul szólt ekkor a zene, mint mikor még a rossz fázisú hűtő mellett az összes fogyasztó is csatlakoztatva volt a hálózathoz. Minden jel arra vall tehát, hogy a legelsőknek rossz irányban csatlakoztatott berendezés okozza a hálózatban a legnagyobb károkat, annak eltávolítása pedig – vagy már akár a helyes fázisirányba állítása is – a legnagyobb javulást. Ebből adódóan a káros hatások sem összegződnek akkor, amikor egy helyett egyszerre több készüléket csatlakoztatunk a hálózathoz.

Egy másik alkalommal folytatva a kísérletezést, különféle fogyasztóknak a hangminőségre gyakorolt káros hatását igyekeztem felmérni. Ebben az esetben is kihúztam és lekapcsoltam mindent, amit lehetett. Nos, hogy a végén kezdjem, most is a hűtőszekrény nyert a kártékonyági versenyben, méghozzá nagy fölénnyel. Őhozzá képest legfeljebb csak feleannyira éreztem károsnak a mikrohullámú sütőt, fűtőszálas hőlégfúvót, és az állólámpát. Az LCD TV, telefontöltő, órásrádió és a konyhai hifi az előzőekhez képest mintha egy hajszállal kevesebb zavarhatást keltenek volna. Érdekesképpen megemlítem a kétfoglatos állólámpa esetét, amely egyébként várakozásommal ellentétben többet rontott a hangon, mintsem vártam volna. A fázisirányát sem tudtam igazán meghatározni, míg nem rá kellett

jönnöm, hogy a (ledes) izzók – avagy a hozzájuk vezető kábelek egyike ellenkezőleg van bekötve a másikhoz képest, ezért ha együtt világítanak, akkor egyikük biztosan fordított fázissal csatlakozik a hálózathoz. (gondoljunk csak bele, akkor mi lehet a helyzet a csillárok és mennyezeti lámpák stb. esetében!?)

Összefoglalom tehát, hogy eddigi tapasztalataim szerint egy-egy elektromos berendezésnek a csatlakoztatása iránya szerint milyen hatásai lehetnek a hangképre.

1 - Kihúzott csatlakozó: Ez szolgáltatja a legeszköztelenebb, legtermészetesebb hangképet. A tér minden irányban kitágul, a tranziensek gyorsabbak, a hangszerhangok szabadabban áramlanak szerte a térben. Finom részletek kerülnek elő, a felbontóképesség itt a legjobb. Mindazonáltal időnként kissé vékonynak, súlytalannak, erőtlennek tűnik (ez persze a lánc képességétől is és még sok mindentől függ).

2 - Fázisirány szerinti helyes csatlakoztatás: A hangkép frekvencia egyensúlya az előzőhöz képest változatlan marad. De valami hozzáadódik, miáltal a hang kissé feldúsul, erőteljesebbnek és néha érdekesebbnek is tűnhet. Egyes zenei részletek viszont kissé elkenődnek. Az előzőhöz képest csekély differencia. Néha ez a jobb, de azért gyakrabban az előző.

3 - Fázisirány szerinti helytelen csatlakoztatás: A hangkép frekvencia egyensúlya megváltozik. A magas

tartomány visszaesik, középtől lefelé a teljes mély tartomány feldúsul (különösen a felső basszus), ami a mélyhiányos rendszereknek ebből a szempontból a javára válhat. A zenét azonban lefolytja, nem cseng ki annyira. A térhatása is kisebb és némi információvesztés is fellép. Mindent egybe véve, a három hangkép közül egyértelműen ez a leggyengébb.

A hálózatot terhelő zavarfeszültség minimalizálás érdekében tehát nincs fontosabb teendőnk, mint az összes helytelen csatlakozás felderítése és megszüntetése. Amíg nem sikerül megállapítani egy berendezés fázisirányát, addig (ha tehetjük) a zenehallgatás idejére inkább húzzuk ki a konnektorból! Lámpatestek esetében kissé bonyolultabb a helyzet. Minden (működő) nem hagyományos izzós fényforrásnak meg kell állapítanunk a fázis szerinti irányát, de magukat a foglalatokat is érdemes ellenőrizni fázisceruzával, hogy kiderítsük melyik érintkezőjükre is érkezik a fázis.

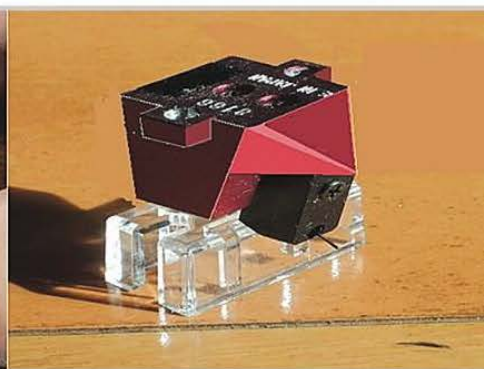
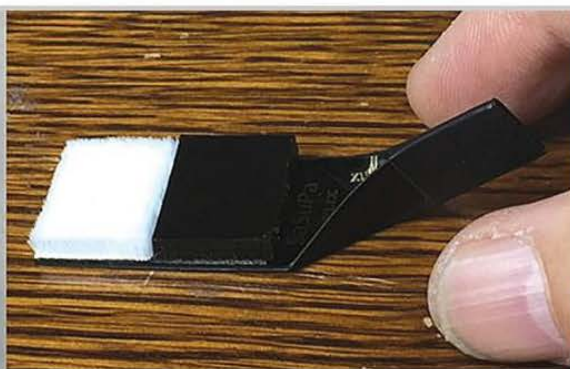
Meg kell említenem még, hogy a kísérletezés során azt a furcsa dolgot tapasztaltam, hogy az azonos kísérleti feltételek ellenére sem érzékeltem minden alkalommal konstans különbségeket például a hűtőszekrény kihúzása és a fordított fázisállás között. (az 1,5 orto-s differencia olykor 0.5 orto-ra zsugorodott.) Nem tudom mi is állhat-e jelenség hátterében, de jelenleg a társasházban üzemelő berendezések változó szintű zavarhatásában látom a magyarázatot.

Balogh Sándor





LORICRAFT:
loricraftaudio.co.uk



FIDELIX:
www.sibatech.co.jp/sasupa/index.html



TIGLON:
www.tiglon.jp
www.sibatech.co.jp/tiglon/
index.html

Analog Audio

www.analogaudio.hu
www.facebook.com/analogaudiohu
telefon: +36/30-595-57-19
m:kyt@analogaudio.hu

Hűtőszekrény teszt:



Pesti 27 m²-es lehallgató helyiségünkben már korábban felfedeztük a hűtőszekrény káros hatását a hang minőségre. Az egyik erősítő tesztünkön csináltunk egy próbát, mégpedig úgy hogy a vakteszt során nem cseréltünk ki egy erősítőt másikra, hanem bedugtuk az egyébként üzemben kívül lévő hűtőszekrényt. Ezt az állapotot a zsűritagok ugyanúgy értékelték, mintha egy új tesztalanyt kötöttünk volna be, hiszen nem tudták, hogy ugyanazt az erősítőt hallják csak most hűtőszekrényes kísérettel. Ezt a próbát a legdrágább és a legolcsóbb erősítővel is kipróbáltuk, teljesen vakon és mindkét esetben jelentős hangminőség veszteséget pontozott a zsűri. Érdekes módon a drágább erősítőnél jóval nagyobb volt a

különbség, mint az olcsónál, de mindkét esetben jelentős volt. A hűtőszekrény vaktesztet ezután az esztergomi 44 m²-es tesztszobánkban is elvégeztük, de már úgy, hogy konkrétan erről szólt a teszt. A lehető legjobb master felvételekkel, úgy hogy a lakásban minden fogyasztót kihúztunk, ráadásul a Lumin hálózati lejátszó akkumulátorról kapta a tápfeszültséget. Csak az erősítő egy lámpa és a hűtő volt bekapcsolva. A teszten ketten vettünk részt a vaktesztelés zsűritagok egyikével, Balázssal, aki szintén ott volt az előző erősítőtesztbe bűjtatott hűtő tesztünkön.

Egy kis papírra mindenki előre felírta, hogy mikor milyen állásba fogja bedugni a hűtőt. Három lehetőség volt. Az egyik az alaphelyzet, amikor a hálózati vezeték lefelé áll, - általában

mindenki így használja, de nem biztos, hogy ez a helyes fázisállása. A következő az a lehetőség mikor felfele áll a kábel, így ritkán használjuk, és a harmadik variáció az, amikor teljesen kihúzzuk a hálózathoz ugye ez a legideálisabb lehetőség. A hűtőt a teszt előtt kicsit kinyitottuk, hogy melegegjen és a teszt ideje alatt végig menjen a kompresszor, de a biztonság kedvéért még maximálisra is tekertük a hőfok szabályzót, nehogy teszt közben leálljon. Egyikünk sem tudta mikor tesztelt, hogy a másik milyen sorrendben írta fel előre a három lehetséges variációt. Az először hallott hang mindig 10 pontot kapott, de ettől értelem szerűen felfele és lefele is el lehetett térni.

A pesti tesztel ellentétben itt alig





hallottunk különbséget, bár Balázsnak sikerült eltalálni az ideális állapotot, amikor ki volt húzva a hűtő, de nekem nem. De a különbség csupán egy pont volt, tehát nem jelentős. Egy héttel később Sanyival, egy másik zsúritaggal is elvégeztük ugyanezt az esztergomi tesztet, aki szintén tagja volt az ominózus pesti erősítő tesztünknek, ahol először vett részt hűtő a megmértetésén. A második esztergomi teszt abban különbözött az elsőtől, hogy nem délelőtt, hanem délután került rá sor és, hogy itt öt meghallgatás volt, csökkenteni akarva a ráhibázás valószínűségét. Így ugyanis kétszer vagy akár háromszor is hallhattuk ugyanazt az állapotot.

Nos, ennél az 5-ös variációs tesztünknel is csak egy-egy pont különbségek születtek, azok is szinte randomszerűen, viszont itt senkinek sem sikerült eltalálni az ideális, a kihúzott állapotot. Érdekeséggéppen jegyzem meg, mikor nem én teszteltem és tudtam, hogy mikor van kihúzva, egyértelműen jobbnak hallottam a hangot, de vakon ez már messze nem volt olyan egyértelmű. Mikor a szerkesztőtársamnak beszámoltam, hogy Esztergomban messze nem tapasztaltunk akkora különbséget, mint Pesten, úgy vélte, hogy a hűtő hatás akkor erősebb, ha a lakásban nincs minden más kihúzva. Ez valószínűleg így is lehet, hiszen a pesti erősítőtésztünknel az összes

tesztelendő erősítőt bedugva hagytuk melegezni. Arra is gondoltunk, hogy egy vidéki kisvárosi kertés, úgymond ritkán lakott részén, ahol valószínűleg kisebb az elektroszmog is, talán a hűtők hatása is kisebb, mint a sűrűn lakott fővárosban, ahol rengeteg fogyasztó terheli a hálózatot a wifik hatásáról nem is beszélve. Ez a gondolatmenet logikusnak tűnt, de a biztonság kedvéért Baláznál a 8. Kerületben, még az enyémnél is nagyobb 60 m²-es szobában megismételtük a tesztet, de már vele is 5 meghallgatással. Sajnos az előző logikusnak hitt gondolatmenete nem igazolódtott vissza, szinte hasonló, minimális 1 pontos különbségeket hallatunk, de itt legalább a kihúzott állapot mindig a magasabbat kapta, még ha csak egy ponttal is. Direkt nem húztunk ki semmit a lakásban, minden elektromos készülék be volt dugva, hogy átlagos zenehallgatási körülményeket teremtsünk. Balázsék hűtője még ráadásul kétkompresszoros is és szintén Zanussi mint a pesti lehallgató szobánké. Az esztergomi pedig Gorenje...

Sajnos úgy tűnik, ezek a negyedik dimenziós jelenségek erősen környezeti függők, van, ahol nagy különbséggel ki tudjuk mutatni a hatásukat van ahol nem. Valószínűleg ez a hűtős jelenség sok mindentől függ, a lakás villanyszelvényi megoldásaitól, a szomszédoknál használt fogyasztók mennyiségétől és minőségétől, stb.

Zárójelben jegyzem meg, hogy nálam Esztergomban, ahol a hűtő hatása a legkevésbé volt kimutatható előfordul, hogy este 8 és 10 óra között valamelyik szomszédom bekapcsol valamit és nálam a hang durván torzítani kezd. Először mikor ezt tapasztaltam, azt hittem tönkrement valamelyik hangszóróm. De mivel egy másikkal is ugyanúgy torzított, rájöttem, hogy valamelyik szomszédomnál keresendő a hiba. Szerencsére ritkán kapcsolja be azt a valamit. Ennek a torzításnak a kimutatásához semmimképpen nincs szükség vaktesztre, hiszen egyértelműen jól hallható.

Összefoglalva a tesztek eredményét, nehéz ezeket a mai tudásunk szerinti fizikai mérésekkel nem alátámasztható jelenséget paraméterezni és egyértelmű tanácsokat adni. Viszont ez a teszt mindenki számára könnyen elvégezhető, otthon még zsúri sem kell hozzá, elég egy feleség vagy akár még az anyós is könnyedén tudja forgatni vagy kihúzni a hűtő dugóját. Örömmel vesszük, ha olvasóink is megírják a tapasztalataikat, ha otthonukban kipróbálják a fenti tesztet. Ebben fontos lenne feltüntetni a hűtő típusát és a helyszínt és a lakás típusát is. Ha megfelelő számú teszt születik, talán kirajzolódik valamiféle logikus magyarázat erre a jelenségre, amit természetesen közzéteszünk a magazinban, hiszen közérdekű.

Mohr Tamás

Pendriveokat teszteltünk!



Miért is teszi önként hurokba fejét a hifista, amikor illet kijelent, ráadásul a nagy nyilvánosság előtt: köztudott, hogy az adathordozók hangja között - ide tartoznak a pendrive-ok is, - nincsenek különbségek! Csak hallani a különbségeket...

Valószínűleg egy olyan sorozat elején vagyunk, ami ezt a kérdést boncolgatja egészen addig, míg valami ki nem sül belőle. Ezt egyfajta bevezetésnek szánjuk, hogy ráhangolódjunk a témára és feltérképezhessük, mi is az adathordozók mögötti igazság. Ahhoz, hogy esetleg tudjunk olyat ajánlani közülük, ami zenetárolásra a legjobb, az kell, hogy ahány szempont szerint csak lehet, és annyi adathordozót vizsgáljunk meg, amennyit csak lehetséges. Miért lehet fontos ez? Annak biztosan az, aki követi a technológiai forradalom vívmányait és emellett nem akaródzik lemaradnia a legújabb aktuális trendekről, ami napjainkban a digitális zenehallgatás. Na de nem valamilyen izgó-mozgó, forgó technológiával gerjesztett jelfeldolgozásra gondolok éppen, hanem mozgó alkatrész nélküli adattároláson keresztülfutó digitális jelközlésre, amit manapság a leggyakrabban használnak. Hogy ez meddig tartja magát, vagy, hogy ennek a hullámnak a hátán meddig, hova jutunk el, most nem boncolgatnám, azt viszont inkább, melyik adathordozóval táplálunk magunkba vissza legtöbbet a zenei élményből.

Először is köszönettel tartozom a JTC kft-nek, hogy rendelkezésünkre



bocsájtották mai tesztalanyainkat, az öt pendrive-ot. Úgy beszéltek meg, hogy a legjobbat, - ha lesz ilyen, - megtartjuk, de a többi visszakerül, ezért felettébb nagy hangsúlyt fektettem arra, hogy a kicsomagolás során a lehető legkisebb sérülést szenvedje el a borítás...

A Kingston világcég, nem bíznak semmit a véletlenre, mindegyik csomagolás esztétikus és gusztusos. Bár eddig akárhányszor bontottam ki ilyesmit, mindig az volt a dilemmám, miként bonthatnám ki úgy, hogy a csomagolás a legkevésbé sérüljön. Nekem speciel azért fontos ez, mert rendre megőrzöm azokat. Most egy snitzer segítségével tűnt a legfájdalommentesebb beavatkozásnak, amivel az átlátszó burkolat szélén ejtettem egy kis vágást és azon keresztül próbáltam kiegyenesíteni az értékes tartalmat.

Mindig van valami meghittség abban, amikor egy új termék kerül kicsomagolásra és egy kis exkluzivitás

is, hogy az én kezem érintheti először. Elővettem hát a Sony Vaio laptopot és kivettem az SD kártyát a Tascam-ból, majd egy USB-s kártyaolvasón keresztül csatlakoztattam a géphez. Mivel a felismeréssel nem volt gond és mindegyik pendrive kompatibilitást élvezett a géppel (naná), egy másik bejáratba illesztettem őket és szoros egymásutánban felkerültek rájuk a tesztzenék. Ezeket használtuk a hangfalas szeánsz alatt is, most jól jött, hogy kéznél, vagyis kártyán voltak.

Az úri társaság be lett avatva és tudomásukra lett hozva a teszt célja. Az összehasonlítás alapja az SD kártyán lévő nyersanyag lett. Ehhez hasonlítottuk mind az öt másolatot. Ugye, elvileg nem kellene semmilyen különbséget hallanunk, de a többség biztosra vette, hogy márpedig lesz. Társaságunk egyetlen szakmabeli, informatikus tagja volt csak egészen biztos abban, hogy nem lesznek különbségek. De mi, laikusok, ezt a nézetét nem osztottuk.

Mondhatni, teljesen eláztattuk magunkat, mert laptoptal próbálkoztunk eredményre jutni. De, ha ezt a vonalat visszük tovább, akkor azért mégiscsak ki fog derülni, nem is tettünk annyira rossz lóra, hiszen az alapoknál kell kezdeni. Normál esetben valamelyik zenelejátszó programmal szeljük a digitálisan keltett habokat, a hang hullámain. Most viszont, a Roon, vagy a Jriver helyett bevetettük a Windows Media Player-t. Úgy voltunk vele, „ágyúval verébre nem lövünk”, így azután maradt ez.



A feladatnak megfelel, meg hát ez a nulladik fejezet, a kezdetek kezdete, ehhez pedig a megfelelő szintnek az alap tűnt. (Tovább nem mentegőzöm.) A project működni látszott és bízhattunk benne, hogy megfelelő kapcsolatot biztosít a Lehmann USB bemenetes fejhallgató és előerősítőjének. Innen már egyenes út vezetett a Levinson ML-320 és ML-334-ig, ami a legutóbbi meghallgatásnál ott hagyott Rosso Fiorentino Volterra hangfalakat hajtotta a réz kábel szetten keresztül. Jelen esetben nem volt mit takargatni. Pendrive-okról lévén szó, nem voltak befolyásoló előítéletek, így nyíltan zajlott a vaktesztelés. Kis pöcök mind, szinte egyforma, a takargatásnak nem is lett volna semmilyen jelentősége, pláne, mert a legkevesebb négy méter távolságból, ahol ültek, szinte megkülönböztethetetlenek egymástól.

Levonult az utolsó elhaló hangrezgés is az SD kártyáról, majd következtek egymás után, találomra a tesztalanyok. A zsűri ismételten meghozta határozatát. a következőképpen értékelték: értelemszerűen az összehasonlítás alapja kapta a fejenként 10 pontot. A felmérésre szánt pendrive park pedig ehhez képest kaphatott többet, vagy kevesebbet valós, (vagy vélt) teljesítményétől függően. A végeredmény ismertetése előtt elhangzott az értékelés, ahol ki-ki érvelhetett és alátámaszthatta a pontszámait.

Informatikusunk hüen önmagához, a kissé elképedt képünkbe vágta a hozzáállását, miszerint ő szakmailag nem hallhat különbségeket, ezért mindegyiket a hibahatáron belül,

egyformán értékelve hozta ki, egy ponttal jobbnak, mint a viszonyítás alapját képező SD kártyás megoldást. Ha úgy vesszük, ez is egyfajta különbségnek számít, ez is valami. Azért kitért rá, hogy szerinte sem szóltak egyformán, de nagy különbségekről nincs szó, ennyi még belefér a szórásba. Ha így, hát legyen így!

A következő értékelhetetlen kiértékelés nagybecsű tördelőszerkesztőkhöz fűződik, aki azt hitte, hogy a retro tuner vakteszt után csak úgy elengedjük és simán hazasétálhat, mint aki jól végezte dolgát. De lassan kezdett kialakulni egyfajta reláció, melyek mentén körvonalazódott melyik szereplő lehet inkább jó és melyik kevésbé. Ezt a következő hozzászólók véleménye tovább kontúrozta, így meg lehetett állapítani, hogy most is sikerül az egységes véleményt megformálni.

Szeánsunk végül is magában hordozza az objektivitást és csak azért nem mondom, hogy ezt különösebben érdemes figyelembe venni, mert ezt a területet még hosszan és valóban igen alaposan kell vizsgálni ahhoz, hogy valamelyest ajánlást tehessünk egyes eszközöket kiemelve. Addig meg csak egyet tehetünk, elkönyvelhetjük, hogy vannak különbségek közöttük, (egyelőre annak ellenére, hogy felfednénk azt, hogy ezeket az eltéréseket mi okozza.)

Lássuk az értékeléseket:

Kingston 64GB - DataTraveler 20, USB 2.0, (mindegyik Tajvani gyártású). Eleve voltak sebességbeli különbségek a lappal való kommunikációk között. Ez a lassabbak közé tartozott és ezen a teszten a mezőny hátsó fertályába szorult, olyan jelzők mellett, amiket nem szívesen tenne ki az ablakba: barátságos, de lekerekített, kissé fojtott. Na jó, mint a többinek is, megközelítenie azért valamelyest sikerült az eredeti másolatot, de elélmie... - az már egy másik kérdés.

Kingston 16GB - DataTraveler SE9, USB 2.0, fojtott, behatárolt, digitális íze van. (Megjegyzem, nekem a tesztelők mellett a csoport szélén, nem volt különösebb kifogásom ellene, de a vakteszt nem szubjektív benyomásokról szól, főleg akkor nem, ha szórványos az információ, melyből a vélemény formálódik.)



Kingston 32GB - DataTraveler USB 2.0. Javuló tendenciánk első eleme, egyben azonban a szélsőségek melegágya is ez a darab. Volt, aki a legjobbnak hozta ki, de akadt, aki elkaszálta és alulértékelte.

Kicsit digitális, kicsit karcos, visszafogottabb, mint az SD kártyáról, végül is ez nem annyira rossz. Összességében, a középmezőnyben lenne a helye, és csak azért nem mondom róla, hogy kiegyenlített a teljesítménye, mert eléggé megosztó volt.

Kingston 128GB DataTraveler 100, USB 3.1/ 3.0/ 2.0. Nem vagyunk egyformák. Én előre és szigorúan „pofára” (a nagy tárhelye miatt) nem adtam volna egy kis esélyt sem, hogy az élmezőnyben végez. Mégis, - köszönhetően a hallgatóságnak és a jó teljesítményének, - dobogón lett a helye. Nyílt, levegős, teres, energikus és dinamikus, mindez egyszerre! - volt a zsűri véleménye.

Kingston 16GB DataTraveler microduo 3.0, USB 3.0, microUSB. Kijelenthetjük, hogy egy legény van a gáton... Pontazonossággal (40 pont) hozott egyazon szintet a forrásal. Erre nincs is mit mondani, hiába a másolás folyamata, megmaradt a színvonal. Megtartotta az értékeket, így élvezhető hangot kaptunk, mely hordozója a különbségeknek, de annyira minimálisan, hogy az elenyésző.

De visszatérve egy kérdéshez, ami talán azóta szűrja a kedves szakavatott olvasó szemét, mióta kimondtuk: Windows Media Player... Ki használ ma még ilyesfélét rajtunk kívül - ugye ebben a minőségi kategóriában? Nem is válaszolom meg a kérdést... De, hogy megússzuk a nyilvános akasztást, kerítettünk egy gépet, amolyan high-





end audiora tervezett PC-t. Célgépet, ami mást nem csinál, csak zenét játszik. Külső, analóg táppal, tápcsatlakozással, órajeles, külön USB kimenettel, SSD vinyóval stb. az összes szokásos hőbelevanccal. Ami még fontos, hogy a Roon igazgatja a fedélzeten a zenei fájlokat. Közérdekűen, s az elfogadottság kedvéért ennek a szárnyai alá bíztuk a tesztalányokat. A muzsika maradt ugyanaz a három zeneszám.

Miután sikerült egymásra hangolni az eszközöket, - mindenki feszületen várta az első hangokat. „Tudjuk ugye, hogy nem lehet különbség” - erről az elméleti sikről indultunk, majd azért formálódott a véleménye a társaságnak, - beleértve a kedves informatikusunkat is, - de lássuk, hogy még mi süti ki ebből?

Megint a 64GB-os Kingstonnal kezdtem. Közérthető, reális, kiegyensúlyozott,

amolyan normális hang, amit nagyon szívesen hallgat az ember úgy, hogy nem kötözködik különösebben.

Kingston 16GB, haladjunk sorrendben. Nekem régóta van egy ilyenem, adatok tárolására használok, teljesen jó, de hangra... Fojtott, de annyira, hogy az éppen a szomszéd helyiségben tartózkodó egyik tagunk onnan jelezte, hogy ez nagyon más. Tényleg az, vakon is ez volt a mélypont és szemtől szemben sem jobb a helyzet. Fojtott, ez a legjobb szó rá. Lehet, még új, de semmi más felmentést nem találók.

Kingston 32GB. Egészen tisztán, kiegyensúlyozottan jött róla a zene, de enyhe mosottság és egy minimális kísérő ködölés, vagy fátyol is érezhető volt rajta. Amúgy nem rossz.

Kingston 128GB. Picit tömörített MP3 jellege lett a felvételnek, de nem a hangtónusa mászott el, vagy a sávszélek szűkültek be. Egész

normálisan szól, a hang egyensúlyban van, csak éppen digitálisabb a kelleténél és nem bomlik úgy ki.

Kingston 16GB Micro. Nagyon hasonlít a 64GB-os változathoz, kiegyensúlyozott és tiszta, emellett könnyen érthető róla a zene. Amiben más, hogy informatívabbnak tűnik és analógosabbnak. Mélyebben belehallani a zenébe, összefüggőbb az adat határozta zenei hang.

Amint olvasható, különbségeket hallottunk, egyelőre erről röviden ennyit. Folytatjuk tesztünket egy másik fejezetben az SD kártyákkal. Meglátjuk azok, hogyan teljesítenek.



Az UI ereje egy kisebb
csomagolásban



LUMIN U1 MINI



Miért a Lumin U1 Mini?

A Lumin D2 hatalmas sikere után a gyártó megvizsgálta a lehetőséget, hogy a Lumin futómű technológiáját hasonlóan elérhetővé tegyék. Az eredmény nagy teljesítmény kompakt csomagolásban. Az U1 Mini szinte minden kategóriában hozza az UI szintjét, kivéve az árat.

Ez a futómű kombinálja az UI és a D2 előnyeit.

- a Lumin D2-ben használt processzor ami támogatja a DSD256 és 384khz lejátszást
- MQA lejátszás
- 5-féle digitális kimenet (USB is)
- Alacsony zajú leszígetelt trafó

Az új doboz és a belső alacsony zajú kapcsolósos PSU alacsonyan tartja az árat, de a magas minőség marad.

- Mintevételezés minden használható formátumhoz DSD128-ig
- DoP támogatás



Limar Audio

Szent István krt. 12.
I. em. 4/a
Budapest 1137
Email: info@limar.hu
Telefon:
(+36-1) 359-3136
(+36-1) 329-2980

LEHETSÉGES HANGBAN

Lehetséges hangban

eltérés két pendrive között?



Lehetséges, de ez nem az adatok helyes átadásán múlik, hanem a pendrive-ban használt kapcsoláson és a beépített alkatrészek minőségén.

Az USB szabványt a kilencvenes évek elején hívta életre az USB-IF (USB Implementers Forum) a kor számos meghatározó iparági szereplője részt vett a megalkotásban (Compaq, DEC, IBM, Intel, Microsoft, NEC, Nortel). Érdekesség, hogy az Apple ez idő tájt inkább a saját szabványát fejlesztette IEEE1394 - FireWire, mely jelentős előnyökkel bírt az USB-vel szemben. Nem hiába alkalmazzák ezt a típusú buszt az amerikai vadászgépek jelentős hányadán a mai napig.

Az én véleményem az, hogy a továbbított adat - jelen esetben zene - bitpontosan megjelenik a számítógép feldolgozó egység(eiben). Ahhoz, hogy ezt bebizonyítsam, ha nem is a Marianna árokba, de legalább a tihanyi kútba alá kell merülnünk, két rétegre bontva (Hardver/Szoftver) a magyarázatot.

Hardver réteg

Minden, a számítástechnikában közölt adat analóg jelként jelenik meg a fizikai térben, így ezzel kezdeném a vizsgálódást. Sajnos nincsenek jó híreim: a kompjüterben található különböző buszok (azok a csatornák

melyeken számos belső, vagy külső komponens kommunikál egymással pl.: CPU<->Memória, CPU<->USB eszköz) igen zajosak. Különösen igaz ez az USB-re. Talán ön is hallotta már, hogy az egér mozgatásakor statikus zaj hallható a számítógép hangkimenetén. Ennek több oka is van, melyek közül a fizika (a lehető legalacsonyabb feszültség alkalmazása a fogyasztáscsökkentés okán - ez ugye fordítottan arányos a jel/zaj viszonytal), a miniaturizáció és az "olcsó legyen gyártani" fogalmait emelném ki. Nem feltétlen ördögtől valóak ezek a szempontok és pont ezek miatt/mellett mérnökök tízezrei dolgoznak évtizedek óta folyamatosan a problémának a megoldásán. Bizonyos

szint alá azonban nem rentábilis levinni ennek a zajnak a mértékét, így különböző és a gyakorlatban nagyon hatékony technikákat fejlesztettek ki az évek során. *- Erre egy jó példa: biztos sokan láttak már olyan nyomtatott áramkört lapot, amin igen furcsa módon vezették el a nyomvonalakat. Ennek az egyik célja az induktív zaj csökkentése.

Az USB szabvány megalkotói*1 is tisztában voltak ezzel a helyzettel, ezért alkalmazták a jelek továbbítására az DS (Differential Signaling), differenciált jeltovábbítási módszert - ami zseniális módon biztosítja a jelúton felmerülő, különböző zajforrásokkal szembeni immunitást.

A könnyebb megértéséhez, nézzük meg előbb, hogyan működik ennek a módszernek az "ellentettje": single ended (egy jelvivő) technikával próbálunk egy logikai értéket továbbítani két pont között:

Az ábra (a 105. oldalon) azt az effektust szemlélteti, hogy a jelvivőn továbbított érték hogyan változik az időben, ha a rendszerbe zaj kerül.

Ebből könnyen belátható hogy bár ez a legolcsóbb és legegyszerűbb módszer, vannak hiányosságai a zajtűrés mentén. Ennek ellenére számos megoldás ezt a fizikai megvalósítást alkalmazza.

Az audio világban viszont a legelterjedtebb alkalmazása az "unbalanced" kábeleknek (népi nevén RCA csatis kábel) van.





Itt lép a képbe az VDS (Voltage Differential Signaling)! Ami már sokkal jobb megoldás az SE-ven szemben, mert ez a módszer már sokkal jobban ellenáll...

Ez a módszer már sokkal jobban ellenáll a külső zajoknak: itt a küldeni kívánt jelet, a küldő oldalon két jellel alakítják D+ és D-. A logikai igaz (1) érték továbbítása esetén a D+ sinen a feszültséget 2.8 fölé emeljük, a D-sint pedig 0.3 volt alá csökkentjük. Ha a fogadó oldalon a két jel különbsége nagyobb, mint 200mV, akkor sikeresen elküldtünk logikai igaz (1) értéket. $[(2.8V)-(0.3V) > 200mV]$

Ugyanígy, csak fordítva működik a

Logikai hamis (0):

A D+ < 0.3V, a D- > 2.8. $[(0.3)-(2.8V) < 200mV]$

Szoftver réteg

Az USB buszon közlekedő hasznos adatok csomagokba tagolva közlekednek, aminek főleg az az oka, hogy így, ha valami hiba lép fel az adatátvitel közben, akkor nem a teljes adat átküldése hiúsul meg, csak az érintett csomagoké. További előnye, hogy a csomagok átküldése időben párhuzamosítható, így a sebesség lineárisan skálázódhat.

A csomagok négy főcsoportra oszthatóak, ezek közül a vizsgálat

szempontjából az alábbiak érdekesek:

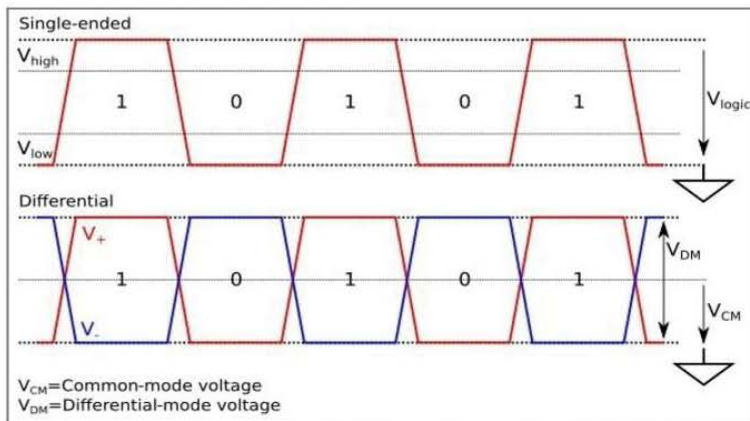
1. Token csomag: Ez közli azt az információt az eszközzel, hogy Olvasni vagy írni szeretne a számítógép.
2. Adatcsomag: Ez a csomag tartalmazza a hasznos adatot (pl. egy Flac zenei fájl egy szeletét). Minden adatcsomag ezen felül tartalmazza a hasznos adat CRC ellenőrző kódját - ez a továbbított adat egyedi "ujjlenyomata", ami egy olyan algoritmus eredménye, mellyel nem csak az adat helyességét biztosítjuk, hanem bizonyos esetben a sérült adat is helyreállítható.
3. "Kézfogás" (Handshake) a számítógép és az adathordozó eszköz között pl.: Hé te ott, te PenDrávj én egy számítógép vagyok és most jól el fogok küldeni neked egy adatcsomagot, nagyon figyelj! :) vagy Hé te pendrárv, megérkezett a csomag amit küldtem!? - ezekre a kérdésekre, ha nem megfelelő választ kap a kompjüter, akkor megpróbálkozik ismét elküldeni az érintett csomagot.

A fentiek tükrében kijelenthetjük, hogy az USB alapú megoldások kellő védelemmel rendelkeznek az adattovábbítás terén mind a fizikai, mind a szoftveres rétegben - így bitpontos adattovábbítást tesznek lehetővé.

Végszó

A fenti ismertető egy amolyan koncentrált változata a szabványnak (az USB 2.0-t leíró dokumentum több, mint 600 oldalas...), kérem a kedves olvasót, hogy ne tekintse pontos és tökéletes ismertetőnek! Akinek meghoztam a kedvét a téma iránt annak ajánlom az alábbi weboldalakat, mint szakirodalmot: <https://www.beyondlogic.org/usbnutshell/usb1.shtml> http://sdphca.ucsd.edu/lab equip_manuals/usb_20.pdf <https://usb-if.com>

BDE



VENDÉGLÁRÁSBAN

Vendégjárásban

a Lampizator Amber 3 D/A átalakítóval, - rendszerbemutató



Jelen írás célja valójában a Lampizator Amber 3 DAC elemzése és összehasonlítása a korábbi, de

magasabb kategóriának számítóval, a Level 4-es elnevezést viselő modellel. Kíváncsiság is hajtott, na

meg ígértem e rovatot és elég sokat morfondíroztam, vajon melyiket lenne érdemes, az általam jobban ismertek közül bemutatni úgy, hogy a meghallgatott technika aktuális is legyen. Ebben az esetben rögtön két szempont látszik kirajzolódni. Az egyik a már említett Lampi a másik pedig a Leben elektronikák. Utóbbi igen széles elismertséggel, de viszonylag szűkösebb ismertséggel rendelkezik...

Ha eljutok egy ilyen, vagy ehhez hasonló rendszerhez, akkor az a legtöbbször nem úgy alakul, hogy csak beülök középre a kényelmes karosszékekbe. A zene hallgatását, a valódi élvezetet jelentő hallgatását, szinte mindig megelőzi egy installációs gyakorlat. Ha ez nem lenne, nem is igen jutnék érdekes, különleges rendszerek közelébe.

Az évek során már találkoztam





jónéhány rendszerrel. Szerencsére, mert mindegyik egy új tapasztalás volt és mindnél volt tanulság is bőven. Egy azonban közös volt bennük: egyik sem a saját tudásának szintjén szólalt meg. (Rosszul emlékszem, egy mégiscsak akadt.) Ami meg hallgatható, vagy szerethető volt, még abban az



esetben sem hozta a rendszerből a maximumát. Mindegyik alul, illetve egyetlenegy esetet tudok felidézni, amikor túlteljesített. Nem is értettem igazán, ez, hogy lehetséges, de így volt. Egyszerűen nem szólhatott „úgy”!

Szóval, mielőtt ez alkalommal értékelném a rendszert, kezdetét veszi egy ráhangolódás a tulajdonos kedvenc zenei repertoárjából, néhány lemezzel, majd jöhet a kielemezés, végül, legtöbb esetben a beállítás. Igen, mert, ha kimaradna ez a szükségszerű lépés, akkor írhatnám az egyébként legtöbbször kitűnő technikákkal kapcsolatban azt, hogy gyenge, vagy középszerű. A hang most sem csak úgy „leesett a fáról”. Hosszadalmas és igen aprólékos folyamat végére értünk, amire elmondhattam, hogy sikerült kinyerni a rendszerben szunnyadó potenciált. Kicsit mesélek, hogyan is zajlott mindez.

Először is nagy öröm, -, legjobban persze a vendéglátónknak, - hogy megadatott számára egy külön zenehallgató szobácska, a maga 25 négyzetméterével, ahol a ház ura egy kivezérlési szintig a maga ura is egyben. Ez pedig már önmagában is sokkal több, mint amivel az átlag hifis rendelkezik, pipa. Második adottság, mázli, közel van a villanyóra. Így nem

csak egy, úgymond „valamiféle” villanydrót hidalhatja át az elektronokat az óra és a hangzástér között, hanem ilyenkor érdemes elgondolkodni egy olyan vezető beiktatásán, ami, ha lehet, hajlik a kompromisszummentesség felé. Megerősíti ezt az, hogy az órától jövő közvetlen csatlakozás mellett kipróbálhattuk, a ház áramkörére pakolt egyik konnektort is. Igen nagy különbséggel, ami a hangzást illeti!

Az órára becsatlakozva érdemes a frissen húzott vezetőket bejáratni, amivel néhány hét elmehet, mire végre megnyugszik a hangjuk. Ez elvileg nem nagy gond, egyszerűen rá kell akasztani valamilyen (audiófil) fogyasztót, amit bekapcsolva hagyhatunk. (Például egy olajradiátor is jól bejáratná, de én inkább kihagynám ezt és a hasonló lehetőségeket, mert a saját karakterére járatná és az olajradiátor tápijának nincsen szép hangja. Egy így elhangolt kapcsolatot visszahozni, hát nem a legszerencsésebb módszer.) A Furutech fali aljzatok most is az eltökéltség szinonimái, én értékelem és szerintem a rendszer is. A szoba olyan 4,5x5,5 méteres lehet, akad benne faliszőnyeg a hangfalak mögött, illetve szőnyeg előttük, polcrendszer átellenben, függönyök oldalt és egy lemezzszekrény is, teli válogatott korongokkal. Nem



visszhangos és döglöttnek sem nevezném. Az emberi hang orgánuma elég természetesnek hat, a taps is – hogy csak két dolgot említsek. Ez tehát, elvileg egy sima lakószobához képest viszonylag jól be van állítva.

Az egész milió otthonos, rendezett, igazán hangulatos laktér, főleg, hogy a központi teret a hifi foglalja el. A berendezés tovább erősíti az exkluzív hatást, mondom, miről van szó. A lemezgyűjteménynek jó rezgécscillapító hatása van, még akkor is, ha műanyag védőtokban van egy része, – egyben felhívás keringőre is, ami a lemezjátszást illeti. A CD gyűjtemény is jól megfogja a hangokat – és most elsiklok a felett, hogy ez viszont tényleg műanyagból van, – mivel nincs belőle annyi, hogy átesne a ló túlföldalára az anyaghasználatából adódó visszahatása. CD játsszó jelenleg nincs a szobában, úgy tudom, majd érkezik az új, addig is a streamer kárpótolja a digitalizálás hiányában szenvedő lélek szomját.

NAS szerverről érkezik az adat egy LAN elosztón keresztül az Aurender N100-as hálózati lejátszóig. Ebből pedig egy USB kábel vezet tovább a jelet a Lampizator Level4 D/A konverterhez és ezzel a digitális kör be is zárult. A lemezjátszó vonal egyszerűsítve lett éppen. Ez az egyszerűsítés egy Goldring 1042 MM

hangszedő megjelenése az Ortofon 212-es kar végén. Ez újrakonfigurált sasszén kapott pontos helyet, 12"-os lévén, a tányér középponttól kicsit távolabb, mint az egyébként általánosan megszokott, de van lehetőség rövidebb, 9"-os kar felépítésére is a másik kiálláson. Igen dekoratív a zongoralakk fekete lemezjátszó test látványa, a Sony 2250-es öslény lemezjátszó alatt. Ez, ahogy látom makulátlan állapotban vészelte át az elmúlt éveket, amelyből már begyűjtött közel ötvenet. Emellett hibátlanul dolgozik ma is, tartja a fordulatot, a tányér forgása stabil. Ebben úgy vélem, már némi felújítás is a segítségére lehetett. Kiepített hálózati aljzat van, vagyis inkább be, mert kívülről nem látszik a kiállás becsatlakozása. Van lehetőség a karkábel audiofilizálására is és, ahogy a kábelt szemlélem, ez már megtörtént. Utunk innen vezet tovább két egészen érdekes, vagy tán inkább különleges elektronikához. Ez a Leben RS-30EQ phono előerősítő és egy polccal lejjebb a Leben CS-300X integrált csöves erősítő.

Úgy látom, már csak a hangfal megnevezésével maradtam adós, de ezzel majd később foglalkozunk, most más feladat áll előttem. Ez nem más, mint az állványok installációja,

olyan értelemben, hogy ahhoz, hogy kifejtse rezgécscillapító hatását, teljes mértékben függetleníteni kell az audio rendszert a szeizmikus rezgésektől, vagy másképpen nevezve a „materiális rezgéskörből”. Ezt a Furutech aljzattól leágazva az egyik elosztóval már meg is lehet tenni. Felpakoltam az állvány egyik felső polcára és onnan engedtem le a hálózati kábeleket úgy, hogy ne érjen hozzá az állványzat vázához. Igen jól mutat az elosztó az állványon, nem csak esztétikus az elrendezés így, hanem gyakorlati szempontoknak is jól megfelel. Minden kábel úgy lett elhelyezve, hogy ne hozzon bele a rendszerbe külső, idegen rezgéseket és a hangfalkábelek is úgy vannak kötve, hogy a polcokról átvéljenek a hangfalakig. Ismét meghallgattuk a rendszert. Feltűnő a változás, de most nem ez az érdekes. Demonstrálva a beállítást, az egyik hangfalkábelt egy fakockán keresztül letámasztom a földre. Többen megértően bólogatnak, mert egyből beszűkült a tér és az információt beborítja egy enyhe torzítás. Lehet, hogy csak bebeszéljük magunknak, mégis, mikor visszaállítom az állapotokat, egyöntetűen fellélegzik mindenki.

A lakás hálózati beforgatásán mondanom sem kell, már régen

túl vagyunk. Ez akkoriban jelentett változást, nem most. Hasonlóan ahhoz, míg a Bösendorfer VC7-es hangfalaknak (2 utas, 6 hangszórós, ebből darabonként a 4 mélyközép oldalra és a 2 magas pedig előre néz) találtuk meg a helyét, ebben, az igényeihez képest igen kicsi szobában. Nem volt egyszerű, de köszönhetően a tuskék magasságállításának és feszíthetőségének, illetve a rezonátorlapok pontos nyomatékra húzásának, ez nem könnyen, de sikerült. Figyelnünk kell arra, hogy szüksége van maga mögött szabad térre, amit megtölthet, ellenkező esetben gombócosodik a hang, döng, mélytúltengés, illetve hasonló anomáliák, mint a magas-vesztés, vagy egyéb, akusztikai egyenetlenségek jelennek meg. Ha ezeket a beállítás során kiküszöböljük, akkor viszont olyan eredményt kapunk, mintha egy saját nagyzenekart telepítettünk volna, csak a klasszikusok mellett

megtanítottuk volna őket, gyakorlatilag minden műfajt lejátszani. A klasszikus műfajra visszatérve, ez a fal kifejezetten alkalmas a nagyzenekar reprezentálására. Olyasféléképpen, hogy a zene halk részletei is teljes mértékben érthetőek és követhetőek, míg a hangerő felső határán belépő tutti is harmonikusan érkezik, így, a hangerőtöbblettel velejáró dinamikanövekedés nem kelti a hallgatóból a menekülés érzetét. Ennek egyszerű oka van. Képes olyan reális térérzet kialakítására, - úgy elosztani a hangszórókon és a rezonátorlapokon ébredő akusztikai teljesítményt, - mely adott körülmények között arányaiban valahol összemérhető az eredetivel. Ezt a hatást tetézi egy igen magas szintű felbontás - kultúrával, amelytől olyasmi, hogy hiányérzet, finoman fogalmazva, nem fogalmazódik meg. Még egy fontos szempont vele kapcsolatban, hogy igen jóindulatúan viselkedik, nem válogatós, könnyen lehet vele élvezni olyan

zeneműveket is, melyek kiadásánál az audiofil szempontok nem voltak érintettek.

A finomállításról pár mondatot

Mire meglett a rendszer hangja, megelőzte azt egy hosszadalmas és többállomásos installációs folyamat, de erről már részben tettem említést. Ugyanakkor a hangfalak beállításával kapcsolatban még néhány szót kérek. Megdöbbenő, mennyire szükséges azt „helyén kezelni”! Távbeszélgetéseink során kaptam hideget - meleget, az éppen aktuális beállítási állapottól függően, de mondhatom, a jó eredmény elérése megint csak centinken múlt. Ahogy a rendszer változott, épült, ahogy bekerültek az új komponensek, úgy kellett folyamatosan korrekciót végezni a hangfalak beállításánál. Lassan megszokta a teret maga körül, - idővel akusztikailag valamelyest átfarmálva a szobát, mely miatt a hangzashelyesség mindig más beállításban köszönt vissza. (A helyüket a hátsó faltól 2 méterre és az oldalfalaktól, olyan nyolcvan centire állítottuk be, szinte teljesen szembefordítva a hallgatási pozícióval őket. Ekkor állt össze a tér, mely már elért a két fal között, illetve a mögöttük lévő helyre.)

Az installáció eredménye

Volt már úgy is, hogy a tulajdonos búcsút int a hangfalaknak, de a mai hang alapján teljes a siker - LP-ről. Szintén az, az Aurender segítségével, melyről a korábban szintén lemezzel, dupla DSD-ben (DSD128) rögzített felvételeket játszottuk vissza. A Tidal esetén is megvehetővé vált a teljes hallgatóság, - igen, míg a Lampizator Level 4 USB bemenetét nyújtottuk. Kitarukozó, magas felbontás, megfelelő térleképzés és hangzashelyesség jellemezte a zenei produkciókat. A lemezek különbsége adott választ a kiépítés reális állapotáról, mert minden lemez igen elkülönült zenei univerzumot hordozott és ez az éles határ, egymással össze nem vethető különbségeket jelentett. Pontosabban, a rendszer demózta a lemezek közötti különbséget. Nem volt kódolás, fátyol, függöny, mosottság, vagy sávhataróltóság, meg semmi ezekhez hasonló. A lemezek átégették magukat a rendszeren, egészen a fülekig, onnantól pedig már az egyéni sajátosságok következnek, melyeket elemezni nem szükségeltetik most ezeken a lapokon, mégis



ez indukálta az audio rendszerrel kapcsolatos véleményeket. Maga a rendszer, ebben a formában, köreinkben közmegelegedettségnek örvendett, mindjárt kiderül, miért:

Leben RS-30EQ phono előerősítő

Mega-minimalista koncepció, amiről nehéz eldönteni, hogy, egy az egyben a 70-es évekből szalajtották, vagy annyira modern és az oldalain található faoldallapokkal úgy előzi meg a korát, hogy egy, a mi idősíktól, még későbbi nosztalgiahullámot testesít meg. Igen precíz kivitel, hibát ne is keressünk benne, az illesztések rendben vannak kívül, és alapos munkát végeztek a házban belül is. Az összeállítása példás, akárcsak a művészi szinten kivitelezett elektronikaé, melyre, ha meglátjuk, könnyen kicsusszan a high-end kifejezés. Japán, ez a szó utal arra az elhivatottságra, amellyel egy ilyen termék megalkotható. Mullard 12AT7A kettős trióda csövekkel hajt a megfelelő erősítés érdekében, amihez 23,5dB-es érték társul. Ez a mozgó mágneses hangszedőkhöz pont ideális, bár a kimeneti jelszint nem valami magas, 175mV. Speciális „orient-core” elnevezésű teljesítménytranszformátor táplálja az elektronikát, a hálózati zavar minimalizálásának érdekében. Egy igen egyszerű billenő kapcsolóval az előlapról áram alá helyezhető. Ekkor a „korabeli” Quelle katalógust idéző felirat alatt kigyúlnak a fények, amiktől furcsán modern színezetet kap, egyben jobban el is üt az erősítőjétől.

Leben CS-300X integrált erősítő

Nézem, - nézem, milyen? Talán eklektikus? – lehet a helyes kifejezés a stílusára. Illeszkednek egymáshoz, így erre is illik a jellemzés, mellyel a phono-t meghatároztam. De mégsem, ez valami egészen más. Olyan, mintha valaki levette volna róla a retro gombokat és egy magas precízitású CNC gépen, teljesen más elgondolás szerint újragyártotta volna. Kivitelében tökéletes. És az aranyozott felületkezelése? Megérinteni is szürreális, az inkább esetlegességhez szokott kéz számára. De ez csak egy érzet. Amennyiben ezt valaki másképpen gondolja, rendeljen a Leben-től, mondjuk egy ilyen tekerőgombot és meglátja...

Ez már a 90-es éveket tükrözi, annak mondjuk furcsa hibrid, de a színösszeállítás nagyon kiadja, és ezek

ketten itt még erősítik is egymást. Tetszik, de ez erősen szubjektív. (Ami fontosabb a hang tetszik-e?!)

Minimalista ez is, ráadásul lábra szereltek az alkatrészek. Ennek a megoldásnak számos előnye van a nyáklaphoz képest, (mondjuk ehhez a néhány alkatrészhez nem is biztos, hogy érdemes nyákot tervezni.) Az alkatrészek minősége és a szerelés szépsége szintén nem kérdéses. A doboz szinte ugyanaz, mint amit a phono is megkapott, hasonlóan rendezett a belseje, csak egy kicsi többlettel, ami az alkatrészek számát illeti. A hat csőből, kettő, NOS Mullard G5751 trióda és négy, NOS Mullard EL84 pentóda a maximális 12Watt teljesítmény leadásához. Háromlépéses basszuskorrekciót is találunk a kapcsolók között, ahol a nulla szinthez még 3dB, vagy 5dB jelerősítést ráadhatunk, ha változtatnánk a hangzás egyensúlyán. Külön kapcsolható magnóbemenet! – a felvételeink monitorozásához és bizony így milyen jól tud jönni, ha valaki ilyet használna! Igen jó frekvencia átvitellel rendelkezik, 15Hz-100kHz között játszik -2dB tűréssel. Ára tükrözi a minőségét, de vonjuk le belőle azt, hogy szinte alig van benne valami és akkor kijön, hogy ár/alkatrész darabszám = high-end kategória. Irányadó árat dollárban tudok csatolni hozzá, de forintosért kérdezze meg kereskedőjét vagy a forgalmazóját. Ez 3395USD, míg az RS-30EQ - 2695USD. Adjuk meg a hozzájuk tartozó 10 és 6kg-ot és megvan minden, amit műszakilag nagy vonalakban érdemes tudni róluk. (Annyi még illendő elmondanom velük kapcsolatban, hogy a Mullard csököszlettel szerelt széria már sajnálatosan kifutott!)

Összehasonlítás a Lampizator Level 4 D/A konverterrel

Mondanom sem szükséges, minden úgy működik, ahogy annak kell. Kifinomult a hangerőszabályzás, krémesen, ezzel együtt lehelet finoman fordul a potméter. A DSD128 is érkezik, a Wifi hálózaton keresztül szépen működik a vezérlés, mint a legtöbb ilyen esetben, most is hasznos társ a telefon.

Doráti – Stravinsky – Tűzmadár-szvit utolsó három tétele 21-23: igen összehangolt rendszer benyomását kelti, ahol megszokták egymás társaságát a különböző részek és amellett, hogy illeszkednek is egymáshoz, szépen össze is dolgoznak. Ennek elsődlegesen kibomló formája a tér, mely nem sejtet

a műszaki háttérrel. Igen életszerűen érzékel a nagyzenekar, benne az összes cincogó, csiripelő, ciripelő és megannyi apró részlettel és a fő hangszeres kísérettel, mely ennek a sok részletnek keretet ad. Van benne egy kis becsapás, nehéz elhinni, hogy ilyen reálsan meg képes jelenni a térben a zenekar. Köszönhetően a beállításnak, nem érzékelhető semmilyen betolakodó, hangzás – ellenesség. A magas fokú zenei élményt átszereléssel zártuk le, következzen a Lampizator Amber 3 meghallgatása.

És akkor most vagyok bajban. Amikor megkaptam, említették nekem, hogy már 100 óra van benne, jó – jó, csak ez nem az USB bemeneten került bele. Amellett, hogy érzékelhetően nagyobb felbontása van, mint a régebbi, immár öt éves és egy fokkal magasabb kategóriába számító modellnek, igen nyers és nem bontakozik ki rajta a zene. A tűzmadár vergődése, nem drámai, nem is éljük át a fájdalmit annyira mélynek, a zenekar is inkább csak az általa keltett hangok eredményeként van jelen, de a jelenlétértete kevesebb. Felszínesebb az egész, így a beavatás a hangban elmarad. Pedig a részletek még inkább jelen vannak, csak a nyugalom, az átható erő hiányzik, mely befogadhatóvá teszi az egészet. A lélek elmaradásaért egyértelműen a járatatlanság felel, mert a hangkarakterük amúgy, szinte ugyanaz lenne. Azonos paraméterek alapján építik fel a zenét, nem tudják megtagadni, hogy testvérek, még akkor sem, ha kisebb modellről van ez esetben szó. Várni kell tehát, míg a kellő üzemóra alatt átég az anyag, utat engedve a zenei információknak, vagyis inkább magának a zenének. Ezt a tézist támasztja alá a házigazda is, mert neki is időbe került, míg elengedte magát a Lampija. De ez így természetes, azt hiszem, pedig reméltem hasonló tapasztalataim lesznek vele, mint SPDIF bemenetről (44.1 kHz-en), ahol nagyjából ugyanazt a hangzásjellegget hallottam, mint itt, csak a másikon.

Jimmy Rushing – Gee Baby Ain't I Good To You, az ötvenes évekből való a felvétel, még mono kiadás. Telt és dinamikus, kifejező zene, ahol köszönhetően a széles színpadnak, mindennek van helye és minden a helyén van. (Úgy van keverve. A szélekre került a zenekar, míg középpütt üresedés van, egészen addig, míg az

ének be nem tölti azt.) Ez viszonylag jól áll neki, pedig a nyersességgel ebben az esetben is próbálkozik. Nem jut le az a zenéig, ehelyett a lényege szépen ájtjon, mivel csak a telítettségéből vesz el. Így azért megmarad a zeneiség, azzal a kis felbontás többlettel, mellyel kifejezésre juttatja a zenét, passzol hozzá. Szumma-szummárum, nem rossz, de a másikat még mindig szívesebben hallgatja az ember, mert az természetesebben szól.

Patricia Barber – Café Blue (Premonition Records USA) - Nardis. Ez „csak” DSD64-ben készült felvétel, szintén saját lemeztől. A nyersessége ellenére, bővelkedik a rendszer zenei attrakcióiban, mely értékelhető. A zene lényege és a kontúrja szintén megmarad, nem sikerül elvenni az élvezetet. Nem csoda, erőteljes hangzás kombinációk egymásra épült sorából, még, ha szeparálódik is el valamennyi belőle, a lényeg akkor is megmarad. Az a véleményünk, jó lesz ez, ha bejáródik! A kérdés, hogy mennyire? Reméljük annyira, amennyire az SPDIF digitális bejáratán is jó tud lenni! Miért ne tudná ugyanazt USB-ről is? Egy ideje figyelemmel kísérem a Lampi tevékenységét és, ha szívesen nem csal, bízhatok a cég színvonalában és feltételezem, hogy a mostani belépőszint is hasonlóan nagy ívű lesz, mint a korábbi modellek. A fejlesztés folyamatos, így nem is az a kérdés, vajon eléri-e a korábbi modellek fő erényét, a hosszan hallgathatóságot, hanem, mit tettek e mellé, amivel azoknál „több”? Egyelőre úgy tűnik a felbontást, mert ez hallható és a nagyobb kompatibilitást, mert ráírták, hogy tudja a DSD512-öt is kezelni.

Miles Davis – Kind of Blue (Classic Records USA) Ezt már rég megtanultuk hallani és a vezérfonal, mellyel elindítja

bennünk a ritmust, már csak egy külső vezető. A Kind of Blue bennünk lakik és automatikusan az agy átkapcsol a belső memóriában tárolt élvezeti cikkekre, e zenére. Erre jó lesz figyelni, mert most nem a belső hallás feladata elemezni a rögzült emlékeket, hanem a fülé a főszerep. Átállítom magam és kijövök a psziché befolyása alól, odafigyelek tehát a hangra. Igen hallgatható lemez, nincs túltolva különösebben a hangzás semmilyen irányba, jók az arányok. Emiatt is van jelen a járatatlanságból fakadó enerválás érzete, mellyel megakasztja az analóg hang folyását, digitális ízt csempésze abba. Ettől függetlenül nem rossz, csak a forrás nem lemez, hanem mondjuk inkább CD, tehát rossz, mert ennek azért jobban át kellene jönnie.

Ha már hálózatos a zenelejátszás mi lenne alkalmasabb rá, mint kipróbálni a Tidal nevezetű szolgáltatás végetérhetetlen zenei platformjáról, egy olyan zeneművel, melyet a házigazda kedvel: Mozart – Violin Concerto No.4 in D Major Kv 218 - Allegro. A 2L kiadó gondozásában, (96kHz-es felbontással hallgattuk meg.) Az összkép, hasonló arányokkal mutatkozik meg a két DAC esetében, mint, ahogy eddig is ecseteltem. Egyik sem tud kibújni a bőréből, hozza az állapotának megfelelő hangzást. A távzene hallgatás egyébként igen hasznosnak bizonyult abból a szemszögből, hogy hiába a vinyl lemez, vagy az arról DSD128-ban rögzített felvételek, a hálózatos zene is úgy be tud férközni a minőség iránt elfoglalt elmébe, hogy a zenét élvezni nem csak háttérnek, hanem koncentráltan is, igen kifinomultan lehet, - a már emlegetett és ehhez képest felsőbbrendű forrásanyagokhoz képest. Tehet erről a Lampi is, mely már régóta szolgálatban van és elmélyült zenei önkifejezéssel regulálja meg

a digitálisan gerjesztett hangokat. Igen élvezetes, hosszan hallgatható élményben részesített bennünket, így azután elhallgatgattuk volna még egy jó darabig ezt (is) meg a többi zenét is, amit kipróbáltunk. Minőségkülönbség, az volt közöttük, de egy jól hangolt rendszer ezek felett átsiklik, ha elegendő tartalékkal rendelkezik a zeneiség területén. Hiába recézi ki a sávszéleket, vagy akár az egész hangzásképet a digitális kvantálás, a test, a dinamika, a zenei összesség arányossága nem engedi meg, hogy a hallgathatóság egyensúlyából kibillenjen a rendszer. Hiába van jelen az egyesek és nullák által megbontott hang, az információ, belehelyezkedve a zeneiségbe akkor is kellemes marad. Ez nagymértékben köszönhető a csöves jeltovábbítás barátságosságának. Ez így van, de ettől még nem fed! - és ez nagy szó! Az új Lampi ebből annyiban vette ki a részét, hogy esetében, már látni, jobban látni a hallgathatóság végét. Nincs mit tenni, meg kell várni, míg az idő ezt a kérdést megoldja. Sokszor, az elektronikákban a legnagyobb érték az üzemóra, mely ugyanakkor kiváló műszaki állapottal is társul.

Konklúzió? - Ha van ilyen. Legelőbb köszönet vendéglátónknak, Lászlónak, aki alárendelte a napját szeszélyes hóbortjainknak, mi több teljesen velünk együtt rezonált és hozzásegített a helyes szemlélet kialakításához. Tanulság és tapasztalat van bőven, amiből remélem e lapokon (oldalakon) is átsűrődik valamely hasznos részlet. Végezetül a konklúziók konklúziója, azaz egy dolog jó lenne. Elsősorban az lenne a jó, ha a Lampizator be lenne járatva és úgy terelhetném a szavakat vele kapcsolatban, hogy igen jó, de még mennyire!



Audiophiles don't use their equipment to listen to your music. Audiophiles use your music to listen to their equipment.

— Alan Parsons —

HIGH END ÉS AUDIOFIL BERENDEZÉSEK



Limar Audio

Szent István krt. 12. I. em. 4/a

Budapest 1137

Email: info@limar.hu

Telefon: (+36-1) 359-3136, (+36-1) 329-2980

KEZDET BEN VOLT A HANG



HALLGASS A SZÍVEDRE!



hifi magazin

hifimagazin.net